

Krško: v nedeljo referendum za samoprispevek

KRŠKO — V nedeljo, 15. marca, se bodo krajanji vseh 16 krajevnih skupnosti v krški občini odločali o uvedbi krajevnih samoprispevkov. Po dolgih in temeljnih pripravah, ki so tekle od lanske jeseni, odločitev za gradnjo novega zdravstvenega doma in za komunalne programe krajevnih skupnosti nemara ne bo težka. Sedanji zdravstveni dom namreč ne usteza več potrebam sodobnega zdravstvenega varstva, v krajevnih skupnostih pa bodo s samoprispevkom lahko rešili prenekateri pereči problemi. Ceste, ki so bile zgrajene pred leti, so potrebne obnove, ponekod bi radi napeljali novo telefonsko omrežje ali razširili starega, nekatere komunalne objekte je že načel zob časa. Vsega tega pa ne bo moč narediti brez samoprispevka, zato družbenopolitične organizacije in vodstva krajevnih skupnosti vabijo krajanje na volišča, kjer bodo lahko dokazali, da so »za« razvoj. Več na 6. strani.

OBRITNIKI DOBILI NOV DOM

ČRNOMELJ — Tukajšnje obrtno združenje je februarja končno dobilo svoj obrtni dom, in sicer v adaptirani nekdanji Kovinarjevi stavbi. Poleg poslovnih prostorov obrtnega združenja ima v njem prostor tudi obrtna zadruga »Bela krajina«, pa bife, ki so ga odprli pred dnevi, maja pa bo poslovne prostore odprla tudi Ljubljanska banka. Uradna otvoritev doma bo poleti, ko bo v Črnomlju srečanje obrtnikov Dolenjske in Bele krajine.

BERITE DANES!

- na 2. strani:
 - V Metliki obsodili Novo revijo
- na 4. strani:
 - Gostinstvo na robu donosnosti
- na 6. strani:
 - Pot do edinstvene sušilnice
- na 7. strani:
 - Brežiška kultura v dolgovi
- na 9. strani:
 - Solidarnost ni bianco menica
- na 12. strani:
 - Ribe kot politični problem
- na 18. strani:
 - Polnoč v silobranu
- na 19. strani:
 - Čisti računi za drugo stoletje

Denar ubira neželena pota

Kaj je pokazal razgovor s predstavniki banke — Presenečenje nad finančno urejenostjo v IMV in zaskrbljenost zaradi Novolesa — Prave informacije kasnije

NOVO MESTO — Problemov z disciplino članov banke pri nas ni. Če kdne spoštujete pravil igre, mu ne damo več možnosti da v igro vstopa,« je v pogovoru s predstavniki novomeške občinske skupščine 6. marca med drugim dejal predsednik poslovnega odbora Temeljne dolenske banke Novo mesto — Sergej Thorževskij.

Ljubljanska banka — Temeljna dolenska banka v Novem mestu je po denarni moči na 58. mestu med 168 bankami v Jugoslaviji in na 23. mestu v

● V Temeljni dolenski banki so na zboru banke, ki je bil pretekli teden, sprejeli sklep, da je treba postopno povečati bilančno vsoto. Sicer pa so na zboru ocenili, da je banka v lanskem letu dobro poslovala, kar je pokazal tudi finančno-ekonomski elaborat, na podlagi katerega je Narodna banka Jugoslavije že lani ugotovila, da so izpolnjeni vsi pogoji za obstoj banke. V banki so najbolj zaskrbljeni zaradi tega, ker seje lani krepko zmanjšal delež naložb, kar je glede na izbrbljenost opreme dolenskega gospodarstva vse prej kot spodbudno. Žal je tudi vse manj združenja investicijskih sredstev, pri čemer pa bankirji pogrešajo programe, s katerimi bi lahko nastopili. Ocenili so tudi, da linearnost kreditno-monetarne politike več škodi, kot koristi, zato so menili, da bi morali tudi v njej prevladati zakoni ekonomike. Na zboru banke so sprejeli sklep o pomoči najhujšima izgubarjema v dolenski regiji, to je Novolesu in Trimu iz Trebnjega.

J. S.

okviru združene Ljubljanske banke. Razveseljivo je, da rastejo izvorna sredstva banke uporabnikov družbenih sredstev, skladov in sredstva prebivalstva, kar predstavlja okrog 60 odst. vseh bančnih sredstev. Po drugi strani je za družbene denarne tokove zelo slabo, da so ob lanski bilanci sredstva iz gospodarstva in negospodarstva upadala.

Da denarni tokovi ubirajo drugačno pot, kot je zahtevana v planih in dokumentih, kaže tudi dejstvo, da razmeroma visoko likvidnost dolenske banke zagotavljajo predvsem sredstva iz negospodarstva. Tudi pri naložbah se praksa obrača drugače, kot je predvideno, kajti lani je bilo prijavljenih 223 investicij, od tega 196 iz gospodarstva in 23 iz negospodarstva, niti en program pa ni tak, da bi ga lahko vključili v širše slovenske programe in bi zanj tudi dobili denar.

Gospodarske investicije naj bi šle predvsem za modernizacijo, toda dobrih 60 odst. naložbenega denarja je usmerjenega v gradbena dela, 13,6 odst. v uvozno opremo itd. in samo 2 odst. za obratna sredstva.

Ko so pretresali položaj tistih delovnih organizacij, ki jim gre izrazito slabo, so bančniki — celoten poslovodni odbor je bil navzoč — poudarili, da

LISCI SREBRNA KOŠUTA

SEVNICA — Na sejmju mode v Beogradu je Lisca prejela srebrno košuto za kolekcijo ženskega perila.

so sami presenečeni nad zdajšnjo izredno finančno urejenostjo v IMV, medtem pa jih skrbi položaj Novolesa. Ocenjujejo, da se je ta tovarna znašla domala v hujšem položaju kot je bil IMV. Sanacijski program je v Novolesu sicer izdelan, po mnenju bančnih strokovnjakov pa preveč na hitro in bi ga morali nujno dopolniti. Menijo tudi, da nastalega kritičnega položaja ni kriv edino nizki tečaj dolarja.

Majda Kraševc, predsednica izv-

ršilnega odbora banke, je povsem ovrгла splošne očitke bančništva, da potekajo odločitve v ozkih strokovnih krogih. »V tej banki so vse pomembnejše odločitve v rokah samoupravnih organov. Vedno smo skušali v okviru dovoljenega doseči kar največ za domačo regijo in moram reči, da se naša banka ni spuščala v tvegane posege.«

Skupna pa je bila ugotovitev razpravljalcev, da je v občini in navzgor vrsta informacijskih sistemov od banke, SDK, medobčinske zbornice, v občini in še kje s kopico podatkov, a ni selektorja, ki bi te informacije združil in jih hitro dostavljal tistim, ki jih potrebujejo.

RIA BAČER

REVIJA PLESNIH SKUPIN — Ob 7. marca, dnevu inženirstva, in 8. marca, dnevu žena, sta OK ZSMS in DOM JLA skupaj pripravila proslavo in plesno revijo plesnih skupin novomeške občine. Predstavile so se: skupine iz osnovne šole Milka Šobar-Nataša, kmetijskega izobraževalnega centra, »Agava« iz ekonomske srednje šole, Sibella« iz Doma za učence Majde Šilc, »Te amo« iz SŠTZU, plesna skupina iz osnovne šole Vavta vas in ritmična skupina Doma JLA (na sliki). Program so popestrili še vojaški ansambel, pevska skupina Doma za učence Majde Šilc in recitatorji. (Foto: J. Pavlin)

Brez neznank v prihodnost

Odgovorne naloge pred velikimi posegi v življenjski prostor Posavja

BREŽICE — Posavje je regija, ki bo z gradnjo hidroelektrarn, avto ceste, železnice in drugih korenitih posegov vanjo izgubila veliko življenjskega prostora. V zameno za to ne bo ničesar izgubila na krožniku, ampak si bo morala vse izboriti, načrtno predvideti in si tako zagotoviti pomembnejše mesto v republiških planih. Do zdaj je regija te možnosti premalo izkoristila zaradi zamujanja in časovne neuskajenosti pri pripravi družbenih planov.

V vlogi usklajevalca dograditeljev savskih elektrarn je doslej nastopal programski svet za Krško polje pri medobčinski gospodarski zbornici, ki se obnem trudi, da bi razvojne programe tega območja upoštevali republiški dokumenti. Svet je moral naročiti vrsto idejnih programov, da bi lahko predvidel možne posledice posegov v prostor ter nato uskladil interese s celotno podobo možnega razvoja.

V pripombah na dolgoročni plan Slovenije je zahteval očiščenje Save, zavarovanje podtalnice na Krškem polju, načrtne naložbe v večje kme-

tijske donose z osuševanjem, namakanjem in izboljševanjem obstoječih in novih kmetijskih površin. Do prve polovice leta bo dokončanih večina programskih nalog.

● Izobraženi kadri so pogoj za uresničevanje razvojnih ciljev. Večji razmah bo moralo dobiti tudi drobno gospodarstvo, zasebno območja. Načrtovalci bodo razen tega poiskali dopolnilne nekmetijske dejavnosti za kmečko prebivalstvo. V vse to snovanje se bodo pozneje vključili tudi občani. Ti si želijo uravnotežen razvoj.

Študijo o socioloških vidikih razvoja posavske regije je zbornica naročila pri IREL-u v Ljubljani. Vsebovala bo zahtevo po hitrejšem razvijanju regije od slovenskega povprečja, zato naj bi tehnika, tehnologija in organizacija v novih projektih vsebovale najsoodobnejše dosežke, kar hkrati povečuje potrebo po šolanih ljudeh. Razvijali naj

DNEVI PORABSKIH SLOVENCEV PRI NAS

LJUBLJANA — Danes se začnejo v Cankarjevem domu v Ljubljani dnevi Porabskih Slovencev. Na prireditvi, ki bo pod naslovom Porabje danes potekala do sobote, 14. marca, bodo predstavili svoje kulturno življenje in delovanje na območju, kjer živijo. V predverju Cankarjevega doma bo na ogled etnografska razstava, v dvoranih te ustanove pa bodo predstave Porabskih Slovencev: dramska skupina Visoke učiteljske šole iz Szombathelyja bo uprizorila igro »Dvojčka« Zarka Petana, lutkovna skupina iz Gornjega Senika pa dve lutkovni igri: »Janko, Metka in še kaj« izpod peresa Jožice Roš ter »Hiša tete Barbare« pesnice Svetlane Makarovič.

V drugi polovici tedna bo prevladovalo oblačno in toplejše vreme.

Nad žarišča zaostajanja Dolenjske

Slavko Guštin novi predsednik zbornice

NOVO MESTO — Medobčinska gospodarska zbornica za Dolenjsko bo v letošnjem letu posebno pozornost posvečala področjem, kjer je zaostajanje za republiko največje. Tako so sklenili na skupščini 6. marca, kjer je bilo izvoljeno tudi novo vodstvo.

Dolenjska gospodarska zbornica je po številu zaposlenih zadnja v Sloveniji, četudi ima na svojem območju znatno več gospodarstva kot drugod. Opravitni ima s 188 gospodarskimi delovnimi organizacijami, vendar delo vseeno teče tudi z nepoklicnim predsednikom zbornice, kar je edini primer v Sloveniji.

Lanskoletno poročilo so v skupščini sprejeli, v razpravi pa več časa posvečali letošnjemu planu. Dogovorili so se, da bo zbornica letos s posebnim poudarkom obravnavala agroživilstvo s predelavo, trgovino, turizem, posebno v Beli krajini, in manj razvita območja. Gre za tista področja njenega delovanja, na katerih Dolenjska najbolj zaostaja in kjer je problematika najtežja. Še tesnejše sodelovanje pa bodo zagotovili tudi z delegati za republiko in zvezno skupščino, kjer se kroji gospodarska politika.

Drugi del skupščine je bil namenjen volitvam. Dosedanjemu vodstvu je iztekel mandat, za novega predsednika zbornice pa so izvolili Slavka Guština, predsednika poslovnega odbora GIP Pionir, medtem ko sta podpredsednika Slavko Plavec iz tovarne Krka in Miro Štimac, dosedanji predsednik zbornice, sicer pa direktor metliške Beti. Sekretar zbornice ostaja Milan Jakopin.

R. B.

Teden, posvečen Bojanu Štihu

V okviru 11. tedna slovenskega filma bo na sporedu šest filmov

NOVO MESTO — Od ponedeljka, 16., do nedelje, 22. marca, bo v novomeškem Domu kulture tradicionalni, že 11. teden slovenskega filma, ki ga priredilata — Zveza kulturnih organizacij in njen odbor za film — posvečata lani umrlemu filmskemu in kulturnemu delavcu, publicistu in estetu Bojanu Štihu. Pokrovitelj prireditve je domača tovarna oblačil Labod.

Na sporedu bo šest filmov. Teden se bo začel s predstavo Heretika, filma o Primožu Trubarju, ki ga je po scenariju Draga Jančarja režiral (kot tudi televizijsko nadaljevanje) Andrej Stojan. V torek bodo vrteli Hladnikov film Ples v dežju, ki sodi že v slovensko filmsko klasiko. V sredo si bodo obiskovalci lahko ogledali film Idealist v režiji Igorja Pretnarja. Dan zatem bodo predvajali Čas brez pravljic, film, ki ga je Boštjan Hladnik posnel po motivih knjige Boruta Pečarja. Veliko prizorov za ta film so pred kakim letom posneli tudi na Dolenjskem, še posebej v okolici Novega mesta. V petek in soboto bo na sporedu Tomašičev film Kormoran, za katerega je scenarij napisal glavni igralec Boris Cavazza. 11. teden slovenskega filma v Novem mestu se bo končal s predvajanjem filma Vdovstvo Karoline Žašler, ki ga je po scenariju Toneta Partliča režiral Matjaž Klopčič.

Predstave za odrasle bodo ob 18. in 20. uri. Vsak dan ob 13.15 in 15. uri bodo predstave za mladinski abonma, ki ga bodo tudi tokrat uvedli. Ob dopoldnevih pa bodo po dogovoru s šolami predstave za učence. Za osnovnošolce bodo predvajali filme Čas brez pravljic, Lucija in Ljudje ob Krki. Dodajmo še, da bodo predvskoto predstavo zavrteli še kratek film o Pavlu Golju, ki so ga posneli v študijski knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu. Ta film bodo predvajali v počastitev 100-letnice Goliovega rojstva.

Letošnji teden slovenskega filma v Novem mestu bo spremljalo več prireditve. V avli Doma kulture bo ves čas na ogled razstava zanimivih plakatov slovenskega filma. Za v sredo, 18. marca, ob 16. uri so v glasbeno sobo Doma kulture povabili dr. Jožeta Toporišiča, našega znanega jezikoslovca in slovnika, da bo predaval o temi Pogovorni jezik in slovenski film. Ne nazadnje pa omenimo še, da so organizatorji pripravili tudi srečanje z nekaterimi filmskimi ustvarjalci. Tako naj bi v sredo, 18. marca, Novo mesto obiskala igralec Igor Samobor in Berta Meglič, soustvarjalca filma Kormoran.

I. Z.

ŽENSKA V UMETNIŠKI PODOBI — Tematsko razstavo s tem naslovom so pretekli teden odprli v Ganglovem razstavišču v Metliki (na fotografiji), na njej pa so predstavili umetniška dela, ki jih skrivajo muzejski depoji, dela torej, ki zaradi pomanjkanja prostora niso uvrščena v stalne zbirke Belokranjskega muzeja. Ta razstava je darilo tega muzeja in metliških družbenopolitičnih organizacij ob dnevu žena. Ob otvoritvi je govoril predsednik občinske skupščine Stane Bajuk, ki je orisal vlogo žensk nekdanj in danes, ob tem pa poudaril, da je med zaposlenimi v metliški občini 60 odst. žensk, pa je njihovo vlogo še premalo čutili. V kulturnem programu je nastopil oktet Vitis in recitatorka z osnovne šole. Razstava bo odprta do 29. marca. (Foto: M. Bezek-Jakšič)

Krivična nadomestila

Pred letom je bil v Sloveniji po dolgih razpravah le podaljšan porodniški dopust na eno leto, žal pa so ženske in mlade družine zaradi materinstva materialno še vedno precej prikrajšane. Valorizacija nadomestil osebnega dohodka v času porodniškega dopusta zamuja tudi po tri. štiri mesece, kaj to v naši inflaciji pomeni, je vsakomur jasno. Povrh vsega v posameznih kolektivih ne spoštujemo dogovorjenih pravil. Dogaja se, da mamice na porodniškem dobivajo celo pol manj, kot bi imele osebne dohodka, če bi delale. Zaradi tako krivično nizkih nadomestil je ostala na računih neporabljen približno milijarda dinarjev. V zadnjem mesecu so na mnogih mestih v republiki obravnavali to krivico ter se povsod zavzeli za drugačno obračunavanje nadomestil. O tem, kakšno bo to obračunavanje, še vedno krožijo le inačice in v najboljšem primeru bo treba na spremembo čakati »le« nekaj mesecev. Ves ta čas se kot družba vztrajno staramo, v Sloveniji že od leta 1980 upada število rojstev, in sicer je v šestih letih padlo s 30 na vsega 23 tisoč lemo. Nadomestila v času porodniške so seveda le droben kamenček v populacijskem mozaiku, a ne nepomemben.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

DA BO REZ BOLJ STROKOVNA — Pomlad letos ne priznava vmesnega časa, saj takšnega zmrazjenega marca že vrsto let ni bilo. Kljub temu sadjarske in vinogradniške ljubitelje pa tudi večje pridelovalce nadvse zanima rezanje kot prvo spomladansko opravilo. Zato ni čudno, da se je tridnevnega tečaja, ki ga je konec minulega tedna pripravila kmetijska šola Grm, udeležilo kar 60 tečajnikov, ki so z vsem zanimanjem spremljali teoretični delo napakah, zaščiti in negi sadovnjakov in vinogradov. Zadnji dan tečaja so si tečajniki ogledali še strokovno rezanje, ki sta ga vodila Jože Simončič in Miro Škufca, (na sliki) predavatelja na kmetijski šoli. (Foto: J. Pavlin)

V Metliki obsodili Novo revijo

S posveta s sekretarji osnovnih organizacij ZK iz metliške občine

METLIKA — Na posvetu s sekretarji osnovnih organizacij ZK v metliški občini — od 38 se jih je posveta udeležilo 33 — so prejšnjo sredo obravnavali pisanje v zadnji številki Nove revije, ki prinaša »prispevke za slovenski nacionalni program«. V razpravi, ki se je razvila po uvodnem prikazu tem, tez in stališč, ki jih razvijajo avtorji teh prispevkov, ter na podlagi sporočila predsedstva CK ZKS ob izidu 57. številke Nove revije, so »prispevke« ostro obsodili in zavrnili.

Ne gre prezreti, da so si navzoči na tem posvetu svoja mnenja o pisanju v zadnji številki Nove revije v veliki večini izoblikovali na podlagi časopisnih in drugih medijskih poročil o tej zadevi in reakcij na »prispevke«, pred posvetom pa so dobili še povzetke nekaterih stališč

in tez v sporni številki Nove revije, posamezne prispevke pa je osvetlil in ocenil tudi uvodničar.

Čprav predsedstvo CK v svojem sporočilu pove, da zavrača politična izhodišča nekaterih »prispevkov«, a se hkrati zavzema za odkrito,

strpno, demokratično in strokovno poglobljeno razpravo ter odprt, smiseln in argumentiran dialog, na kar je večkrat opozorjal tudi sekretar OK ZKS Metlika, so v razpravi prevladovali čustveno obarvani toni, poudarki in zahteve. Eden od razpravljalcev je dejal, da so komunisti pri vsej tej zadevi tudi zmedeni, saj pisanja Nove revije nasploh ne poznajo v potankosti, zato si želijo, da se ne bi govorilo o »nekaterih« prispevkih in »nekih« tezah, ampak o konkretnih prispevkih in tezah, ki naj jih strokovnjaki in poznavalci zavrnejo s konkretnimi in argumentiranimi dejstvi. »Ni pa se treba s temi ljudmi pogovarjati za vsako ceno!« Istega razpravjalca je tudi zanimalo, kdo bodo avtorji 58. številke Nove revije. »Zakaj moramo sedaj vsi skupaj zdraviti nekaj, kar bi lahko preprečili?«, se je vprašal drugi razpravljalec. »Pisanje Nove revije je že dalj časa kamen spotike, večina teh avtorjev je že prejšnjo leta negirali pridobitve revolucije. S temi ljudmi je treba na neki način obračunati, tudi pri njih je treba odgovornost izpeljati v praksi!« Spet tretji se je zavzel za razpravo in dialog tudi o neprijetnih in bolečih vprašanjih naše družbe in njene zgodovine, vendar do določene meje. »Ve se, kje so meje dialoga!«

● Beseda je stekla tudi o obsojenem plakatu za dan mladosti, za katerega menijo, da gre za premissljeno provokacijo, ki žal slabo luče meče na celo Slovenijo in škodi tudi njenim pozitivnim prizadevanjem. »Vse to je zame sovražna dejavnost, ki ji je treba spodrežati korenine!«

Medtem ko je o razpravi o tako bolečih in pomembnih vprašanjih lahko razumeti tudi čustvene tone, poudarke in celo posamezne zahteve, ki so v nasprotju treznimi, strpnimi in izrecno protiprogromski stališči predsedstva CK ZKS in RK SZDL, pa je na koncu posveta v Metliki navrženo tezo, da gre v Sloveniji pri teh in podobnih stališčih za nekakšno kontinuiteto — pri tem so bila omenjena nekatera stališča in mnenja Josipa Vidmarja, določeno ravnanje Cirila Zlobca, tribuna slovenskih pisateljev v Cankarjevem domu — treba prav tako ostro zavrniti, saj je krivična, nevarna in škodljiva.

A. BARTEJL

- Ne moreš biti samo delno dober. (Tolstoj)
- Morala je moralna, kadar je prostovoljna. (Steffens)
- Morala se spušča skupaj s soncem. (Kasper)

Se bojijo izobraževanja?

Kadrovski delavci se morajo bolj izobraževati

ČRNOMELJ — Člani društva kadrovskih delavcev Bele krajine so na nedavnem občnem zboru opozorili predvsem na težave, ki jih imajo v sicer mladem društvu. V preteklem letu so načrtovali, da bo prišlo v blagajno 411 tisoč dinarjev, ki naj bi jih prispevale delovne organizacije, a so dobili le 175 tisočakov. Kljub temu pa so lani skoraj uresničili program. Pripravili so 3 posvete, 2 seminarja, predstavili raziskovalno nalogo, sodelovali s drugimi društvi, obiskali obalne kadrovske delavce, kupili literaturo.

Opozorili so, da je zanimanje za posvete premajhno. Medtem ko se kadrovski delavci iz delovnih organizacij, kjer imajo primerno strokovnost in urejeno kadrovsko službo, seminarjev udeležujejo, tistih kadrov-

Alfonz Jaklič

Bolnih več, zdravljenje omejeno

Največ stisk zaradi zdravstvenih težav

BREŽICE — Borci se staramo in boleujemo, zato je vsako leto še enkrat več kandidatov za zdravilišče, kot jih lahko pošljemo, je z obžalovanjem povedal predsednik mestne organizacije ZZB NOV Alfonz Jaklič.

Na ta problem so opozorili tudi na letni konferenci. Tedaj so zvedeli, da je bilo lani na zdravljenju 18 borcev iz mestne organizacije, ki šteje 195 članov, in 80 iz občine. Skupno število se tudi zdaj ne bo povečalo.

Predsedniku Jakliču je žal, da ne morejo ustreči vsem, saj so to ljudje, ki nikoli ne odklonijo nobenega dela, dokler so pri močeh. Trenutno je še aktivnih 65 članov. Borci so zelo veseli povabil na izlete. Lani se jih je zbralo za dva avtobusa, ko so obiskali Gradec in položili venec žrtvam fašizma na tamkajšnjem pokopališču. To pomlad so se namenili v Celovec.

V mestu so zadovoljni, ker so rešili vse stanovanjske težave članov, medtem ko jih drugod še nekaj živetari v slabih razmerah. V občini so lani razdelili za 183 tisočakov posojil. Vsoto bi zdaj radi povečali.

Mesečno denarno pomoč — priznavalino prejema v mestu 30 borcev. Višina priznavalnine se giblje med 9300 in 42.000 dinarji, odvisno od pokojnine. Nekaj je tudi takih, ki nimajo pokojnine in živijo samo od priznavalnine.

J. T.

SPET PREGRINJALA

OSILNICA — Obrat kočevske Tekstilane v Osilnici zadnja leta dela za potrebe Beti iz Metlike. V tem obdobju je bila Tekstilana v velikih težavah. Kljub tej preusmeritvi pa obrat ni posloval donosno. Že prihodnji mesec pa bodo v tem obratu spet prešli na svoj proizvodni program, s katerim so v tem Tekstilaninem obratu najprej začeli, in sicer na izdelavo posteljnih pregrinj.

Naša anketa

Strah pred spremembami

V zadnjem času v Jugoslaviji precej govora tudi o predvidenih ustavnih spremembah. Predlog jugoslovanskega predsedstva, ki ga je bilo treba v celoti podpreti ali zavrniti, češ da spremembe niso potrebne, je po regijskih posvetih podprla tudi slovenska skupščina. Čprav je bil ta predlog predstavljen in tudi v celoti objavljen v sredstvih javnega obveščanja, pa ljudje očitno bolj malo vedo, za kaj pravzaprav gre. V letu in pol, ko naj bi se spremembe pripravljale, pa naj bi bilo vendar dovolj časa in možnosti, da široka baza zadeve spozna in pove, kaj misli. Očitno pa se večina boji še večje centralizacije in birokratizacije sistema in življenja.

JUSTINA PAVLIČIČ, profesorica na srednji šoli Edvarda Kardelja v Črnomlju: »Nekateri pravijo, da gre le za kozmetične spremembe, drugi pa, da tudi za vsebine. Iz dosedanjih obrazložitve mi še ni uspelo razbrati, za kakšne spremembe bo pravzaprav šlo. Sicer pa bo razprava trajala dlje časa, tako da bomo o vsem pravočasno seznanjeni. Mislim, da je ustava stvar, ki se mora spreminjati, upam pa, da bodo spremembe prinesle več prave demokracije za poštene ljudi.«

MATJAŽ VERBIČ, sekretar OK SZDL

Novo mesto: »Spremembe ustave razumem kot željo po nadejnih demokratizaciji delovanja družbenoekonomskega in političnega sistema. Mislim, da ne gre le za kozmetične spremembe, temveč za nekaj več, seveda pa sprememb ne bodo doživela tista načela, ki izražajo revolucionarne pridobitve naše družbe. Najbolj pozdravljam prizadevanja za izpopolnjevanje in razvoj skupščinskega delegatskega in volilnega sistema ter za poenostavitev postopkov.«

JANEZ GORŠE, sekretar Mercatorja KZ Ribnica: »Ustavne spremembe naj bodo konkretne, na področju družbenoekonomskih odnosov, odgovornosti in discipline. Zmanjšati je treba birokratizem v ozdih in na področju samoupravnih aktov. Republike naj imajo večjo pristojnost in odgovornost za svoj gospodarski razvoj. Gospodarstvo v državi pa naj se povezuje po svojih interesih. Politično povezovanje in združevanje sredstev za razvoj se ni pokazalo kot uspešno.«

DUŠAN BIŽAL, direktor splošnega sektorja v SGP Zidar Kočevje:

»Cilj ustavnih sprememb, da bi spremenili zavest ljudi, ne bo dosežen, ker status družbene lastnine še ni dorečen. Menim, da bi morali strateško pomembne panoge (železnica, elektrogospodarstvo, PTT), organizirati centralizirano, saj je še Jugoslavija premajhna, da bi obvladovala ekonomske probleme v odnosu do sveta. Skozi revolucionarne spremembe bo treba v Jugoslaviji priti do delitve dela glede na tehnološko razvitost, hkrati pa ohraniti avtonomijo narodov.«

SLAVKO ČEŠEK, mizar iz Sevnice: »Kolikor slišim in berem, se mi zdi, da je upravičena bojazen, da bi prišlo s spremembo ustave do večje centralizacije, jaz sem pa prej za večjo samostojnost republik, za več samoupravljanja in manj birokracije. Naposled nas je ta pripeljala v krizo, ki naj bi jo rešili spet s spremembo ustave. Poprejšnje spremembe so bile vsaj predmet široke javne razprave, zdaj imam občutek, kot da bi radi na hitro nekaj speljali brez baze.«

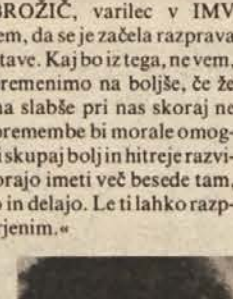
DUŠAN MEŽNARŠIČ, uslužbenec občinskega sekretariata za LO Trebnje:

»Mislim, da ne bi smeli hiteti s spremembo ustave. Počakati bi morali vsaj na spremembo zakona o združenem delu. Zavedati bi se morali občutljivih gospodarskih in mednarodnih odnosov, zato bi morali paziti, da ne bi spretirano naglo razbijali enotnosti v Jugoslaviji. Sicer v tujini sprejemajo novo ustavo, ko pride nov režim, pri nas pa so isti na oblasti, pa jo spreminjamo vsakih deset let.«

JOŽE AMBROŽIČ, varilec v IMV Suhor:

»Slišal sem, da se je začela razprava o spremembi ustave. Kaj bo iz tega, ne vem, želim pa, da spremembo na boljše, če že spreminjamo, na slabše pri nas skoraj ne moremo več. Spremembe bi morale omogočiti, da bi se vsi skupaj bolj in hitreje razvili, seveda pa morajo imeti več besede tam, kjer ljudje živijo in delajo. Le ti lahko razpolagajo z ustvarjenim.«

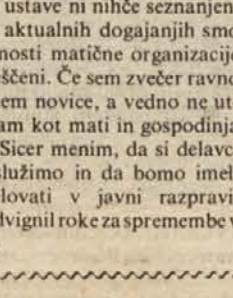
NADA DORNIK, vodja proizvodnje v Lisci Senovo:

»Predlog sprememb slabo poznam in o tem težko sodim. Očitno pa so nekatere spremembe potrebne, vprašanje je le, kaj bodo prinesle. Vsekakor mora biti o tem javna razprava med ljudmi, vanjo se bomo vključili tudi v naši tovarni. Za sedaj se mi zdi, da vse te razprave potekajo preveč po forumih, ljudje pa ne vedo nič natančnega.«

ZDENKA KOLAN, prodajalka iz Brežic, zaposlena pri Standard konfekciji v Novem mestu:

»V naši prodajalni z razlogi za spremembo ustave ni nihče seznanjen. Tudi o drugih aktualnih dogajanjih smo zaradi oddaljenosti matične organizacije bolj slabo obveščeni. Če sem zvečer ravno pred TV, ujamem novice, a vedno ne utegnem, ker imam kot mati in gospodinja premalo časa. Sicer menim, da si delavci tolmachenje zaslužimo in da bomo imeli možnost sodelovati v javni razpravi, preden bo kdo dvignil roke za spremembo v našem imenu.«

»Operacijska« na kolesih

NOVO MESTO — Reševalna služba Zdravstvenega doma ima novo specialno reševalno vozilo, kakršnega še nima nobena reševalna postaja v Jugoslaviji. Citroenov sanitetni kombi 35-RD, ki ga izključno za izvoz izdelujejo v Kopru, je neke vrste mala operacijska dvorana na kolesih. Namenjen je za prevoz najtežjih bolnikov iz intenzivne nege na specialne bolnišnice v druge kraje, za nujno pomoč pri nesrečah na kraju samem in ne nazadnje je to mobilna ambulanta v primeru večjih naravnih nesreč ali vojne.

Vozilo kljub bogati opremi brez zdravnika, tehnika in anestezista ne more na pot, zato ga bodo uporabljali le skupaj s takšno posadko in za primere, kjer bo to potrebno. V notranjosti vozila so namreč vse naprave za oživljanje ponesrečenca ali bolnika: kisik oprema, EKG, vaakuumska blazina za oskrbo težjih zlomov in poškodovanih

udov, operacijsko ležišče in še vrsta raznega drobnega sanitetnega materiala. Navdve pomebna je tudi dodatna oprema za reševanje ponesrečenecv iz ognja, od električnega toka, hidravlične škarje in raztegovalka za reševanje iz zmalčenih avtomobilov. »Nemalokrat se zgodi, da reševalci čakamo gasilce, da nam pomagajo priti do ponesrečenca. Sedaj si bomo z novo opremo lahko sami pomagali. Seveda pa je potrebno, da nas o nesrečah ljudje čim bolj popolno obveščajo, saj bo to vozilo šlo na pot z ekipo le tedaj, ko bo to potrebno,« je povedal voznik rešilnega vozila Alojz Dragan.

Za novo reševalno vozilo, ki je veljalo 20 milijonov dinarjev, so sredstva prispevale nekatere novomeške delovne organizacije, Pokrajinski odbor za Dolenjsko, kar 3 milijona pa je prispeval obrtnik Matija Rus iz Novega mesta.

J. PAVLIN

SPECIALNO REŠEVALNO VOZILO — Notranjost novega reševalnega vozila, ki lahko oskrbi več ponesrečenecv na kraju samem in jih po nudenju nujne pomoči oskrbi za varen prevoz v bolnišnico. (Foto: J. P.)

Mariborsko pismo

vsega začetka skrbel za jezo, zabavo in muziranje v štajerski prestolnici. Le nekaj dni po tem, ko je začel krožiti po mestu, si je med drugim na svoj hrbet naložil neko napačno parkirano katro. Ko se je tako naložen zapeljal skozi nek podvoz, je njegov voznik prepozno ugotovil, da je podvoz prenizek — katrci je čudovito sploščilo streho. Seveda so se pri Snagi morali celo javno opravičiti lastniku avtomobila, a ta je kljub temu moral plačati kazen in stroške odvoza (popravilo pa je plačala zavarovalnica).

Najlepše obdobje je bilo tistih nekaj tednov, ko je bil pajek kvarjen. Kaže, da si Mariborčani še nikoli niso tako želeli, da bi kak rezervni del čim dlje potoval iz tujine. Potem se je izkazalo, da pajkoviči skušajo iz odvažanja avtomobilov napraviti pravi biznis, saj so še zlasti v minulih zasneženih tednih iz mestnega središča odvažali vse, kar se jim je zdelo vsaj malo »sumljivo parkirano«. Če upoštevamo, da je treba za odvoz plačati deset tisočakov (in kazen za napačno parkiranje), Snaga s tem ne služi slabo. Njihova vnaša se je malce unesla šele, ko so odpeljali avtomobil enemu od vodilnih mestnih politikov, ki je sicer kazen plačal, a se hkrati razjel v imenu vseh ostalih, ki so jim izgnjali avtomobili tudi tedaj, ko niso z ničimer ovirali prometa.

In ker naši ljudje v stiski vedno pokažejo največ inovativnosti, so medtem odkrili tudi, kako se obvarovati pajka: pri parkiranju je treba kolesa čim bolj obrniti navznoter, da jih pajek ne more zagrabiti z lisicami, ne da bi poškodoval blatnik (tega kajpak ne sme!). Nekateri kolegi mi prisegajo, da to učinkuje. Za vsak primer pa vseeno parkiraj za 100 dinarjev za dve uri.

MILAN PREDAN

V pajkovi mreži

Strah in trepet mariborskih šoferjev

MARIBOR — Resda zgornji naslov diši po kakšnem žepnem pogrobnem romanu, toda junaki te zgodbe bi bili komaj dobri za kak preprost poulični blues, v najboljšem primeru za pošaljivo narodno-zabavno popevko. Kajti Mariborčani se v pajkovi mreži vsakodnevno kobacajo že dobro leto, bentijo čezno, najraje bi pajka skupaj stisnili, ki so ga pripeljali v mesto, poslali k vragu. Toda kot vzorni, redoljubni, disciplinirani Slovenci vendarle plačujejo, plačujejo... Po statistiki mestnih komunalcev pajek vsak dan odpelje na dvorišče Snage (podjetja za odvoz smeti — od novembra 1985, ko so nabavili pajka in ga prvič poslali skozi pot ulicah, torej tudi podjetje za odvoz avtomobilov) približno deset vozil. Izračunali so tudi, da jih morajo na dan odpeljati najmanj tri, da je zadeva »rentabilna«.

Morebiti zgodba o pajkovi mreži niti ne bi zaslužila, da bi bila zapisana, če ne bi mariborski pajek že od

NOVI DEVIZNI TEČAJI					
Tečajna lista št. 46					
z dne 9. marca 1987					
država	valuta	tečaj	nakupni za devize	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	4014,09	4020,12	4026,15
Belgija	frank/C	100	1361,49	1363,54	1365,59
Belgija	frank/F	100	1347,88	1349,90	1351,92
Danska	krona	100	7489,43	7500,68	7511,93
Finska	marka	100	11456,43	11473,64	11490,85
Francija	frank	100	8455,70	8468,40	8481,10
Nizozemska	gulden	100	24979,80	25017,33	25054,86
Italija	lira	100	39,62	39,68	39,74
Norveška	krona	100	7442,74	7453,92	7465,10
Portugalska	escudo	100	365,12	365,67	366,22
ZR Nemčija	marka	100	28243,41	28285,84	28328,27
Španija	pezeta	100	401,30	401,90	402,50
Švica	frank	100	33510,06	33560,40	33610,74
Švedska	krona	100	8033,50	8045,57	8057,64
V. Britanija	funt	1	815,86	817,09	818,32
Japonska	jen	100	337,58	338,09	338,60
Kuvajt	kv. dinar	1	1871,89	1874,70	1877,51
Kanada	dolar	1	388,19	388,77	389,35
ZDA	dolar	1	519,21	519,99	520,77
Avstralija	a. dolar	1	352,49	353,02	353,55
	ECU	1	584,62	585,50	586,38

kmetijstvo

Srd kmetov ne doseže krivcev

Pospeševalna služba je postala nekaj strelodov za sprejem kritike o cenovnih nesorazmerjih — V MKZ Metlika v zadnjih 10 letih veliko naredili

METLIKA — V zadnjih desetih letih je metliška Kmetijska zadruga nedvomno veliko naredila, da se je ponudba kmetijskih pridelkov v tej delokranjski občini precej izboljšala. Taka je tudi ocena ene zadnjih sej metliškega izvršnega sveta, ki je bila v zadrugi in na kateri so največ pozornosti posvetili položaju kmetijstva.

V zadnjem desetletju se je, tudi zaradi dobrega dela pospeševalne službe pri zadrugi, močno povečala tržna proizvodnja grozdja, mesa, mleka, pšenice in krompirja. Glede na površino in število kmečkega prebivalstva je tržna proizvodnja kmetijskih pridelkov v metliški občini veliko večja kot v ostalih dolenskih občinah. Seveda pa v zadrugi ne mi-

slijo, da je na tem področju že vse narajeno. Še naprej bodo krepili pospeševalno službo in krepili čimbolj pristne stike s kmeti.

Prav tako se v MKZ Metlika zavedajo, da morajo poskrbeti za boljše ponudbo trgoškega blaga, ki v Metliki sicer ni tako slaba, kot je razdrobljena. Vse trgovine imajo nekaj, nobena pa vsega. Zato podpirajo program razvoja trgovine, še posebej prizadevanja, da bi Metlika čimprej dobila sodobno blagovnico. Za to imajo na voljo prostor, pripravljenost so pokazali tudi v sodru Mercator, vsekakor pa potrebujejo še podporo metliškega gospodarstva, kajti izkušnje kažejo, da imajo take trgovine v prvih petih letih, ko morajo odplačevati velika posojila, izgube.

V zadnjem času so o kmetijstvu v občini razpravljali tudi v Socialistični zvezi in Zvezi komunistov, kjer so prišli do podobnih ugotovitev, na dan pa so prišli tudi nekateri neobjektivni pogledi in posploševa-

nja posameznikov, češ da je pospeševalna služba premalo učinkovita in slaba. Te očitke v zadrugi sicer sprejemajo, a le na subjektivni ravni, nikakor pa ne na splošni, in poudarjajo, da zadruga ni kriva za nesorazmerja med cenami kmetijskih pridelkov in stroški za kmetijsko proizvodnjo, kar gotovo najbolj

● Da bi ta nesorazmerja kar se da ublažili, v metliški zadrugi pravijo, da nudijo boljše cene za odkup kmetijskih pridelkov kot drugje. Tako so med drugim krompir lani odkupovali od kmetov po 45 din kilogram, naprej pa so ga prodajali z dostavo v Dalmacijo po 42 din. Kljub temu bodo odkupili tudi preostali krompir, samo da bodo kmetje nadomestili merkantilni krompir s semenskim, ki bo naprodaj po zelo ugodni ceni.

moteče deluje. Prav tako je res, da se ljudje največkrat zaradi tega znašajo na tistega, ki jim prvi pride pred oči, to pa so ponavadi kmetijski pospeševalci, in tako je ta služba tudi nekakšen strelodov za strele, ki bi morale sekati v višje vrhove.

A. BARTELJ

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Razlike ne dela zakon

V Dolenskem listu je bil 12. februarja objavljen prispevek sodelavke Dolenskega lista J. Teppey iz Brežic, v katerem Ivan Živič, direktor tozda Slovin Bizeljsko-Brežice, trdi, da slovenska republiška zakonodaja onemogoča, da bi poleg grozdja v Sloveniji odkupovali od zasebnih vinogradnikov tudi vino, čeprav to lahko opravljajo v sosednji Hrvaški. Konkretno v vinogorju Plješevica.

Člani društva vinogradnikov (UO društva) so mi izrazili željo, da kot dolgoletni upravni delavec napišem v Dolenskem listu, če ne vedna trditve drži. Če je resnična, jetak predpis treba odpraviti, ker je za razvoj slovenskega vinogradništva, ki je 82% v zasebni lasti, škodljiv in v ničemer ne more koristiti razvoju socialističnih odnosov.

Kot kmetijski referent in kmetijski inšpektor sem bil v javni službi od 1945 do 1978 in sem po službeni dolžnosti imelo opravka s kmetijsko zakonodajo. V tem času ni bil izdan noben republiški predpis, ki bi vinarskim družbenim obratom prepovedal odkupovati vino od zasebnih vinogradnikov. Dr. Slavica Šikovec je v strokovni knjigi Sodobno kletarstvo (Ljubljana 1980) zbrala in objavila vsa republiška zakonodaja s področja vinarstva, ki je bila v veljavi do izida te knjige. V objavljenih predpisih ni nikjer govora o tem, da bi bil odkup vina od zasebnih vinogradnikov prepovedan družbenim kletem. Samovoljni sklep družbenih klet, da od zasebnih vinogradnikov v Sloveniji ne bodo odkupovali vina, temveč le grozde, je bil sprejet na sestanku zastopnikov teh klet (Poslova skupnost) le iz trgovskih nagibov, brez sporazuma z zasebnimi vinogradniki in ne more imeti zakonske veljave, še manj pa izgovora na socialistični razvoj, ker to ni. Sklep Ustavnega sodišča SR Slovenije (glej članek v zadnji števi Dol. lista) o neveljavnosti navodil o dodeljevanju solidarnostnih sredstev za posebe

vinograde naj bo zgled, da nobena upravna navodila, še manj pa sklep družbenih gospodarskih organizacij, ne more imeti zakonske moči in je zato izgovor na zakone nesprejemljiv. Slovenija vino (predhodnik današnjega Slovin) je četrtoletja odkupovalo vino od zasebnih vinogradnikov na Bizeljskem (Ivan Balon), sedaj odkupuje vino od zasebnih vinogradnikov na Hrvaškem, konkretno v vinogorju Plješevica, po podatkih pa tudi na območju občine Šmarje. Če je to možno na Bizeljskem, je to še vedno možno tudi sedaj na Dolenskem, Bizeljskem in drugod po Sloveniji. Zato je sklicevanje na prepoved kupovanja vina od zasebnih vinogradnikov zaradi republiških predpisov nesprejemljivo in zavaja javnost v obsojanje republiških predpisov, ki jih v resnici ni.

Strokovno utemeljevanje odkupa grozdja namesto vina ni ma resne strokovne osnove. Vinogradniki in vivilski in vivilski vinorodnih območjih so na splošno tehnično slabše opremljeni za predelavo grozdja v vino, kot so vinogradniki v Sloveniji ob hrvaški meji. Če družbenim kletem ustreza vino iz teh vinogradov, bi ustrezalo vino (kot je že) tudi iz naših vinogradov. Stroka nas uči, da je treba grozde po trgatvi najhitreje predelati v vino. Način odkupa grozdja pa je tak, da grozde čaka na predelavo dva in celo več dni. Takozd odkupljenega grozdja ni mogoče predelati vrhunskega vina, ampak le povprečno, slabše, kot če bi od dobrega vinogradnika odkupili vino. Masovne pokušnje vina z Bizeljskega, Dolenskega in iz Bele krajine, pri kateri sodelujejo vidni republiški poznavalci vina, so pokazale, da znajo naši vinogradniki pridelati odlična vina. Tudi potrošniki želijo različna vina, ne pa uniformirana, kakor pravijo, tipizirana. Tipizirana vina sodojo v izvoz, za domačo porabo pa bi bila zanimiva vina različnih kategorij iz različnih vinorodnih krajev. S takimi vini pa bi družbene kleti lahko postregle domačim potrošnikom le z različnimi tipi vina, kupljenimi od zasebnih vinogradnikov.

T. DOBERŠEK

SREČANJE VINOGRADNIKOV

CERKLJE OB KRKI — V Nedeljo, 15. marca, bo ob 13. uri v šoli v Bušči vasi občini zbor podružnice Društva vinogradnikov Dolenske, sledilo bo predavanje o foliarnem gnojenju in obdelavi vinogradov, pokušnja vin lanskega letnika ter družabno srečanje. Vabljeni!

ČRNOMALJCI NAJBOLJŠI

ADLEŠIČI — Na regijskem kvizu »Mladi in kmetijstvo«, ki je bil pretekli petek v Adlešičih, se je pomerilo 6 ekip iz Dolenske. Najbolje so se odrezali domačini, torej črnomaljska ekipa, druga je bila ekipa kmetijske šole Grm iz Novega mesta, tretji pa Trebanjci.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

NOVO MESTO — Kljub mrazu je bila v ponedeljek, 9. marca, novomeška tržnica kar dobro zasedena, ponudba pa ni bila posebno raznolika. Kmetice so imele naprodaj jajca po 70 dinarjev in fižol v zrnju po 1200 din kilogram, jušno zelenjavo, solato po 800 din, šopke teloha po 200 din in jabolka po 280 do 350 din. Bolje so bile založene stalne stojnice. Tu so imeli mehko solato po 1000 din kilogram, zeleno solato po 800 din, čebulo po 450 din, krompir po 100 din, hruške po 480 do 500 din, jabolka po 350 din, itd.

VABILO ŽIVINOREJCEM

NOVO MESTO — V torek, 17. marca, bo ob 9.30 v dvorani občinskega sveta Zveze sindikatov na Društvenem trgu 2 v Novem mestu predaval o intenziviranju pridelave krme na kmetijah priznani strokovnjak inž. Tumpej iz Kmetijskega zavoda Ptuj. Kmetijska zadruga Krka, ki organizira predavanje, še posebej vabi na to predavanje, saj je v novomeški občini v sestavi kmetijskih površin več kot polovica travinja.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotni sejmišču v Brežicah so rejci pripeljali 170 prašičev, starih do 3 mesece, in 8, starih nad 3 mesece. Mlajših živali so prodali 97 po 1.200 din kilogram žive teže, starejše le 4, in sicer po 850 din kilogram žive teže.

Odkupijo manj

Kaj pravi M. Pirc, direktor KZ Ribnica

RIBNICA — Odkup kmetijskih proizvodov v KZ Ribnica je lani v primerjavi z letom prej nekoliko upadel, čeprav so načrtovali porast. Tako so mleka odkupili 3.411.000 litrov (indeks 98,5), pitancev pa 213 ton (indeks 95,3). To sta tudi glavna kmetijska proizvoda na tem območju.

Odkup telet je upadel kar za četrtno, ostalega klavnega goveda pa je porastel za 7 odstotkov. Je pa občutno porastel odkup plemenske živine, ki so je v druge republike prodali 220 glav (indeks 172), konj in žrebet 53 ton (indeks 230), sadja p, so odkupili 24 ton (indeks 266).

Direktor KZ Mirko Pirc je ob teh številkah povedal, da so dosegli plan le pri odkupu mlade plemenske živine. Kljub visokim indeksom pa drugod plan ni bil dosežen. »Plana nismo dosegli, čeprav je bil skromen, ker je kmetov vedno manj, predvsem še čistih, ki so odvisni le od kmetijstva. Vzrok za to je vedno slabši položaj kmetijstva. Tudi za naprej ne pričakujem izboljšanja niti ne stagnacije, ampak le upadanje proizvodnje in odkupa. Zaradi 107-odstotnega porasta prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje se nekateri kmetje že odpovedujejo kmetovanju in se zaposlujejo drugod. Kmetijstvo in še posebno živinorejstvo sta v krizi. Zadnja podražitev mleka je bila avgusta lani, pri novi pa se je mleko podražilo le za 15 odstotkov, se pravi veliko manj, kot znaša stopnja inflacije.«

J. PRIMC

Mirko Pirc, direktor KZ Ribnica: »Naši kmetje ne silijo iz kmetijstva zaradi prostih delovnih mest v industriji, ampak zato, ker se kmetovanje danes ne splača.«

MLADI IN KMETIJSTVO — Vsakoletno srečanje mladih zadrugnikov ljubljanske regije »Mladi in kmetijstvo« je bilo letos v Ribnici. Udeležili so se ga mladi iz 10 občin. Mladi kmetijci so si najprej ogledali usmerjeni kmetiji Antona Gorjupa iz Gornjih Podpoljan in Matije Lesarja iz Ribnice, nato pa še delovno organizacijo RIKO. V domu JLA je bila popoldne okrogla miza na teme o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter agromelioracijah in komasacijah. Zvečer je bilo kviz tekmovalje. Zmagali so Vrhničani, ki so se tako uvrstili na republiško tekmovalje, tretje mesto pa so zasedli Ribničani. Prijetno enodnevno bivanje mladih zadrugnikov iz vse regije je organiziral aktiv mladih zadrugnikov pri OK ZSM Ribnica. Srečanje so zaključili zvečer s plesom v maskah. (Foto: M. Glavonjič)

Sprotna skrb se splača

Razdrobljenost škodi servisom in kmetom

NOVO MESTO — Z bližajočo se pomladjo je vse bližje delo na poljih in nenehna skrb za redno vzdrževanje in neizbežna popravila kmetijskih strojev. Če zanemarimo rastoče cene, zaskrbljuje pomanjkanje celovitih servisnih uslug in občasno pomanjkanje rezervnih delov. Potrebe po tem dvojem so, povedo serviseri, čeprav so včasih zaradi nerednega vzdrževanja kmetijskih strojev pretirane.

V Agroservisu, enem od novomeških servisov, menda nimajo večjih zastojev s popravili, čeprav pokrivajo širše novomeško območje in včasih še več. Včasih pride do zastoja zaradi pomanjkanja potrebnih strojev; za usluge morajo serviseri prositi kolege od drugod. Novomeške mehanične delavnice npr. nimajo stroja za brušenje gredi, pravi Tomaž Smolič, vodja delavnice Agroservis v Novem mestu. Po njegovih besedah je servisna služba preveč razdrobljena, pa mogoče prav zato pokvarjeni traktor čaka kdaj na mehanika dlje, kot terja sama okvara.

Za traktorje znamk IMT, Ursus in Torpedo je Agroservis pooblaščen servis in večinoma ima na razpolago rezervne dele. Zmanjka jih po Smoličevih besedah včasih tudi zavoljo malomarnega odnosa proizvajalcev teh traktorjev do servisa. Če delov torej ne bo, bo moral pokvarjeni kmetijski stroj čakati, da jih bo dobil servis, druga možnost — menda je to praksa že dalj časa — je, da si kmet priskrbi iztrošeni del sam. V takih primerih so stroški popravila manjši, čeprav je že vsak manjši pregled drag, pravi vodja Agroservisove delavnice. Ne zanika, da so njihove usluge drage, vendar meni, da bi v veliko primerih lahko šlo z manjšimi stroški. Po njegovem so zelo pomembni redni preventivni pregledi in sprotno strokovno odstranjevanje na videz nepomembnih napak. Drugače je popravilo »na koncu« dolgotrajno in drago in lahko tudi nezanesljivo.

Tomaž Smolič pravi, da bi v Agroservisu obnovili dežurno servisno

službo, če bi zanjo bila pravo zanimanje in denar.

M. LUZAR

Pospešek našemu čebelarstvu

Pogovor s tajnikom posavskih čebelarjev Viktorjem Kladnikom

SEVNICA — Okrog 400 čebelarjev v Posavju premore blizu 10.000 panjev, zato ne preseneča, da tudi tod čebelarji terjajo, da jih obravnavajo kot pomembne pridelovalce hrane. Že lep čas čebelarji ne pridelujejo samo medu, marveč tudi cvetni prah, mleček, propolis. Tako so naposled lažje kos tržnim nihanjem, se pravi, da vsaj kakšen pridelek krije izgubo drugega.

S tajnikom Čebelarskega društva Sevnica Viktorjem Kladnikom, ki je hkrati tudi tajnik Sveta posavskih čebelarskih društev, smo se pogovarjali o nekaterih pobudah čebelarjev. ● Sami ste že desetletje uspešen čebelar. Kaj vam to osebno pomeni in kakšni so ta hip najbolj pereči problemi čebelarjev v Posavju?

Viktor Kladnik

»Verjetno ne bom povedal kaj dosti drugeče kot drugi manjši čebelarji, če bom rekel, da mi čebelarjenje s 25 panji v Prešni Loki prinaša obilo sprostitve. Trdo delo koristi mojemu zdravju in tudi v žepu se nekaj pozna. V Posavju resda veliko govorimo o nevarnosti in boju zoper varozo, je pa zdaj le največji problem kuga čebelje zalege — gniloba. Zlasti preti nevarnost z one strani Sotle, zato bi se brežički čebelarji morali povezati s hrvaškimi kolegi, da bi odpravili pretajo. Tudi na svojem območju imajo še dosti možnih žarišč kuge v ostarelih, opuščenih čebelnjakih.«

● Kako posavski čebelarji sodelujete s kmetijci? »Zaenkrat kar dobro, saj kmetijske organizacije v Posavju v času

● V Jugoslaviji po nekaterih ocenah kroži okrog 6.000 ton uvoženega medu. Slišati je, da je vmes tudi precej »černobilskega«. Za kaj se zavzemate posavski čebelarji?

»Zahtevamo, da se zaustavi uvoz nesortnega medu, predvsem iz Sovjetske zveze, uvesti moramo zaščitne carine za pospeševanje domačega čebelarstva. Za slovenski sortni med hoje, akacije in komanjki bi morali uvesti zaščitno znamko podobno, kot jo imajo vina. S tem bi dosegli še boljše kakovost in tudi ceno našega medu.«

P. PERC

Kmetijski nasveti

Avstrijska izkušnja pravi

O pri nas še ne dovolj raziskanem gnojenju z gnojevko, ki je zmes živalskega blata, seča in vode in ki nastaja v hlevih brez stelje, se v sosednjih alpskih deželah že dlje časa ukvarjajo, zato je zanimivo, kaj svetuje dr. Schechtner iz avstrijskega zveznega zavoda za alpsko kmetijstvo v Gumpensteinu. Splošno razširjeni strah pred nezaželenimi vplivi gnojevke na tla je po mnenju dr. Schechtnerja pretiran, saj grozita le dve večji nevarnosti: da z razvažanjem ob mokrem vremenu zbijemo tla in da pretirano obogatimo tla z bakrom, če prašičji krmi dodajamo baker. Pač pa preti precejšnja nevarnost onesnaženja vode, na njeni večja kot na travinju, če gnojevko razvažamo o nepravem času in na preveč nagnjena zemljišča, da je možno odplavljanje. Sicer pa v Gumpensteinu predlagajo naslednje praktične ukrepe:

- Letne količine gnojevke odmerjaj na podlagi zanesljivih podatkov o potrebah posameznih travnih ruš po hranilih!
- Upoštevaj veliko različnost glede vsebnosti hranil in glede učinkovitosti dušika iz gnojevke v odvisnosti od naravne rodovitnosti tal, gnojenja in načina rabe travinja, od vrste živali in krmiljenja, stopnje razredčitve ipd.!
- Posamezni obroki naj ne bodo ne preveliki ne premajhni! Za prvo košnjo pripravimo 15 do 20 m³ nerazredčene govejve gnojevke, za eno pašnjo pa 5 do 10 m³.
- Pozimi pridobljene gnojevke ne polivaj že pozimi, zlasti ne po zmrzni zemlji, ampak pravočasno spomladi! Spomladi polivaj, brž ko to dovoljujejo tla, in potem tudi kmalu po košnji!
- Upoštevaj stanje tal in vreme! Po možnosti polivaj pred dežjem, ne pa pri veliki vlažnosti tal ali v sušnih obdobjih in pri močnem vetru!
- Pazi na izenačevanje gnojevke in na enakomerno razporeditev po površini! Prva raba, ki neposredno sledi gnojenju z gnojevko, naj bo košnja. Če nujno sledi pašna ali košnja za svežo krmo, potem je treba gnojiti že jeseni.

(Sodobno kmetijstvo, februar 1987)

Na strmi kmetiji ni pridnih rok nikoli preveč

ŠAHOVEC — Malo nad Šahovcem, gruščasto vasico na spodnjem položnem delu pobočja Vrha ob deloma asfaltirani vaški poti iz Dobriča, je ob hribu prislonjena domačija Novakovih. Pri Murnovih se reče po domače kmetiji, kjer gospodinj in gospodarji z okoli 20 hektarom velikim posevstvom Anica Novak s pomočjo svojih pridnih otrok Bojana, Marjana in Anice.

Anica Novak

V hlevu imajo Novakovi 9 glav živine, predvsem krave, privezane imajo običajno še kakšnega bika, teleta. Lani so oddali okrog 12.000 litrov mleka. So kooperanti trebanjske kmetijske zadruge. S pospeševalci zadruge in odnosi z zadrugo nasploh so zadovoljni, manj pa z odkupnimi cenami mleka, kar je pa zgodba, kakršne lahko slišimo na premnogi kmetiji. »Da bi le približno uskladili odkupne cene naših pridelkov s cenami industrijskih izdelkov!« zaman jadtukaj kmetje že nekaj let in tudi pri Murnovih niso izjema.

»Imamo traktor, kosilnico in drugo mehanizacijo, v strojni skupnosti pa še silokombajn, cisterno za gnojeko in sejnalnik koruze. Toda na naši hriboviti kmetiji je treba veliko kositi na roke. Zemlja je skupaj, okoli hiše, toda ker parcele zelo visijo, so pridne roke sinov in hčere, ko pridejo iz službe, še kako dobrodošle. Pri obdelovanju strmih površin si pomagamo tudi s konjem in volom. Če bi imeli več živine, bi morali krmo kupovati.« je povedala mati Anica, ki ji je lanska tragična smrt sina Jožka v prometni nesreči čezrisala še globlje brazde v obraz. Kot da ne bi bilo na kmetiji že dovolj vsakdanjih skrbi, je složno družino prizadelo še ta tragedija. Nesreča pač nikoli ne počiva...

P. PERC

Gostinstvo na robu donosnosti

Gostinski šolski center preživlja krizno obdobje ob nizkih zaslužkih

NOVO MESTO — V srednji gostinski šoli Novo mesto je potrpežljivost pedagoškega kadra zaradi nizkih osebnih dohodkov na skrajni meji, nič boljše pa se ne godi gostinskemu delu kolektiva, ki je začel bresti v izubo. Kako iz nastale krize, so razpravljali v šoli 5. marca v navzočnosti občinskih funkcionarjev.

Ne samo Restavraciji Breg in Restavraciji na Glavnem trgu, tudi ostali novomeški gostinstvo se pozna padec kupne moči in dejstvo, da v podjetjih ni več tolikšne reprezentance. Tako je sicer renomirano gostišče na Bregu že zašlo v izubo, obrati na Glavnem trgu pa se tudi komajda držijo liste donosnih. Ker sta šola in gostinstvo v eni delovni organizaciji, šola tudi ne more deliti takih osebnih dohodkov, za kakršne sicer dobiva denar.

Kot so v dolgotrajni razpravi ugotavljali, ta španovija v zdajšnjih pogojih gospodarjenja nima perspektive. Kolektiv bo odločil o bodočnosti, menili pa so, da bi morala šola opravljati svoje vzgojno in izobraževalno poslanstvo na Dolenjskem ker je že renomirana ustanova s 25-letnim delom. Šola je bila tudi verificirana in je šele nedavno tega dobila res dobre možnosti za delo.

Gostinski del, ki ima dve najboljši

lokaciji v Novem mestu in poleg tega vrsto kupljenih stavb sredi mesta še iz časov, ko so računali na pomemben razvoj gostinske ponudbe, a je zaradi urbanističnih zavor niso uresničili, pa bo bržkone tudi našel boljše in imovitejšega partnerja, kot je šolski kolektiv.

Šola ima trenutno 12 oddelkov in 347 učencev, pedagoški kader v visoko in višjo izobrazbo pa ni pripravljen več delati v ustanovi, kjer so osebni dohodki zadnjih mesecev za nekaj tisočakov slabši kot pri najbližjih sosedih z enako kvalifikacijo. Iz kolektiva pa odhajajo tudi gostinci-natakarji in kuharji, ker dobijo drugod prav tako boljše možnosti in znatno večji zaslužek.

● Torej razmere nikakor niso brezizhodne, poiskati bo potrebno le novo pot v dveh smereh, to je čimprej, kajti rdeče številke se bodo verjetno pokazale že ob periodičnem obračunu za prvo trimesečje. Hitre rešitve pa so v interesu obeh delov kolektiva, ki sta toliko let sicer živelja v lepem sožitju, a ob sedanjih pogojih gospodarjenja jima ne kaže več ostati pod eno streho.

Gostinci imajo za obnovo restavracije na Bregu odlične zamisli in tudi že pisemne načrte, izpeljava pa se po tolikih letih ne bi smela več zati-kati.

R. BAČER

Brez združevanja ne bo šlo

Kaj je v ozadju nezadovoljstva krajevnih skupnosti do PTT Novo mesto — Obisk predstavnikov občine

NOVO MESTO — Na izrecen priskriti terena, naj izvršni svet vendar nekaj ukrene, da ne bo v marsikaterem kraju z muko zgrajena krajevna telefonska mreža ostajala gluha, sta predsednik občinske skupščine Boštjan Kovačič in predsednik izvršnega sveta Ivo Longar z več člani izvršnega sveta 5. marca obiskala PTT Novo mesto. Pretresali so celokupno problematiko PTT.

Zvezni izvršni svet kroji cene glavnim poštanim storitvam, te cene pa močno zaostajajo za načrtovano rastjo, zato ni denarja, da bi sicer v planu lepo zapisana dela povsem izvajali. Po drugi strani pa je tudi res, da ZIS verjetno z zaviranjem cen poštanih storitev občanom ustreže.

V PTT Novo mesto so razgnili podatke, ki pričajo, da so zadnja leta veliko naredili. Izboljšali so na primer kadrovsko strukturo, tako da je zdaj med 538 zaposlenimi že 4 odst. ljudi z visoko, 1,5 odst. z višjo in 48 odst. s srednjo izobrazbo. Poleg tega štipendirajo 58 učencev in več kot 60 se jih šola ob delu. Skušajo modernizirati poslovanje. Nedavno tega so pri poslovanju s strankami uvedli terminale, vendar je to prava malenkost proti potrebnim investicijam v razvoj telefonije.

V novomeški občini je zdaj 10.560 telefonskih priključkov. PTT je planirala, da jih bo ob koncu srednjeročnega obdobja 14.000, toda krajevne skupnosti zahtevajo 17.000 telefonov. Če hoče PTT toliko telefonov spraviti v promet, so potrebne dodatne medk-

rajevne zveze in visokofrekvenčna telefonska oprema. Razpeljani kabli za krajevno mrežo po vaseh predstavljajo le 30 odst. vseh stroškov, da bi telefon zares lahko zvonil. Glede na zdajšnje razmere v PTT ne zmorejo preostalih 70 odst. stroškov za telefonijo. Gre poleg vsega še za nujne objekte, v katerih bi večje centrale lahko delale. Najbolj nujna je razširitev prostora za ATC v Novem mestu, kjer je regijska centrala, posodobitve in adaptacije pa so potrebne tudi na nekaterih podeželskih poštah. Izračunali so, da bi morali imeti na PTT 4 milijarde dinarjev za dodatna dela v tem srednjeročnem planu za predvideni razvoj telefonije v krajevnih skupnostih. Tega denarja vsaj v letošnjem letu ne bo niti polovico, zato so predstavniki PTT poudarili, da brez dodatnega združevanja sredstev za vzpostavljane zvez ne bo razvoja. Medkrajevne zveze pa niso le v interesu občanov, ampak zlasti združenega dela, kjer se računalništvo izredno širi.

Občinski funkcionarji so menili, da imajo v PTT prešibko organizirano službo za razvoj telefonije v krajevnih skupnostih in da bi morali ti ljudje krajanom v posameznih okoljih brez olepšav povedati, kdaj lahko pričakujejo nove priključke, kjer imajo krajevno mrežo že zgrajeno. Prav tako so priporočili izdelavo razvojnega plana telefonije v tistih krajevnih skupnostih, kjer akcij še niso začeli. Gostje so sicer ocenili, da je v kolektivu PTT volja za izpeljavo planskih načrtov, ni pa predvidenega denarja, zato delo zaostaja. Ni bilo recepta, kako bi se dale razmere čimprej spremenili.

R. BAČER

PREGLIED RAZISKAV

NOVO MESTO — Novomeška občinska raziskovalna skupnost je nedavno izdala posebno brošuro, v kateri je prikazana celotna raziskovalna dejavnost preteklega srednjeročnega obdobja v novomeški občini, ki jo je sofinancirala raziskovalna skupnost. Na kratko je predstavljenih vseh okrog 70 opravljenih raziskovalnih nalog, ki posegajo na najrazličnejša področja.

OBSODILI PISANJE NOVE REVIJE

NOVO MESTO — Člani OO ZK Novo mesto-Center so na zadnjem sestanku obravnavali pisanje 57. številke Nove revije. Potem, ko so prebrali izvirne izdatke iz celotnega gradiva, so soglašali, da so nekateri prispevki v reviji lažni in naši družbi sovražno naravnani.

HKRATI PREVEČ IN PREMALO

METLIKA — V lanskem letu je imelo sedem samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti v metliški občini na voljo nekaj več kot 1,23 milijarde dinarjev, kar je 140 odst. več, kot je bila dovoljena poraba leto poprej. Glede na lansko dovoljeno porabo je imela izobraževalna skupnost 5,4 milijona dinarjev primanjkljaja, kulturna skupnost 1,5 milijona, socialno skrbstvo 6,5 in raziskovalna skupnost 416.000 dinarjev primanjkljaja. Nad dovoljeno porabo pa so sredstva zbrala za: skupnost otroškega varstva (6,4 milijona dinarjev), telesnokulturno skupnost (417 tisoč din) in zdravstveno skupnost (5,5 milijona dinarjev). Primanjkljaje bodo morali pokriti iz priliva v letošnjem letu. Ker pa so v nekaterih interesnih skupnostih potrebe večje od dovoljenih sredstev, prihaja od tega, da imajo te skupnosti hkrati presežek in izgubo. To je še najbolj očitno pri zdravstveni skupnosti.

A. B.

Solidarnost z Zagorjem in Kninom

Poziv koordinacijskega odbora za pomoč

NOVO MESTO — Koordinacijski odbor za socialistično solidarnost pri OK SZDL poziva vse organizacije združenega dela, ostale organizacije in društva, obrtnike, delovne ljudi in občane, da po svojih zmožnostih pomagajo prizadetim v Zagorju zaradi škode, ki jo je povzročilo drsenje plazov. Ocenjeno je, da je škoda tolikšna (7,58 milijard din), da je prizadetim potrebna širša družbena pomoč. Solidarnostna sredstva se zbirajo na dveh žiro računih v občini Zagorje: pri OO RKS 52720-678-50940 (za pomoč prizadetim družinam) in 52720-655-128185 (za pomoč prizadeti delovni organizaciji).

Koordinacijski odbor je razpravljal tudi o posledicah potresa, ki je 25. novembra in 24. decembra lani hudo prizadeljal širše območje Knina (8 občin v SR Hrvatski) in Bosanskega Grahova (SR BiH). Škode je za 149 milijard din. Sredstva se zbirajo na žiro račun: 30102-743-142791 — sredstva solidarnosti zaradi potresa na območju Dalmacije in Like.

V SOBOTO PROSLAVA V MIRNI PEČI

MIRNA PEČ — V soboto, 14. marca, bo ob 9. uri v osnovni šoli »Ivan Kovačič-Efenka« zbor borcev 1. dolenskega partizanskega bataljona, ki je bil ustanovljen 3. marca 1942 na zasneženi Gornji Topli Rebri na Kočevskem. Ob tej priložnosti bo letna konferenca borcev bataljona, ob 10.45 bodo položili venec k spomeniku padlih žrtev, ob 11. uri pa bo v kulturnem domu slavnostna seja KS Mirna peč, zatem pa skupno kosilo. Iz Novega mesta bo organiziran prevoz, z avtobusne postaje bo avtobus odpeljal ob 8.30. Vabljeni!

GOVORICA ŠTEVILK

NOVO MESTO — Le kje je 252 društev, klubov in raznih družbenih organizacij, kolikor je registriranih na območju novomeške občine, se bo marsikdo vprašal, ko bo prebral to številko. Je pa točna in vzeta iz poročila sekretariata za notranje zadeve občine Novo mesto. Če bisamo tretjina registriranih društev in organizacij delala, kot je predvideno, bi družbena dejavnost zaslužila odlično oceno. Ob tem pa še podatek: lani je bilo na območju občine prijavljenih 298 javnih shodov in prireditvev, verskim skupnostim pa je bilo izdanih 53 dovoljenj za opravljanje verskih obredov izven cerkvenih objektov. Zavrženih prošelj verskim skupnostim ni bilo!

ZA CINCANJE NI ČASA

NOVO MESTO — V novomeškem izvršnem svetu so se odločili, da začnejo postopek za spremembo dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana iz več razlogov. Nameravana gradnja avtoceste je le eden med razlogi, sicer pa so spremembe potrebne zavoljo uskladitve občinskih planskih dokumentov z republiškimi plani, pri čemer gre predvsem za posege v prostor. Ker gre pri spremembi družbenih planov za dolgotrajen (predpisan) postopek, ga bodo začeli čimprej, da bi lahko do konca letošnjega leta sprejeli dopolnitve. Če pa bo medtem gradnja avtoceste zahtevala hitreje rešitve, bodo del potrebni sprememb v planskih dokumentih obravnavali po hitrejših postopkih.

OLEPŠAJMO SVOJE OKOLJE

NOVO MESTO — Svet za varstvo okolja pri novomeški občinski konferenci SZDL je že pripravil okvirni program za letošnjo čistilno akcijo, ki bo potekala v vsej občini aprila pod geslom »Olepšajmo svoje okolje«. Program je že podprl tudi občinski izvršni svet in se bo aktivno vključil v pripravo in izvedbo akcije. V okviru letošnje akcije naj bi počistili vsaj nekaj neurejenih odlagališč smeti, čistili naj bi bregove rek in potokov, gozdove, parke, nasade, javna parkirišča, trga, uredili talno in prometno signalizacijo, okolico naravnih in kulturnih znamenitosti ter spomenikov NOB in uredili delovno in življenjsko okolje nasploh. Akcija ne bo v vsej občini na en dan, ampak na štiri različne dneve (nedelja ali sobota) na posameznih območjih, predvsem zaradi premajhnih kapacitet za odvoz smeti. Pričakovati je, da bo akcija s tako dobrim in koristnim namenom naletela na širok odziv.

TISOČ MAŠKAR NA KUPU — Pionirji osnovnih šol so v novomeški občini še edini zvesti pustni tradiciji. Na sam pustni torek so ranjane maskar pripravili po solah, popoldne pa se je skozi Novo mesto pomikal sprevid otroških maskar na čelu z mažoretkami in gasilsko godbo na pihala. Vrhunec pustnega ranjanja je bil v športni dvorani, kjer so za veseli del poskrbeli aktivisti DPM Center in ansambel 12. nadstropje. (Foto: Uroš Florjančič, OŠ Katja Rupena)

PRAZNIK, DA MALO TAKŠNIH — Ob prazniku žena, so v krajevni skupnosti Center v Novem mestu pripravili tradicionalno srečanje v telovadnici osnovne šole Katja Rupena. Le redke so iz takšnih in drugačnih vzrokov ostale ta večer doma, saj se je zbralo 130 žena, kar je za tako majhno krajevno skupnost veliko. Najprej so prisluhnile skoraj uro dolgemu programu, ki so ga spletli pionirji krajevne skupnosti in pevski zbor osnovne šole, prijetno popestrili pa fantje kvarteta trobil iz Metlike. Za veseli del srečanja, ki so ga pripravili aktivisti DPM Center skupaj s KK SZDL in šolo, sta poskrbela Košmrljeva oče in sin. (Foto: J. Pavlin)

Naložbe že prinašajo sadove

Uspešno lansko poslovanje Beti — Velike zakonske obveznosti

METLIKA — Da stoji Betino poslovanje na dokaj trdnih temeljih, potrjuje tudi poslovanje te delovne organizacije v lanskem letu, ko je kljub izredno težkim razmeram — sem prštevaljo zlasti novo devizno zakonodajo in z njo povezane težave pri uvozu ter visoko inflacijo — poslovala dokaj uspešno.

Tako je lani Beti ustvarila kar za 24.432 milijarde dinarjev celotnega prihodka, kar je 97 odst. več kot leto poprej, materialni stroški so lani znašali 13,142 milijarde dinarjev in so za 85 odst. večji; dohodek znaša 6,4 milijarde in je za 138 odst. večji kot leto poprej, močno pa so se povečale tudi obveznosti iz dohodka, ki znašajo blizu 1,5 milijarde dinarjev in so skoraj za 150 odst. večje, čeprav kar naprej govorimo o nujnosti razbremenitve gospodarstva. Pri obveznostih iz dohodka so največja postavka zakonske obveznosti. Čisti dohodek znaša blizu 5 milijard dinarjev in je za 135 odst. večji kot

predlani. Za osebne dohodke je lani dala Beti blizu 3,3 milijarde dinarjev. Pri 5-odst. povečanju števila zaposlenih so osebni dohodki v primerjavi z letom poprej večji za 121 odst., povprečni mesečni osebni dohodek v lanskem letu pa v tej delovni organizaciji znaša 102.570 din.

Najpomembnejši kazalec za presojanje uspešnosti poslovanja pa je gotovo dejanski porast proizvodnje. Ta se je lani v Beti povečala za 7 odst., različno po posameznih temeljnih organizacijah in odvisno od prejšnjih naložb. Lani je Beti v novo opremo, posodabljanje in ostale

zadeve investirala okoli 2 milijardi dinarjev. Močno so povečali tudi izvoz — realno za 40 odst. — medtem

● Za letos planirajo v Beti še povečanje proizvodnje, zlasti na račun novih naložb. Ob povečanju deleža izvoza v celotnem prihodu, majhnem povečanju realnih osebnih dohodkov in upoštevanju stopnje inflacije planirajo, da bo Beti letos ustvarila 43,218 milijarde dinarjev celotnega prihodka. V razširitev, posodobitev in obnovo svojih zmogljivosti bodo letos vložili 4 milijarde dinarjev.

ko se uvoz v primerjavi z letom poprej ni bistveno povečal. Skratka: vsi bistveni kazalci poslovanja so v primerjavi z letom poprej boljši.

A. B.

Ena gospa je rekla, da humorist Toni Gašperič še do danes ni prejel honorarja, ki si ga je prislužil kot spremljevalec novomeškega dedka Mraza. Denar je bil po pošti nakazan že 27. decembra, od Novega mesta do Metlike, kjer prebiva Toni, pa je samo 30 km.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 26. 2. do 4. 3. so v novomeški porodnišnici rodile: Sonja Staniša iz Dolenje Straža — Bojana, Lidija Miklič iz Gornjih Kamenc — Anamarija, Marica Tomec s Hrasta — Matejo, Danica Muc iz Dol — Mirjana, Božica Puškaric iz Metlike — Suzano, Nada Breznik iz Metlike — Nino, Tatjana Strahinič iz Metlike — Nikolino, Jožica Oven s Četeza — Špelo, Lojzka Hočevar iz Dobrnica — Matejo, Slavka Barborič iz Jurne vasi — Sabino, Antonija Hočevar iz Močvirja — Mitja, Vlasta Žibert iz Otočca — Tino, Stanka Veselič iz Purge — Toma, Bojana Vidmar iz Gradenca — Vesno, Marija Kočvar iz Dolnje Pake — Špelo, Zlata Andrejčič iz Gornjih Dol — Gregorja, Jožica Slak iz Repč — Darjo, Antonija Novak iz Dolenje vasi — Eriko, Anica Luthar iz Dolenjskih Toplic — Jaka, Slavica Avbelj iz Žužemberka — Tanjo, Veronika Kastrevc iz Hrušice — Simona, Anica Žlogar iz Ravnecev — Karmen, Barbara Hajko iz Novakov — Zorana, Damjana Kulovec iz Vavte vasi — Tino, Marica Nastav iz Kohanjca — Nikolino, Marija Kastelic iz Poljan — Jožeta, Ivanka Gazvoda iz Stopič — Stanislava, Nada Tramte z Rateza — Klavdijo, Marija Pezdirc iz Trnovca — Andreja, Nevenka Čančar iz Šentjerneja — Maria, Anika Banovec iz Črnomlja — Andrejo, Jožica Vovk iz Čelceva — dečka in Vladimirja Novina iz Gumberka — dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Marija Vidovič iz Kotarjeve 42 — Katarino Dragica Jakovljevič z Zagrebške 16 — Gabrijelo in Marija Jerič z Drske 38 — Matejo. Cestitamo!

Sprehod po Metliki

GLAVNI PRODAJALEC INDUSTRIJSKIH BESEDIL — fantje so jih izdali pod naslovom V obdobju zločina — je Andrej Pečarič, ki je prispeval k njižico dve pesmi. Vedno nasmejanega Andreja lahko najdemo vsak dan v očetovi mehanični delavnici ob cesti, ki pelje proti delovni organizaciji Komet. Knjižico vam bo z veseljem prodal, zraven pa ne bo pozabil povedati, da objavljena besedila zaživijo prav šele ob glasbi Indust бага. Redki srečnice pridejo pri Andreju Pečariču tudi do kasete.

JE PAČ ČAS LETNIH OBČNIH ZBOROV amaterskih društev, ki delujejo v metliški občini. Na pregled dela za preteklo leto in zastavljanje načrtov za prihodnje navadno vabijo vodstva teh društev tudi predstavnike družbenopolitičnih organizacij. Tako so storiili tudi folkloristi in metliški godbeniki. Toda bili so krepko razočarani. Folkloristov se je usmilil le sekretar občinske konference SZDL, godbenikov, ki so med najaktivnejšimi v občini, pa nihče.

PRANJE CEST — Ko na črnomaljskih ulicah skopni sneg, pometati pometajo pesek, ki je ostal od zimskega posipavanja. To je lepo in prav, toda kaj, ko ostane prah, ki ga avtomobili neusmiljeno dvigajo, da praši po pešcih in pročeljih hiš. Zato meščani upravičeno sprašujejo, zakaj črnomaljskih ulic ne perejo več: po vojni, ko ni bilo toliko mehanizacije kot danes, so to redno počeli. Predvsem jih zanima, kdo je odgovoren za pranje cest in kaj je razlog, da so to delo opustili. Morda preveliki stroški? Toda kaj, ko velja samo eno novo pročelje hiše mnogo več kot nekajkratno pranje cest.

VESTI IZ BELTA — V zadnjem bitenu s tem naslovom, ki sicer izhaja v tovarni Belt dvakrat na mesec ali po potrebi in ki je izšel 21. februarja, je moč prebrati marsikaj. O novih naložbah v delovni organizaciji, o slovenskem kulturnem prazniku, celo o zgodovini in šoli smučanja. Član uredniškega odbora se je potrudil, da je sestavil nagradno križanko. Nikjer pa niso niti z najmanjšo vestičko omenjene težave, ki so jih imeli v tovarni le nekaj dni pred izidom bitena in ki jim v najbolj razumljivem jeziku rečemo štrajk...

Drobne iz Kočevja

ODPOVEDUJEJO GRADNJO HIŠ — Graditelji zasebnih hiš so postali naenkrat zelo varčni. Samo na enem gradbenem območju v Kočevju se je odpravilo gradnja kar 13 interesentov. Seveda se to dogaja zaradi revalorizacije obresti za posojila oziroma glavnice, kar predvidevajo novi predpisi.

PRISPEVKI ZA CERKEV IN POKOPALIŠČE — Te dni pobirajo po Kočevju prostovoljne prispevke za ureditev opuščene pokopališča na Trati in za obnovo cerkvice na tem pokopališču, ki je kulturnozgodovinski spomenik. Za tak način zbiranja sredstev so se odločili zato, ker so ugotovili, da sta občina in krajevna skupnost revni, občani pa bolj bogati.

ZA SESTANKO NI ZANIMANJA — Po Kočevju so te dni sestanki o tem, kako naj bi zagotovili denar za razvoj šolstva in popravilo šol. Dobro so obiskani v delovnih organizacijah, ker so med delovnim časom, na terenu pa ni posebnega zanimanja zanje, zato jih bodo ponekod ponovili.

Ribniški zobotrebci

KONČNO USLIŠANI — Poročali smo že o večletnem negodovanju prebivalcev ribniškega naselja Breg-Grič, kjer je ob magistralni cesti zgrajeno novo avtobusno postajališče, avtobusi pa na njem niso ustajali. Zdaj smo zvedeli, da je željam in zahtevam Gričevljanov uslišano. Od dneva žena dalje ustavlja avtobus tudi na njihovem postajališču.

POGREBA NI BILO — Po dolgoletni tradiciji so Ribničani na peplnično sredo kropili pokojnega Naceta, ki je ležal na parah v bifeju pri samopostrežni trgovini. Letos prvič »pokojnika« tu ni bilo. Ko smo nekaj Ribničanov pobrali, zakaj so se letos izneverili tej pustni prireditvi, sta bila odgovora taka: »Nas Ribničane je končno srečala pamet«. In: »Pusta ni več, odkar so pred leti zaprli zdravniški konzilij«, ki je pripravljaval pustovane.

KMALU PRELITJE MAGISTRALKE? — Ribničanje in Kočevci, ki se vozijo po magistralni cesti, težko pričakujejo pomladi. Za takrat je namreč obljubljeno prelitanje cestnega odseka od Dolenje vasi do Kočevja, kjer so najprej omejili hitrost vožnje na 40 km na uro, kasneje pa (ne da bi cesto izboljšali) omejitev prestavili na 60 km na uro, kar je tudi svojstven rekord za magistralno cesto.

Trebanjske iveri

BLAGOSLOV — Mirenske šolnice so prav lepo praznovali dan žena v oštariji, kakor to počno zvečne tudi drugje. Nekateri učiteljice so menile, da bi bilo boljše, če bi denar nakazali za pomoč prizadetim v okolški katastrofi v Zagorju. O, ne, to pa ni mogoče, za tak sklep pa se mora sestati sindikat, je odvrnil »večinski del«.

PLAŠČ — Nekateri komuniste v trebanjski občini močno boli pri srcu, ker se vse, se pravi razne nepravilnosti, prerado skrivajo pod plašč prijateljstva in familiarnosti. Menda tudi zato ZK nima več nekdanjega ugleda, zato so bili v zadnjih dveh letih na novo sprejeti le trije novi člani, osnovna organizacija ZK v trebanjskem zdravstvenem domu se ni sestala že eno leto, med najslabši mi so tudi tiste osnovne organizacije ZK, v katerih so razni funkcionarji itd.

KRVODAJALSKA AKCIJA — Tokrat bo krvodajalska akcija v ponedeljek, 16. marca, v Mokronogu, 17. marca v Trebnjem, sklenili pa jo bodo v sredo, 18. marca, na Mirni. Redni krvodajalci že dobro vedo, kakšno je njihovo poslanstvo, zato bodo gotovo spet prišli v lepem številu. Mi pa k odvzemu vabimo tudi vse tiste, ki še oklevajo pred tem plemenitem dejanjem. Morda se bojijo, da bodo izgubili delček »strupene« krvi, podobno kot avtorji teh vrstic, ki pa bomo vseno zraven. Mogoče se bomo pa potem malo poboljšali, ko nam bodo spustili kakšen deciliter življenjskega soka.

IZ NAŠIH OBČIN

Glasbena šola ostaja samostojna

Po številnih razpravah o organiziranosti glasbene šole v Črnomlju končno prišli tudi več analizi o razmerah v šoli ter predloge, kako naj bi se le-te izboljšale.

ČRNOMELJ — O težavah v tukajšnji glasbeni šoli, pa najsi gre za materialne, kadrovske, prostorske, je bilo zadnje čase v Črnomlju veliko razprav. Zlasti še, ker so ti problemi slabo vplivali na kakovost izvajanja vzgojno-izobraževalnega programa v šoli. Na komiteju za družbeni razvoj so pripravili tudi več analizi o razmerah v šoli ter predloge, kako naj bi se le-te izboljšale.

Na komiteju za družbeni razvoj so tudi predlagali, naj bi se glasbena šola združila z Zavodom za izobraževanje in kulturo v enovito delovno organizacijo, z utemeljitvijo, da glasbena šola ni le šolska, ampak tudi izobraževalna institucija. Tako bi po mnenju komiteja zagotovili tudi večjo motiviranost izobraževalnega dela, večjo usklajenost s potrebami kulture pa možnost samoupravnega organiziranja delavcev, predvsem pa bi tako lahko bolj izkoristili možnosti, ki jih imajo v kulturi.

Svetovalec za glasbeno vzgojo pri Zavodu za šolstvo Slovenije in predsednik organizacijske enote Zavoda za šolstvo v Novem mestu pa sta bila mnenja, da mora glasbena šola ostati samostojna, saj je to najprej in predvsem vzgojno-izobraževalna organizacija. Poleg tega je tako zapisano tudi v zakonih o glasbenih šolah in osnovnem šolstvu. Hkrati se je v glasbeni šoli v zadnjih mesecih izboljšal materialni položaj, s tem pa tudi kvaliteta izobraževalnega procesa in vodenja šole.

Z adaptacijo, ki je v teku, bodo pridobili 7 novih prostorov. Uresničili niso le še tri od desetih točk iz sanacijskega programa, in sicer vpisa v sodne registre, pridobivanja novih kadrov in stanovanj za njih

RAZPIS ZA PRIZNANJA

ČRNOMELJ — V Črnomlju bodo tudi ob letošnjem 1. maju podelili 5 občinskih priznanj Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Predloge lahko pošljejo krajevne organizacije SZDL, delovne organizacije, samoupravne skupnosti, vodstva DPO v občini, družbene organizacije in društva, občinska skupščina in njeni organi ter druge organizacije in skupnosti, vendar najpozneje do 5. aprila, in sicer na občinsko konferenco Socialistične zveze Črnomelj.

RAZŠIRILI BODO OBRAT

OSILNICA — Z gradnjo druge faze obrata LIV v Osilnici bodo začeli letos, dela pa bodo dokončana v letu dni. Takrat bo v tem obratu zaposlenih okoli 60 delavcev, medtem ko jih je zdaj okoli 40. Z razširitvijo obrata bodo tudi povečali sežanj proizvodnje hidravličnih dvigal.

Kultura z Mirne popestrila več prireditev

KUD Svoboda Mirna gostovalo v Trebnjem, Tacnu in na Čatežu

MIRNA — Kulturno-umetniško društvo Svoboda Mirna je ob letošnjem mednarodnem dnevu žena poskrbelo za pestre kulturno-zabavne sporede prireditev v več krajih trebanjske občine. Že tretjič so v mirenskem TVD Partizan pripravili zanimivo srečanje, tokrat se ga je udeležilo okrog 150 žena, kiso ga nekater pridine gospodinje obogatile s kulinaricnimi dobrotami. Sedemim so se za stalno sodelovanje na kulinaricnih razstavah, po katerih dobrote romajo v železce, zahvalili s skromnimi praktičnimi darili. Prireditev je podprlo celotno mirensko združeno delo, trgovine in zasebniki. Nekaj posebnega je bila tudi modna revija otroških oblačil sevniške Jutrjanke, ki je ljubeznivo posodila nekaj svojih izdelkov iz kolekcije pomlad — poletje. Mirenski šolarji so se izkazali kot dobri manekeni in lična oblačila bi številni obiskovalci v hipu razgrabili.

KUD Svoboda je gostovalo tudi pri konfencionarkah Labodove temeljne organizacije Temenica v Trebnjem. Na povabilo Elme in krajevne skupnosti Čatež pa so v prostorih nekdanje tovarne namesto običajnega veseljačenja poskrbeli, po mnenju mnogih, za prvi kakovostnejši živi kulturni program po dveh desetletjih trtivilca. Omenimo pa še, da so mirenski kulturniki gostovali tudi zunaj meja domače občine, in sicer v Tacnu. Povsod so jih lepo sprejeli.

P. P.

ter verifikacije šole. Vendar je prav zaradi boljšega materialnega položaja šole tudi zanimanje kvalitetnega strokovnega kadra za delo v šoli vedno večje. Z novim zaposlovanjem bo mogoče tudi prej uresničiti načrte o še več oddelkih

ZAPOSTAVLJENA INOVACIJSKA DEJAVNOST

ČRNOMELJ — Inovacijska dejavnost je v črnomaljski občini najbolj razvita v Iskri, Beltu in Gorenju. Sicer pa se na tem področju srečujejo v občini s številnimi težavami. Tako imajo nestimulativne pravilnike, dolg postopek reševanja predlogov, največji problem pa je, kako potegniti črto med inovacijsko dejavnostjo in službenimi dolžnostmi. Slab je tudi odnos vodilnih do te dejavnosti, kar se je pokazalo na seminarju o inovacijah, ki je bil namenjen direktorjem belokranjskih delovnih organizacij, udeležila pa sta se ga le direktor metliške Beti in črnomaljskega tozda Gorenja.

Kako priti do boljših šol?

Dosedanji predlogi: s samopriskevkom, združenjem sredstev s samoupravnim sporazumom in delo ob sobotah

KOČEVJE — Zaradi pomanjkanja prostorov ima kočevska osnovna šola pouk v dveh izmenah pa tudi ostale šole v občini se otepaajo s težavami, ki so predvsem posledica premajhnih in zastarelih prostorov. Zato se je že začela široka javna razprava o načrtu razvoja osnovnega šolstva, ki bo trajala do 10. marca.

Za rešitev vseh v načrtu predlaganih del bo potrebnih preko 2 milijardi dinarjev. Javna razprava pa

glasbene šole po belokranjskih osnovnih šolah.

M. B.-J.

VELIKO NALOG

ČRNOMELJ — Kot je po mesecu dni, kar so v Črnomlju sprejeli sklep o uvedbi družbenega varstva v Integralovem tozdu Promet in delavnice, poročal na seji izvršnega sveta predsednik začasnega kolektivnega poslovnega organa Jože Panjan, morajo v tozdu urediti veliko stvari, preden sploh lahko začnejo pripravljati sanacijski program. Predvsem morajo spremeniti organizacijo dela in poskrbeti za smotrnejšo porabo materiala. Pripravljujejo tudi nove cenike, saj imajo pri nekaterih storitvah, na primer pri popravilu osebnih avtomobilov, smešno nizke cene, ki zadoštujejo komaj za pokrivanje osebnih dohodkov. Probleme pa imajo tudi s kadri. V tozdu pričakujejo, da bodo imeli ob koncu leta 50 milijonov dinarjev ostanka dohodka. Lani pa je bil primanjkljaj kar 79 milijonov dinarjev, vendar so ga že pokrili. Tri milijone so imeli lastnih sredstev, 50 milijonov je prispevala delovna organizacija, 26 milijonov pa delovne organizacije iz metliške in črnomaljske občine.

Največ za kočo

Obračun planincev

KOČEVJE — Lojzko Poje so na nedavnem občnem zboru Planinskega društva Kočevje ponovno izvolili za predsednika. O delu v minulih dveh letih je dejal:

»Naše glavno delo je bilo usmerjeno v prenovi in posodobitev naše koče pri Jelenovem studencu za Mestnim vrhom. Planinci smo v to delo vložili veliko prostovoljnega dela in denarja, pri tem pa so nam denarno in materialno pomagali Oprema, Melamin, Snežnik, Avto, Kovinar, Integral, hotel Pugled, Tekstilana, Itas, Komunala, Nama, Gasilsko društvo Kočevje, moški pevski zbor ter obrtnika Igljič in Požar. Kočo smo odprli maja lani, ko smo slavili tudi 35-letnico našega društva!

Seveda so planinci še označevali planinske poti, v Podgorski ulici so postavili reklamno tablo, vzgajali so člane in mladino itd. So pa organizirali manj izletov visokogorski

Lojzka Poje

svet in predavanj, ker so pač večino sil in denarja porabili za delo pri koči.

V program dela za naslednji dve leti pa so spet zapisali nadaljnje urejanje koče, ureditev trimsteze in oživitve trim transverzale in obnavljanje markacij. Ker v zadnjem obdobju število članov upada, bodo nabirali nove člane, predvsem mladino, za katero bodo organizirali tudi planinsko vzgojo.

J. P.

Spet zaplet

Kdo naj zbira denar za aparat za ultrazvok: združenje dom ali SZDL?

KOČEVJE — Poročali smo že o pobudi sveta za družbenoekonomski in politični položaj žensk in sveta za socialno in zdravstveno politiko pri predsedstvu OK SZDL Kočevje, naj bi se ženske odrekle stroškom za pogostitve ob dnevu žena in denarje namenile za nakup aparata za ultrazvok za kočevski zdravstveni dom. Kočevskemu tozdu Zdravstvenega doma je SZDL tudi predlagala, naj odpre posebni žiro račun, kamor bi delovni kolektivni nakazovali denar.

Iz več kolektivov so namreč že sprasovali, kam naj denar nakažejo.

Odgovor ZD (tozda) — prispel je 9. marca — je bil zanimiv: Razširile se bodo govorice, da bo ZD ta denar porabil namensko. Zato naj denar za nakup aparata raje zbirajo kar na rednem računu pri občinski konferenci SZDL.

Komentar skoraj ni potreben.

Ugotovimo lahko le: zakaj pa ne bi tudi v zdravstvu stvari po nepotrebnem zapletali, če jih tudi povsod drugod. Pa čeprav se lahko zgodi, da zaradi tega dobronamerna akcija propade.

J. PRIMC

PREIZKUS REZERVNIH

KOČEVJE — Občinsko vodstvo Zveze vojaških starešin Kočevje je že v decembru razposlalo vsem članom testno nalogo, ki so jo bili člani dolžni rešiti in vrniti. Do roka je to storilo le okoli 45 odstotkov članov (vračunani so tudi tisti, ki so bili oproščeni reševanja, ker so sodelovali na raznih tekmovanjih ZRVS). Zamudnike in pozabljivce bo vodstvo občinske ZRVS te dni ponovno opomnilo, naj opravijo svojo dolžnost in vrnejo izpolnjene testne pole.

Borci so za samoupravo

Zavzemali se bodo za krepitev delegatskega sistema, samoupravljanje in uveljavljanje pridobitev revolucije

RIBNICA — Borci ribniške občine bodo pri svojem letošnjem delu spoštovali odločitve občinskega, republiškega in zveznega vodstva pa tudi smernice kongresa KJ. V okviru SZDL se bodo zavzemali za krepitev delegatskega sistema in samoupravljanja. Najodločneje bodo obsojali protisocialistične in protisamoupravne pojave, ki skušajo razvednotiti NOB in pridobitve revolucije.

Pozornost bodo posvečali tudi letošnjim jubilejem: 45-letnici aretacije okrožnega sekretarja KPJ Jožeta Šeška, praznovanju 1. maja, 45-letnici ustanovitve Notranjskega odreda, organizaciji svobodnega ozemlja v Loškem potoku, delovanju Zidaniškovega odreda v Veliki gori, 45-letnici javnega zborovanja v Sodražici (na katerem je

govoril komisar Janez Hribar), dogodkom v italijanski ofenzivi in drugim dogodkom, ki so opisani v knjigi, »Ribnica skozi stoletja«. Svečano bodo praznovali tudi občinski praznik ter krajevne praznike v Sodražici, Dolenji vasi, Loškem potoku in pri Sv. Gregorju.

V svoj program so zapisali stalno skrb za svoje članstvo, za vojaške vojne invalide in družine padlih pa tudi za uveljavljanje družbenega dogovora o priznavalnih udeležencih NOB in drugih vojn.

M. GLAVONJČ

S stanovanji dobro gospodarili

Uspešno leto trebanjske stanovanjske skupnosti — S solidarnostnim dinarjem kupili 18 stanovanj, rešili pa 29 prisilcev — Posojila 7 organizacijam

TREBNJE — Stanovanjska skupnost v Trebnjem je tudi lani dobro gospodarila s stanovanji in stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini in smotno porabila dobršen del od skupno preko 116 milijonov dinarjev prihodkov, namenjenih za solidarnost in družbeno pomoč.

Največ denarja, skoraj 93 milijonov din, so porabili za nakup solidarnostnih stanovanj. S prednostne liste z 49 imeni prisilcev so zagotovili stanovanje 29 pričakovalem, v enem primeru so na pomoč priskočili tudi upokojenci.

Za delavce, ki se vozijo na delo v novomeško, grosupeljsko ali ljubljanske občine, so Trebanjci na osnovi podpisanih sporazumov le prišli do dobrih 24 milijonov dinarjev, sami pa so prispevali sevniški stanovanjski skupnosti kot domičilni skupnosti delavcev, ki se vsak vozijo v trebanjsko občino, blizu 4 milijone.

Za izplačane subvencije stanarin so lani pri trebanjski stanovanjski skupnosti porabili preko 1,8 milijona, te vrste družbene pomoči pa je bilo deležno 76 imetnikov stanovanjske pravice. V ponazoritev povejmo, da je decembra lani najnižja subvencija znašala 1.264 din, najvišja pa 6.603 din.

Solidarnostnega denarja je ostalo še sorazmerno veliko, skoraj 28 milijonov dinarjev, za premostitev ne-likvidnosti med skupnostmi. Tako

SODNA BURKA V KOČEVJU — Novi sodni napaki smo bili priča 3. marca v Kočevju, ko so v okviru Pustne ohceti sodili Martinu Krpanu in ga obsodili tudi na smrt z obglavljenjem. Obtožnica ga je bremenila le dejanj, zaradi katerih ni bil pri nas še nihče kaznovan, kot so: pohajkovanje, popivanje, prekupčevanje, neizpolnjevanje obljub, poškodovanje cest in zapravljanje. To pustno prireditev je organizirala, tako kot tudi lansko, kočevska mladina. (Foto: Prime)

TELEFON ZA KRAJEVNI PRAZNIK

TREBELNO — Na skupnem sestanku krajevne konference SZDL Trebelno in sveta krajevne skupnosti Trebelno so krajani izvolili za predsednika krajevne konference SZDL Antona Papeža, Stanetu Ureku pa so predsedniške posle sveta krajevne skupnosti Trebelno zaupali še za eno obdobje in izvolili še ostale člane predsedstva in skupščine. Pregledali so delo v prejšnjem mandatnem obdobju in si zastavili glavne naloge za naslednje obdobje. V programu je glavna naloga dokončati napeljava telefonskega omrežja in dograditi cesto Jagodnik—Podturn do krajevnega praznika v septembru. Tare jih predvsem neresnost posameznih telefonskih naročnikov, ki svojih obveznosti ne poravnavaajo v roku in s tem ovirajo dela.

J. Ž.

Z RAZOČARANJEM POPLAČAN TRUD? — Ni se zgodilo, da bi prireditelj za dan žena privabila tako malo občinstva kot minuli petek v Prosvetnem domu. Polovico praznih sedežev je kot mrzla prha pogasila voljo do takih nastopov. Saj niti mame niso prišle, čeprav je bil prav njim namenjen izredno bogat program učenec glasbene in osnovne šole. So jih zadržala popoldanska in večerna praznovanja v gostinskih lokalih, ali pa jih proslave te vrste ne mikajo več?

KOLAJNE NISO MERILO DELAVNOSTI — Med osemnajstimi tisoč volilcev v občini je zelo malo odlikovanih z medaljo dela. Več kot 63 jih ne bi mogli odkriti, četudi bi jih z lučjo iskali za nekaj desetletij nazaj. Menda so pisne temeljite precejšnje ovira za predlagatelje in večina jih ne ve, da taka odlikovanja niso samo za politične funkcionarje, ampak tudi za čisto "navadne" delavce v tovarnah ter za dolgoletne predsednike in člane odborov v krajevnih in vaških skupnostih.

OŽIVLJENO DRUŠTVO — Na Bizeljskem so tako dolgo vztrajali, da so končno le dobili delavljive funkcionarje v turistično društvo. Bila bi res sramota za ta lepi vinorodni kraj, če bi ostali brez društva in brez praznične vina, ki ga prirejuje vsako tretje leto. Novi predsednik je Ivan Malus iz Orešja. Izvršni odbor je prevzela Vida Najger, tajniško delo Anica Starešina. Vsaj priznanja turistične zveze za nazaj bo imel zdaj kdo dvigniti.

- V vodi je lahko utoniti, še lažje v vinu. (Tajski pregovor)
- Moda je ženskega spola in taka je tudi njena narava. (Weber)
- Nič nas ne dela tako velikih kot velika bolečina. (de Musset)

Krške novice

SREČANJE OSAMLJENIH — Preteklo soboto je bilo Pri treh lučkah srečanje članov in članic zagrebškega kluba osamljenih. Srečanje je minilo na splošno zadovoljstvo vseh. Vendar ne bo ostalo zabeleženo, saj se je snemalцем zagrebške TV, ki so hoteli narediti reportažo o srečanju, prav tedaj pokvarila TV kamera. Očitno Trilučke nimajo sreče s TV in bodo še nekaj časa čakale, da bodo zasvetile na TV ekranih.

ŽENSKE SO ODKRILE UMAZANILJO — Tenis klub Krško je za dan žena priredil odprt teniški turnir, ki se ga je udeležilo lepo število tenisačic in seveda tudi radovednežev. Ženske, ki so komaj začele odkrivati skrivnostne tenisa, pa so opazile še to, da športna dvorana že lep čas ni bila temeljito počiščena. Vendar so toliko mahale z loparji, da ni bilo časa še za mahanje z metlami.

JE KRIV SAMO ALKOHOL? — Vodja informiranja v JE Krško je pred nedavnim potožil, da novinarji zelo redko pridejo v elektrarno, odkar so v bifeju prenehali točiti alkoholne pijače. Novinarji, ki se, kot je znano, ne branijo alkohola, pa so dejali, da vzrok ni samo v alkoholu. Bolj jih žuli pomanjkanje informacij. Vendar je slika, da se bodo v JE Krško popravili in bodo z novinarji, zlasti z lokalnimi, bolj sodelovali.

ZA ČISTEJŠI JEZIK — V vodstvu mladinske organizacije so se odločili, da bodo bolj skrbeli za lepo izražanje. Zato sedaj velja sklep, da mora vsak član tega vodstva, ki izreče kletvico ali uporabi kakšno drugo nemarno besedo, prispevati nekaj denarja v skupno blagajno. Blagajna se polni, člani občinskega vodstva mladinske organizacije pa si bodo na ta način lahko privoščili lep izlet. Če bi začeli pobirati še pristojbine za vsa slaba gradiva, bi šli lahko na pot okoli sveta.

Sevniški paberki

BOJKOT — Veliko delavk Lisce prejšnji petek enostavno ni hotelo na malico. Pa ne zato, ker ne bi bile lačne, marveč, ker se jim je zdelo, da bi jim lahko ob odrekanih zaradi katastrofe v Zagorju pred dnevom žena lahko privoščili vsaj boljšo malico. Tako so pravzaprav bojkotirale ponujeni pasulj, zlobneži pa dodajajo, da so brez posebnih naprezanj storile za človeštvo majhen, zase pa pomemben korak za vitko linijo. V soboto, pred samim praznikom, pa je bil jedilnik v Lisci na hotelski ravni.

ČEBELE — V Žurkovem dolu, še natančneje v Hudem dolu, je neznanec vdrl v čebeljak sevniškega čebelarja. Stročilec ni naredil kaj dosti škode, saj je v omami alkoholnih hlapov samo zaspal in prenočil bolj na toplem. Vlomilec je zdaj že znan čebelarju, a ker je povratnik, ga zaenkrat ne bo prijavi organom pregona. Morda bi nepridipravu bolj prišel do živega duca z dresiranih sršenov kot vojska miroljubnih čebel, seveda pod pogojem, da bi sršenju dresuro prevzel kar podjetni vlomilec.

POPLAVA — V štirih stanovanjskih blokih v Naselju heroja Maroka 8 so imeli v zgodnjem nedeljskem jutru krajši plavalni tečaj. Za neljubno rekreacijo je kriva nestrokovna izvedba vodovodne instalacije v stanovanju etažnega lastnika. Če že ženskam ni bil všeč hladen tuš, so bili pa vsaj možje toliko bolj zadovoljni, ker jim ob zaprtju vode med poplavlom okvare pač ni bilo treba skuhati praznične kosila. V kuhinji je imel torej tudi za AFŽ v glavnem besedo nečnejši spol.

Revščina rojeva stiske

Po številu razvez, samomorov in alkoholikov je brežiška občina v Sloveniji čisto pri vrhu

BREŽICE — Gospodarsko zadovoljanje občine meče sence na vse strani. Mnogi delegati občinske skupščine so bili presenečeni nad spoznanji o majavi socialni varnosti velikega dela prebivalstva, ko so na zadnji seji skupščine obravnavali analizo, s katero jim je postregla občinska skupnost socialnega varstva.

«Dali smo jim jo zato, da bi se seznanili z demografskimi podatki in jih opozorili na negativna gibanja prebivalstva, na njegovo staranje in upadanje rojstev,» je dejala tajnica sisa Elza Bukovinsky. Povprečna starost v občini je za 2 odstotka višja od slovenske. Tudi manj nas je in število prebivalstva se je od 1984 do junija 1986 zmanjšalo za 300.»

Elza Bukovinsky

Zaskrbnjuje jo izredno velik delež vzdrževanega prebivalstva (tega je slaba tretjina ali 32 odst.) in pomanjkljivo obnavljanje delovnih moči. To pomeni, da ni naraščaja za produktivno delo. Najteže se je sprizniti s tem, da si zaposleni občani ne morejo zagotoviti socialne varnosti, ker imajo premajhne osebne dohodke. Posledica je naraščanje družbenih pomoči za bivanje v otroških vrtcih, za prehrano v šoli, za stanarine. Vzporedno s tem se množi tudi število upravičencev do otroškega dodatka.

BIZELJANCI ASFALTIRAJO VAŠKE POTI

BIZELJSKO — Krajani se pred začetkom pomladi zelo trudijo, da bi še letos dobili asfalt na nekaterih vaških poteh. Želja se bo uresničila najprej tistim, ki so pripravili dati zanj največji delež. Trenutno kaže, da bodo prišli na vrsto odseki Župjeki — Gradišče, Vidova pot, Mizarska pot in Bizeljska vas (cesta pod gradom Orešje). O višini deleža iz samopriskpeva bodo odločali vaški odbori.

V Kopitarni prednost tehnologiji

Spremembe v investicijskem vlaganju

SEVNICA — Zaradi prostorske utesjenosti proizvodnje in skladišč je sevniška M-Kopitarna v srednjeročnem programu razvoja predvidela gradnjo proizvodno-skladišnih prostorov v velikosti 2.800 kv. metrov tlorisne površine. Po daljšem proučevanju upravičenosti te naložbe so ugotovili, da vlaganje ogromno denarja le v zidove ne bi prineslo bistvenih izboljšav v proizvodnji.

Zato so se raje odločili za program naložb pretežno v posodobitev tehnoloških postopkov, s čimer bodo povečali proizvodnjo izdelkov, ki jih prodajajo tudi v tujini. Povečali naj bi tudi storilnost, zmogljivost strojne parka in izboljšali delovne razmere.

Da bi rešili prostorsko stisko in omogočili razvoj širše palete izdelkov, se gradnji skladišča v velikosti 600 do 800 kv. metrov ne bodo mogli izogniti. Z obnovo lakirnice, saj ima sedanja za 30 odstotkov premajhno zmogljivost, bodo omogočili izvedbo načrtovane proizvodnje. Očistili bodo tudi tehnološke vode, posodobili izdelavo kopit, raztezačev, napačev in podplatov, nadalje izdelavo polietilenskih polizdelkov za kopita.

Z izpopolnitvijo tehnološkega postopka izdelave obutve bi popestrili izbiro obutve, komercialni službi pa ponudili večjo možnost prodaje izdelkov obutve za prosti čas, ki je novost na jugoslovanskem tržišču, hkrati pa tudi izvozni artikel.

P. P.

»Bomo za samopriskpevek!«

Referendum za samopriskpevek bo 15. marca — Zmeren optimizem v krški občini

KRŠKO — V Sloveniji skoraj ne bi mogli najti občine ali celo krajevne skupnosti, kjer ne niso imeli samopriskpeva. V tem pogledu tudi krška občina ni izjema. Toda življenje gre naprej, potrebe so vedno večje.

In ko bodo v nedeljo, 15. marca, občani občine Krško odločali, ali so za programe krajevnih skupnosti in za gradnjo novega zdravstvenega doma, se bodo pravzaprav odločali o svoji prihodnosti, »za« bodo obkrožili tudi za svoje otroke.

METOD ŠONC, predsednik sveta KS Krško: »Nikakor nisem pesimist pred nedeljskim referendumom. Kolikor jaz poznam naše

ljudi, so vsi za to, da zgradimo nov zdravstveni dom. Kdorkoli je že bil v zdravstvenem domu, se je lahko prepričal, da so prostori vse prej kot primerni za zdravstveno službo. V njem se ne počutijo dobro ne zdravniki ne pacienti, ne upam si pa niti pomisliti na to, da bi sedaj zamudili to priložnost. Sploh pa bo največ denarja prispevalo združeno delo, vendar naložbe v družbenih dejavnostih po zakonskih določilih niso možne, če ni tudi denarja iz samopriskpeva. Pridobili pa bomo tudi v krajevni skupnosti.

Dr. RUDI MALAVAŠIČ: »Tu na Senovem delam že 32 let in verjemite mi, da dobro poznam ljudi. Ko sem sodeloval v pripravah na referendum in ljudem po vaseh, tovarnah in zlasti v rudniku govoril o prepotrebni gradnji zdravstvenega doma, sem dobil občutek, da so za gradnjo zdravstvenega doma. Z novo zdravstveno hišo namreč ne

bomo odpravili samo velike prostorske utesjenosti, ampak bomo pridobili tudi 11 dodatnih specialističnih ambulant. Koliko časa, sitnosti in stroškov si bodo prihranili ljudje, ko jim ne bo treba na vsak specialistični pregled v bolnišnico. Sicer pa ne bomo vsega vl-

ožili v zdravstveni dom, ampak bo precej denarja ostalo tudi za krajevno skupnost Senovo.

IVAN DIVJAK, predsednik skupščine KS Kostanjevica: »Težko je reči, kakšen bo izid referenduma. Verjetno pa se vsi skupaj premalo zavedamo, kako nujno je, da samopriskpevek sprejmemo. Program je premišljen, potrebe so znane in vsi skupaj ne bi smeli obstati na doseženem. Nujno je, da zdravnikom omogočimo najboljše pogoje za delo. In če bodo imeli zdravniki dobre možnosti za delo, bomo pridobili mi pacienti. Kar v redu je, če k nam pride 10 specialistov, vsekakor bolje, kakor če 300 ljudi potuje k njim. Pa privsem tem ne gre samo za zdravstvo, ampak tudi za druge programe. V naši krajevni skupnosti je na prvem

mestu gradnja telefonskega omrežja. Če denarja ne bo še iz tega vira, telefona pač ne bo. J. S.

Pot do edinstvene sušilnice

Sava projekt uspešno sodeluje s kršim združenim delom in obrtniki

KRŠKO, ZAGREB — Projektantska organizacija Sava projekt — tozdr IGMP Sava Krško je skupaj s Kovinarsko, SOP in obrtno zadrugo Reso projektirala in izdelala sušilno linijo za podplatno usnje, dvovaljno sušilnico za izdelovanje proteinske moke in samočistilno črpalko. Vse te izdelke je predstavila na 50. mednarodnem sejmu usnja, obutve in oblačil, ki je bil pred nedavnim na zagrebškem velesejmskem razstavišču. Vsi izdelki so pritegnili izjemno pozornost in bodo šli dobro v denar tako na domačem kot na tujem trgu.

Direktor Savaprojekta Vojko Omerzu je povedal, da je pobuda za izdelavo sušilne linije za podplatno usnje prišla pravzaprav iz Rume. Tamkajšnja tovarna usnja je namreč iskala način sušenja kož, ki bi terjal manj časa, prostora in manjšo porabo energije. Savaprojekt je skupaj z rumskimi tehnologi iskal rešitve, hkrati pa se je povezal s Kovinarsko in SOP ter z domačo obrtno zadrugo Resa. Tako je nastala linija za sušenje podplatnega usnja, ki porabi petkrat manj energije kot dosedanja način (to omogoča tudsistem toplinskih črpalk), kožo osuši v 24 urah, doslej pa je ta postopek trajal pet ali več dni. Seveda potrebuje tudi manj prostora, saj so vse naprave v 33 metrov dolgem prostoru, ki je nekajkrat manjši, kakor je bilo v navadi doslej. Izboljšala se je tudi kvaliteta usnja, ki je bolj ravno in tudi bolj naravne barve. Ena taka sušilnica že stoji v Rumi, direktor tovarne usnja iz Rume Milivoj Sirovica pa meni, da vseh prihrankov v linijo, ki je edinstvena na svetu, za sedaj še niti ni mogoče izmeriti. Sirovica je tudi prepričan, da si bo nov način sušenja utrl pot tudi na tuje.

Direktor zadruga Resa Metod Šonc pravi, da obrtniki tudi na ta način lahko boljše izkoristijo svoje znanje in stroje.

J. S.

PREDSTAVITEV NA SEJMU — Savaprojekt je povabil poročevalce iz krške občine na sejem usnja v Zagrebu in jim tam predstavil svoje programe. Na predstavitvi je sodeloval direktor Tovarne usnja iz Rume Milivoj Sirovica. (Foto: J. Simič)

Polprazna socialna blagajna

Sevniška občinska skupnost socialnega skrbstva daje zagotovljeni program solidarnosti več kot polovico vsega denarja

SEVNICA — Občinska skupnost socialnega skrbstva v Sevnici je lani nakazovala 40 osemab denarno pomoč kot edini vir preživljanja, stotini pa so pomagali z dopolnilnim virom. Višina teh pomoči se je med letom spreminjala in je od novembra dalje 38.400 din za edini vir in polovični znesek za dopolnilni vir preživljanja.

V socialnih zavodih za mladino je 13, v organizacijah za usposabljanje pa 7 varovancev iz sevniške občine.

Za sevniško socialno skrbstvo je precejšnje breme 106 občanov v splošnih in posebnih zavodih, za katere doplačujejo ali v celoti krijejo stroške, 70 pa je samoplačnikov. Oskrbni stroški so v občinskih socialnih zavodih (Impoljca, Loka, Sevnica) od septembra lani znašali 67.000 do 125.000 din za mesec. Za zagotovljeni program solidarnosti je lani občinska skupnost socialnega skrbstva porabila največ denarja — 106 milijonov, to je dobro polovico vsega, kar se je nateklo v zvečino polprazno blagajno.

Ta čas imajo 22 otrok v 15 rejniških družinah. Zanimivo je, da ima že 5 rejnic status delavca in zanje plačujejo tudi zdravstveno in invalidsko-pokojninsko zavarovanje. Pri skupnosti seveda ne bi imeli nič proti, če bi morda našli še kakšno urejeno rejniško družino. Povejmo še, da je višina rejnin v republiki končno usklajena in znaša od 41.000 do 62.000 din, odvisno pač

od tega, koliko je otrok star. V tem znesku pa ni nagrade rejniku. Ta

● Občinska skupnost socialnega skrbstva Sevnica je v januarju letos prejela nakazila socialnih zavodov v občini. Gre za povračila za že plačane oskrbne stroške upokojencem. Ti so namreč prejeli poračun pokojnin za preteklo leto. Za 1.690.000 din povračil je skupnost evidenciala kot prihodke leta 1987. Zato je primanjkljaj skupnosti za leto 1986 v znesku 5.585.000 din za to nakazilo manjši. Preostali primanjkljaj so pokrili iz rednih virov prihodkov skupnosti v tem letu.

znaša zaenkrat 24.000 din za nemotenega otroka. P. P.

Veliko poslanstvo majhnega salona

V dvajsetih letih si je razstave v Likovnem salonu v Kočevju ogledalo okoli 250.000 obiskovalcev

KOČEVJE — Ob 20-letnici Likovnega salona v Kočevju smo zaprosili za razgovor njegovega predsednika Ivana Brudarja. Za uvod je poudaril, da sta Likovni salon izmenoma vodila z akademskim kiparjem Stanetom Jarmom, in to vseh 20 let.

● **Koliko razstav se je v njem zvrstilo v tem obdobju in koliko ljudi si je razstave ogledalo?**

»Na leto se je zvrstilo po 9 do 10 razstav, ki jih je obiskalo povprečno po 1.000 do 1.500 ljudi. Salon je na zelo prometnem mestu, kar vpliva tudi na večji obisk. Vsi, ki tu razstavljajo, salon hvalijo. Edina neveščnost je ogrevanje pozimi. Je zelo drago.«

● **Kdo so bili razstavljalci in od kod?**

»Razstavljali so likovniki iz Slovenije in zamejstva. Kočevcem smo tako lahko predstavili skoraj vse pomembne sodobne slovenske likovnike. Enkrat do dvakrat na leto razstavljajo tudi kočevski ustvarjalci.«

● **Se poznajo vplivi razstav pri kulturni vzgoji občanov?**

»Menim, da so razstave vzgojno vplivale na občane, še posebno na mladino. Če ne bi bilo našega likovnega salona, marsikdo nikoli ne bi videl likovne razstave, saj bi moral na ogled v Ljubljano... Poudarim naj tudi, da je bil naš salon eden prvih takšnih v Sloveniji, da je eden redkih, ki ima amatersko vodstvo in ki z majhno finančno podporo opravlja veliko kulturno poslanstvo.«

● **Ali občani odkupujejo razstavljenih likovna dela?**

»Bolj malo, ker so za kočevsko občinstvo cene visoke. Več so vsaj v prvih letih odkupovale delovne organizacije in kulturna skupnost, za kar ima še posebno zaslug takratni član vodstva Likovnega salona Vladimir Gašparac. Žal nimamo prostora, kjer bi bila stalna razstava odkupljenih in podarjenih del. V nekaterih središčih imajo take stalne razstave pri muzejih. Mi smo upali, da bomo za ta namen

Ivan Brudar, predsednik Likovnega salona v Kočevju: »Naš Likovni salon je bil ustanovljen pred dobri dvajsetimi leti predvsem na pobudo akademskega kiparja Staneta Jarma in znanega kulturnega delavca Miloša Humeke.«

dobili prostore, kjer so nato uredili dvoranico krajevne skupnosti in poročno dvorano. Tako so odkupljena dela še vedno postavljena na ogled le v podružnici SDK, knjižnici in pisarni kulturne skupnosti.«

J. PRIMC

Pri Slonu še šestnajstič

Zadnji razstavljalcev v okviru predstavitve likovne skupine »Vladimir Lamut« je Toni Vovko, njen predsednik

NOVO MESTO — V razstavišču gostišča Pri slonu ob Cestikomandanu Staneta se izteka zadnja, šestnajsta zapovrstna razstava v organizaciji novomeške likovne skupine »Vladimir Lamut«. Na njej je razgrnil svoje likovne plodove Toni Vovko, predsednik te skupine. V skladu z dogovorjenimi razstavnimi roki bodo Vovkova dela na ogled do jutri.

Na petkovi otvoritvi je številnim obiskovalcem razstavljalca in njegovo likovno ustvarjalnost predstavil član likovne skupine Boris Zajc, ki je prvi razstavljal svoja dela v okviru tega predstavitvenega cikla. Dejal je, da je Vovko prav gotovo likovno najzrelejši »lamutovec«, slikar z izdelanim lastnim pogledom na svet in likovno umetnost, kar je v prvi vrsti rezultat njegovega premišljanja o tem, kaj slikarstvo sploh je in kaj zahteva od tistega, ki se mu preda.

Toni Vovko je pri Slonu razstavil deset slik, takšnih, ki nekako ponazarjajo nekaj poglobljenih smeri njegovega likovnega iskanja. Osrednji del predstavljajo velika platna, na katerih so upodobljeni izbruhi svetlobe, iz nedoločljive gmote po-

tisnjeni na površino zdaj z večjo, zdaj z manjšo vulkansko močjo. Ti izbruhi so prisopoda za silovit notranji nemir, ki se ob soočenju zemeljskega in duhovnega sveta v slikarju sprošča kot napetost, v svetlobo pretvorjena energija, v odrešitev.

Na koncu pa še tole. Škoda bi bila, da bi razstavišče, ki se je od lanske jeseni ob petkih, ko so se vrstile otvoritve vedno novih razstav, poslej spet samevalo neizrabljeno. Ne bilo bi odveč, če bi razmislili o novem kulturnem ciklu, vsebini; primerni za ta prostor. V preteklosti je bilo, denimo, prav tu tudi več uspešnih nelikovnih prireditev, npr. glasbeni, literarni, gledališki recitali, in če ne bi nikomur nič drugega prišlo na misel, bi lahko nadaljevali s tovrstnimi nastopi.

I. Z.

Zakaj proti

V Črnomlju so nekateri zahtevali celo, da kulturne animatorje črtajo iz planov

ČRNOMELJ — Pri črnomaljskem občinskem svetu Zveze sindikatov so pred časom ustanovili odbor za kulturo, ki naj bi posebno pozornost posvetil organizatorjem kulturnega življenja v delovnih organizacijah. Res pa je, da imajo izobraževanje kulturnih animatorjev še vedno zgolj v načrtu, načrtno pa na tem področju doslej še niso storili ničesar.

Kot je bilo slišati na nedavni letni seji občinskega sveta ZS, so ob sprejemanju srednjeročnih planov s kulturnimi animatorji v delovnih organizacijah »pogoreli«. V osnovnih organizacijah sindikata so se uprili temu, da bi nekemu plačali po 4 ure na teden, da bi se v kolektivni ukvarjal s kulturnim življenjem, čeprav v resnici to počne. V nekaterih delovnih organizacijah so zahtevali celo, da organizatorje kulturnega življenja črtajo iz srednjeročnih planov. Kljub vsem tem odporom pa le ne gre prezreti nekaj delovnih organizacij v občini, kjer posvečajo kulturi veliko pozornosti, na primer v IMV, Gorenju, Goku, Beti, Rudniku.

M. B.-J.

KONCERT RUDOLFA KERERJA

ČRNOMELJ — Drugi koncert letošnje sezone, ki ga v okviru abonmajskih prireditev pripravlja koncertna poslovalnica pri črnomaljski glasbeni šoli, bo v četrtek, 12. marca, ob 19.30 v srednji šoli Edvarda Kardelja v Črnomlju. Gostoval bo svetovno znani pianist Rudolf Kerer iz Sovjetske zveze. V glasbeni šoli, kjer bo izvajal dela Franza Liszta. Telega dne bosta vozila na koncert tudi dva posebna avtobusa, in sicer iz Vinice ob 18.30 in iz Metlike skozi Semič prav tako ob 18.30.

I. Z.

»Šolski knjižničar ni mesar...«

Drago Pirman iz šolske knjižnice OŠ Jurij Dalmatin: »Šolski knjižničarji uradno še nimamo statusa pedagoških delavcev, smo le usposobljenci za knjige«

KRŠKO — V Posavju je 27 šolskih knjižnic in med njimi imajo samo štiri knjižničarje s polno-zaposlitvijo, kar pomeni, da so odprte ves čas, ko traja pouk, oziroma najmanj sedem ur na dan. Eno od teh je šolska knjižnica na OŠ Jurij Dalmatin v Krškem, v njej pa delata dva knjižničarja: Jožica Vogrin in Drago Pirman. Polno zaposlitev v knjižnici ima samo slednji, čeprav je za oba dela za poln delavnik; Vogrinčeva sme namreč iz zdravstvenih razlogov delati samo štiri ure na dan.

»V knjižnicije okoli 14.000 knjig, učencev na šoli pa 900, in če upoštevamo, da so vsi v glavnem tudi naši obiskovalci, si lahko mislite, kakšen promet je tu,« pripoveduje Pirman. »Povprečno se v knjižnici zvrsti na dan po 60 do 80 učencev in si izposodi 100 do 140 knjig. Zanimiv je podatek iz januarja, ko si je do začetka zimskih počitnic nad 500 učencev izposodilo prek 1000 knjig. Učenci pa v knjižnico ne prihajajo samo po leposlovje oziroma knjige, ki jih morajo prebrati ali za domače čtivo ali za bralno značko. Tu so namreč tudi drugačne knjige, po katerih tudi radi segajo.«

Drago Pirman: »Lani se je fond šolske knjižnice na OŠ Jurij Dalmatin v Krškem povečal za 675 novih knjig.«

Kljub temu da deluje šolska knjižnica OŠ Jurij Dalmatin po tako imenovanem prostem pristopu, se pravi, da si lahko vsak učenec ogleda čimveč knjig, preden se za katero odloči, je svetovalna oziroma pedagoška vloga knjižničarja še kako potrebna. »Otroci praviloma le ne bi smeli iz knjižnice prav z vsako knjigo, ki si jo tistih nekaj minut, kolikor so lahko v knjižnici, izberejo, marveč naj bi si praviloma izposojali le dela, primerna njihovemu znanju, starosti, sposobnosti dojemanja. Zato je od knjižničarja, ki mora biti za to delo res dobro usposobljen, precej odvisno, ali bo izposoja v tem smislu pravilna ali ne,« poudarja Drago Pirman in takoj doda, da v takšnih razmerah, ko mora biti knjižničar nekakšna »tavzentroža« na šoli, se pravi človek za vse, to pa on tudi je (med drugim vodi šolski radio), pedagoške funkcije skoroda ni moč opravljati, nikakor pa je ne more v celoti. »Saj še knjig ne morem sprosti strokovno obdelati, nabirajo se mi kupi in sam ne vem, kdaj se bom prebil skozi, kaj šele, da bi lahko kot knjižničar opravljal tiste naloge in vlogo, ki mi jo nalaga poklic,« potarna.

Še najbolj pa ga peklj vprašanje priznavanja šolskega knjižničarja za pedagoškega delavca, za človeka, ki je po svojem poslanstvu pri pedagoškem delu z otroki popolnoma enakoveren učitelju v razredu. »Tu je še velik razkorak in se še dogaja, da smo, mislim na splošno, obravnavana kot nekakšen privesek kolektivu,« razlaga Pirman. »Nikoli ne bom pozabil, kaj mi je pred leti zabil eden od najodgovornejših šolnikov, ko sem se potegoval za ustrezno vrednotenje dela šolskega knjižničarja. V obraz mi je vrgel, da je knjižničar kot mesar v mesnici: mesar premetuje kose mesa, knjižničar pa knjige! Odkar imamo novo šolsko vodstvo, se je stanje pri nas bistveno izboljšalo, tudi razumevanje kolektiva je drugačno, ni pa še povsod v Posavju tako. To kot predsednik aktiva posavskih šolskih knjižničarjev dobro vem, zato si v tej funkciji, pa tudi v okviru republiškega organa za to področje, kjer sodelujem, prizadevam, da bi se ne le izboljšal položaj šolskega knjižničarja, marveč da bi mu bil uradno priznan status pedagoškega delavca. Ne nazadnje smo se morali tudi knjižničarji izsolati na pedagoški akademiji.«

I. Z.

SPET DVE KNJIŽICI

METLIKA — Da je Metlika res plodna knjižna njiva, dokazujejo še dve knjižici, izdani v tem belokranjskem mestu. Toni Gašperič je v samozaložbi izdal in poslal med bralstvo Neposredni zgodbi (z ilustracijami akademskega slikarja Jožeta Kumara), Komet pa je svoji delavki Alenki Mežnaršič založil pesniško zbirko Med žitom in pšenico. Pesmi je izbral in uredil Toni Gašperič, knjižico pa je ilustriral in grafično oblikoval Juš Mihelčič. Obe knjižici je napisala Tiskarna Novo mesto.

Podobe ideomanij

NOVO MESTO — V Fotogaleriji so v petek, 5. marca, odprli zanimivo razstavo ljubljanskega fotografa Dragomira Boleta. Razstava Podobe ideomanij je k nam prišla iz Milj in Nove Gorice, kjer se je avtor že predstavil s tem obsežnim ciklusom.

Cikel je nadaljevanje poprejšnjega Boletovega fotografskega iskanja, ki se giblje na robovih fotografskega medija. Kot je avtor povedal za Dolenjski list, ga v fotografiji zanimajo mejna področja, preskušanja, kaj je še in kaj ni več fotografija, ter tem ustvarjalnim hotenjem prilagaja svoje delovne postopke. Boletov ustvarjalni postopek je dokaj nenavaden. Ne fotografira stvarnosti, kakor jo mehanizem kamere zajame v delčku časa, marveč pred kamero, ki je odprta za dolgotrajne ekspozicije, postavlja in projicira vizualna sporočila drugih medijev (novinarske fotografije, televizijske posnetke, slike iz filmov, risank ipd.). V tako ustvarjen prostor stopa kot portretiranec avtor sam, vsemu skupaj pa dodaja še svetlobne učinke, ko s svetlimi predmeti zariše po zraku simbole in znamenja. Fotografije potem delujejo kot nenavadni avtoportreti na ozadju politično-ideološke propagande in ilegalnih sporil (grafiti).

Dragomir Bolet ni poklicni fotograf in ne svobodni umetnik, zaposlen je kot gradbeni inženir. Kljub prostocasnemu in v tem pogledu ljubiteljskemu ukvarjanju s fotografijo pa je dosegel na tem ustvarjalnem področju lepe uspehe. Za seboj ima že preko 300 skupinskih razstav (okrog 100 v tujini) in več kot 30 samostojnih razstav. Pridobil pa si je tudi naziv mojstra fotografije.

Razstava bo odprta do 1. aprila. M. MARKELJ

GOSTOVANJE

ČRNOMELJ — Na drugem koncertu, ki ga v letošnji sezoni pripravlja koncertna poslovalnica pri črnomaljski glasbeni šoli, se bo predstavil svetovno znani pianist Rudolf Kerer iz Sovjetske zveze. V glasbeni šoli, kjer bo izvajal dela Franza Liszta. Iz Vinice in Metlike (prek Semiča) bosta danes ob 18.30 odpeljala na koncert posebna avtobusa.

kultura in izobraževanje

Ivanka Boltez

Pojo iz veselja

Tudi lastne pesmi

GABRJE — Med nastopajočimi na nedeljskem koncertu iz naših krajev v Gabrju so bili pevci domačega pevskega zbora, ki ga vodi domačinka Ivanka Boltez. Zbor je zapel štiri pesmi in požel zaslužen aplavz; pevci so dobili še eno potrdilo, da čas za pogoste vaje vendarle ni vržen stran.

Ta ljubiteljski pevski sestav nastopa pod imenom Upokojenski pevski zbor. Bil je, po besedah zborovodkinje, eden od ustanoviteljev Kulturnega društva Gabrje in je še danes njegov sestavni del. Stvari okrog »pravnega« položaja pevcev pa menda niso povsem jasne, posebej ne glede denarja za dejavnost zbora.

Ivanka Boltez pravi, da je zbor nastal pred desetimi leti predvsem iz potrebe. Podružnično šolo so namreč ukiniteli in učitelj iz Gabrja odšel menda tudi velik del tiste ustvarjalnosti, ki je potrebna za pripravljane najrazličnejših proslav. Zbor je dobro zapolnil to vrzel. Poleg tega pevci že od samega začetka pojejo na pogrebi.

Zbor ima za različne priložnosti v svojem programu prek 40 pesmi; največ so to slovenske narodne, nekaj pa so jih sestavili ustvarjalci iz vrst pevcev samih. Pevcev je bilo prav na začetku veliko, potem jih je bilo nekaj manj, ves čas pa se njihovo število vrtilo okrog 18. V zboru prevladujejo ženske, vendar nekako uspejo pokriti vse glasove. Vsi pevci so Gabrčani. Žal mi je, da ni nobenega iz Jugorja,« pove Boltezova. Pravi, da skuša pevec prenesti vse tisto, kar zna sama. Očitno ima kar bogate pevске izkušnje, saj je pela že kot otrok doma v Šmihelu pri Novem mestu. Poznejše je nabirala pevsko znanje kot učiteljica v različnih pevskih zborih, npr. v Kranju in Novem mestu. Vse to zdaj obnavlja ter znova in znova ponavlja na vajah glasbenega zbora. »Potrebne je veliko dela, vendar imam voljo zanj, želim, da bi bil zbor tudi še potem...«

Menda je eden od problemov zbora mraz v sobici v kulturnem domu, kjer vadijo. Zaradi dobre volje vodstva krajevne skupnosti se zadnje čase dobivajo v zakurjenem razredu nekdanje šole.

Zbor nastopa največ na domačih proslavah, vendar je pel na priložnostnih srečanjih tudi zunaj občine, nekaterim ustvarjenjem se mora odpovedati. Tako npr. ne bo nič s potovanjem v Trebnje, ker njihove obleke niso pravih barv. Pomembnejše je seveda barva glasov in po tej plati očitno ni težav. Obleke pa bodo menda tudi že kar kmalu, saj so jim že obljubili pomoč v nekaterih delovnih organizacijah in v domači krajevni skupnosti.

M. LUZAR

PREČENSKI »ŠVEJK« DREVI V NOvem MESTU

PREČNA — Gledališka skupina tukajšnjega kulturnega društva bo drevi gostovala v Novem mestu in v Domu JLA uprizorila Torkarjevo komedijo Vstajanje večnega zdomca Jožeta Švejka. Predstava se bo začela ob 19. uri. Igro, s katero so Prečenci že nekajkrat gostovali, je režirala Ana Marija Kozlečar. V naslovni vlogi (v vlogi Švejka) nastopa Franc Plut.

VELIKO ZANIMANJE

SEMIČ — Gledališka skupina Kulturno-umetniškega društva Jože Mihelčič iz Semiča je edina v Beli krajini, ki je letos pripravila gledališko igro, in sicer komedijo Dobrodošla miss Agata. V Semiču je bilo zanj zelo veliko zanimanje, tako da so jo pretekli teden zaigrali kar trikrat. Sedaj pa se odpravljajo na gostovanje po Beli krajini.

»Sreča na vrvici«

Prireditve v Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja v Krškem ob 10. obletnici obstoja

Četrtek, 12.3., ob 13. uri: delovno srečanje s predstavniki sindikata, na katerem bo govor tudi o tem, kako bi delavcem in občanom omogočili ogled še več predstav.

Četrtek, 12.3., in petek, 13.3., ob 19.30: ameriški politični triler Ostermanov vikend.

Sobota, 14.3., in nedelja, 15.3., ob 19.30: ameriška kriminalka Scafrace.

Nedelja, 15.3., ob 18. uri: francoski pustolovski film Avantura Gwendoline.

Ponedeljek, 16.3., ob 16. uri: ura pravljic za najmlajše, na radiu Brežice oddaja Filmski kotiček DKD.

Torek, 17.3., in sredo, 18.3., ob 19.30: ameriški akcijsko-avanturistični film Zasledovalci.

Sreda, 18.3., ob 8. in 9.30: predstava filma Sreča na vrvici za malčke in učence iz Velikega Podloga, Podbočja in VVZ Krško; ob 16. uri: 35-minutne risanke, ob 18. uri: ameriški glasbeno-akcijski film Upornik iz moje šole.

Četrtek, 19.3., ob 19.30: nemški erotični film Orgije na carskem dvoru.

pisma in odmevi

DRZNIL SEM SI BRANITI LE SVOJE IMETJE

V Dolenjskem listu se je pisec Črnomaljskega drobirja 19. februarja spotaknil ob mene in moje imetje, zato zahtevam, da se mi v časopisu opraviči. Pisca bi lahko postregel z vso dokumentacijo o mojem poštemen imetju in ga tudi seznanil, kakšno krivico mi delajo uslužbenci črnomaljske občinske skupščine. Gre namreč za upravni spor med občinsko skupščino in menoj, ki na črnomaljski enoti novomeškega Temeljnega sodišča traja že 10 let. Ker sem si drznil braniti svoje imetje, so me uslužbenci skupščine občine Črnomelj izigrali na nepošten način, z izgovorom, da razširjajo cesto Črnomelj-Maverlen, v resnici pa so protipravno posegli v mojo posest.

JULIJ PEZDIRC
Heroja Starihe 7
Črnomelj

V PODPRESKI O NOVI REVJI

Na predvečer praznika dneva žena je bila v dvorani gasilskega doma v Podpreski proslava, ki jo je obiskalo veliko krajanov. V programu so se zvrstili šolarji, domači igralci s skečem in kulturna skupina deklet iz Velikih Lašč. Na proslavi je bil še govor o pomenu tega praznika. Govornik se je med drugim dotaknil tudi odklona 57. številke Nove revije in mladinskega plakata. Ob tej priložnosti našemu vodstvu namenili sporočilo z naslednjo vsebino: »Krajani krajevnih skupnosti Draga, zbrani ob praznovanju dneva žena, izražamo veliko ogorčenje zaradi izpadov 57. številke Nove revije in mladinskega plakata, ker žalijo in hočejo razvrednotiti pridobitve narodnoosvobodilne vojne, obenem pa izražamo vso podporo našemu vodstvu ter istočasno zahtevamo, da se avtorje tega početja nemudoma onemogoči oziroma da se jih pokliče na odgovornost.«

Na sobotni prireditvi so bile mize dobro obložene s pecivom, za kar so poskrbele ženske. Gasilci so poskrbeli za domačo glasbo.

A. P.

BILO JE LEPO

Upokojenke iz Krškega smo 6. marca praznovali pri Jančevih na Studencu. S seboj smo imele nekaj dobrih fantov. Lepo smo se imele vse do večera. V mislih smo se spomnile vseh žensk, ki še niso svobodne. Zaželele smo jim vsaj kanček tistega veselja, ki smo ga imele me to popoldne. Vsem organizatorjem se zahvaljujemo za prijetne urice.

M. G.

Pojejo, ker jih veseli

Izredno uspela prireditev »Šopek Belokranjcam«

ČRNO MELJ — Večer domačih in tujih narodnih pesmi in plesov pod naslovom »Šopek Belokranjcam«, ki sta ga preteklo soboto že tretjič pripravili konferenca osnovnih organizacij sindikata v Beltu in črnomaljska kulturna skupnost, je privabil v dvorano Kulturnega doma več kot 500 ljudi. Marškomu ni bilo težko celo stati ob poslušanju skoraj dve uri trajajočega izredno kvalitetnega programa. Vrhunec prireditve pa je bil prav gotovo ob koncu, ko je vsa dvorana pela z okrog 80 nastopajočimi pesem. Kako je danes lep večer.

»Šopek Belokranjcam« je bilo darilo mešanega pevskega zbora »Dr. Bogdan Derč« s pediatrične klinike Kliničnega centra v Ljubljani, folklorne skupine KUD Univerzitetnega pediatričnega centra dr. Lojz Krajcar, domačega moškega pevskega zbora Belt in recitatorjev iz Belta belokranjskim ženam. Tudi tokrat se je znova potrdilo, da so tukajšnji ljudje tovrstnega darila še kako veseli. Moški pevski zbor Belt, ki je pobraten s sobotnimi gosti, je namreč tudi tokrat pri pripravi programa ostal zvest svojemu načelu, ki se ga drži že šest let, odkar deluje: »Poj tisto, kar rad poješ, poj tisto, čemur ljudje radi prisluhnejo.« In večer, kakršnemu so prisluhli preteklo soboto, si v Beli krajini gotovo želijo poslušati vsaj enkrat na leto, ne le

ZANIMIVA RAZSTAVA

ČRNO MELJ — Preteklo soboto so v razstavnem prostoru Kulturnega doma v Črnomlju odprli razstavo učencev osnovne šole s prilagojenim programom Milke Šobar-Nataše. To je prvi celoviti prikaz dela in izdelkov učencev te šole.

ZAHVALA

Mariji Mlakar iz Krškega, Bohoričeva 4, se iskreno zahvaljujemo za darilo 10 tisoč dinarjev, ki ga je namenila slepim.

Medobčinska organizacija slepih in slabovidnih
Novo mesto

PLANINSKI PLES NA SENOVEM

SENOVO — Mladinski odsek Planinskega društva Bohor na Senovem je v športni dvorani Doma XIV. divizije v soboto uspešno izpeljal planinski ples. Dobiček s prireditve so namenili obnovi svoje planinske postojanke na Bohorju, ki zaradi pomanjkanja denarja že nekaj let čaka na prenovitev. Okrog 500 obiskovalcev se je zabalavalo ob ubranih zvokih ansambla Štajerskih sedem. Za humorne vložke so skrbeli Toni Gašperič in prireditelji z zabavnimi družabnimi igrami, ki so bile bogato nagrajene. Bogat je bil tudi srečeval. Planinci so med odmori prikazovali na dveh velikih platnih diazpozitive s svojih domačih in evropskih poti. Prireditev je odlično uspela. Organizatorji se zahvaljujejo vsem, ki so k temu pripomogli.

MIRAN PRIBOŽIČ

KONCERT OB JUBILEJU

SEMIČ — Tukajšnji moški pevski zbor Kulturnometniškega društva Jože Mihelič je preteklo nedeljo pripravil v Semiču ob 5. obletnici obstoja in dnevu žena jubilejni koncert. Pevci so pod vodstvom Braneta Podgornika zapeli 20 pesmi. Ob tem so zaslužnim članom zbora podelili Gallusova priznanja. Denar od vstopnine — zbralo se ga je okrog 70 tisočakov — so namenili društvu za pomoč duševno prizadetim Bele krajine.

MIS AGATHA V SEMIČU

Učenci višjih razredov smo si 27. februarja ogledali komedijo Dobrodošla, mis Agatha. Režiral jo je tovariši Zvone Vidmar, igrali so amaterski igralci semiškega KUD Jože Mihelič. Glavna oseba, zdanka miss Agatha, ne pričakovano obišče znance v rodni deželi in je presenečena nad ravnanjem prijateljev in sorodnikov, saj jo hočejo vsi le izkoristiti.

IZ NAŠE ŠOLE REGIJSKI PRVAK

27. februarja je smučarska ekipa OŠ Belokranjskega odreda Semič tekmovala v veleslalomu na regijskem tekmovanju na Gačah. Nastopile so ekipe občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje. Pristarejših pionirjih je zmagal učenec naše šole Tomaž Stukelj in tako postal regijski prvak. V tej kategoriji se je odrezal še Aleš Jakša s petim mestom. Pri starejših pionirkah je bila Suzana Jakša druga, Mateja Švajger pa četrta.

ALENKA MAVSAR
8. a. COŠ Belokranjskega odreda
Semič

OB DNEVU ŽENA

Tudi šolarji smo počastili 8. marec — dan žena. Mamam smo pred govornilo uro pripravili kraji kulturni program. Učenke, ki obiskujejo krožek za ročna dela, so razstavile lepo izdelane puloverje, šale, rokavice... Mame so si lahko ogledale še razstavo slik domačinov Lojzeta Kaporca in Marcela Žmavčiča.

ALENKA JERELE
OŠ Šentjernej

vsaki dve leti, ko je na sporedu »Šopek Belokranjcam«.

GABRSKI ZBOR PRED RADIJSKIMI MIKROFONI — Nastopajoči na nedeljskem koncertu so poskrbeli za debelo uro dobre volje. Mnogim je bilo žal, da je bila dvorana nabito polna in ob poskočnih vižah obeh ansamblov niso mogli zaplesati. Zato so toliko bolj navdušeno ploskali, še posebej domačemu pevske-mu zboru (na sliki). (Foto: M. Luzar)

Več ljudi kot prostora

Koncert iz naših krajev v Gabrju — Humorist pozdravil rusko — Prva nagrada ostala doma

GABRJE — Radiotelevizija Ljubljana in Ljubljanska banka sta priredili v sodelovanju s krajevnou skupnostjo Gabrje 8. marca v takmujšnem kulturnem domu javno radijsko oddajo Koncert iz naših krajev. Posnetek bo 12. aprila ob 10. dopoldne na prvem programu ljubljanskega radia. Na koncertu so nastopili ansambel Vilija Petriča s pevcema Majdo Renko in Janijem Martincem, ansambel Slavček s pevcema Jožico Mavsar in Ivanom Šiško, mešani pevski zbor iz Gabrja in humorist Marjan Roblek-Matevž. Program je povezoval Jože Logar.

Humorist je obiskovalce pozdravil po rusko. Rekel je, da se mu zdi tako prav, ker so Gabrje včasih imenovali Mala Moskva. To je pojasnil s krajšim sprehodom v bližnjo zgodovino novomeškega Podgorja. S svojim jezikom je humorist počukal za povode osla, ki da nosi v Gabrje pokojnino. Rekel je, da je najbrž ta osel že precej star in da so pokojnino gotovo

MLADI DOPIŠNIK

MOJA MAMA

Moji mami je ime Marija. Stara je 36 let. Doma je iz Delnic. Kot dekle se je pisala Snajdar. Ima dva otroka: mene in mojega nagajivega brata Alena. Je prijazna in dobra. Vsakemu pomaga. Če mi je težko, mi vedno dobro svetuje. Je tudi radodarna. Razjezi se le, če se z bratom pripraviva, če prineseva domov slabe ocene in če jo nalašč jeziva. Svoje mame ne bi zamenjala za vse zaklade sveta.

KRISTINA KLARIČ, 7. razred
Osnovna šola Vas-Fara

PLESNI VEČER

Skoraj 50 učencev višjih razredov osnovne šole Dragatuš je obiskovalo plesne vaje. Naučili smo se veliko plesov, med njimi tudi nekaj latinskoameriških. Po dobrih 40 urah smo pripravili tekmovanje. Povabili smo tudi starše in druge vaščane, ki so se v velikem številu udeležili prireditve. Nastopalo je 20 parov, tekmovali smo v 7 plesih. Najboljši so bili osmošolci, in sicer Mojca Stariha in Matjaž Švajger ter Marjetka Matkovič in Bojan Benec. Za nagrado so najboljši dobili kasete, plesalke pa še šopek rož. Za konec so vsi plesalci še enkrat razveselili gledalce. Zahvaljujemo se Anki Štular, ki nas je naučila prvih plesnih korakov.

LIDIJA KUMP, 8. r
OŠ Dragatuš

OB DNEVU ŽENA

V nedeljo smo v kulturnem domu v Mirni peči pripravili proslavo v počastitev dneva žena za ženske naše krajevnih skupnosti. Učenci in mladinci smo se v pestrem programu predstavili z recitacijskimi, plesnimi in pevskeimi točkami. Zaigrali smo kratek šalji prizor. V programu so nastopili tudi najmlajši iz vrta in male šole. Spomnili smo se vseh žensk tega sveta, posebno tistih, ki se še sedaj bojujejo za svoj praznik.

JOŽICA BARBO
8. razred
OŠ Mirna peč

PRAZNIK ZA MAMICE

Moja mama ne hodi v službo, ampak dela doma na kmetiji. Ima veliko dela. Prva vstane in mi pripravi čaj in kruh. Zjutraj krmi ovce in prašiče. Imam jo zelo rada, zato ji pomagam pri delu. Za 8. marec smo povabili mamice v šolo in jih obdarili.

ANITA HRIBAR
OŠ Ana Gale
Sevnica

POKLICNO USMERJANJE

V tem šolskem letu smo imeli že tretje predavanje o poklicih. Tokrat so nam miličniki iz Brežic predstavili dobre in slabe strani svojega poklica. Ogledali smo si tudi film o njihovem delu. Videli smo, da je njihovo delo še vse kaj drugega kot urejanje prometa in pobiranje kazni za prekrške. Kadeti se šolajo v Tacnu, zastonj imajo celo bivanje v internatu in dobivajo še žepnino. Kljub temu letos pri nas ni nobenega kandidata za kadetsko šolo.

ANUŠKA MOTORE, 7. a
OŠ Arčiče

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 13. III.

TV MOZAIK:
10.00 TEDNIK
11.00 MEDNARODNA OBZORJA
11.40 SONCE IN SENČE, ponovitev
2. dela nadaljevanke
15.25 — 00.40 TELETEKST
15.40 TV MOZAIK, ponovitev
17.20 POROČILA
17.25 MAKEDONSKE LJUDSKE
17.50 FRAČJI DOL, 5. del nanizanke
18.15 IZKUŠNJE IN PREIZKUŠNJE: Za vsakogar nekaj, dok. serija
18.45 RISANKA
19.00 DANES:
OBZORNIK
19.26 VREME
19.30 DNEVNIK

20.05 PETER VELIKI, 6. del nadaljevanke
20.50 POD DROBNOGLEDOM:
PLANICA 87
21.30 PO SLEDOVIH SLOVENCEV V SVETU: DEŽELA NESKONČNIH MOŽNOSTI
22.15 DNEVNIK
22.30 REZERVIRAN ČAS
22.55 HOMBRE, ameriški film

(nemški film) — 22.45 En avtor, en film

TV ZAGREB

8.20 Poročila — 8.25 Ne lahko ne težko — 8.55 TV v šoli — 10.30 Poročila — 10.35 TV v šoli — 12.30 Poročila — 14.15 Prezrli ste, poglejte — 15.00 TV v šoli — 16.00 Dober dan — 17.10 Kronika Reke — 18.00 Znanost — 19.30 Risanka — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Hobotnica (italijanska nadaljevanka) — 21.00 Zabavnoglasbena oddaja: koncert M. Oldfielda — 22.05 Dnevnik — 22.20 Kultura srca — 23.50 Mali koncert — 00.05 Poročila

DRUGI PROGRAM

16.55 Test — 17.10 Dnevnik — 17.30 Otroška oddaja — 18.00 Znanost — 18.30 Risanka — 18.40 Številke in črke (kviz) — 19.00 Ptuj 86 — 19.30 Dnevnik — 20.00 Carl Orf: Carmina burana — 21.05 Neka nemška revolucija

SOBOTA, 14. III.

7.55 — 13.15 in 14.25 — 00.55
TELETEKST
8.10 PLANICA 87, prenos
8.30 RADOVEDNI TAČEK
8.45 PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET
8.50 NANA, MALA OPICA, 2. del
9.05 KAKO NARIŠEŠ PRAVLJICO
9.20 FOLKLORNI ANSAMBEL LA COPOULIERO
9.50 PLANICA 87, prenos
14.40 POROČILA
14.45 DIRKA NA SREBRNEM MOTORJU, angleški film
16.30 ZDRAVLJNE VODE: Rimske toplisce, Laško
17.00 ROKOMET
18.35 DA NE BI BOLELO
18.45 RISANKA
19.00 DANES:
PLANICA 87
INOVATOR LETA

19.26 VREME
19.30 DNEVNIK
19.50 ZRCALO TEDNA
20.15 PORABCI DANES: ZAMEJCI V CANKARJEVEM DOMU, prenos
21.40 POD DROBNOGLEDOM:
PLANICA 87
21.55 DNEVNIK
22.10 DEMPSEY IN MAKEPEACE, 9., zadnji del angl. nanizanke
23.00 PORTRET KIRKA DOUGLASSA
23.30 STEZE SLAVE, ameriški film

Gre za podobo vojne, v kateri se ne bojujeta samo sprti strani, ampak gre tudi za konflikt v zavezniški vojski. Na eni strani so štabni poveljniki, ki smodnik povohajo samo po naključju, sicer pa se borijo za napredovanje, na drugi pa so vojaki, ki jih na vsakem koraku čaka smrt. Vzrok za neuspeh pa je vedno »strahopetnost« vojakov, nikoli pa nesposobnost generalov.

DRUGI PROGRAM

14.15 Test — 14.30 Jugoslavija, dober dan — 15.00 Zmeda v nebeski palači (kitajski film) — 16.45 Zlom (nadaljevanka) — 17.50 Čevljar in vrag — 18.40 Dallas (nadaljevanka) — 19.30 Dnevnik — 20.15 Glasbeni večer — 21.15 Poročila — 21.20 Feljton — 21.50 Jazz na ekranu — 22.20 Športna sobota — 22.50 Posnetek rock koncerta Bajage in inštruktorjev

TV ZAGREB

9.50 Planica 87 — 14.00 Izbor iz programa plus — 15.30 Poročila — 15.35 TV koledar — 15.45 Narodna glasba — 16.15 Sedem TV dni — 17.00 Rokomet — 18.30 Moša Pijade — 19.30 Dnevnik — 20.15 Boljše življenje — 21.05 Igrani film — 22.40 Dnevnik — 22.50 Posnetek rock koncerta

NEDELJA, 15. III.

7.45 — 23.25 TELETEKST
8.10 PLANICA 87, prenos
8.30 ŽIV ŽAV
9.20 FRAČJI DOL, ponovitev 5. dela
9.50 PLANICA 87, prenos
13.30 PIKNIK V ROGAŠKI SLATINI, 1. oddaja
14.05 DEMPSEY IN MAKEPEACE, ponovitev zadnjega dela
16.00 MALU, 7. del brazilske nadaljevanke
16.50 POD DROBNOGLEDOM:
Planica 87
17.20 SVETIŠČE, ameriški film
Film, posnet po romanu nobelovca W. Faulknerja, se prične s sodnim

procesom. Na galeriji so črnci, v partejru belci. Za umor gospodarjevega otroka sodnik črnci obsodi na smrt z obojenjem, kar črnka sprejme mirno in ravnodušno, nasprotno pa je mati umorjenega otroka nemirna. Na prigovarjanje svojega prijatelja, odvetni-ka obsojene, se odpravi k očetu guvernerju in mu pove svojo temno zgodbo...
18.45 RISANKA
19.00 DANES:
KNJIGA
19.26 VREME
19.30 DNEVNIK
20.05 POTOVANJA V VUČJAK, 7. del nadaljevanke
21.15 ZABAVAJO VAS...

DRUGI PROGRAM

22.50 SPORNI PREGLED
22.50 POROČILA
22.55 KRONIKA GORIŠKIH SREČANJ GLEDALIŠČ ALPE-JADRAN

DRUGI PROGRAM

8.55 Poročila — 9.00 Danes za jutri in Volk s Prokletij (jugosl. film) — 12.00 Oddaja fese glasbe — 17.15 PJ v roketu — 18.45 Izviri (dok. serija) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Poljudnoznanstveni film — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Mansfield park (angl. nadaljevanka) — 22.00 Čas, ki živi: Ivo Subic — 22.30 Mali koncert — 22.45 Poezija

PONEDELJEK, 16. III.

TV MOZAIK:
10.00 ZRCALO TEDNA
10.20 GOSLAČ NA STREHI, ameriški film
16.45 — 23.05 TELETEKST
TV MOZAIK, ponovitev
17.00 ZRCALO TEDNA
17.20 POROČILA
17.25 RADOVEDNI TAČEK: ZMAJ
17.40 PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET
17.45 VROČE-HLADNO

18.15 GLASBENI ROPOT
18.45 RISANKA
19.00 DANES:
OBZORNIK
19.26 VREME
19.30 DNEVNIK
20.05 DRAGULJ V KRONI, 12. del angl. nadaljevanke
21.05 AKTUALNO: Ustavne spremembe
21.45 ZNANA DELA G. GERSHWINA
22.45 DNEVNIK
23.00 RETROSPEKTIVA JUGO-

SLOVANSKE TELEVIZIJE

DRUGI PROGRAM

16.00 Dober dan, šport — 17.10 Dnevnik — 17.30 Slogi iz avtobusa — 17.45 Igrarije — 18.00 Beograjski TV program — 19.00 Indirekt — 19.30 Dnevnik — 20.00 Argumenti (zunanepolitična oddaja) — 20.30 Mali koncert popularne glasbe — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Dnevnik vaškega župnika (francoski film) — 22.35 Znanost in mi

TOREK, 17. III.

10.00 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV:
VESOLJE
JEZIKOVNI UTRINKI
11.05 TUJI JEZIKI: ANGLEŠČINA II
11.35 TUJI JEZIKI: FRANCOŠČINA II
16.05 — 23.35 TELETEKST
16.20 TV MOZAIK, ponovitev
17.25 POROČILA
17.30 MITI IN LEGENDE — IZ

NOVE ZAVEZE: Svetopisemske prilike
17.45 TEDENSKI ZABAVNIK
18.45 RISANKA
19.00 DANES:
OBZORNIK
19.26 VREME
19.30 DNEVNIK
20.00 ŽIVLJENJE ZA ŽIVLJENJE, dok. oddaja
20.30 KOŠARKA — FINALE PPZ
22.05 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

17.15 Test — 17.30 Tuji jeziki (angleščina, francoščina) — 18.40 Številke in črke — 19.00 Rezerviran čas — 19.30 Dnevnik — 20.00 Ko se korenin zavemo: Najhujša preizkušnja — 21.00 Zrebanje lota — 21.05 A. Dvorak: Simfonia št. 5 — 22.00 Včeraj, danes, jutri — 22.15 Disko folk — 23.05 Kako je z vašim očetom?

SREDA, 18. III.

TV MOZAIK:
10.00 PONEDELJEK, francoska drama
11.20 ŽIVLJENJE ZA ŽIVLJENJE, dok. oddaja
15.55 — 23.50 TELETEKST
16.10 TV MOZAIK, ponovitev
17.30 POROČILA
17.35 L. Suhodolčan: PRIMOŽEV DNEVNIK, 3. oddaja (ČB)
18.20 SKRIVNOSTI MORJA, 6. del
18.45 RISANKA
19.00 DANES:
OBZORNIK
19.26 VREME
19.30 DNEVNIK

20.05 FILM TEDNA: POLJSKO CVETJE, kanadski film
S tem filmom ljubljanska TV začne ciklus kanadskega filma. Poleg Poljskega cvetja bomo videli še: Devetdeset dni, Osebnost, Enakonočje, Anne Trister ter dokumentarni film o Normanu McLarenu Oko slihi.
22.45 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

17.10 Dnevnik — 17.30 Otroška serija — 18.00 Znati ljubiti — 18.30 Premor — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30

ČETRTEK, 19. III.

9.55 Sarajevo: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU — VELESALOM (M), prenos 1. teka
TV MOZAIK:
10.45 ŠOLSKA TV — FILMSKA VZGOJA
11.45 DOMAČI ANSAMBLI: Ansambel F. Miheliča
12.25 VELESALOM (M), 2. tek
15.55 — 23.25 TELETEKST
16.10 ŠOLSKA TV, ponovitev
17.10 POROČILA
17.15 NANA, MALA OPICA, 3. del
17.30 PISMA IZ TV KLOBUKA
18.05 SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU — VELESALOM (M), posnetek iz Sarajeva
18.45 RISANKA
19.00 DANES:

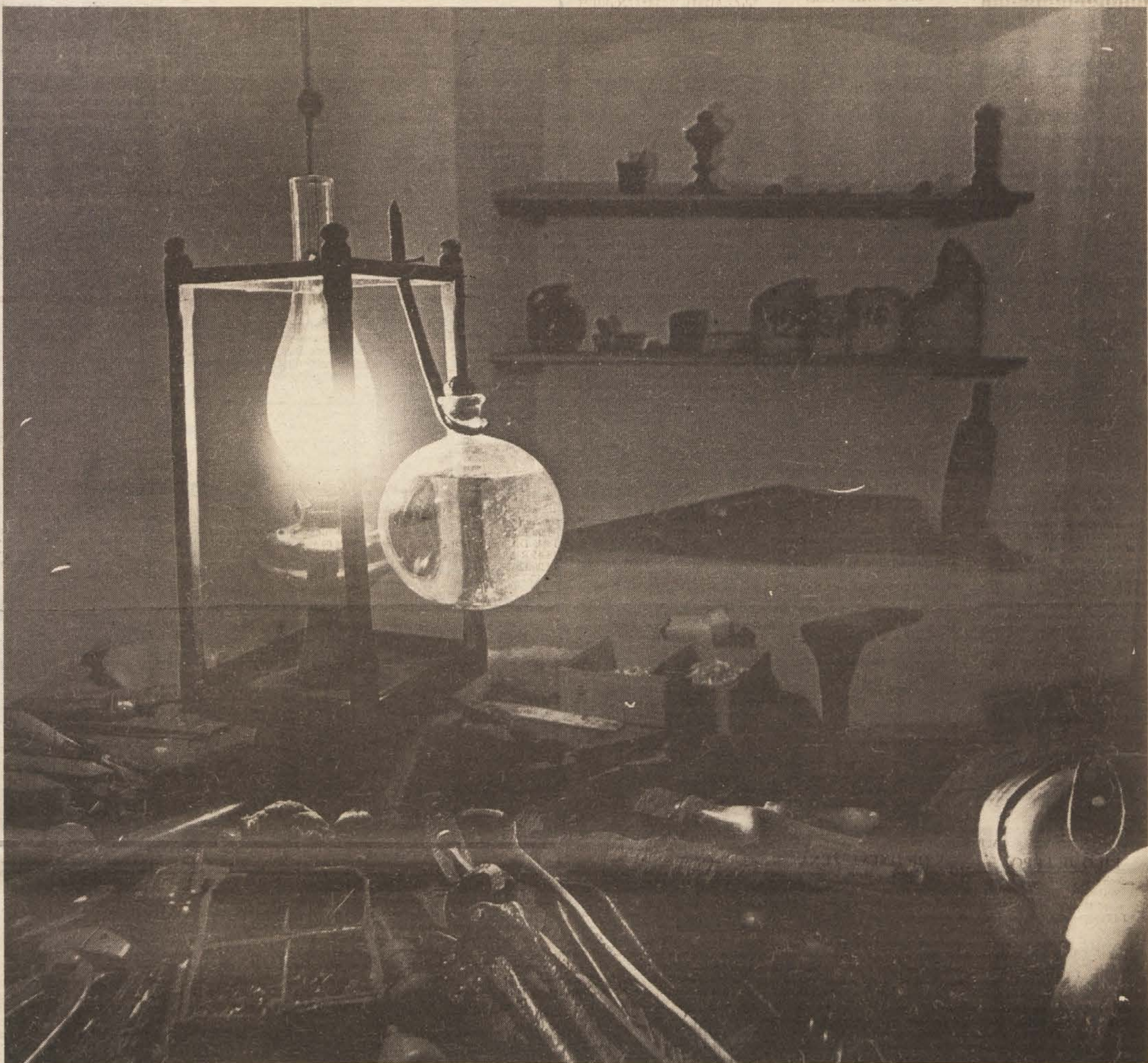
DRUGI PROGRAM

17.10 Dnevnik — 17.30 Smogovci — 18.00 Izobraževalna oddaja — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Narodna glasba — 20.30 Goli z evropskih nogometnih igrišč — 20.45 Poročila — 20.55 Dokumentarni večer — 22.25 Knjige in misli

DRUGI PROGRAM

17.10 Dnevnik — 17.30 Smogovci — 18.00 Izobraževalna oddaja — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Narodna glasba — 20.30 Goli z evropskih nogometnih igrišč — 20.45 Poročila — 20.55 Dokumentarni večer — 22.25 Knjige in misli

Solidarnost ni bianco menica nerazvitim

Vsa dosedanja pomoč razvitejših, prednost pri izkoriščanju tujih posojil, oprostitve plačila carine za uvoženo opremo itd. — vse to očitno ni padlo na kaj posebno plodna tla. Tri jugoslovanske federalne enote, Črna gora, Makedonija in Kosovo, ki veljajo za nerazvite in so kot take deležne v začetku naštetih in še drugih ugodnosti, da bi se vendar hitreje razvijale, so namreč lansko jesen praktično napovedale svoj bankrot. Takšne razmere znotraj izjemno težkega celotnega jugoslovanskega položaja so seveda zelo oteževale načrtovanje in dogovarjanje letošnje ekonomske politike, še bolj pa bodo praktično dogajanje v državi skozi vse leto, pa še kakšno za letošnjim tudi. Gre pač za preprosto dejstvo, da so kljub izdatni pomoči koraki nerazvitih k razvitosti izredno počasni in kratki, finančne in materialne možnosti razvitejših, da to hojo pospešijo, pa čedalje manjše.

Podatki, mnogi donedavna (nekako do časa, ko je bila jugoslovanska kriza tako očitna, da prikrivanje res ni bilo več možno) skrbno varovani pred širšo javnostjo, so pravzaprav zastarajoči. Črna gora, Makedonija in Kosovo imajo 14,4 odstotka deviznega dolga države, ustvarjajo pa desetino jugoslovanskega družbenega proizvoda. Če k deviznemu doigu prištejemo še kakšnih 600 milijard dinarjev, ki jih nekvodne banke in gospodarstvo dolgujejo drugim delom gospodarstva v Jugoslaviji, je seštevek dolgov višji od akumulacije tistih, ki so po sedaj upoštevanih kazalcih uvrščeni v skupino razvitih ali razvitejših. Črnogorsko gospodarstvo je dvojnopolkrat bolj zadolženo, kot je jugoslovansko povprečje, kosovsko celo 2,6-krat bolj in makedonsko 1,8-krat bolj. V

akumulaciji vsega jugoslovanskega gospodarstva sodelujejo gospodarstva teh treh enot z vsega 6 odst.

V Črni gori že nekaj časa ne zatiskajo oči pred vzroki, ki so republiško gospodarstvo pripeljali do finančnega zloma. Imajo več zgrešenih naložb, gradili so objekte, ki nikoli niso dali niti dinarja dohodka, ampak le izgube. Kljub temu da so imeli malo denarja, da so razpolagali predvsem s sredstvi sklada za pomoč manj razvitim in s tujimi posojili, so neracionalno podvajali zmogljivosti tako v gospodarstvu kot v negospodarstvu. Zmogljivosti v Črni gori izkoriščajo tudi manj kot dvopetinsko, večizmensko delo je redkost, slaba je izkoriščenost delovnega časa, ogromno imajo po lastnih podatkih bolniških izostankov itd. Izvoz jim ne gre od rok, s turizmom, ki bi bil glede na naravne danosti lahko njihov paradni konj, pa zaslužijo dejansko zelo malo, predvsem deviz. Njihove izgube so lani presegle tri milijarde. Za plačilo prispelih posojilnih obveznosti bi morali dati kar 36 odstotkov družbenega proizvoda. V preteklih letih so vlagali največ v surovinske proizvodnje ter v infrastrukturo, ki seveda ne vrača denarja, da bi lahko odplačali posojila. V dinarje so spremenili 520 milijonov dolarjev ter skoraj štiri petine tega denarja vložili v infrastrukturo. Zaradi tega je črnogorsko gospodarstvo tudi kar štiriinpolkrat bolj obremenjeno s tečajnimi razlikami, kot je povprečje za državo.

Vzroki za to, da Makedonija ne more plačevati svojih svojih dolgov, da je gospodarstvo brez obratnih sredstev, da so banke brez denarja itd., so seveda tako vsestransko uporabni, objektivni, splošni in značilni za vso državo, le da so v nerazviti Makedoniji še bolj izraziti, kot

navadno vedno bolj potihlo in skopo omenjani subjektivni. Tudi v Makedoniji so z raznovrstnimi, predvsem tujimi posojili gradili tovarne in elektrarne, od katerih premnoge namesto dohodka proizvajajo izgube. Naložbene politične odločitve, ki jim je na čelu zaradi velikosti seveda Feri, so pripeljale do usodnih neracionalnih zlomov. Setve in žetve ob političnih kampanjah, ki jih v Jugoslaviji nasploh še vedno tako radi uporabljamo, namesto da bi le dali odločilno besedo ekonomiki, niso dale možnega.

Pred novim letom smo veliko poslušali o kosovskem Bankosu, ki je bil blokiran zaradi popolne nekvidnosti. Da so delavcem lahko izplačali osebne dohodke, je morala pomagati narodna banka Jugoslavije. V takem položaju seveda toliko bolj bodo v oči vpadljive nastajajoče nove bančne hiše. Od 72 milijard dinarjev, ki jih je pokrajina lani dobila iz sklada federacije za hitrejši razvoj, so skoraj ves denar porabili za pokrivanje prekoračitev stroškov na začelih objektih, za dodatnih 32 milijard pa Bankos niti noče slišati, ampak zahteva ustavitve gradnje. Nekaj velikih naložb, ki naj bi bile gonilo razvoja, ga sedaj najbolj zavirajo. Za glogovski Feronikel na primer so strokovnjaki enotnega mnenja, da bi lahko posloval rentabilno le, če bi mu odpisali vse dolge, če bi zamrznil vse stroške in če bi lahko njegov izdelek prodajali trikrat dražje, kot ima ceno na svetovnem tržišču! Devizni dolg pokrajine presega 1,2 milijarde dolarjev. Tudi tu so tuja posojila porabili predvsem za infrastrukturo in objekte, ki dolgovi ne morejo vrniti. Če bi dosledno uveljavili sistemske ukrepe ZIS, bi

šlo po ocenah v stečaj 17 odstotkov vseh kosovskih ozdov s polovico vseh zaposlenih. Ocenjujejo, da delajo zmogljivosti na Kosovu le okrog 65-odstotno, da je vsaj četrtna zaposlenih tehnološki presežek, dodatni hud problem je tu četrta milijona nezaposlenih itd.

Za najhitrejši razvoj Kosova v naslednjih letih je bil v zboru republik in pokrajin jugoslovanske skupščine izstavljen račun za 266 milijard, ki pa ga plačniki v taki višini le niso hoteli podpisati. Naj je na Kosovu (in v drugih dveh enoti h) iz objektivnih ali iz subjektivnih razlogov še tako težko, dejstvo je, da so tudi razvitejši v čedalje težjem položaju in v primerjavi s svetom čedalje bolj spet nerazviti, kar nujno vpliva na obseg solidarnosti, ki ga zmorejo. Iz tega pa bi morali iztisniti kar največ, ne pa tako kot doslej. Predvsem pa se bo zaradi slednjega treba dokopati do tega, da ta solidarnost ne bo tako kot doslej bianco menica omenjenim federalnim enotam, ampak naj bi imeli dajalci kakršnekoli pomoči že vendar nekaj besede o tem, za kaj bo denar porabljen. Mogoče bi potem le bilo kaj drugače. Ne glede na dogajanja v ZIS ali pa prav zaradi njih pa je vprašanje, če so časi dovolj težki za vse, da bi se bili vsi pripravljeno doreči neracionalnostim, ki sicer očitno vodijo v prepad.

Z. L.—D.

DOBRI IN SLABI FANTJE

Aleksandar Tijanić, ugleden komentator revije NIN, je med drugim zapisal, »da sta plakati in štafeta ljubljanskega likovnega kolhoza Novi kolektivizem (plakat kot kontraprodukt nacističnega nadčloveka, štafeta pa kot faraonska piramida iznad Jugoslavije) naredila medijski in politični čudež, saj sta združila proti sebi, skorajda brez izjem, vse institucije in predstavnike naših narodov in narodnosti«. Tijanić, ki mu nikakor ni mogoče odrekati pameti, artizma, strpnosti in neskrte naklonjenosti nekaterim slovenskim pobudam zadnjega časa, se sprašuje, ali je omenjena kapljica, ki je prelipla čašo, rezultat tako imenovane nečujčnosti ali pa gre za posledico obstajajočih specifičnosti slovenskega kulturnega in političnega prostora. Prav slednje pa je pogosto hrana za topove tistih komentatorjev, ki so prepričani, da rodi teorija o cvetenju tisoč cvetov lahko samo strupene sadove.

Nedvomno je res, da so naš romantični jug v letu ali dveh zasule številne pobude in dejanja slovenske mladine, neformalnih grup pa tudi predstavnikov družbenopolitičnega življenja (tu so se izpostavili predvsem Jože Smole, Milan Kučan in Ciril Zlobec), hkrati pa ne moremo zanikati, da je bila večina teh iniciativ sprožena javno, v okviru zakonodaje, o prav vseh se je v Sloveniji razpravljalo strpno in z argumenti, kar pa ne pomeni (kot menijo nekateri) tudi avtomatske prizanesljivosti in strinjania.

Večja doza demokracije vključuje tudi več odgovor-

nosti, pa naj zveni to še tako nelogično. Jasno je torej, da smo mi in samo mi, Slovenci, krivi, da je prišlo pri nas do take zlorabe demokracije, poštenosti, umetnosti in dobrega okusa kot je z nacističnim mladcem okrašen predlog plakata za dan mladosti. Nikakor pa ne smemo dovoliti, da bi po Tijaniću čudežno zoper Slovence združeni narodi in narodnosti Jugoslavije metali v to košaro za umazano perilo tudi nekatere povsem zakonite in preudarka vredne pobude. Pa naj gre za ukinjanje verbalnega delikta, razmišljanja o civilnem služenju vojaškega roka, referendumu o jedrskih elektrarnah, prevetritev zunanje politike in številne druge, vsem znane iniciative. Slovenija je najbolj razvita republika v naši državi, najbolj razviti so tudi njeni družbeni problemi.

Tudi zato, ker je najbližja Zahodu in njegovim vrenjem. Na Zahodu pa ni vedno »nič novega«, kot je zapisal Erich Maria Remarque. Seveda smo kot narod z državnostjo dolžni in najbrž tudi sposobni ločevati zrno od plev, pri čemer pa ne smemo pristati na metre, ki ločujejo samo črno od belega, vsaka sivina pa pozvoni k preplahu. Naši ocenjevalci iz drugih republik in pokrajin bi pač morali vedeti, da demokracija in zlasti pamet ne moreta soglašati na do svete preproščine poenostavljene analize. V svetu v vseh stvareh prevladuje težko določljiva sivina, absolutno dobro in absolutno slabo sta samo skrajni in vedno samo teoretični vrednosti na metru, ki je izlizan predvsem po sredini.

Ne glede na vse to pa moramo soglašati tudi z Mitjo Ribičičem, ki je dejal, da »moramo razumeti, da živimo v tej državi skupaj z drugimi in da mora biti naš predlog (o štafeti) tak, da ga vsa Jugoslavija podpre kot korak naprej«. Zgodovina je tistim, ki so prvi delali korače naprej, pripisovala zasluge dolgo dolgo po njihovi smrti ali pa nikoli. Njihove zmage so si namreč pripisovali drugi, velikokrat tudi nekdanji nasprotniki. Toda to ni razlog za metanje puške v koruzo. Nekdo mora biti prvi. In ko je slovenska mladina hotela izkoristiti svojo legitimno pravico in želela dati štafeti mladosti vsebino, primerno tej isti mladini in njenemu času, je (pustimo zdaj ob strani pobalinstvo s plakatom) naletela na skoraj soglasno obsodbo preostale mladine Jugoslavije. Slovenci so bili preglasovani. So bile s preglasitvijo kršene njihove demokratične pravice? Bi, če bi s pobudo o drugačni štafeti bolj prodrli, Slovenci okrnili pravice tistih, ki v Jugoslaviji o njej mislijo drugače? Težko in važno vprašanje.

In vendar smo imeli možnost, da ga nikoli ne bi bilo treba zastaviti. Leta 1980, ko je bila priložnost, da štafeto mladosti, ki je bila konec koncev Titova štafeta, dostojanstveno opustimo. Temejno vprašanje pri štafeti je namreč, ali je mrtev, v boga privzdignjen predmet, res lahko edini preskusni kamen, ki mlade Jugoslovane deli na tiste, ki slede revolucionarnim in socialističnim pridobitvam, in na one, ki počno vse kaj drugega.

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

na obalo naplavljenega mornarja.

V goščavju Kolumbije živi vsega 2,5 cm velika žaba, katere koža je tako strupena, da bi z njo lahko usmrtili 3000 ljudi.

Ena od neštetihih statistik trdi, da se med vsemi ženskimi poklici najraje ločujejo steverdese.

Leta 1978, šestdeset let po končani prvi svetovni vojni, je Zahodna Nemčija končno pristala, da bo Grčiji plačala odškodnino za ladje, ki so jih potopile njene podmornice.

V eni svojih knjig je Issac Asimov povedal dokaj neznan podatek, da ima komar 16 zob. Zadevo je seveda težko preveriti.

Albatros lahko s popolnoma nepremičnimi krili jadra ob ugodnih zračnih tokovih) tudi do 6 dni. Med jadranjem občasno tudi zaspi.

Vzdrževanje ne tako maloštevilne britanske kraljevske družine (tako imenovana apanaža) stane vsakega prebivalca Velike Britanije 10 peninjev na leto. Kakšna sreča, da pri nas nimamo kraljev.

V prvi izdaji Guinnessove knjige rekordov je pisalo, da je v neki bosenski vasi med obema vojnama živela ženska, ki ji je vse štiri meže (enega za drugim seveda) ubila strela.

Pisatelj Somerset Maugham je na smrtni postelji rekel: »Umiranje je zorpno in silno dolgočasno. Priporočam, da se vanj ne spuščate!«

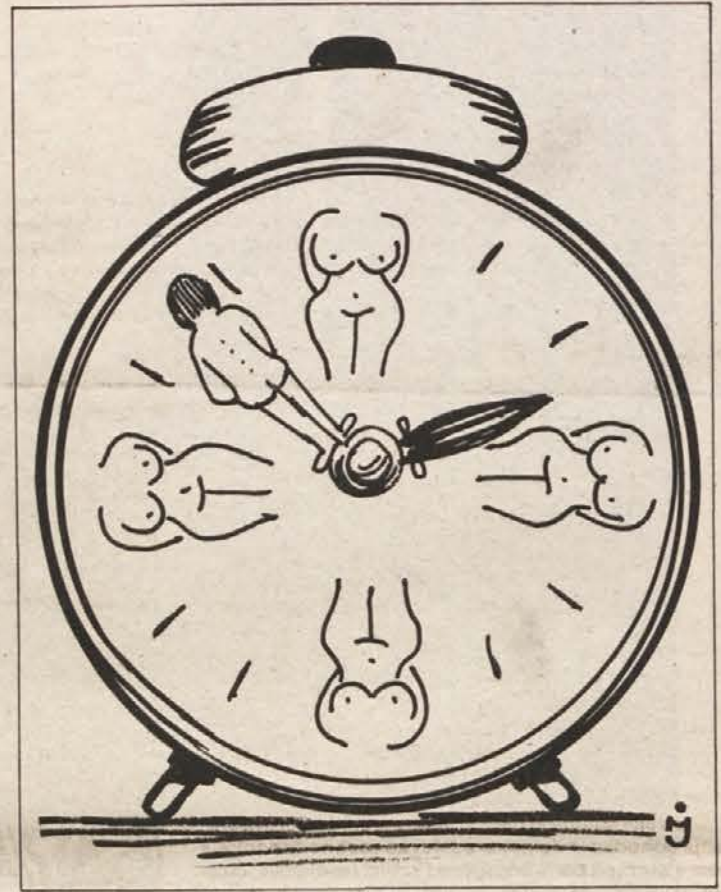
Beseda mafia je kratica gesla »Morte alla Francia Italia anelal« To v prostem prevodu pomeni »Italija želi smrt Franciji«

Ameriška seksološka raziskava je pokazala, da študent moškega spola pomisli na seks povprečno vsakih 15 minut. Statistika velja za budna stanja.

Koža odraslega človeka je debela en milimeter, tehta pa okoli 3 kilograme.

Če se vpišete v Neptune Club, kalifornijsko združenje prijateljev morja, vam po smrti zagotavljajo solidno upepelitev v krematoriju v San Diegu. Pepel gre nato po pravilniku v imitacijo starogrške urne, ki jo posadka posebne ladje vrže v morje najmanj 5 milj od obale. Med tem obredom je kapitan dolžan brati poljuben odlomek iz svetega pisma ali pa eno od pesmi v morje zaljubljenega lorda Tennysona. Vse skupaj stane 1000 dolarjev.

Navada mornarjev, da nosijo v ušesnem mešičku zlat uhan, izvira iz 15. stoletja. Zadeva je uporabna in ne lepotnega značaja. Uhan je služil za plačilo stroškov pogreba umrlega, običajno

Kino

OB TEDNU SLOVENSKEGA FILMA

Prihodni teden bodo imeli Novomeščani ponovno priložnost oceniti aktualno slovensko filmsko produkcijo. Če razumemo to manifestacijo kot pogled nazaj in če nedavno objavljeni prispevek Filipa Robarja—Dorina v tem časopisu sprejmemo kot ilustracijo sedanjega trenutka, bo morda v tej zvezi zanimivo pogledati tudi naprej: kaj se nam do puljskega festivala (ki že kar tradicionalno predstavlja časovno — žal pa ne tudi kakovostne — ločnico proizvođačnega domačega filma) obeta v slovenskem filmu? Glede na to, da stvari še nastajajo, ta prispevek seveda ne more biti nikakršna ocena (prejujdiciranje, bi temu rekli

v žargonu), temveč zgolj drobna informacija. Pojdimo kar po vrsti.

Le še nekaj posnetkov off-glasu je treba dodati, pa bo končan prvi celovečerni film Borisa Jurjaševiča Ljubezni Blanke Kolak. Režiser, ki ga poznamo po Kroniki norosti (drugi od Treh prispevkov k slovenski blaznosti, 1983), je tokrat dogajanje postavil v petdeseta leta, ob Miri Furlan v glavni vlogi pa igrajo še Radko Polič, Bogdan Diklić in drugi. Scenarist Jože Dolmark govori o »ne-tipičnem slovenskem filmu, svojevrstni melodrami s prekrški« in objublja gledljivost.

Tisto, kar temu filmu še manjka, pa je bilo prav nasprotno v samem izhodišču filma Usodni telefon Damjana Kozoleta. Off-glasovi namreč, glasovi iz telefona, pravzaprav en sam glas — in okoli njega se je spleta zgodba. Zgodba o njem, ki jo kliče, in o njej, ki se noče pokazati. Film je trenutno v montaži v Zagrebu, kar je le dokaz več, da tisti, ki razpolaga s teh-

niko, v veliki meri tudi že dikтира program. Režiserjeva zahteva za najem montažne mize je namreč ostala brez uspeha v treh ljubljanskih ustanovah, Akademiji, Vibi in Unikal, kar ni preveč spodbudno za ta prvi poskus neodvisne produkcije celovečernca na Slovenskem.

Tretji film, ki bo (verjetno dobesečno v zadnjem trenutku) ujel puljsko platno, je ekranizacija romana Marjana Rožanca Hudodelci. Trenutno režiser Franci Slak (Krizno obdobje, Eva, Butnskala) končuje poskusna snemanja nekoliko razočaran nad dejstvom, da mu producent ni dovolil uporabe črno-belega filmskega traku. Argumentacija za to odločitev je tipična za določen način razmišljanja o filmu pri nas: »To pa res ne bi bilo komercialno!«

Vsi trije projekti obetajo zanimivo filmsko leto — če le ostali podvigi ne bodo bistveno znižali povprečja. Žal tudi ta bojazen ni povsem neosnovana. Bomo videli. STOJAN PELKO

Prizor s snemanja filma Usodni telefon (režiija Damjan Kozole).

Glasba

LAURIE ANDERSON

Čeprav rock'n'roll ni osnovna oblika njenega delovanja, je ameriška avantgardna umetnica Laurie Anderson vendar ena najzanimivejših pojav v rocku osemdesetih let. Laurie je najprej študirala igralstvo, a je študij prekinila in na znamenitem Berkeleyu začela študirati zgodovino umetnosti. Stalna povezava z umetnostjo jo je pripeljala do sodelovanja s konceptualisti, s katerimi je v sedemdesetih letih sodelovala na nekaj predstavah po vseh ZDA. Izkušnje iz tega časa, pridobljene z aktivnim sodelovanjem v najavantgardnejših tokovih, so bile odločilne za oblikovanje njene avtorske osebnosti. Laurie pravi, da se ji je že v času študija upiralo prazno teoretiziranje. »Performance« (nastopanje) jo je pritegnil, ker je v tem videla možnost sinteze, umetniške svobode brez nadvlade določene tehnike. Pravi tudi, da je kar prav, da nihče ne zna natančno razložiti, kaj je to »performance«, zanjo pa je to izključno svoboda eksperimentiranja izven tradicionalnih oblik gledališča, plesa, glasbe.

Laurie Anderson eksperimentira tudi v videu in glasbi. Ob koncu sedemdesetih let je izdala prvi album Home of the

Brave. Šlo je za neuradno izdajo plošče v majhni nakladi, tako da je ta danes prava redkost med zbiralci plošč. Leta 1980 je Laurie posnela svojo drugo ploščo Big Science, ki jo je Village Voice proglasil za ploščo leta. Po dveh letih je potrdila svojo vrednost s še enim izjemnim izdelkom, albumom Mr. Heartbreak. Na tej plošči sta se kot sodelavca pojavila dva zelo znana glasbenika, Peter Gabriel, nekdanji vodja skupine Material, ene najpomembnejših v osemdesetih letih, pa Jean Michael Jarre. Zelo pomembna sestavina Lauriejine ustvarjalnosti je prav izbor sodelavcev, s katerimi sooča ustvarjalne individualnosti, in tako ustvarjajo novo kakovost. Sodelovanje z J. M. Jarrejem je dalo tudi odlično ploščo Zoolook, na kateri je prvič zabeležen zvok degenerirane violine, unikatnega elektronskega instrumenta, narejenega po zamislih Laurie Anderson.

Lani je Laurie posnela tudi svoj prvi film, Home of the Brave, ki je zbudil veliko zanimanja. Film je avtorski, posnet na njeni svetovni turneji, v njem pa se Laurie pojavlja v vlogi režiserja, montažerja, kompozitorja glasbe, glavnega igralca, scenografa in kostumografa. Imela je seveda pomočnike, toda njena beseda je bila vedno glavna in zadnja. Film Home of the Brave, ki je v nasprotju s pričakovanimi vseh distributerjev pritegnil v kinodvorane tako v Ameriki kot v Evropi izredno veliko gledalcev, nima svoje osnovne dramske zgodbe, gre za kombinacijo glasbe, elektronskih optičnih efektov, talkshowov, gledališča in filma. V osnovi je koncertni film, kaže pa težnjo, da bi bila s filmskimi sredstvi preslikana in izražena poetika umetniškega delovanja Laurie Anderson. Violina, klaviature, Lauriejin glas, njeni gosti so odlična kombinacija, ki ne more razočarati.

STAVKAJO ZATO, KER VIDIJO, DA JE DRUGOD ZALEGLO

»Po zakonih so organizacije združenega dela dolžne opraviti vrsto ukrepov, da bi odpravili vzroke za nastalo izgubo. Največkrat se njihova aktivnost konča pri sprejemu lepo zapisanih predsanacijskih programov. Organi delavske kontrole pa sploh ne spremljajo uresničevanja teh ukrepov. Posledica je neugotavljanje odgovornosti. Nikomur se nič ne zgodi, delavci pa so kar zadovoljni, saj prejemajo enake osebne dohodke, včasih še celo boljše kot v delovnih organizacijah, kjer poslušajo donosno. Resnosti položaja se kolektiv zavže šele tedaj, ko se začnejo v občini pogovarjati o uvedbi ukrepov družbenega varstva.

Opazamo tudi, da je vsebina programov za odpravo motenj v poslovanju in sanacijskih programov zelo splošna, premalo zavezujoča in velikokrat zelo enostransko usmerjena v iskanje krivcev zunaj delovne organizacije. Žal se v to vsebino — krivce izven delovne organizacije nihče ne poglablja.

DL: V prenekatih delovnih organizacijah se srečujejo z napetostmi med proizvodnimi tozdi in delavci v skupnih službah, razrahljani odnosi pa slabo vplivajo na doseganje proizvodnih rezultatov in lahko pomenijo tudi oškodovanje družbene lastnine. Kakšne so vaše izkušnje glede teh vprašanj?

»Lani nismo posebej analizirali, kako se uresničuje svobodna menjava dela med izvajalci in uporabniki bodisi v okviru interesnih skupnosti ali med delavci delovnih skupnosti skupnih služb in tozdi. Tako analizo načrtujemo za letos. Iz primerov, ko je šlo za razreševanje konkretnih kršitev samoupravnih pravic, pa lahko trdim, da je še zelo veliko proračunskega načina financiranja. Ker dela v skupnih službah ne merijo, češ da to ni mogoče, prihaja do konfliktov. Zelo pogosto je edino merilo za financiranje skupnih služb ustvarjeni dohodek tozda, ne pa dejanski prispevek delavcev k uresničevanju skupnih ciljev. Delovne organizacije so bile posebej opozorjene, naj dopolnijo merila za tekoče spremljanje rezultatov dela.

DL: O prekinutih dela zadnje čase odkrito govorimo kot o štrajkih. Koliko je bilo lani takih primerov, kje in kakšno je bilo ozadje nezadovoljstva delavcev?

»V preteklem letu smo obravnavali pet primerov prekinitev dela. Vsi so bili v novomeški občini, in sicer v Novoteksu, v tovarni obutve, pri Mercatorju, v Strešniku ter v Iskrini tovarni Upori v Šentjerneju. V vseh primerih je šlo za manjše skupine stavkajočih in tudi

prekinitev so trajale le po nekaj ur. Vzroki za nezadovoljstvo so bili pretežno nizki osebni dohodki in plačila raznih izdelkov, ki štejejo med materialne stroške. Razlogi za nezadovoljstva se nabirajo daljši čas, izbruhnejo pa ob plačilnih dnevih. Vzroki so tudi v šibki informiranosti delavcev. Ko smo ocenjevali te prekinitev, za katere, mimogrede rečeno, izvemo običajno šele takrat, ko so dogodki mimo, smo spoznali, da so bili ponekod kršeni tudi samoupravni akti, ker jih odgovorni ali vodilni niso izvajali. V tovarni obutve smo zato za delavca s posebnimi pooblastili zahtevali disciplinski postopek. S tega področja je še ena ugotovitev: zelo so škodili štrajki prejšnja leta drugod po Sloveniji, ti so imeli za posledico zvišanje osebnih dohodkov. Sicer pa smo družbeni pravobranilci samoupravljanja v primerih prekinitev dela terjali nadomestilo za izpad delovnega časa in ukrepe odgovornih za odpravo vzrokov, ki so pripeljali do štrajkov.

DL: V slovenski javnosti velja mnenje, da je novomeška občina na Dolenjskem prva po številu izrečenih ukrepov družbenega varstva. Je res toliko posegov po tako hudih sankcijah?

»Število organizacij združenega dela, zoper katere so bili lani uvedeni ukrepi družbenega varstva, je majhno. V Novem mestu so bili ukrepi lani uvedeni v IMV, v delovni skupnosti ZTKO, v Zavodu za požarno varnost in v GPK Trebnje. Problematika pa je drugod: vedno se izrekajo večinoma iste vrste ukrepi s tem, ko odstavljajo poslovodne organe in od novih začasnih vodstev pričakujejo trdo roko. To vse vodi k sklepanju, da časne ukrepe ljudje in odgovorni po občinah razumejo kot neke vrste nadomestilo za prisilno upravo, kar je daleč od resnice. Zakaj ne posegajo po drugih, prav tako možnih ukrepih in že prej? Zakaj ni niti enega primera razrešitve nesposobnih? Predlog za časne ukrepe družbenega varstva običajno nastane zaradi slabih poslovnih rezultatov, kot posledica tega pa se »poiščejo« še drugi razlogi, ki pa sami po sebi niso zadosten razlog za družbeno ukrepanje.

DL: Ulica pravi, da je tudi pri delovnih razmerjih še precej kadrovanja na način, pri katerem gre za kršitev samoupravnih pravic. Ali so na primer postopki na razpisu za prosta mesta v skladu z zakonodajo?

»Se vedno so pogosti primeri kršitev samoupravnih pravic v zvezi s sklenitvijo delovnega razmerja. Razpis oziroma oglas objavijo prepozno, pogoji, ki jih mora kandidat izpolnjevati, niso taki, kot so opredeljeni v razvidu del in nalog, kandidati o izbiri niso obveščeni v določenem roku. Samoupravnih splošnih aktov ob sklenitvi delovnega razmerja marsikaj delavcem sploh ne dajejo v podpis in sprejem itd. Najpogostejše jabolko spora s področja delovnih razmerij pa so razvidi del in nalog. Ker ob sprejemanju letnih planov ne dopolnjujejo teh aktov (kar bi lahko opravili v delavskem svetu brez posebnih procedur), ob razpisu za nova mesta postavljajo visoke zahteve po izobrazbi, k delom pa razporejajo delavce, ki tega pogoja ne izpolnjujejo. To povzroča negotovanje.

S področja delovnih razmerij ima družbeni pravobranilec samoupravljanja še vrsto nalog, omenim naj le opozarjanje na vsebinsko analizo o izkoriščenosti delovnega časa. V aktih imajo povsod zapisano, da bodo vsaj enkrat na leto opravili tako analizo, v praksi pa se to konča na listu papirja, kjer se štejejo ure, izračunajo bolniške in druge izostanke. Izkoriščenost pri efektivnem delu pa še naprej ostaja zavita v skrivnost.

DL: Je res, da je v občini še veliko nezasedenih praznih stanovanj in da so se začele tudi nasilne vselitve?

»Po podatkih z dne 15. februarja je v novomeški občini 23 nezasedenih stanovanj. Njihovi lastniki so razne delovne organizacije, kričeč primer pa je šentjernejska tovarna IMV, ki ima prazno kadrovske stanovanje od 1. januarja 1984. Tudi pri dodeljevanju družbenih stanovanj še prihaja do nepoštovanja pravnomočnega prednostnega vrstnega reda. Ker pa so v preteklosti dodeljevali stanovanja ne glede na družbeno dogovorjena merila, so zdaj pogosto v večjih stanovanjih delavci z majhnim številom družinskih članov, včasih celo sami; številne družine pa so utesnjene v tesnih stanovanjih. Mi opozarjamo na take nepravilnosti, vendar bi morali glede tega več narediti v delovnih organizacijah. Res je tudi, da prihaja do nezakonitih vselitev, vendar sta trenutno v obdelavi le dva primera. S postopkom za dodelitev stanovanja začno strokovne službe večkrat šele takrat, ko je stanovanje že »seljivo«. Ker so postopki za dodelitev stanovanj »gotrajni«, medtem prazno stanovanje čaka in delovna organizacija zanj plačuje najemnino in druge stroške. Razumljivo, če delavcem to ni prav.

DL: Ali se delavci pogosto obračajo k vam po pomoč, ker so kršene njihove samoupravne pravice?

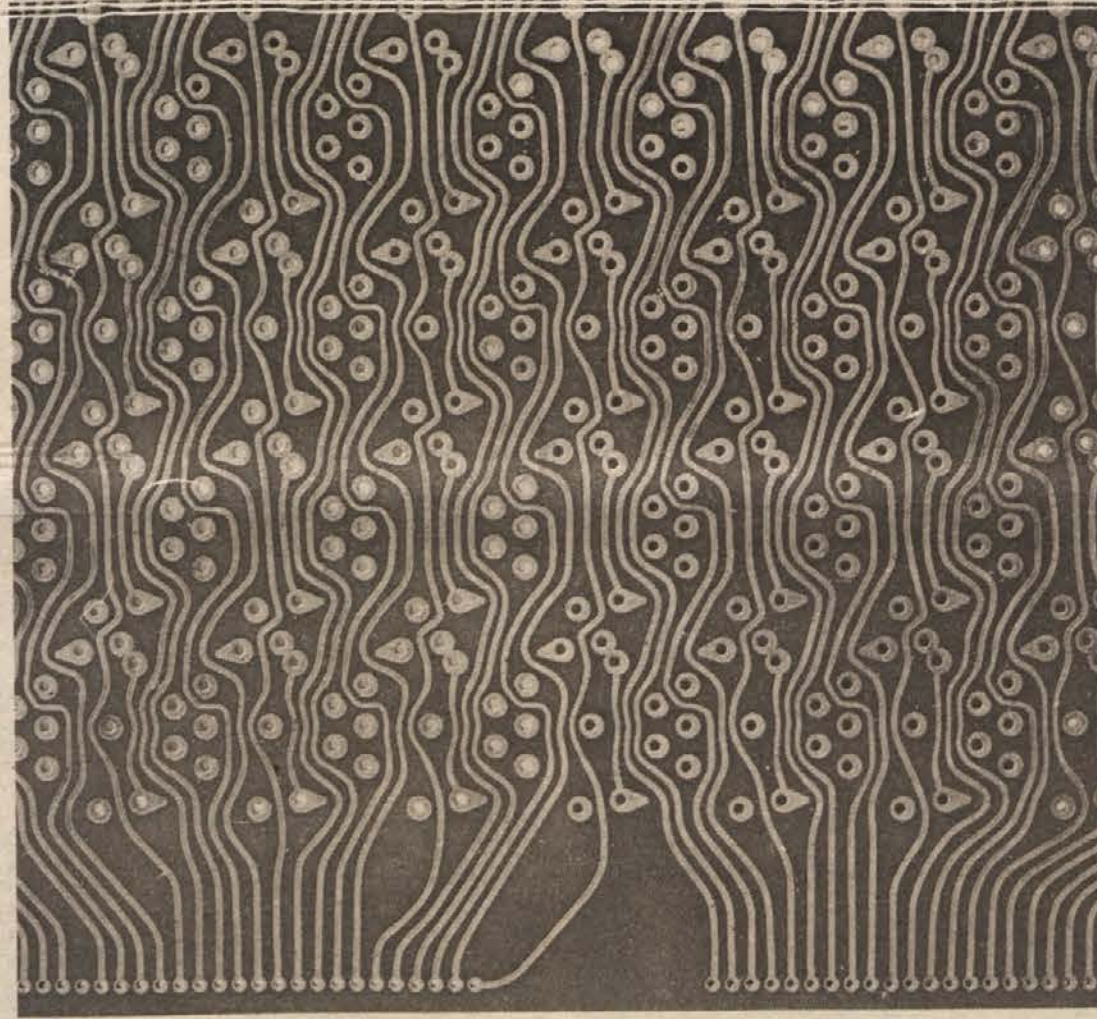
»Če povem, da smo lani obravnavali 489 zadev in da so bili med temi pobudniki za uvedbo postopka v 310 primerih delavci, je evidentno, da so oni naše najpogostejše stranke. Žal delovanja delavskih kontrol sploh ne čutimo, a bi bile prve poklicane, da začno postopke. Ko pa v kakem okolju pride do tega, da se pogovarjamo z ljudmi, predstavniki samoupravnih organov in delavskih kontrol vedo marsikaj povedati »strogo zaupno«, uradno in pravočasno pa tega ne povedo. Škoda, saj bi lahko prihranili sebi in kolektivu prenekatero neveščnost. Družbeni pravobranilec samoupravljanja ima predvsem to nalogo, da v združenem delu deluje preventivno. Posebej želim poudariti, da ima velike zasluge za naše lanskoletno delo pravobranilec samoupravljanja Janez Zajc, ki je marca letos odšel na drugo delovno dolžnost v trebanjsko občino.

Kako v delovnih organizacijah delijo plače in kje preveč, kje štrajkajo, kako je z nezasedenimi stanovanji in kako z odgovornostjo v delovnih organizacijah z izgubo in še vrsto zanimivih ugotovitev iz svojih izkušenj je povedala družbena pravobranilka samoupravljanja dipl. pravnica Ana Bilbija. Iz male delovne skupnosti z vsega tremi zaposlenimi, ki pa dela za območje štirih dolenjskih občin, prihajajo ugotovitve o vsakdanji praksi, ki krni samoupravne pravice delavcev. Z Bilbijevo se je pogovarjala novinarka Ria Bačar.

DL: Vaša naloga je med drugim spremljanje razporejanja dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke, s tem v zvezi pa zlasti bdenje nad kršilci resolucije. Jih je na Dolenjskem veliko in kateri primeri so najbolj kričeči?

»Ob polletju 1986 je bilo v štirih dolenjskih občinah kar 93 kolektivov, kjer so za osebne dohodke namenili znatno več sredstev, kot bi jim šlo po rezultatih dela. Naša opozarjanja in pa apeli izvršnih svetov občin so pomagali, da so med letom osebne dohodke usklajevali, tako da se je stanje ob koncu leta bistveno popravilo. Ni pa še točnih podatkov o poračunih ob sprejemu ključnih računov. Posebej bi opozorila na štiri lanske primere in enega že letos, ko v posameznih kolektivih nasedajo težnjam delavcev, da ob poračunih delijo vsem enake zneske. To je nezakonito, zato smo ukrepali in zahtevali poračune. V teh primerih ne gre za medsebojno solidarnost, kot jo skušajo prikazovati v takih okoljih, marveč za čisto uravnilovko. Verjetno pa delavci niti ne vedo, da so delitve vsem enakom in nasprotju z našo zakonodajo.

DL: Motnje in izgube v poslovanju so tudi eno od vaših področij dela, na katerem je v praksi še veliko pomanjkljivosti.

Železna cesta

BODO VLAKI SPET VOZILI BREZ ZAMUD?

Ob spoznanju, da je nekdanji monopolni položaj železnice na trgu prometnih storitev le še preteklost in da je perspektiva železnice kljub njenim tehnološkim, energetskim, ekološkim in prostorskim primerjalnim prednostim le v novi poslovni usmeritvi, so se železničarji odločili za korenite spremembe svojega doseganja obnašanja in poslovne politike.

Poudarjajo, da mora v prvi vrsti prav voznik postati temeljni proizvodni plan in garant tehnološke enotnosti, železnice. Na temelju rednega in dosledno izvajanja voznega reda naj bi bili zasnovani tudi ekonomski odnosi med železniškimi transportnimi organizacijami (ŽTO) na mreži jugoslovanskih železnic (JŽ).

Gre potemtakem za urejanje medsebojnih odnosov na temelju voznega reda in ekonomsko sankcioniranje odstopanj in zamud od dogovorjenega voznega reda. V bistvu je to povrnitev oz. nadomestitev škode, ki jo sedanji ŽTO z odstopanji povzročijo drugemu ŽTO na mreži JŽ. Železničarji so se odločili za zelo drastične ekonomske sankcije, ki temeljijo na UIC franku, mednarodni železniški tarifi, ki je ne prizadene inflacija. Zaenkrat pa so v projekt »voznik red« vključene kazni le za zamude vlakov najvišjega ranga, to so ekspresni, poslovni in brzi v potniškem prometu, te spresni tovorni vlaki, nočni skok in še nekateri.

Pri železniškem gospodarstvu Ljubljana, kjer se že dlje časa bojujejo za doslednejše uvajanje ekonomskih

zakonitosti v JŽ, se zavedajo, da bodo morali ti ekonomski obračuni imeti svoj odraz tudi znotrajposamezne ŽTO vse do neposrednega delavca v tehnološkem procesu. Se pravi, da je sedanji obračun zamud med ŽTO le prva, toda nujno potrebna stopnja nekega dolgoročnega procesa. Z zaostrovanjem kakovosti in odnosov preko tozdo do neposrednih delavcev se samodejno izogibajo nevarnosti medsebojne »saldacije« med ŽTO v okviru same železnice. Tako pa je seveda lažje izpeljati tudi nagrajevanje, bolj neposredno odvisno od kakovosti dela.

Železničarji torej že dobro vedo, da je nekatere ŽTO že na samem začetku novih »pravil igre«, se pravi poslovnega

potniškem prometu) tisto mejo, ki izničuje vsa siceršnja prizadevanja delavcev na železnici. Zato odločitev, da se to stanje bistveno izboljša, nisljučajna, ampak zavestna poslovna usmeritev in predpogoj za sodobno tržno usmerjeno in z uporabniki povezano železnico.

Kljub taki, najširše sprejeti odločitvi, ki jo je potrdila tudi skupščina Skupnosti JŽ, pa so nekatere ŽTO že na samem začetku novih »pravil igre«, se pravi poslovnega

obnašanja, skušale odložiti nov sistem obračuna. Ne gre le za nespoštovanje sklepov upravljanja na sami železnici, marveč tudi za poskus, da bi se vrnil v staro, to je na nekvaliteto, neposlovnost in naslanjanje na državo, ki naj bi tudi v bodoče reševala vse objektivne in subjektivne težave železnice. Uporabniki pa naj bi ob tem bili seveda spet zgolj objekti in nemočni opazovalci dogajanja.

P. PERC

CESTA IN ŽELEZNICA SODELUJETA

Da lahko železnica in cesta uspešno sodelujeta in izkoristita najbolj smotrni način prevoza v pogojih omejenega števila dovolilnic in slabih vremenskih razmer, so pokazali zlasti zadnji lanski meseci in tudi začetek letošnjega leta. V največji prometni tiski so slovenski železničarji močno povečali zmogljivost oprtnega vlaka med Ljubljano in Muenchnom in razpoložljive zmogljivosti takorekoč stoodstotno izkoristili. Zato pripravljajo nove zmogljivosti na kontejnerskem terminalu v Ljubljani, kjer bodo letošnje pomlad že omogočili dnevni promet dveh vlakov dnevno, se pravi, da bodo podvojili zmogljivosti. Uredili bodo tudi parkirišča za kamione, ki bodo prispeli oz. bodo odpravljani. Vozniki teh kamionov bodo imeli na voljo urejene sanitarije, toplo prehrano in magisto. Naši železničarji razvijajo tudi oprtne prevoze cestnih prikolic, kjer sta vlakovno povezana dva terminala in od koder z vlačilci, ki čakajo na terminalu, prikolice odpeljejo do prejemnika blaga.

NA VRSTI BO TUDI DOLENJSKA PROGA

Pri ŽG Ljubljana se potegujejo za okrog 30 milijonov dolarjev posojil Mednarodne banke za obnovu in razvoj in Evropske investicijske banke (vse JŽ računajo na 150 milijonov dolarjev) za razvoj železniške infrastrukture. Predvidevajo, da bodo denar (okrog 14 milijard dinarjev) lahko začeli uporabljati do konca tega leta. Investicijsko-tehnološka dokumentacija za vse naprave, ki naj bi jih gradili in posodobili na magistralni železniški progi v Sloveniji z mednarodnimi posojili, je izdelana. Mednarodna banka pa je v prededni te dokumentacije potrdila upravičenost gradnje in usretno stopnjo rentabilnosti. Na magistrali med Jesenicami in Dobovo, zgrajeni že v prejšnjem stoletju, prepeljejo slovenski železničarji tri petine celotnega tovora na območju ŽG Ljubljana, na celotni železniški magistrali od Jesenic do Geveglje pa tri četrtine vsega kopenskega tranzita v Jugoslaviji. Tretji del posojila bi slovenski železničarji porabili za nadaljnjo posodobitev dolenske proge, ki bo razbremenjevala magistralo med Ljubljano in Zidanim mostom. Na tej progi so že povečali osno obremenitev, s pomočjo mednarodnega posojila pa naj bi obnovili železniške postaje v Grosupljem, Radohovi vasi, Trebnjem, Mokronogu in v Trzbišču.

RIBE KOT POLITIČNI PROBLEM

vsu potrebna dovoljenja, če bo poskrbel tudi za čistilno napravo. Te seveda ni naredil. Iz vseh teh ribogojnic pa se valijo cele gore umazanije, ki mori ribe. Vsi potoki so od ribogojnic dalje praktično mrtvi, če še niso, pa bodo v treh ali štirih letih. Mi ribiči se ne čutimo več dovolj močni, da bi se uprli tej samovolji. Nam lahko še tako govorijo, da je voda čista, kar trdijo glede na analize inštituta Rudjer Bošković iz Zagreba, ampak ribe v tistih potokih, ki so zaradi ribogojnic umazane, ne živijo več.»

Čeprav se nekaterim zdi, da ribiči pretiravajo, je le res, da so vode v Sloveniji vedno bolj ogrožene. V preteklih petih letih je bilo registriranih 290 poginov rib, škoda pa je veliko večja kakor odškodnina, ki so jo ribiške družine dobile za sanacijo voda.

Prav sedaj se pripravljajo regijski posveti na temo ekologije, kasneje pa bo republiška konferenca SZDL pripravila tudi problemsko konferenco.

Zaradi vedno hujše ogroženosti voda pa so zaskrbljeni tudi na republiškem komiteju za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Predsednik komiteja Milan Knežević je pred dnevi poslal občinskim izvršnim svetom okrožnico, iz katere povzemamo naslednje. Gradbeni posegi v vodotoke, ki spreminjajo ekološke razmere so številni. Vse te posege v vodotke, brežine načrtujejo in izvajajo pretežno le po tehničnih normativih, brez upoštevanja ekoloških zakonitosti. V 15. členu zakona o sladkovodnem ribištvu je določeno, da je samo Zavod za ribištvo v Ljubljani pooblaščen za dajanje strokovnih mnenj. V prvem odstavku tega člena je določeno, da je pri projektiranju in gradnji objektov ob vodah treba upoštevati interese ribištva. Kot nadalje piše Knežević, je dokumentacija za posege v vodotoke v večini primerov poenostavljena, velika vzdrževalna dela ter celo veliki investicijski posegi pa se opravljajo le s priglasitvijo del. Brez potrebnega projektiranja in celo brez potrebne gradbene dokumentacije.

INŠPEKTORJI BREZ PRIPOMB

Toda republiški lovski in ribiški inšpektor mag. Jan-oz Černač, ki si je ogledal ribogojnico v krški občini 22. oktobra lani, ni imel bistvenih pripomb. Tedaj je videl, Goričarjevo ribogojnico na izviru potoka Kolarica v Slivju pri Podbočju. Inšp. Černač v svojem zapisniku ugotavlja, da ima Goričar za rejo rib vse potrebne pogoje. Po njegovem mnenju je ribogojnica vzorno urejena. Goričar ima pogodbo z inštitutom iz Zagreba, ki redno kontrolira ribe, opravlja kemične analize vode, pregleduje fito in zoo plankton, daje nasvete pri zdravljenju rib. Prav zaradi tega, piše inšpektor, ribiška družina ne bi smela ovirati Goričarja pri reji rib, saj sama očitno ni zainteresirana za to delo. Zato inšpektor predlaga, naj ribiška družina da soglasje za rejo rib ne samo na Kolarici, ampak tudi na potoku Studena.

Mirko Goričar pravi, da je večkrat poskušal dobiti soglasje od ribiške družine, celo s pomočjo M-Agrokombinata, ki odkupuje njegove ribe, pa ga doslej ni dobil. »Kar pa govorijo ribiči, češ da v potok

spuščam kemikalije; je popolnoma iz trte izvlito. Pri reji rib ne uporabljam nobenih kemikalij, ki bi škodile ribam. Analize inštituta 'Rudjer Bošković' iz Zagreba pa govore, da je voda popolnoma neoporečna. Sicer pa sploh ne maram, da o mojih izjavah pišete v časopisih, ker mislim, da gre pri tej ribiški gonji za zavist.»

Trditve ribičev, da je potok Kolarica od ribogojnice naprej mrtev, potrjuje tudi Jože Oštr iz Slivja, ki med drugim pove še, da odplake iz ribogojnice zelo smrdijo, zgodilo se je že tudi, da so po potoku plavale mrtve ribe.

Tudi Alojz Hribar iz Podbočja se je začel lani ukvarjati z rejo rib. Zaradi tega je preusmeril potok Sušico v Podbočju, naredil bazene. V gradnjo je vložil 5 milijonov dinarjev, ribe pa prodaja brežiški Agrarii. Trdi, da ne uporablja nobenih kemikalij. Da bi gradnjo na potoku legaliziral, je celo poklical odgovorne, vendar nihče ni opravil ogleda.

NA REPUBLIKI POSEBNA POHVALA

Vodnogospodarska inšpektorica Mira Čuček iz posavskih medobčinskih inšpekcijskih skužb je tudi opravila ogled. Ugotovila je, da je inšpektor že leta 1983 ugotovil, da si Goričar ni pridobil vodnogospodarskega soglasja, ki bi ga moral imeti zaradi rabe potočne vode. Po določilih 45. člena zakona o vodah pa je za vsako spremembo vodnega režima, ki nastane z gradnjo ali rekonstrukcijo vodnogospodarskih objektov, potrebno vodnogospodarsko soglasje. Po 49. členu istega zakona je treba za rabo vode, ki utegne vplivati na spremembo vodnega režima, pridobiti vodnogospodarsko dovoljenje. Ker Mirko Goričar ni

Stane Žabkar

imel tega dovoljenja in soglasja, je inšpektor odredil, da mora zadevo urediti. Pri inšpekcijskem ogledu oktobra lani pa je bilo ugotovljeno, da je Goričar vložil ribje mladice v tako imenovano mlinščico pri mlinu na potoku Studena. To je naredil zaradi tega, ker je v Kolarici primanjkovalo vode, pa je v soglasju z Vukšičevci iz Kostanjevice, lastnico mlina na Studeni, del rib preseil v strugo, po kateri je voda dotekala na mlinška kolesa. Opuščeno in zaraščeno mlinščico je usposobil za rejo rib, vendar tudi to pot ni dobil vodnogospodarskega soglasja in dovoljenja. Goričar je tedaj prosil inšpektorico, naj mu pove, kje naj dobi ustrezna dovoljenja, hkrati je povedal, da se je že večkrat poskušal sporazumeti s kostanjeviško ribiško družino, a brez uspeha. Končno ga je inšpektorica napotila še na republiškega ribiškega inšpektorja, ki pa v njegovem primeru ni odkril napak, ampak je v poročilo celo zapisal, da je Goričarjeva ribogojnica »lahko zgled za optimalno izrabo naravnih danosti ter človekovih prizadevanj za povečano proizvodnjo kvalitetne hrane za trg. Takih primerov sodelovanja pri intenzivni vzreji rib za trg si želimo v SR Sloveniji čimveč in jih tudi podpiramo.«

Inšpektorica Mira Čuček si je ogledala tudi robogojnico Alojza Hribarja v Podbočju. V zapisniku med drugim navaja, da je Hribar že leta 1985 vložil prošnjo za gradnjo bazenov pri krških občinskih upravnih organih. Prepričan je bil, da bo že pred letom 1986, ko naj bi po predhodnem dogovoru dobil ribje mladice od Goričarja, dobil tudi vsa potrebna soglasja. Upravni postopek pa se je menda zavlekel, ker so na upravnih organih razumeli, kakor da gre za gradnjo živinskih hlevov. Ko se je Hribar oglašil tudi pri Ribiški zvezi Slovenije, so mu dejali, da bo dobil soglasje pri ribiški družini Kostanjevica. Kot so dejali na Ribiški zvezi, naj bi za to ne bilo ovir, saj potok Sušica v Podbočju ni v seznamu vzrejnih potokov. Ker Hribar ni imel potrebnih soglasij, je bil tudi v njegovem primeru uveden postopek, kakršnega predvideva inšpekcija v takih primerih.

ODNOSE BO TREBA RAZČISTITI

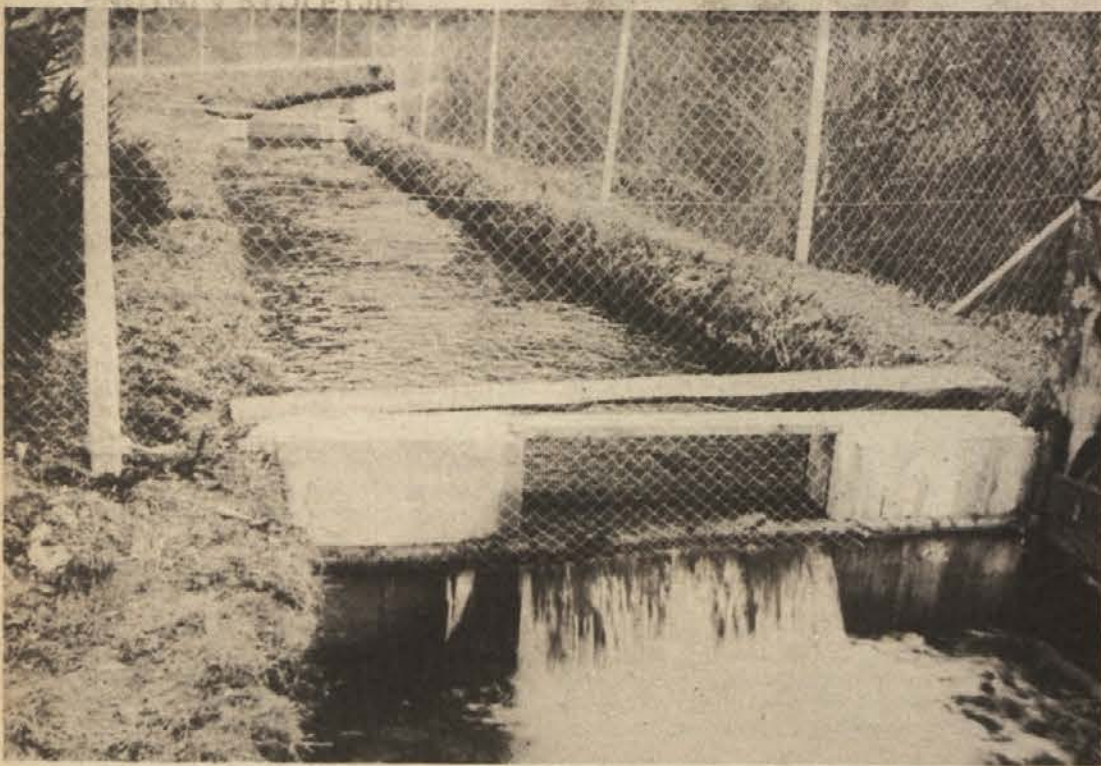
Na občini oziroma na komiteju za družbeno planiranje in razvoj je predsednica Silvana Mozer dejala, da bodo z natančno analizo ugotovili, kdo ima prav. Analiza še ni narejena, ko na bo, bo vse jasno, kakšne so dolžnosti rejcev rib in kakšne so pristojnosti ribičev pri gospodarjenju z vodami. Vsekakor bo treba odnose med ribiči, ki jih skrbi usoda voda in so za gospodarjenje z njimi določeni po zakonu, in med gospodarskim interesom razčistiti. Ostaja pa neizpodbitno, da so se reje rib v krški občini lotili nenačrtno, brez potrebnih dovoljenj in soglasij. Ribiči so še posebej prizadeti, ker je na njihovem območju ogroženost voda iz dneva v dan hujša. Sava je od Radeč naprej samo še kanal, podobno je s Krko, manjši potoki pa so ogroženi že, če kmetje v njih perejo škroplinice.

Ogroženost okolja pa ni samo majhen politični problem, ampak smo od okolja življenjsko odvisni vsi, sicer na to temo ne bi pripravljali posvetov in problemskih konferenc, ki pa v praksi očitno zelo malo zaležejo.

JOŽE SIMČIČ

»Člani ribiške družine Kostanjevica smo proti vedno pogostejšim posegom v vodotoke. Zaradi takih posegov je ogrožen ribji živelj, po zakonu o ribištvi pa je ribiška družina dolžna gospodariti z vodami. Mi bi morali dati soglasje za vse te posege, v resnici pa smo največkrat brez moči. Zaradi tega je vodstvo naše ribiške družine nameravalo odstopiti, pa so nam občinski možje rekli, naj iz tega ne delamo političnih problemov,« je povedal Stane Žabkar, predsednik izvršnega odbora ribiške družine Kostanjevica.

»To pa ni majhen politični problem, če je ogroženo življenjsko okolje. Lani so nam z gnojnico s prašičje farne zastupili potok Senušo in povzročili množičen pogin rib. Prav tako so s prašičje farne vozili gnojnico v Krakovski gozd in nam uničili drstišče ščuk. Vsega pa nam je bilo dosti, ko smo izvedeli, da je kmet Mirko Goričar začel gojiti ribe tudi pri mlinu na potoku Studena. Mi mu nismo dali soglasja za rejo rib na potoku Studena. Podobno je bilo tudi v Podbočju, kjer je začel ribe rediti Alojz Hribar. Vprašal nas je sicer, če lahko redi ribe, mi pa smo rekli, da jih lahko, če bo imel

Sanacija

SE BO STILLES IZVLEKEL NA ELANOVH SMUČEH?

Če v obdobju, ki ga strokovnjaki ocenjujejo kot enega najtežjih za našo pohištveno industrijo po zadnji vojni (ko se je znašel v hudih škripcih do nedavnega še zelo uspešen in velik kolektiv, kakršen je Novoles, na boben pa je šlo tako veliko podjetje, kot je LIK Savinja), kakšni tovarni uspe splavati v varnejše vode, to še ne pomeni korenitega zasuka na boljše za vse lesarje in izdelovalce pohištva še posebej. Gotovo pa je za razmeroma majhno in slabo razvito občino, kot je sevniška, zelo pomembno, ker jim je uspelo v enem letu prisilne uprave v Stillesu ozdraviti nekaj časa največjega posavskega izgubarja in tako, kar je seveda naj-

pomembnejše, ohraniti okrog 400 delovnih mest. In o tem, kako so v Stillesu zmogli odpraviti kopicco težav, pa tudi kakšen jutrišnji dan pričakujejo, smo se pogovarjali z Dragom Milinovičem. Pred kratkim je bil predsednik začasnega kolektivnega poslovnega organa, zdaj pa je vršilec dolžnosti direktorja Stillesa.

»V lanskem zadnjem četrtletju smo ugotovili, da smo zaustavili naraščanje izgube in da smo pričeli poslovati rentabilno. Pri registrskem sodišču smo sprožili postopek za konstituiranje enovite delovne organizacije. Kljub temu da je tovarna tehnološko zelo zastarela, smo v enem letu povečali produktivnost za 25 odstotkov. Smo verjetno edina tovrstna tovarna na Balkanu, ki ni imela sušilnega kanala, a smo kljub temu izdelovali najboljše pohištvo. Zdaj je končujemo 180-milijonsko naložbo v ta sušilni kanal, ki bo še pripomogel k večji storilnosti, kakovosti, izboljšal pa se bodo tudi delovni pogoji,« je povedal Milinovič.

Seveda ni nepomembno to, da je Stillesu, ki je ob zadnjem zaključnem računu prikazal še 240 milijonov izgube, rdeče številke pomagalo pokriti tudi sevniško gospodarstvo. Izdaten del izgube, okrog 170 milijonov dinarjev, pa je poravnal begunjski Elan. Ko se je predsednica sevniškega izvršnega sveta Marija Jazbec zahvaljevala sevnškemu združenemu delu in drugim, ki so pomagali, da se je Stilles spet postavil na noge, je izrazila upanje, da bo Stilles pričel z novim elanom. Ne gre zgolj za besedno igro, ampak za razveseljivo novico. Če so namreč stari Rimljani prestrašeni vpili ob prodiranju kartažanske vojske proti Rimu: »Hanibal ante portas!« potem za Sevnščane lahko rečemo, da vzhiceno ponavljajo: »Elan je pred vratil!« Dejstvo je namreč, da bo jeseni svetovno priznana tovarna smuč, športnega orodja, plovil in letal iz Begunj v obratu Stillesa na Blanci pričela izdelovati tekaške smuči, in sicer jih bo izdelala na leto 120.000 do 150.000 parov. V

skoraj novi tovarni v nerazviti krajevni skupnosti so letno naredili le 20.000 do 22.000 stolov. Da bi bile zmogljivosti povsem zasedene, bi jih morali dvakrat toliko. A kaj in kam bi z njimi, saj že tih niso mogli prodati, kaj šele, da bi bila celotna proizvodnja prodana za pet let naprej kot je bilo tudi slišati ob otvoritvi tega Stillesovega obrata!

»Elanu smo ponujali, da bi odkupil halo na Blanci, a so njegovi na zahodnih tržiščih prekaljeni poslovneži očitno izračunali, da je zanje ceneje, če ostaja bodoča proizvodnja tekaških smučí naša delovna enota. Gorenjci bodo dali vsu sodobno tehnologijo, reprodromaterialje, mi pa delavce, ki jih bodo usposobili v Elanu. Elan je vložil v ta obrat 3,37 milijarde, mi pa bomo prispevali okrog 1,4 milijarde. Elan daje v opremo 1,40 milijarde, v razvoj in tehnologijo pa 1,80 milijarde. Rotili smo elanovce naj nam pomagajo, toda na odkup ali najem obrata niso pristali, ampak so rekli, da bomo mi zanje delali,« je razložil Milinovič. Ni znano, če je tudi strah Gorenjcev pred marsikje nepotrebnim balastom, kot so ponekod tozdi, pomembno vplival k taki odločitvi. Za Sevnščane in prihodnost Stillesa pa je razveseljivo, da je Elan izbral med osmimi ponudniki iz raznih krajev ravno Blanco. V Stillesu se zavedajo, da je Elan tvrdka, ki ima svoj image, da se bodo od Gorenjcev učili dela in natančnosti, kar bo sevniški tovarni samo koristilo. Avgustovski kolektivni dopust bo za Stilles resna preizkušnja: v pilih 14 dneh naj bi preselili opremo z Blance v Sevnico in tu začeli tudi s proizvodnjo. Da bi bilo to bolj smotno, so številni sevniški mizarji, ki so cenjeni v Jugoslaviji in marsikje po Evropi, kjer so se uveljavili pri opremljenju najbolj razkošnih objektov, govorili, še predno so sploh začeli graditi obrat na Blanci.

Sicer pa: kdo pa še danes posluša delavca? Samoupravljavci s predolgim jezikom niso nikjer zaželeni, in zakaj bi bil Stilles izjema? Po bitki res hočejo biti vsi

generali, znano pa je, da pred bitko in po njej vojaki nimajo besede. Vsaj en razložek za tolažbo! Toda da nebi kdo mislil, da je bil obrat na Blanci edini Stillesov problem. Njegovo vse bolj nestabilno barko je močno najedala tudi proizvodna režija. Samo v tozdu Stilno pohištvo je bilo režije za 26 odstotkov vseh delavcev, prisilna uprava jo je oklestila na okrog 9 odstotkov. »Zmanjšali smo tudi skupne službe. Nekatere režije smo poslali pomagat proizvodnji. Marsikdo se s tem ni sprijaznil. Delavci še odhajajo, pomembno pa je, da zadržimo najboljše delavce in pridobimo novostrokovnjake. Ravno te dni pričakujemo novega inženirja in arhitekta,« je dejal Drago Milinovič.

Slej ko prej Stilles, ki je tik pred koncem prisilne uprave, na referendumu ukinil oba tozda, ostaja pri željeznem repertoarju — stilnem pohištvu in notranji opremlitvi. Pred ukrepom družbenega varstva v tej delovni organizaciji niso poznali razvoja, na kar je opozoril tudi družbeni pravobranilec samoupravljanja. Zdaj so začeli s četverico ljudi v razvoju, ki jih vodi Jože Kragl. In tako v. d. direktorja Milinovič naposled pojasnjuje ponovni prehod k enoviti delovni organizaciji: »Prej je bil nastop Stillesa dvakraten. Tozda hotelva oprema je rekel, da je zaključena celota, in se je po trgih sam prodajal, tozda Stilno pohištvo pa spet sam. Zdaj je šef prodaje zadolžen za prodajo obeh programov: individualnega in serijskega. Razmišljamo, da bi tudi za individualno našli program, ki bi ga dlje časa delali. Pogovarjamo se, da bi opremili 24 hotelov v Kanadi in ZDA. In če bomo prišli skupaj s ceno, bomo z individualno pravzaprav prišli na delno serijsko proizvodnjo. Lani smo izvozili 22. letos pa načrtujemo 30 odstotkov proizvodnje. Večino pogodb za dela doma in na tujem imamo že sklenjenih, zato upam, da bomo poslovno leto sklenili z dobrimi rezultati.«

P. PERC

PETO STOLETJE SOŽITJA

V Sloveniji je okoli 1.500 grškokatolikov, od tega jih približno polovica živi v metliški občini, na območju župnije Metlika in Drage, ki sta edini grškokatoliški župniji v Sloveniji. Z obema upravlja Mile Vranešič, edini katoliški duhovnik vzhodnega slovansko-bizantinskega obreda v Sloveniji. V Metliki je tako imenovana personalna župnija, pod katero spadajo vsi grškokatoliški verniki v naši republiki. Metliška župnija obstaja od leta 1958, cerkev sv. Cirila in Metoda pa stoji od leta 1903, ko je bilo v Metliki samo pet grškokatoliških družin. Tako rekoč vsi grškokatoliki v Sloveniji so Žumberčani, ljudje, ki so prišli iz krajev na pobočju Gorjancev, ki jih poznamo pod skupnim imenom Žumberak, oziroma njihovi potomci. V Žumberku že od leta 1530, ko so se tam naselili prvi Uskoki, živi močna in strnjena grškokatoliška skupnost. Tudi Vranešič je potomec žumberške družine, ki se je v Metliko priselila pred več kot šestdesetimi leti. V Metliki je živel do desetega leta, po končani osemletki v Zagrebu je bil dve leti pri salezijancih na Reki, gimnazijo je končal v Križevcih, kjer je grškokatoliška župnija, se potem vpisal na katoliško fakulteto v Zagrebu ter živel v grškokatoliškem semenišču, kjer je poslušal predavanja iz grškokatoliškega obreda. Najprej je bil duhovnik v Žumberku, sedaj pa je osmo leto v Metliki.

»Pred posvetitvijo v duhovnika sem se v skladu s predpisi katoliške Cerkve vzhodnega obreda poročil. Po posvetitvi nam poroka ni več dovoljena, prav tako ne, če ovdovimo. Večina duhovnikov se poroči. V Jugoslaviji je okoli 70 grškokatoliških duhovnikov in kakih 60.000 vernikov. Razen v Žumberku so grškokatoliki še v Vojvodini (Rusini) in od začetka tega stoletja v Bosni (Ukrajinci). Naše semenišče obstaja v Zagrebu od 1681 in je bilo do začetka tega stoletja edina ustanova, kjer so se žumberški fantje lahko šolali,« je povedal Vranešič, ki dobro pozna tudi zgodovino svojih prednikov in Žumberka. »Ko so južni Slovani prišli na današnje območje Jugoslavije, so sprejeli krščanstvo iz dveh središč: iz Rima in iz Carigrada. Takrat rimski škof in carigradski patriarh nista bila v razkolu, do tega je prišlo leta 1054, ko je prišlo do delitve cerkve na rimskokatoliško in pravoslavno, pred tem pa sta se o bistvenih cerkvenih zadevah dogovarjala, primat pa je imel rimski škof. Vladala je enakost, cerkvena obreda pa sta bila različna. Moji predniki so krščanstvo sprejeli iz Carigrada, od tu grški obred, ki so ga prinesli s seboj, ko so se naselili v Žumberku, in ga vseskozi obdržali. Smo pa z rimskokatoliki v isti veri in priznamo primat rimskega škofa. Dokler je rimski obred potekal v latinščini, je bil naš v starocerkveni slovaščini, ki je dediščina Cirila in Metoda, zadnjih dvajset let pa je naš obred v narodnem jeziku, to je hrvaščini.«

ENOTNI V STOLETJIH

Predniki današnjih Žumberčanov so se naselili v teh krajih v letih 1530—1533, ko so s področja današnje Črne gore bežali pred Turki, avstrijski dvor pa jim je dal zemljo v redko naseljenem Žumberku na pobočju Gorjancev. V teh letih se je tu naselilo okoli 2.000 družin in ljudje so jih imenovali Uskoke, ker so sem »uskočili«. Ker ni bilo za vse dovolj zemlje, so se naseljevali tudi po okoliških slovenskih krajih, ki so bili pod mehovskim gospodstvom, in so spojili s slovensko rimskokatoliško večino. Čez približno sto

let se je naselilo še manjše število senjskih Uskokov. In vsa ta stoletja so žumberški Uskoki obdržali svojo etnično in versko pripadnost. »V prvi vrsti gre za to za sluga njihovim duhovnikom, ki so že ves čas pravi narodni duhovniki, s svojim ljudstvom v dobrem in hudem,« trdi Vranešič.

Tem uskoškim prebivalcem so drugi ljudje rekli tudi Vlahi, vendar Žumberčani tega vzdevka nočejo slišati in jim zveni kot zmerljivka, češ da je Vlah dalmatinska beseda za manj vredne, prismojene hrabrovce. Leta 1572 so ustanovili Vojno krajino in žumberški Uskoki so postali živa obramba proti prodoru Turkov v krščanske dežele. Žumberčani so imeli status svobodnjakov in so kot vojaki dobivali celo letno plačo, možki pa so bili vojni obvezniki od 17. do 57. leta, če v družini ni bilo mlajšega moškega. Zato so se dečkov v Žumberku vseskozi veliko bolj veselili kot deklic. Ves čas pa so se držali precej zase, se med sabo poročali, nevesto so še sprejeli od drugod, svoje pa niso radi pustili drugam, kaj šele, da bi se njihov fant priženil drugam.

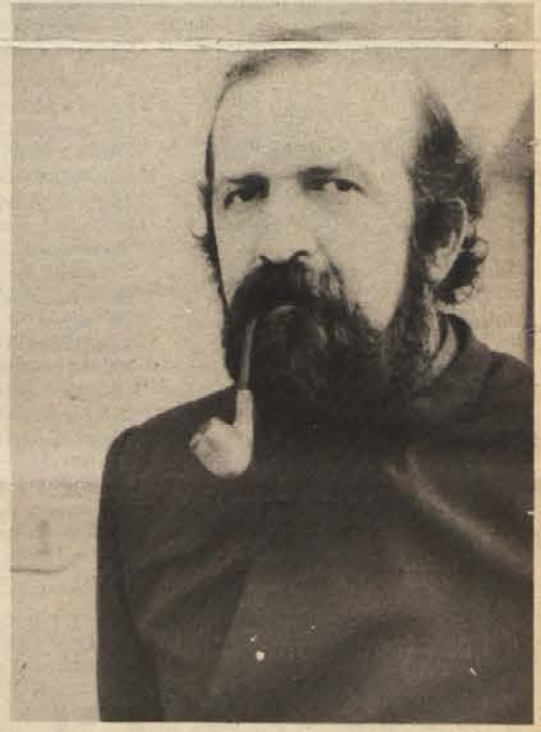
Leta 1871 je bila Vojna krajina ukinjena in Žumberčani so se začeli ukvarjati s kmetijstvom in drobno trgovino. Ker vseh skopa zemlja ni mogla preživeti, so se konec prejšnjega stoletja začeli na veliko izseljevati v Ameriko in v mesta, največ v Zagreb, Ljubljano in Ljubljano. Že v začetku tega stoletja so ustanovili žumberško grškokatoliško župnijo v Clevelandu in kmalu zatem še v Chicagu; obe še danes delujeta. Druga velika selitev Žumberčanov v Ameriko je bila med obema vojnoma, največ pa jih je rodne kraje zapustilo po zadnji vojni, ko so odšli predvsem v Kanado. »Tisti, ki so kasneje odšli na delo v Nemčijo, se sedaj počasi vračajo, a ne v Žumberak, ampak se naseljujejo v Zagrebu, Metliki, Karlovcu, Jastrebarskem, nekaj tudi v Novem mestu,« pripoveduje Vranešič. »Žumberak se je močno izpraznil. Fara Drage je štela po vojni 650 duš, danes jih je le 80. Močno pa se je okrepla Metlika, kjer je bilo po koncu vojne 20 žumberških hiš, danes jih je pa kakih 120, v Karlovcu je približno 150 žumberških družin, v Novem mestu blizu 30. Sedaj je v Žumberku osem grškokatoliških župnij, v metliški občini pa v Metliki in Dragah. Poleg tega so v Žumber-

rku še tri rimskokatoliške župnije, v Žumberku so staroselci rimokatoliki, od nas pa se ne razlikujejo le po veri, ampak tudi po noši, videzu in govorici, oni govorijo kajkavsko ikavico, mi pa štokavsko ijekavico.«

POP NE SME UMRETI OD LAKOTE

Ker Vranešič ne dobiva plače in tudi žena ni zaposlena, so on in njegova družina odvisni v glavnem od prispevkov vernikov. »Moji verniki ne bodo dovolili, da jim pop umre od lakote. Nekaj si pridelam tudi na kmetiji. Žena, ki je administrativni tehnik, pa v Metliki nikakor ne more dobiti stalne zaposlitve, ampak občasno samo koga nadomešča. Moj oče je bil partizan, tako kot velika večina Žumberčanov. To, da se z nekaterimi stvarmi glede odnosa te družbe do vere nisem strinjal, je resnica, tudi to, da si prizadevam, da se moj narod etnično in versko obdrži, je resnica. Vendar sem vedno skušal delovati konstruktivno, da bi se zadeve, odnosi izboljšali, da bi živel v miru in sožitju. Kot grškokatoliški duhovnik imam zelo dobre odnose s sosednjimi rimskokatoliškimi duhovniki, to je res prava človeška, cerkvena, krščanska skupnost. Prav tako se zelo dobro razumem z rimsko katoliškimi verniki in drugimi domačini, včasih celo metliškega prošta zamenjam in mašujem namesto njega. Prizadevam si, da bi med nami vladalo zaupanje, da bi živel v slogi; tako kot vsa ta stoletja. Ne vem, koga lahko to moti. Jaz mislim, da etnične razlike lahko samo bogatijo neko okolje, Slovenci ne bi nič pridobili, če se mi poslovevimo, in obratno. Vsak naj čuva svoje za obogatitev vseh. Žumberčani nočemo, da bi nas ostali gledali kot prekupčevalce, mi hočemo pokazati, da je temu narodu v svoji stoletni težki in krvavi zgodovini uspelo obdržati svoje običaje, verske in kulturne tradicije. Naši ljudje so šli iz svojih krajev v veliki revščini in zaradi nje. Kamorkoli so prišli, so se morali dokazovati, to pa je bilo lažje na materialnem kot na duhovnem področju, kajti za slednje prve generacije niso imele pogojev. Sedaj jih pa imajo in jim je treba odpreti tudi ta vrata, sicer se bosta naš beg in izseljevanje še nadaljevala, in to ne samo iz Žumberka, ampak tudi iz Metlike. Pokazalo se je namreč, da tretja generacija Žumberčanov odide iz Metlike. Od petih prvih žumberških družin, ki so se naselile v Metliki v začetku stoletja, ni nobene več, od dvajsetih medvojnih pa samo še ena in še ta je na poti asimilacije.«

A. BARTEJL

Rejenčki

SRCU NI TREBA HODITI V ŠOLE

Slaba, polna kot lavorji velikih udarnih jam je cesta, ki pelje od Vinice proti Preloki in ki so ji že pred časom dali zvoneče ime obkolpska magistrala. Ko tako avto ječi in škriplje, ko se prebija meter za metrom, kilometer za kilometrom, voznik nehote pomisli na tiste šolarje in delavce, ki se morajo vsak dan takole guncati v šolo ali službo in domov, ter znova spoznava, kako krivičen je ta svet. Ljudem, ki jim, odmaknjenim od središč, tam na koncu Slovenije že tako in tako ni lahko, ne moremo dati niti dobre ceste, s pomočjo katere bi se korak za korakom izvlekli iz zaostalosti. Kaj, ko za to vedno zmanjka denarja! Pri denarju se pač vse ustavi. Pa vendar živijo v teh krajih, marsikje še tako neokrnjenih in pristno belokranjskih, še vedno tudi ljudje, ki jim ni toliko do denarja. V svojih srcih nosijo toplino, ljubezen, prijaznost, gostoljubnost, darežljivost, vrlino, ki so postale sinonim za Belokranjce, a jih je na kupu, v eni osebi, že težko najti. Našli pa smo jih pri Čadoničevih, pri Mariji in Marku v Grdunih pri Vinici.

Marija je kot deklica med vojno veliko pretrpela, vendar o tem trpljenju nerada govori. Njena največja želja v tistih hudih časih je bila, da bi pozneje, v svobodi, ko odraste, lahko rešila takšnega trpljenja kakšnega otroka. Priložnost se je ponudila, ko je bila njena hčerka edinka Vida stara 10 let. »V teh krajih, kjer je bog s prazno vrečo mahal, so živel ljudje — in nekateri živijo še danes — v veliki revščini. Najbolj ubogi so bili pri tem nič krivi otroci. Smilili so se mi, a kaj, ko jim s samim usmiljenjem nisem mogla veliko pomagati,« pripoveduje zgovorna Marija. Pa so ju z Markom povprašali, če bi bila pripravljena vzeti enega izmed teh revežev pod svojo sreho. Čeprav sta bila takoj za to, se Čadoničeva nista mogla odločiti na lastno pest. »Za privoljenje sva morala najprej povprašati Vido, kajti nisva želela, da bi z novim družinskim članom v naše

harmonično življenje vnesla razdor. Hčerka je bila takoj za to, da sprejmemo rejenko, vendar nama je postavila pogoj: obe morata imeti enako rada, kakor da sva si sestri. Ta njen pogoj nama z ženo ni bilo težko izpolniti,« pravi Marko.

Prvi dan, ko je prišla rejenka Martina k Čadoničevim, sta ji Marija in Marko dala le kratek nasvet: »Pri nas boš imela vse, kar boš potrebovala, le krasti in lagati ne smeš!« Te besede so postale Martini življenjsko pravilo. »Nudili smo ji vse, kar

smo mogli, kot lastnemu otroku, kajti ni potrebovala le kruha, ampak tudi ljubezni. Te pa je pri nas lahko dobila zvrhano mero. Naš dom je postal tudi njen dom, in ko se je po osnovni šoli zaposlila v črnomaljski Iskri, ni hotela stanovati v Črnomlju, čeprav smo ji tam najeli sobico. Po prvi neprespani noči je prijkala domov in vztrajala, da ne gre od nas. Raje se je vsak dan vozila, in ko se je ob delu še šolala, se je vračala domov pozno ponoči in odhajala zdoma zgodaj jutraj. Bila je vztrajna, mislim, da je kar preveč trpela,« razpleta misli Marija, ki ne more pozabiti spominov na tistih 11 let, ki jih je pri njih preživela Martina. Pet let je tega, kar se je poročila in odšla, a se še vedno tako rada vrača k Čadoničevim, kot bi prihajala v svoj lastni dom. To, da je njihova rejenka sedaj srečna, pa je Mariji in Marku v največje zadovoljstvo.

Martina je torej odšla, Vida tudi, Čadoničeva pa sta ostala sama v prijetni hišici v Grdunih. Ker so ju imeli na socialnem skrbstvu v Črnomlju zapisana kot dobra, kaj dobra, vzorna rediteljca, so ju pred dobrima dvema letoma poprosili, če bi bila pripravljena vzeti k sebi fantka iz sosednje vasi. »Najprej sva nekoliko pomišljala, ko pa sva slišala, kako je sam, kako prihaja iz male šole in naleti doma na zaklenjena vrata, ker je bil oče pač na delu, sem se takoj odpravila ponj. Našla sem ga na cesti mokrega in umazanega, in ko sem ga vprašala, če je pripravljen iti z menoj, je takoj privolil,« pripoveduje Marija o rejenčku Tončku, ki je pri njih že dve leti.

Materinski čut in ljubezen do otrok ji nista dovolila, da bi pustila otroka še naprej trpeti. »Pred letošnjim novim letom so me na socialnem skrbstvu prosili, naj bi vzela v rejo še enega otroka. Tako težko mi je bilo reči ne, a kaj, ko nimam dovolj prostora. Pa tako rada bi bila videla, da bi bilo otroku bolje. Hodila sem po okoliških vaseh, od hiše do hiše, in prosila ljudi, naj ga vendar kdo vzame pod streho. Ko poveš, da bodo zanj dobili tudi denarno pomoč, že skoraj privolijo, ko pa našteješ še obveznosti do otroka, se vsak premisli. Danes hodijo ljudje v šole, manjka pa jim šola za srčno kulturo. Res pa je, da v Beli krajini ni rejniške tradicije in da so sosednjih krajih v glavnem ostali doma le še starejši ljudje, ki se bojijo vzeti rejenca. Prepričani so, da bi bilo to zanje preveliko breme. Midva pa imava Tončka prav zato, ker sva že starejša. Otrok nama je v veliko veselje, hkrati pa nama je tudi lepše pri srcu, ker veva, da lahko pomagava človeku. Da brez obveznosti, odvedovanja ne gre, je razumljivo, vendar je to pravzaprav del vsakdanjika, ki naredi življenje lepše,« razmišlja Marija.

M. BEZEK—JAKŠE

PRVA VPRAŠANJA

V zadnji številki Priloge (Dolenjski list, 26. februarja, str. 14) smo vas povabili: vprašajte, poiskali bomo odgovor. Prva vprašanja so že tu:

Matjaža Ogrinca iz Sodražice zanima, koliko satelitov nad Evropo že oddaja TV programe in s koliko anteno jih je moč sprejemati.

Po nam dostopnih uradnih podatkih moremo zdaj v Sloveniji sprejemati satelitske TV programe le s takolimenovanih distribucijskih satelitov kot so ECS 1 in ECS 2, Intelsat V, Horizont 4 in Horizon 5 ter še nekaterih drugih. Največ zanimanja je za sprejem TV programov s satelita ECS 1. To je rezervni satelit komunikacijskega sistema evropskega konzorcija EUTELSAT, katerega članica je tudi Jugoslavija. Sprejemne in oddajne naprave na satelitu

ECS 1 (kot tudi na drugih distribucijskih satelitih), katerih signale je moč sprejemati v Sloveniji, delujejo na frekvencah, ki so namenjene za delo fiksne satelitske radijske službe, ne pa neposredni satelitski radiodifuziji. Zato so vse naprave za sprejemanje in nadaljnje posredovanje programov na teh frekvencah radijske postaje v smislu 53. člena zakona o temeljnih zvez. Tako morajo vsi, ki želijo postaviti tako sprejemno napravo, pridobiti od republiškega komiteja za promet in zveze mnenje o usklajenosti delovanja radijske postaje, od zvezne uprave za radijske zveze

dovoljenje za postavitev radijske postaje, potem pa od republiškega komiteja za promet in zveze še dovoljenje za delo radijske postaje.

Prve prave TV satelite bodo izstrelili Luksemburžani, Angličani in Nemci šele letos. Z njih bo mogoče v Sloveniji sprejemati TV programe z antenami v obliki krožnika s premerom 90 do 100 cm. Take antene s potrebnimi dodatki so v Nemčiji že naprodaj za 4000 do 5000 nemških mark. Za sprejem s distribucijskih satelitov (npr. z ECS 1) pa so potrebni mnogo večji krožniki (2 do 5 m) z mnogo, recimo stokrat dražji dodatnimi napravami. S satelita ECS 1 je potem mogoče sprejemati angleški program SKY CHANNEL (dnevno 13 ur razvedrilnega programa — filmi, nadaljevanke, risanke, zabavna glasba), MUSIC BOX (non-stop zabavna glasba — video spoti), RTL (luksemburški program v nemščini, za vse okuse), RAI UNO (prvi program italijanske nacionalne mreže), 3 SAT (združeni programi švicarske, zahodnonemške in avstrijske televizije) in druge.

Tomaž Adlešič iz Sela-Otavca pri Črnomlju sprašuje, koliko stane antena za sprejem satelitskih TV programov z vsemi napravami in ali je možno postaviti satelitsko anteno na Trdinovem vrhu, od tam pa oddajati sprejete programe z običajnim TV oddajnikom. Kolikšna bi bila v tem primeru cena

na gospodinjstvo v Beli krajini, oziroma na gospodinjstvo v območju Trdinovega vrha?

Cene anten za sprejem s pravih TV satelitov bodo čedalje nižje, danes pa se vrte okrog 5000 mark, kot smo napisali že v prejšnjem odgovoru. Teoretično je seveda mogoče postaviti skupno satelitsko anteno na Trdinovem vrhu in potem razpošiljati signal z običajnim oddajnikom po Beli krajini, Spodnjem Posavju in Dolenjski. Zelo približen strošek za tak sprejemnik-oddajnik bi bil okrog 300 milijonov dinarjev. Na območju Trdinovega vrha je zdaj prijavljenih okrog 40.000 televizijskih sprejemnikov, kar pomeni, da bi na vsako gospodinjstvo prišlo 7.500 dinarjev za sprejem programov z enega satelita. Za več satelitov je treba postaviti več anten, več sprejemnikov in več oddajnikov, kar seveda pomeni tudi toliko več denarja. Če denar ne bi bil ovira, bi nastopile težave z zmogljivostjo stolpa na Trdinovem vrhu, ki je namenjen prenosu »zemeljskih« programov. No, pa tudi z denarjem ne gre tako lahko: medobčinska »nabiralna« akcija za 100 milijonov za oddajnik za koprski program s Trdinovega vrha ni dala sadu, pa tudi zbirka med naročniki najbrž ne bi bila uspešna, saj bi vsak računal — drugi naj zbirajo denar in postavijo naprave, jaz bom pa samo obrnil anteno in prišel muhte do satelitske slike. Zato se povsod gredo raje kabelsko TV po načelu daj — dam. Sicer je bolj malo muzike...

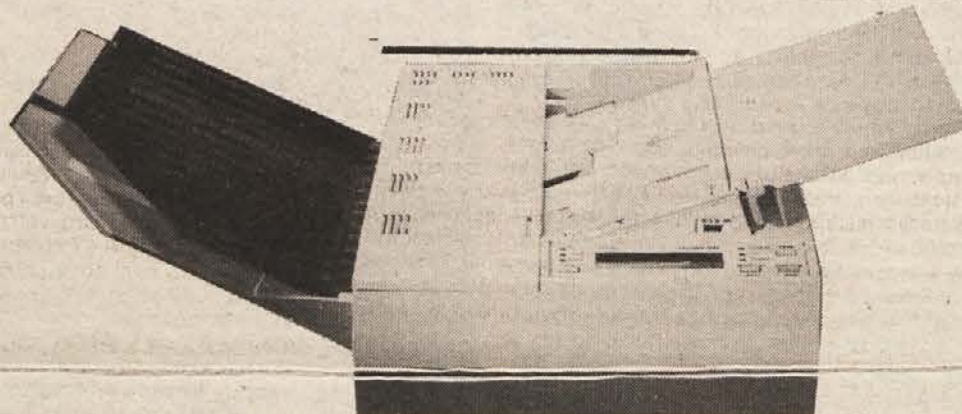
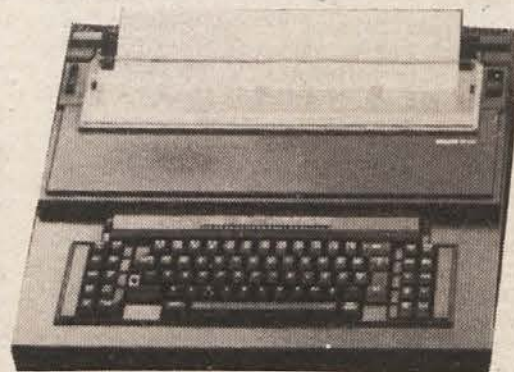
Odgovore na vprašanja drugih vedoželjnih bralcev preberite v naslednji Prilogi!

MARJAN MOŠKON

DELOVNE ORGANIZACIJE NA DOLENJSKEM

M mladinska knjiga knjigarne in papirnice

IZKORISTITE PRILOŽNOST ZA POSODOBITEV POSLOVANJA IN BIROTEHNIČNE OPREME

Mladinska knjiga vas vabi na predstavitev in demonstracijo najodobnejših pisalnih, računskih in fotokopirnih strojev, kalkulatorjev, registrskih blagajn in pribora ter računalniške in video opreme

V četrtek in petek, 12. in 13. marca 1987 od 8. — 15. ure v Hotelu Metropol Novo mesto

Predstavljene stroje in drugo opremo boste lahko preizkusili in tako ugotovili, kaj najbolj potrebujete pri svojem delu!

PIONIR PIONIR PIONIR PIONIR

UČENCI, SODELUJTE V AKCIJI »GRADBENIŠTVO V SLIKI IN BESEDI«!

GIP Pionir vas tudi letos vabi, da sodelujete v nagradni akciji na temo gradbeništva. Na razpis se lahko prijavite učenci osnovnih in srednjih šol, vseh razredov in letnikov, ki boste svoje izdelke poslali posamezno ali po šolah

najkasneje do 10. maja 1987

na naslov: GIP Pionir, OTK, Kettejev drevored 37, Novo mesto. Natečaj obsega dve področji:

1. likovna in fotografska dela
2. literarno-novinarske prispevke

Tema je dokaj široka in je ne bi želeli omejevati. Prav tako je avtorjem dovoljeno, da izbirajo likovne tehnike (risba, tuš, grafika itd.), literarne vrste (poezija, vse vrste proze, novinarski prispevki itd.), omejen ni niti format likovnih in fotografskih del niti dolžina literarno-novinarskih prispevkov. Vsa dela avtorji odstopijo Pionirju brezplačno in jim ne bodo vrnjena.

Prijavljene avtorje bo posebna komisija razvrstila v več kategorij, zato vas prosimo, da vsakemu delu priložite še osebne podatke: ime in priimek, naslov, starost in razred oziroma letnik in naziv šole. Izbrana dela bomo predstavili na razstavi in v našem glasilu.

Nagrade

V vseh (starostnih) kategorijah in na obeh področjih bomo razdelili tudi nagrade:

1. nagrada — knjižna darila v vrednosti 10.000 din
2. nagrada — knjižna darila v vrednosti 8.000 din
3. nagrada — knjižna darila v vrednosti 6.000 din

Nagrajeni bodo tudi mentorji, ki bodo animirali čimveč šolarjev ter jim pomagali doseči čim višji kvaliteten nivo. Vsi, ki se bodo odzvali na razpis, bodo prejeli priznanje za sodelovanje ter simbolična darila (značke, nalepke, koledarčke...).

Nagrade so torej lepe, zato se čimprej lotite dela, vzemite v roko svinčnik, barvice, fotoaparati... Izplača se!

SCT

n. sol. o., ljubljana

Po sklepu Komisije za delovna razmerja TOZD PKM Krška vas z dne 4. 3. 1987

objavljamo

prosta dela in naloge:

1. VODJA MATERIALNEGA POSLOVANJA — 1 delavec

Pogoj: uspešno končana srednja strokovna izobrazba tehnične usmeritve.

2. več izvajalcev iz programa KOVINARSTVO IN STROJNIŠTVO

Pogoj: uspešno končan srednji program — kovinarstvo in strojništvo.

Splošni pogoji:

Poskusno delo 2 meseca. Dela in naloge so za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Osební dohodek po pravilniku o delitvi OD. Kandidati naj prošnje z dokazili dostavijo v 8 dneh po objavi v kadrovsko službo SCT TOZD Proizvodnja kmetijske mehanizacije, Krška vas 34 b, 68262 Krška vas. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 15 dni.

195/10-87

VZGOJNO VARSTVENI ZAVOD KRŠKO, Šolska ul. 1 a, KRŠKO

po sklepu sveta VVZ Krško

objavlja

JAVNO LICITACIJO osnovnega sredstva

R — 4 TLS letnik 1977

Izključna cena 150.000 din.

Licitacija bo v ponedeljek, 16. 3. 1987, ob 12. uri v VVZ Krško, Šolska ul. 1 a.

Ogled bo mogoč istega dne na mestu licitacije med 10. in 12. uro. V tem času interese plačajo 10% pologa od izključne cene. V ceni ni vračunan prometni davek in ga kupec plača posebej.

Na licitaciji lahko sodelujejo fizične in pravne osebe. Prevzem takojšen.

192/10-87

knjižna OZORJA

STOLETNA PRATIKA

Kmečki glas je pred kratkim zaključil lanski letnik Kmečke knjižne zbirke in jo kronal z izdajo zanimive in lepe knjige, ki so jo naslovlili Prava stoletna pratika in njena zgodovina. Pratique, stoletne in drugačne, sicer ne sodijo v prav resno čtivo, četudi je res, da so še vedno priljubljene in da jih ljudje podobno kot horoskope še vedno radi prebirajo in najbrž malo tudi verjamejo v to, kar piše v njih. Novizijska pratika pa ni povsem take vrste pogrošna literatura, saj prinaša zgodovino koledarništa, poljudno in kratko orisanega v okvirih prikaza nastanka in razvoja stoletne ali večne pratike, kot so tovrstne knjige tudi imenovali. Uvodna študija lepo dopolnjuje prevod slovitoga Knauerjevega izvirnega stoletnega koledarja, ki je služil kot osnova številnim priredbam in izdajam najrazličnejših stoletnih in večnih pratik.

Mešanica empiričnih vremenskih opazovanj in astrološke vednosti, kar oboje je značilno za Knauerjev stoletni koledar iz 17. stoletja, je izredno privlačevala ljudi, o čemer zgovorno pričča že sam podatek, da je bila ta knjiga v 18. in tudi še v 19. stoletju najbolj kupovana in brana knjiga na ozemlju nemškega jezika. Stoletni koledar je izšel tako ali drugače prirejen v številnih drugih jezikih, a prav nenavadno je, da je poleg v nemščini največkrat izšel v slovenščini, in sicer kar 16-krat, prvič leta 1787 (letos teče torej 200 let od prvega prevoda).

Upravičeno lahko govorimo, da je stoletna pratika del slovenske kulturne dediščine, še posebno, če koledarstvo nekega naroda razumemo in vidimo kot svojevrstno ogledalo njegove omike.

O vsem tem na razumljiv in vsakomur dostopen način v knjeni in nepoplačeni slovenščini pripoveduje Jože Stabej st., ki je razpravo o zgodovini stoletne pratike in prevod izvirnega Knauerjevega dela pripravil že pred leti, vendar

pa natisa knjige ni dočakal. Stabej je sicer poznan kot strokovni sodelavec Inštituta za slovenski jezik SAZU in kot vodilni strokovnjak za vsa vprašanja starejše slovenske leksikografije, vendar se je z ljubeznijo in predanostjo ukvarjal tudi z nejezikovnimi temami. Predvsem ga je privlačevala slovenska kulturna starina. Med drugim je raziskal zgodovino krompirja na Slovenskem, pisal je o čebelah in čebelarstvu, o slovenskem kozolcu in božjepotništvu ter o drugih etnografskih zanimivostih našega naroda, do katerega je čutil veliko zavezanost. V ta sklop njegovih prizadevanj sodijo tudi raziskave slovenskega koledarništa, zgoščene v spremni študiji nove knjige.

Najbrž je Stabejev prispevek največja vrednost novoizšle knjige, gotovo pa bo prenekaterega bralca pritegnil tudi Knauerjev stoletni koledar. Omeniti velja vsekakor še izbrano opremo in oblikovanje knjige, kar je imel na skrbi Bronislav Fajon. Za slikovno gradivo je izbral faksimile naslovnice in strani starih pratik iz domačega in tujih logov. Še posebno lepe pa so barvne reprodukcije Beningovih ilustracij flamskega koledarja iz 16. stoletja.

M. MARKELJ

ZAPISI KOZMOPOLITA

Pri Slovenski matici je ob stoletnici rojstva Janka Lavrina izšla njegova knjiga z naslovom »Med osem in osemdešet« in s pomenljivim podnaslovom (v oklepaju), da je to delo (sestavljeno) »iz zapisnice kozmopolita«. Janko Lavrin je bil naš dolga desetletja v Angliji živeči in delujoči rojak (iz Krupe v Beli krajini), profesor na nottinghamski univerzi in eden najbolj cenjenih slavistov na britanskem otoku. V svetu se je uveljavil s svojimi zanimivimi, na veliko prevajanimi »psihokritičnimi« literarnozgodovinskimi študijami. V teh študijah je obravnaval pisatelje zvezdnega obdobja ruske literature, sem pa npr. sodijo monografije o Gogolju, Puškinu, Lermontovu, Turgenjevu; vrsto esejev izpod njegovega peresa je med obema vojnama priobčil tudi Ljubljanski zvon. Za Slovence je Lavrin še posebej pomemben zato, ker je slovenski književnosti utiral pot v svet. Po njegovi zaslugi je izšla v ruščini Cankarjeva Hiša Marije Pomoničnice, v angleščini pa izbor iz Prešernove poezije, dve antologiji slovenske lirike, Borova pesnitev Šel je popotnik skozi atomski vek, izbor iz Gradnika in Župančiča ter vrsta Cankarjevih proznih besedil. Za to odlično pionirsko delo pri presajanju literatur so se mu

slovenski rojaki oddolžili s Prešernovo nagrado.

Manj znano pa je bilo, da je Janko Lavrin napisal tudi vrsto kratkih zgodb. Snov zanje je dobival iz opažanj in prigod svojega dolgega in nadvse razgibanega življenja. Veliko je potoval in na tej svetovni poti je literarno najbolj doživeto zaznamoval postaje v Peterburgu, Moskvi, na ruskem podeželju, na frontah obeh balkanskih in prve svetovne vojne (kot ruski dopisnik) pa v Afriki, da vrste evropskih dežel niti ne omenjamo. Seveda bi mogel s tega dolgega popotovanja napisati več zajetnih knjig potopisne in tudi spomske literature, pa se je raje odločil za literarno oblikovanje zanimivih utrinkov. Zbirki teh zapisov je dal najprej naslov Srečanja in leta, šele nato sedanjega. Zgodbe je iz angleščine prevedla Rapa Sukičje.

V tej knjigi zbrani zapisi so nastajali v dolgih časovnih presledkih. V njih se selimo, kakor pravi prevajalka, v pozno 19. stoletje, čas avtorjevih otroških in dijaških doživetij, dogajanje pa se konča že po drugi svetovni vojni. Osrednje dogajanje sega v čas prve svetovne vojne, leta pred njo in po njej, torej v obdobje, ki je pisca dokončno oblikovalo. Zadnje pričevanje, Spovednikovo smrt, je Lavrin napisal le nekaj mesecev pred smrtjo, pri skoraj devetdesetih letih. Dodajmo še, da so zgodbe berljive, napisane v tekočem pisateljskem slogu. Podobe so žive, pristne, tako da bralec lahka podoživlja dogajanja in čas, skoz katerega je potoval sam pisatelj.

I. ZORAN

ZBOGOM VOLODJA!

Znana francoska filmska igralka Simone Signoret je močno presenetila francosko javnost, ko se je tako rekoč preko noči prelevila tudi v uspešno in

iz izložbe ZGODOVINA JEKLENIH PTIC

Mladinska knjiga se je odločila, da pošlje med bralce obsežno in slikovno zelo bogato opremljeno ilustrirano zgodovino letalstva, ki naj bi izšla v šestih knjigah velikega formata. Kot je pri nas običajno za takšne zahtevnejše založniške projekte, ne gre za izvirno izdajo, pač pa za prevod in priredbo izdaje, ki sta jo pripravili britanska založba Orbis in nizozemska založba Lekturama. Strokovni urednik jugoslovanske izdaje je Zoran Jerin, ki je hkrati prevajalec slovenske inačice. Knjige so namreč prevedene tudi v srbohrvaščino in so tako namenjene širšemu jugoslovanskemu trgu.

Na knjižnem trgu je že prva od napovedane šesterice, Bojevniki neba. Ze bežno prelistavanje knjige pokaže, da gre za zanimivo in lepo knjižno zbirko, v kateri si bo ljubitelj letalstva lahko napasel oči na številnih dokumentarnih fotografijah, barvnih prikazih letal, risbah, slikah in ostalem slikovnem gradivu, hkrati pa si bo lahko potešil radovednost z branjem obsežnega besedila, ki ni napisano suhoparno, marveč je bližje živahnemu feljtonističnemu oziroma novinarskemu pisanju kot strokovnemu zgodovinskemu razpravljanju.

Jugoslovanski delež v prirejeni ilustrirani zgodovini letalstva je opazen že v tej, prvi knjigi. Vanjo je namreč vključenih dvoje poglavij, ki ju je napisal Čedomir Janič. V njih je orisal začetke jugoslovanskega (natančneje srbskega) vojnega letalstva in znotraj teh okvirov prvo žrtve, srbskega narednika Mihajla Petroviča, ki ga je leta 1913 (balkanska vojna) med opazovanjem turških položajev okoli Skadra zaradi drznega in težkega manevra odtrgalo s pilotskega sedeža in se je seveda ubil, saj prvi piloti niso imeli s seboj padal. V drugem prispevku isti avtor obdeluje silovit letalski napad fašističnega vojnega letalstva na Beograd in se dotakne razmer v starojugoslovanskem letalstvu ob začetku vojne.

spoštovano pisateljico. S svojo prvo knjigo, avtobiografskim delom Hrepenenje ni več, kar je bilo (knjiga je bila prevedena tudi v slovenščino in so jo bralci že pokupili), je požela priznanje beročega občinstva, pridobila pa si je tudi naklonjenost kritikov. Ta svoj nenadejani sloves je z naslednjim delom še utrdila, čeprav se je lotila dokaj zahtevne tematike; roman Zbogom, Volodja! je prav tako žel priznanja in bil deležen velikega zanimanja. Žal je ostal prvi in edini, saj je pisateljica in igralka umrla. Res lahko rečemo, da prežgodaj, saj je bilo očitno, da ima velik pisateljski talent.

Kot smo že omenili, slovenski bralci že poznajo Simone Signoret kot pisateljico, po za slugi Založbe Borec pa imajo priložnost, da spoznajo tudi njen edini roman in odkrijejo »bleščečo pisateljsko osebnost, ki piše o pomembnih življenjskih vprašanjih z žensko toplim pristopom«, kot je ob predstavitvi slovenskega prevoda knjige Zbogom, Volodja dejal urednik prevodne književnosti pri Borcu Jože Stabej.

Roman pripoveduje o dveh judovskih družinah, Guttmanovih in Roginskih, katerih člani je usoda pripeljala iz Uk-

rajine in Poljske med izseljenjski val, ki ga je čas naplavlil v Pariz. Nastal je poseben emigrantski svet, okolje, v katerem so se pomešali elementi judovske, ruske, poljske, ukrajinske in francoske narodnosti. Pisateljica z velikim poznavanjem (zanjo sploh ugotavljajo, da se je lotevala pisanja z dobro dokumentiranim gradivom) izrisuje različne značaje in osebne usode, njihova globoka čustva ljubezni, domotožja, pravega prijateljstva in sovraštva. To je knjiga srečanj in spominov ter problematiziranja preteklosti v teh odnosih.

MiM

JEZIKOVNI SPOMENIK

Prvo ohranjeno gledališko besedilo v slovenščini je šele iz leta 1721, čeprav bi zamerke slovenske dramatikale lahko iskali precej dlje v preteklosti. Gre za besedilo, ki ga je zapisal kapucinski menih oče Romuald kot scenarij za vodenje slovitih škofjeloških procesij. Danes ta zapis poznamo pod imenom Škofjeloški pasijon in ga uvrščamo med dragocene spomenike iz slovenske kulturne zakladnice. Predstavlja namreč pomemben jezikovni

spomenik govorne norme slovenskega jezika med obdobjem protestantizma in uveljavitvijo slovenščine kot izdelane književnega jezika, hkrati pa je to najboljše pesniški vzorec svojega časa in kakovosten pesniški dosežek, s katerim so bili postavljeni začetki dramskega verza na Slovenskem.

Nekateri poznavalci tega starega besedila so prepričani, da je v njem tudi za današnji čas dovolj gledališkega naboja. Pred leti so poskušali Škofjeloški pasijon postaviti na oder Cankarjevega doma v Ljubljani. Stekle so že tudi predpriprave za edinstveni podvig, ki pa ga, povejmo kar takoj — niso uresničili. Mladinski knjigi je pripadla naloga, da natisne besedilo v knjižni obliki, da bi tako več sto nastopajočih imelo potreben izvod v rokah. In samo ta del projekta so izpeljali. Pred kratkim je namreč Mladinska knjiga izdala v znani zbirki Knjižnica Kondor celotno besedilo Škofjeloškega pasijona.

Knjiga je po zunanji obliki nekoliko nenavadna in odstopa od tradicionalne oblike drugih Kondorjevih knjig, a posebno podložno obliko je narokovala zasnova knjige, po kateri je na levi strani natisnjen diplomatični prepis (pojem označuje kar se da zvesti posnetek rokopisa), na desni pa je fonetično prečrkovano besedilo z nemškimi in latinskimi deli izvirnega besedila, prevedenimi v slovenščino. Natisnjeno je celotno besedilo, ki poleg navajanja dolžnosti voditelja procesije, njenega reda in splošnega sporeda vsebuje še opis vsebine podob, stvarni in osebni seznam, seznam oblačil in seveda poglobilni ter najboljše del — dramske dialoge, ki so jih na pomiknih in nekaj stalnih odskih postavitev za posamezne podobe govorili nastopajoči.

Obema natisoma je dodano obsežno spremno gradivo: razprava J. Faganela o pasijonu kot prič razvoja slovenskega jezika, J. Höflerja zapis o glasbi v Škofjeloškem pasijonu, zapis M. Marina o Pasijonu kot znamenju svojega časa ter izbor odlomkov dosedanjih razumevanj tega besedila, ki ga je pripravil G. Schmidt. Bralec ima tako v eni knjigi na voljo vse, kar potrebuje za branje in doumevanje Škofjeloškega pasijona (manjka le kazalo!). Upravljamo, da bomo dočakali tudi njegovo gledališko postavitev in potrditev dramske vrednosti tega starega, a nedvomno zanimivega in za Slovence še kako pomembnega besedila.

M. MARKELJ

IZZA UPA (UTOPIJE)

sila Razmerja, eden najvidnejših in najmarljivejših pesniških glasnikov obetavnega gibanja, ki je medtem žalskoraj tako hitro pojenjalo, kakor se je presenetljivo pojavilo. Mladi pesnik pa je poleg v že omenjene edicije pošiljal svoje pesmi še v Samorastniško besedo, Dolenjske razglede, Mladino

(Mlada pota) in Sodobnost. Zlasti zadnja leta je objavil več drobnih pesmi, tako da je bila njegova druga samostojna knjiga nekaj časa v zraku, kot pravimo. Nedavno tega se je tudi pojavila. Pesniško zbirko Izza upa sta mu založili občinska konferenca ZSMS in kulturna skupnost v Metliki. Izšlo je 600 izvodov. Ilustracije so delo akademskega slikarja Jožeta Kumra.

Zbirko Izza upa sestavljata dva obsežnejša cikla: Velika rdeča žoga, v katerem je 19, in Bilo bi nepošteno reči ne, kamor je uvrščenih 17 pesmi. Pesmi te zbirke so, kakor sporoča kratka spremna beseda Tonija Gašperiča, nastale v letih 1985 in 1986: Vsak cikel poskuša s svoje strani zaobseči, kar je za to zbirko najbolj značilno: iskanje neke obče vrednote, tipanje za smislom bivanja, za rešitvijo. Vendar ostaja pesnik, čeprav vztrajen v tem iskanju, nenehno razočaran in zagrenjen. Namesto rešitve, ideala najdeva praznino, a kar ostane, je sporočilo o muki bivanja, v katero je neizprosno ujet. Toda ujet tudi v nenehno upanje, čeprav se mu vnaprej kaže kot utopija, kot med drugim pravi v pesmi Intarzije: »Je dan, ko

pogoltnes slino, je vonj sveže barve./ko se skozi zbledelo sliko domovine prikraje up./V novi utopiji rdeče sobe.« Bevkova poezija se ne ukvarja z vprašanji, ki zadevajo samo posameznika. Njegova stiska hoče biti še stiska koga drugega, strah je že kar nekaj občega, tako da pesnik v pesmi Pot do južnih smrek zapiše: »Strah bo prej ali slej/postal olimpijska disciplina/in tu nismo brez možnosti/vsaj ob obrazih sodeč tako kaže«. V isti pesmi pa beremo tudi verza: »Beseda je kletev./In dom.« Ne navajam ju zato, ker se mi zdita v celi zbirki najprepričljivejša, marveč zato, ker razkrivata, kaj Bevku pravzaprav pomeni to, da piše in kar piše. Beseda je sredstvo, s katerim se pesnik izraža, izpoveduje. Instrument, s katerim ustvarja svoj svet, svet poezije. A ker je pesem odraz doživljanja realnega sveta, ta pa ni prijazen, prej krut, pesnik za to trpko stvarnost seveda ne more uporabiti blago zvonečih besed. Na prekleto, da pač ne more ničesar spreminiti, je treba odgovoriti trdo, s kletvijo. To je spoznanje, ki pa mu ne zna in ne more ubežati. Taka poezija mu je postala »dom«. V njej biva z njo poistoveten.

Bržkone je Bevke to zbirko izpovedal veliko tistega, kar je sodobnemu, tudi mlademu bralec blizu, saj se vseskozi odziva na vprašanja, ki mu jih nenehno zastavlja življenje zdaj in tukaj.

I. ZORAN

ENERGIČNA ŽENSKA JE DOBER ŠOFER

Če je šolska tabla hrapava in ima učitelj težave, preden lahko pred razredom izkaže svojo umetnost s pisanjem, jo zamenjajo in nejevolja mine. Kaj pa, če je učni pripomoček hrapava cesta? Tedaj so tisti, ki na njej učijo, jez-

ni in običajno — nemočni, ko hočejo na boljše. Slabe ceste so eno od nezadovoljstev Ivana Božiča, poklicnega inštruktorja za bodoče voznike tovornjakov in avtobusov, zaposlenega na SŠTZU v Novem mestu.

»Cesta je učni pripomoček, res, ampak obupno slab. Prav slabe ceste povzročijo veliko nesreč, stvari pa obračamo drugače: krivo je vse drugo, samo slabe ceste ne! Postavijo znak omejitev hitrosti, udarne jame itd., jame pa ostajajo. Kako naj učimo na slabih cestah dobre vožnje in pravilnega obnašanja v prometu? Vsi izhodi iz Novega mesta so skoraj enako slabi, vendar moram s kandidati voziti seveda tudi po nevarnih odsekih. To je dodatno breme za inštruktorja,« pravi Božič.

Človek mora znati voziti in poznati motor, ampak to še ni dovolj za dobrega učitelja šofiranja, biti mora tudi strpen. Strpnost je pomembna stvar. »Nekateri kandidati so poglavje zase, ne gre jim z volanom, vsaj na začetku ne. Zato ves čas 'vozim' z njimi, ker so dvojne »komande«, in kadar je nevarnost, lahko posežem vmes. Inštruktorjeva prisebnost je v takih trenutkih zlata vredna. Inštruktor mora znati potrpeti še v enem primeru. Večina kandidatov je namreč že zaposlena in dela v izmenah. Skupaj se moramo dogovoriti, kdaj bomo vozili, poiskati moramo tak čas za vožnjo, da ne trpi delo v tovarni in da je kabina prazna. Včasih imamo s tem težave. Nekateri kandidati bi radi v začetku vozili samo dopoldne, potem ugotovijo, da jim to sploh ne ustreza. Kandidatov za izpit je veliko, zato lahko

vsaka sprememba napravi nered. V teh stvareh gremo fantom na roke,« pripoveduje Božič.

Vsi učenci že imajo nekaj znanja iz vožnje, saj pridejo na tovornjake večinoma z B kategorijo. »Za poklicne šoferje je zelo važno, da se že od mladega zanimajo za avtomobile,« poudarja inštruktor Božič. »Sam sem si kot mlad fant nadrobno ogledoval vsak avtomobil, do katerega sem prišel. Zlahka sem vozil in pozneje naredil izpit. Imeti moraš močno voljo, tudi če sprva kaj ne gre, ne smeš odnehati. Zmeraj pa moraš biti pri delu zbran. Pri kandidatih, vidim, koncentracija na koncu vožnje pade, ker vozijo po dve uri skupaj. Ena ura vožnje bi bila dovolj.«

Božič pravi, da je veliko vredno, če učenci dobro poznajo delovanje avtomobila. »Tisti, ki se spoznajo na avtomobil, lažje in bolje vozijo,« zatrjuje. Z avtomobilom je treba delati z občutkom. Res pa je, da mora šofer na cesti neštetokrat bliskovito ukrepati. Za volan spada ta moškost, pogum in odločnost. Teh lastnosti je pri ženskah manj kot pri moških, zato pravim, da je šoferski poklic bolj za moške. Poznam pa tudi nekatere dobre voznice. Energična ženska je navadno dober šofer.«

Kot učitelj vožnje najbrž res vidi napake voznikov bolj kot drugi. »Tisti, ki že imajo izpit, vozijo slabo: prepozno nakazujejo smeri, narobe parkirajo. To kandidate moti. Velikokrat so drugi vozniki krivi, če kandidat nabere na izpitu preveč kazenskih točk. Ne zdi se mi narobe, da od kandidatov zahtevamo toliko znanja, prav pa bi bilo, da bi bolj na kratko držali druge voznike.

Zdi se mi, da bi vozili bolje, če bi milica strožje kaznovala prometne prekrške.« Tako pravi inštruktor Božič in najbrž že ve, zakaj.

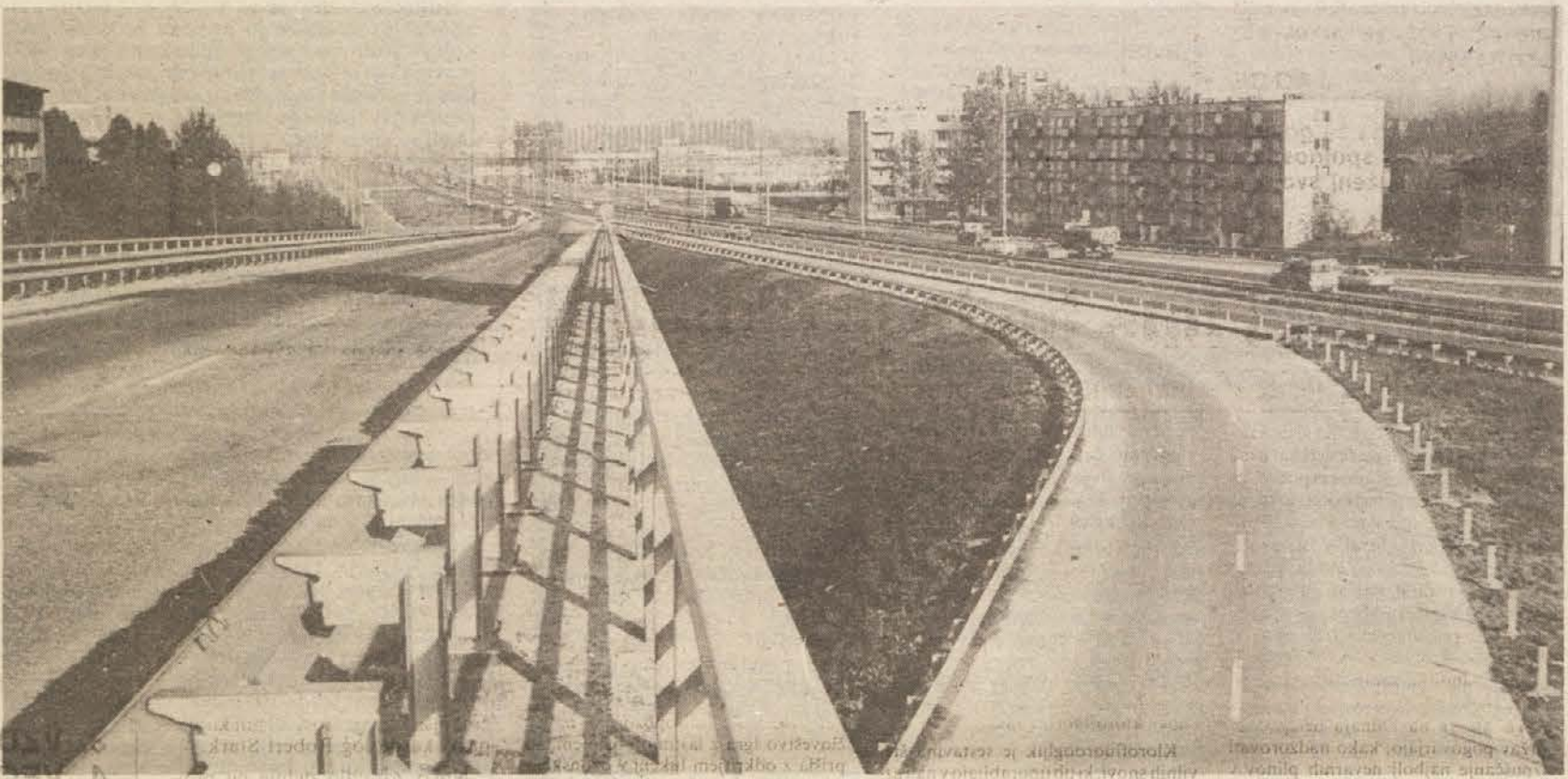
Tudi pri takih učiteljih, kot je Ivan, je mogoča poklicna deformacija! »Mislim, da tudi v civilu vozim po pravilih, to ves čas zahtevam od drugih, pa mi je prišlo v kri. Lepo sem se naučil voziti, ko sem bil šofer avtobusa, ker so mi tam potniki gledali pod roke.«

Božič je najprej vozil pri Delamarisu, potem težke kamione pri špediciji pa avtobuse pri Sapu in Gorjancih. Honorarno je bil inštruktor od leta 1976, zdaj pa je dve leti in pol redno zaposlen kot inštruktor kandidatov za voznike motornih vozil kategorij C, D in E. In njegov nasvet? »Vozimo spočiti, trezni, vozimo po desni! Vsaj to, za prvo silo bo zaleglo.«

Še v nečem se Božič pokaže učitelja: brez domišljivosti pove, da je avto ogledalo voznika. Čigavo ogledalo pa so naše ceste?

Ob koncu tega srednjeročnega obdobja naj bi bile toliko boljše, da bomo mogli po njih voziti kar za polovico hitreje, avtomobilskih cest naj bi bilo v Sloveniji 30 kilometrov več, predvidena pa je menda že tudi večja skrb za ceste sploh in za odstranitev vseh pomanjkljivosti na njih. Danes pa so ceste kaj klavirno ogledalo njihovih skrbnikov. Ivan Božič tega ne zarika, on vozi in uči voziti zdaj in tu.

MARTIN LUZAR

SLADKO JE SPANJE PRAVIČNEGA

Koliko otrok je rodila včasih slovenska kmečka mati, koliko razkuštranih glav vnučkov in pravnučkov je njena raskava roka pogladila, predno so se podale v širni svet? Bilo je to

neprestano rojevanje in poslavljanje, vmes pa trdo delo od zore do mraka, katerega edini izkupiček sta bila golo preživetje in izčrpanost na stara leta, včasih pa še kruta osamljenost na smrtni postelji. Cankar je v literaturi postavil spomenik svoji in slovenski materi, živih spomenikov take materinske ljubezni, požrtvovalnosti in trpljenja pa je v naši bližnji in daljni okolici še sedaj precej, le videti jih je treba.

Bučna praznovanja dneva žena tudi letos niso segla do najstarejše prebivalke Dobindola, vasi, skrite v tih dolinici pod Uršnimi seli. Pa kaj bi sicer Jožefa Kestner, devetdesetletna starka, priklenjena na posteljo, s takim praznovanjem? Življenju je dala svoje, od njega pa sedaj, nemočna, dobiva le še kapljice. Dolga desetletja ubijanja na kamnitih razorih nad Dobindolom, boj z leščevjem, ki je neprestano preraščalo travnike in pašnike, pa skrbi za vsakdanji kruh številne družine so pač napravili svoje. Jožefa je namreč rodila enajst otrok, odredila pa jih je devet: osem deklet in enega fanta. Prva dva, dvojčka, sta ji kmalu po porodu umrla.

Sedaj gospodarji na srednje veliki kmetiji sin Peter z ženo Angelo, pomagata pa že odrasla vnuka Franc in Jože. Ker so vsi trije moški zaposleni, se kmetija, ki obsega precej nerodovitne zemlje, počasi le mehanizira, daje pa, tako kot mnoge druge kmetije na tem področju, le vsakega po malo. Snaha Angela je poleg dela v gospodinjstvu in na polju hudo zaposlena tudi z oskrbovanjem Jožefe. Lani je starka še lahko vstala, da se je vsaj skoz okno malo razgledala po

domači vasi, letos pa jo je obnemoglost čisto priklenila na posteljo.

Zimsko nedeljsko dopoldne je, čas, ko tudi na kmetih delo le presahne. Takrat dobi Jožefa ob postelji obiske. Prisedejo sorodniki in znanci in se pogovarjajo s staro o časih, ki so že zdavnaj minili. Jožefa le sem ter tja kaj pripomni, saj jo tudi govorjenje že utruja. Sin Peter pa pripoveduje, kako vitalna je bila včasih ta mati mnogih otrok. Spominja se, kako je bilo v tistih težkih časih med vojno, ko je primanjkovalo živeža še za domačo družino, pa je imela mati kljub temu vedno prijazno besedo pa še kak priboljšek za vse. Hiša je bila v tistih časih polna partizanov, ki so se prišli pogret, prenočit, pa tudi kaj hrane je mati vedno od nekod pričarala. Na topli peči in ob njej je bilo vse živo. Enkrat celo tako, da se je stara peč vdala in so morali postaviti novo. Vojna pa je tudi bolj surovo posegla v življenje Kestnerjevih. Ko so Nemci z minometalci obstreljevali vas, mina sicer ni zadela stanovanjske hiše, je pa popolnoma razdejala kaščo, v kateri so bili zadnji ostanki žit, ki naj bi preživela številne otroke in partizane. Jože pravi, da se dobro spominja, kako so iz ruševin skrbno pobirali te ostanke in jih potem, polne primesi smetja in steklenih drobcov, prebirali dan in noč, kajti imeti žito je pomnilno tudi preživetje. Spominja se tudi, kako sta potem z materjo to žito nosila na hrbtu, peš v Stare žage, kjer je takrat še delal mlin.

Jožefin mož Franc je kmetoval in zidaril. Kmalu po vojni je bilo dela zanj povsod zadosti, saj so

ljudje množično obnavljali in pozidavali porušene domove. Neprestano zidarjenje pa ga je tako zdelalo, da se je močno prehladil, dobil težko naduho in obležal. Šele takrat se je pričelo za Jožefo pravo trpljenje. Poleg številnih otrok je imela na skrbi še moža, ki se dvanast dolgih let ni mogel premakniti iz postelje. Vstal ni nikoli več, odnesli so ga na pokopališče in Jožefa je ostala sama z otroki. K sreči so hčerke medtem že odrasle in se poročile. Sedaj, ko so otroci odrasli, ko so se razmere nekoliko izboljšale, pa je Jožefa sama v enakem položaju, kot je bil nekoč njen mož — odvisna je od oskrbe drugih in si sama ne more kaj pomagati.

Jožefa Kestner je, kot sem že v uvodu povedal, le ena od številnih slovenskih mater, ki so slovenskemu narodu dale največ, kar so mu mogle dati. S svojo požrtvovalnostjo in samoodpovedovanjem so mu ohranile življenje, v zameno pa so dobile kaj malo. So simbol slovenskih žena, ki počasi izginjajo v pozabo. Kljub razmeroma velikemu materialnemu napredku takih mater ne bo več. Ali pa smo si tudi na račun manjšega števila otrok zagotovili materialno blagostanje? To bi bila v tem primeru kaj kratkovidna naložba. Naj bo kakorkoli, Jožefa ima devet otrok, dvaindeset vnukov, pravnukov pa toliko, da jih še prešteti ne more. Sama jih je rodila, sama vzgojila in postavila na noge. Za koga, če ne zanjo, naj bi veljal stavek, ki ga ima izvezenega na prtu ob postelji: »Sladko je spanje pravičnega!«

STONE JAKŠE

NAGRADA V NOVO MESTO

ALOJZIJA STUBIČAR iz Novoga mesta je bila izžrebana izmed številnih reševalcev naše nagradne križanke št. 8 in zrel ji je dodelil zanimivo knjigo Ermila Abreuja Gomeza »Caneek«, zgodbo in legendo o majevskem junaku. Knjiga govori o starodavnem ljudstvu, ki ga je španška konkavista neusmiljeno uničila. Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 20. marca na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIZANKA 10.

PRGJŠČE MISLI

Če nekoga ljubimo iz sočutja, se pravi, da ga ne ljubimo zares. **M. KUNDERA**

Tri zaklade imam. Prva je: ljubezen. Drugi je: nikoli preveč. Tretji je: nikoli biti prvi na svetu. **LAO CE**

Človek se ima za gospodarja narave, v spolnosti pa je dostikrat suženj svojega neznanja. **M. KOŠIČEK**

10 NAGRADNA KRIŽANKA

	DL	DEL RASTLINE	NOČNO ZABAVISCE	GR. FILD-ZOF	ZDRUŽENE DRŽAVE	SREDIŠČE MOLDAVIJE	SESTAVIL J. UDOR	CESIJA	DL STEVNIK	OSLOV GLAS
	KRALJEVI-NA V J. AFRIKI/SEKUNDA						SKANDI-NAVSKI DROBIL/NEK. AM. ZUK. MINI-STER (DEAN)			
	DOBA				OTOK V SEV. JADRANU					
	GOVEDO M. SPOLA/SAMOSTANSKI PREDSTOJNIK				OTOK BLIZU ZADRA/REZULTAT				M. IME	DL
						PTICA PEVKA/PROZOREN ORTOKLAK				NAŠE OBMEJNO MESTO Z ITALIJO
DL	SEZNAM	PROREK V SLOVNICI/MEHIŠKI INDIJANEC					ZVESTA DOM. ZNAL./NADAV			
RIM. VARUH OGNJIŠČA				VARSTVO/LUKNJAC					AVT. OZNAKA VENEZIE	
VIR				ODUREN ČLOVEK/GR. CRKA						
ZAGANJAC					PETRARCOVA OBOZEVANKA/AVT. OZNAKA KARLOVCA					
DIR			NAPAD					KRAJ PRI ZADRU		
IZRAEL. LUKA			POSTOPAC						2. IME	

BOJANA BOJANA

Prodajalna BOJANA, Mestne njive 4 a v Novem mestu vam priporoča izdelke **Almire iz Radovljice, TIM iz Zagreba** ter butika **Sabina in Maja iz Opatije**. Konkurenčne cene, možnost plačila na obroke. Veseli vas bomo vsak dan od 9.—12. ure in od 15. do 19. ure. V soboto delamo od 8. do 12. ure.

198/10-87

KRKA

KRKA, tovarna zdravil n. sol. o., Novo mesto

KRKA, tovarna zdravil, n. sol. o., NOVO MESTO

ISČE

REZKALCA

z večletnimi izkušnjami za delo v kovinski delavnici TOZD Tehnoservis s končano poklicno šolo.

Vse, ki so zainteresirani za sklenitev delovnega razmerja z našo delovno organizacijo, vabimo, da oddajo pisne ponudbe v kadrovsko službo KRKE v Novem mestu, Cesta herojev 45, v 8 dneh po objavi.

206/10-87

Zanamci nas bodo preklinjali

Manj holesterola

Novo zdravilo v prodaji

Nekateri srčni bolniki kljub strogi dieti ne morejo znižati stopnje holesterola v krvi, zato bodo veseli novice iz farmacevtskih krogov, ki pravi, da je končno uspelo izdelati učinkovito tabletko proti holesterolu.

Na tržišču je sicer že nekaj takih zdravil, vendar strokovnjaki pravijo, da šele izdelek, ki so ga za prodajo odobrili pred kratkim, svojo nalogo opravlja zares učinkovito.

»To zdravilo bo najbrž znatno zmanjšalo pogostost srčnih kap,« pravi kardiolog Robert Stark.

Novo zdravilo deluje na povsem drugačnih osnovah kot dosedanja, ki imajo vrsto neprijetnih stranskih učinkov. Zdravilo učinkuje na jetra tako, da blokira delovanje encima, ki v jetrih skrbi za izločanje holesterola v kri. Med kliničnimi poskusi na 1.200 prostovoljnih je zdravilo — zaenkrat nosi naziv lovastatin — zmanjšalo holesterol v krvi za 25 do 40 odstotkov. Če pa so novo zdravilo uporabili skupaj z že znanimi, je zdravnikom uspelo količino holesterola zmanjšati kar za polovico.

Žal ima tudi lovastatin nekaj slabega. Zdravniki sumijo, da bi lahko škodoval jetrom, zato zdravilo priporočajo za zdravljenje le tistih srčnih bolnikov, ki holesterola v krvi ne morejo zmanjšati z dietno prehrano.

Skrajni čas je, da bi nehali uničevati varovalno plast ozona v ozračju

Kako bo na svetu čez nekaj desetletij, je bilo napovedano že večkrat in na različne načine. Skoraj vsem podobam bližnje prihodnosti pa je skupno to, da so bolj temnih kot svetlih barv. Optimizem, ki je prevladoval v času razmaha gospodarske rasti po zadnji vojni, je že davno uplahlil, na dan pa so prišle zadeve, o katerih načrtovalci prihodnosti sploh niso mislili. In med najhujšimi nevarnostmi, ki groze svetu, je poleg strahotnih zalog atomskega orožja, ekološko uničenje.

Ta čas se na Dunaju delegati 27 držav pogovarjajo, kako nadzorovati izpuščanje najbolj nevarnih plinov v

Aida v Luksorju

Verdijeva opera med starodavnimi ruševinami

Pri veličastnih reševinah templja v Luksorju, nedaleč od starodavnih Teb, ki so bile pred tisočletji prestolnica starega Egipta, gradijo operni oder. Nenavadno početje za tak kraj! Vendar pa je oder potreben, da bodo lahko izpeljali verjetno najbolj zanimiv (in drag!) operni projekt v zgodovini svetovnih oper. Starodavni tempelj in ob njem tekoči veliki Nil naj bi nudila naravne kulise pri izvedbi Verdijeve opere Aida. Ves projekt pa naj bi po predračunu stal okrog 10 milijonov dolarjev.

Verdijeva Aida ima tesne zveze z Egiptom. Slavni operni skladatelj je za stvaritev te opere dobil posebno naročilo, da za slovesnosti ob odprtju Sueškega prekopa napiše opero s temo iz stare egiptovske zgodovine. Leta 1871 so opero slovesno uprizorili v Kairu in kljub prvotnemu neuspehu se je prebila v železni repertoar vseh opernih hiš, danes pa je tako med najbolj priljubljenimi.

Najbolj veličastno uprizoritev Aide naj bi torej svet videl v začetku letošnjega maja. To si je vbil v glavo impresarji Fawzi Mitwali, bogataš egiptovskega rodu. »Želim spraviti skupaj vse ljubitelje opere v en sam velik narod za čas predstave,« pravi. Načrtuje udeležbo najbolj slavni opernih pevcev in pevki in seveda odlično publiko. Ta čas so po svetu že v prodaji vstopnice za operni super spektakel. Skoraj odveč je zapisati, da niso poceni: od 250 do 550 dolarjev je treba odšteti za eno.

Nad početjem pa se ne navdušujejo arheologi. Boje se za dragocene ruševine. Že samo topot korakov množice obiskovalcev in nastopajočih (nastopilo bo nekaj sto suličarjev) lahko poškoduje tempelj, ki že tako stoji na močno načetih tleh. »Pričakujemo lahko take poškodbe, kot bi nastale ob potresu,« pravi Lanny Bell, vodja arheologov, ki opravljajo ta čas posebne raziskave luksorskega templja. Svetišče že dolgo ni preveč trdno; zobje časa je pač neusmiljen, pri razdiralnem delu pa mu pomagata še podtalnica in slanica.

Maja bo v starodavnih ruševinah oživel stari Egipt, čudovita Verdijeva glasba bo zazvenela med tisočletnimi kamni, na Nilu pa se bo zibalo na stotine dragocenih jaht sodobnih faraonov. Kaj bo z luksorskimi ruševinami, pa bomo videli.

MiM

(Vir: Newsweek)

ozračje. Gotovo stanje v tem pogledu ni rožnato, če se sicer sprti svet usede za isto mizo in skupno poskuša razrešiti probleme, ki ga ogrožajo. Emisija strupenih snovi v ozračje pa je ena od velikih nevarnosti, ki najresneje ogrožata svetovno okolje. Pogovori takšne vrste so dolgotrajni in rode oprijemljive sadove šele čez več let, kljub temu pa strokovnjaki upajo, da bodo pogajalci na Dunaju dosegli vsaj to, da bi dosegli sporazum, po katerem bi že prihodnje leto zmanjšali emisijo najbolj nevarne snovi: klorofluorogljika.

Klorofluorogljik je sestavina številnih snovi, ki jih uporabljajo v najrazličnejše namene: nekatere delujejo v hladilnem sistemu gospodinskih hladilnikov, druge v hladilnih sistemih avtomobilov, so nepogrešljive pri proizvodnji poliuretanske pene in v sodobni elektronski industriji, da ne govorimo o raznovrstnih razpršilih in drugih proizvodih kemične industrije. Prepoved uporabe te snovi bi pomenila resen udarec gospodarstvu industrijskih držav.

In česa je kriv klorofluorogljik (CFC)? Strokovnjaki so skoraj že povsem prepričani, da so CFC in z njim povezane snovi krivi za uničevanje ozona v visokih zračnih plasteh. Ozonski plašč, ki obdaja naš planet, pa je življenjskega pomena za vse živo. Preprečuje namreč premočno sevanje ultravijoličnih žarkov. Stanjšana plast ozona bi dovolila močnejše sevanje, katerega posledice pa bi bile hude. Pri ljudeh bi neposredno povzročilo nastanek različnih rakastih obolenj kože, sevanje bi uničilo številne organizme v planktonu, uničevalno bi delovalo tudi na pridelek nekaterih kulturnih rastlin. Vse skupaj bi tako hudo načelo življenjske verige na svetu, da bi se človeštvo znašlo pred nepremagljivimi težavami, na samem robu obstoja. Za nameček pa nastajajoča plast plinov s CFC lahko začne v večji meri preprečevati oddajanje toplotnih žarkov v vesolje, kar bi pomenilo, da bi se ozračje na Zemlji počasi segrevalo. Posledice bi ponovno bile katastrofalne, od tega, da bi se stalil večni led na zemeljskih polih in bi zaradi tega morje zalilo mnoga mesta na obalah, do tega, da bi se plodne žitnice sveta spremenile v puščave.

Vsega tega sicer zdaj še ni čutili, vendar strokovnjaki opozarjajo, da bo takrat, ko bodo posledice že opazne, prepozno za ukrepanje. Tudi znanstvenih dokazov o škodljivem tanjšanju ozonskega plašča je dovolj, čeprav je tudi res, da povezava s CFC in nekaterimi drugimi snovmi ni povsem dokazana.

Poročilo, ki so ga pripravili v OZN, pravi, da so CFC in podobne snovi krivi za 90 odstotkov uničenega ozona, le za 10 odstotkov pa je mogoče navesti druge uničevalce. Obsežna, 1.500 strani dolga študija, ki so jo izvedli lani pri Nasi, pa trdi, da se bo ob sedanji emisiji škodljivih plinov v ozračje ozonski plašč zmanjšal za 9 odstotkov v naslednjih 70 letih, kar bi pomenilo občutno povečanje ultravijoličnega sevanja in pa vse že prej našteje uničujoče posledice.

Kazalo je, da bo prepoved uporabe aerosola, ki so jo dosegli leta 1978, preprečila škodljivo emisijo CFC. Zares se je močno zmanjšala, toda pred šestimi leti se je ponovno začela povečevati.

Ker so v industrijo uvedli nekatere postopke, pri katerih uporabljajo CFC, predvsem gre za izdelavo umetnih pen in mikroelektronskih elementov. Svetovna proizvodnja škodljivega plina se je v zadnjih dveh letih povečala za 7 odstotkov. Med največjimi svetovnimi proizvajalci CFC sta razviti Zahod (ZDA, Japonska, zahodna Evropa) in Sovjetska zveza: Zahod proizvede letno okrog 750.000 ton, Sovjetska zveza pa okrog 60.000 ton CFC.

Nova, dodatna opozorila, da se človeštvo igra z lastnim obstojem, so prišla z odkritjem luknj v ozonskem plašču. Vremenski satelit Nimbus 7 je prvi odkril veliko luknjo v ozonskem plašču nad Antarktiko, lani pa so drugi sateliti in znanstvena raziskovanja to odkritje potrdili. Strokovnjaki pa so odkrili še dve luknji, ki se občasno pojavljata nad arktičnim območjem in evropskim severom.

Če bi letos popolnoma prenehali uporabljati CFC in bi emisijo spravili na praktično ničlo, to še ne bi pomenilo, da je stvar urejena. Molekule ozon uničujočih plinov so namreč zelo obstojne. Njihova življenjska doba je od 70 do 100 let. Ozračje bi bilo torej čisto šele za prihodnje generacije. Toda emisija škodljivih plinov trajaja, secelopovečuje in nič ne kaže, da bo prepoved kaj hitro sprejeta. To pa pomeni, da bodo prihodnje generacije preklinjale dediščino, ki jim jo bomo zapustili. Z njo vred pa tudi nas.

MiM

Ignac Jereb: Umirajoča domačija

Polona se je ozrla nanjo in zazdelo se ji je, kot da ji je pod robom v snegu običaj široko naložen voz sena. »Saj ni čudno, da je običajala, ko pa jo je toliko skupaj,« je pomislila Polona in na glas dejala: »Se malo vzdrži, vsak čas bova na vrhu!« Prijela jo je pod roko in skoraj prinesla čez rob na ravnicu.

Na smrt utrujeni sta prišli v hišo, a prišli sta še o pravem času. Kmalu za tem je zavekalo v kamri in Liza se je nasmejana prikazala na vratih z veselo novico: »Punčka je! Otroci, sestrico ste dobili!« Zunaj se je vreme poslabšalo in začelo je ponovno snežiti.

Snežilo je kar dva dni skupaj. Liza je prečemela te tri dni pri peči ob mizi, na kateri je stala steklenica z žganjem. Ves ta čas se ni kaj dosti zmenila za drugo hrano. Polona jo je morala siliti, da je vmes použila nekaj tople hrane.

Cez tri dni se je vreme toliko uneslo, da se je Liza vzdignila in odpravila na pot v dolino. Polona jo je pospremila in ji ponekod gazila v celec skoraj do pasu. Sredi potoja, ko je Polona rinila skozi globok zamej, jo je Liza pridržala za ramo in rekla: »Vem, rekla boš. Liza se ga je zopet nalila in jaz ji moram odrivati sneg, da bo prišla domov. Povem ti, v teh časih moraš biti pijan ali popoln norec, da lahko zdržiš. Toliko gorja, kot sem ga jaz videla, je videl le malokdo. Tam gori v Rebri so si dekle, ki je bila še skoraj otrok in lepa kot roža, vzeli na silo. Ni jim bilo tega dovolj, spravili so jo v zapor in tam nadaljevali orgije. Prišli so pome, ki je predčasno rodila mrtvega otroka. Koliko

jih pride k meni, ko so bile posiljene ali so se spečale s temi fašisti, da jim odpravim. Več imam nezakonitega dela kot pa zakonitega. Vidiš, Liza pije, da ne vidi vsega tega...«

Prišli sta do prvih hiš v Zadolju. Polona ji je naglo porinila steklenico žganja v cekar in se poslovila od nje.

Potem je sama rinila po globokem snegu proti Osojam in razmišljala o Lizinih besedah. Pri tem je vzdihnila: »Saj hujske že ne more biti, kot je pri nas!«

Ob otroškem joku in skrbi zanj je zima kar hitro minila. Minila je tudi pomlad in se že prevesila v poletje.

Na Osojah se je začela košnja in Nejc je zopet priskočil na pomoč s svojimi ljudmi. Toda med pripeljanimi partizani sta bila samo dva domačina, ostali so bili italijanski vojaki.

»Ne, ne čudite se, niso naši ujetniki, ampak so prišli prostovoljno v naše vrste,« je Nejc hitel pripovedovati začudenim Poloni in nadaljeval: »V Italiji je fašizem propadel in njihova vojska je tik pred razsulom. Veš, Polona, naše fante ta trenutek potrebujemo v bolj pomembnih akcijah in se boš morala že znajti in pomagati s temi ljudmi. Dobri fantje so, lahko se zaneseš nanje, ne boš imela težav z njimi. En teden bodo ostali pri vas in ti pomagali spraviti košnjo pod streho, potem morajo priti za nami.«

Toda zgodilo se je nekaj, česar niso pričakovali. Marjeta je ob pogledu na italijanske vojaške obleke kar ponorela. Pobegnila je čez sadovnjak v gozd. Nejc je stekel za njo in jo dohitel že globoko v gozdu. Ko je pritekla za njima še Polona, se je trgala iz močnih Nejcjevih rok in kričala: »Italijani! Italijani! Bežimo! Bežimo!...«

Veliko opravka sta imela z njo, preden se je toliko potolažila, da ni več kričala. Domov pa ni hotela, dokler ji nista zagotovila, da Italijanov ni več na Osojah.

Polona je morala Marjeto krepko držati za roko in jo vleči z vso silo nazaj k hiši. Medtem pa je Nejc pohitel naprej in Italijanom povedal, kaj se je zgodilo z Marjeto in zakaj je zbežala ter jih odstranil z dvorišča. Dogovorili so se, da bodo na Osojah ostali prikriti pred Marjeto. Namestil jih je v sušilnico za sadje. Že zaradi varnosti je bilo najbolje tako, če bi sovražnik nenadoma vdrl na Osoje, da jih ne bi iznenadil in bi se lažje umaknili. Še enkrat jim je prepovedal vsako pohajanje okoli hiše ali celo v hišo. Da ne bi Marjeta prišla v stik z Italijani, jim bo Polona nosila hrano v sušilnico za sadje ali kar na senožeti.

Nejc je Marjeti zagotovil, da na Osojah ni več nobenega Italijana in da bo poslal kosit partizane, same domače fante.

Nejc je dal svojim ljudem še nekaj navodil in potem prišel k Poloni po slovo. Še nikoli se nista tako težko in s tesnobo v srcu poslavljala kot tega dne.

33

205/10-87

Z vlomilskim glavnikom do zlata

Zakonca Strnad v Novem mestu sta bila z enim vlomom ob zlatino v vrednosti poldruga milijona — Pet let zapora za Bahtiča

NOVO MESTO — 29-letni Nusret Bahtič-Čučo je vse do lanskega 19. maja prestajal zaporno kazen v KPD Zenica, prav med bivanjem za reškami pa se je poleg svojih dveh osnovnih poklicev izučil še ene obrti — vlomilstva. Tam pridobljeno znanje je s pridom le nekaj mesecev kasneje uporabil v Novem mestu, ko je z stanovanj na Cesti herojev odnesel kar za 1,655.000 din raznih zlatih predmetov, last Ljubice in Jožeta Strnada. Slednja vlom nista opazila tisti dan, ko je bil storjen, saj je Bahtič delo izvedel zelo strokovno, pri čemer mu je največ pomagal v zaporu nabavljen vlomilski glavnik, orodje, ki je med vlomilci zelo cenjeno.

Bahtič je, kot že rečeno, prišel iz zapora lanskega maja, zaposlitev pa, kot je sam povedal, navzlic dvema poklicema ni dobil. Prav zato se je skupaj z bivšim sojetnikom Muhbijem Osmanhodžićem, ki ga je tudi naučil vlomilstva, odpravil v Bosanski Brod, kjer sta vlomila v dvoje stanovanj. Nato sta skupaj odšla še v Dobjoj in setam razšla. Bahtiča je pot vodila do Portoroža, vmes pa se je ustavil v Novem mestu. Kot je sam pred dnevi na glavni sodni obravnavi povedal sodnikom senata novomeškega sodišča, je povsem naključno zašel tudi do blokov na Cesti herojev, tam stopil do 4. nadstropja in vlomil v stanovanje Strnadovih. Plen je bil obilen. Omenimo le več

zlatih moških prstanov, žensko ogrlico z večjim obeskom, zlato žensko zapestnico, žensko verižico, zlat ženski prstan, otroško zlato verižico, zlato sponko za kravate, zlate uhanne, dva zlata obeska, zlat otroški prstan, žensko ročno uro, da ne naštevamo vsega. Stanovanje je Bahtič obhodno vnovič zaklenil, tako da Strnadova dejanja nista opazila tistega dne — bilo je to 21. oktobra lani — pač pa šele nekaj dni kasneje. In šele

podroben pregled ključavnice na vratih, ki so ga opravili strokovnjaki republiškega sekretariata za notranje zadeve, je pokazal sledove nasilnega odpiranja.

Obtoženec je sodnikom v celoti priznal dejanje. Pokazalo se je tudi, da je po vlom dobršen del zlatine prodal, z denarjem pa dokaj lagodno živel v Umagu in Pulju, dokler ga 13. novembra v Doboju niso prijeli in privleli k novomeškemu preiskovalnemu sodniku. Zapišimo, da je bil Bahtič doslej že 7 let po zaporih, za omenjeni vlom in krajo zlatine pa mu je novomeški senat prisodil 5 let zapora, mu v izrečeno kazen vstrel pripor, slednjega pa podaljšal do pravnomočnosti sodbe.

B. B.

Dobrosrčni inšpektorji?

Izvršni svet o delu pravosodnih organov, pravobralnicev in inšpektorjev — Slednji premalo kaznujejo

NOVO MESTO — V izvršnem svetu so pohvalili lanskega leto delo pravosodnih organov, pravobralnice samoupravljanja in javnega pravobranilca ter uprave inšpekcijskih služb, posebno pa doseženo ažurnost poslovanja na temeljnem sodišču. Pri obravnavi poročil o lanskeoletnem delu te ustanov so 3. marca ugotovili, da ogromnih zaostankov iz prejšnjih let skoroda ni več.

in tudi ne posebnih težav pri izvrševanju sodnih odločb.

Tudi delo temeljnega javnega tožilstva, sodišča združenega dela in družbenega pravobranilca samoupravljanja so pohvalili, saj je bila pri reševanju zadev dosežena znatno večja ažurnost. Težav pa kljub vsemu ne manjka. Na sodišču združenega dela jih med drugim predstavljajo sodni izvedenci — strokovnjaki, ki se otepa izvedenskih mnenj, posebno s področja računovodstva in financ. Prav zato nekaterih zadev ne morejo izpeljati do končnih odločb.

Čeprav so tudi pri delu medobčinskih inšpekcijskih služb ugotovljali napredek v primeri s prejšnjimi leti, vendarle niso bili z njimi povsem zadovoljni ob dejstvu, da so tako malo posegali po sankcijah. Iz vseh štirih občin so namreč le v 19 primerih podali predloge javnemu tožilstvu in izrekli le 97 mandatih kazni, ob tem ko so znato presegli plan števila pregledov. V izvršnem svetu so menili, da je temu bržkone vzrok premajhna usposobljenost mladih inšpektorjev za uvedbo postopkov, delno pa njihova družbeno škodljiva širokosrčnost.

R. BAČER

dežurni poročajo

DOMA JE RAZGRAJAL — 3. marca so morali trebanjski miličniki pohiteti na dom 57-letnega Stanislava Muhičiča na Mirni. Možakar je precej okajen doma razbijal in razgrajal, pomiril ga je šele pogled na modre uniforme. Iztreznitev je pričakal v prostorih za pridržanje, moral pa bo še na obisk k sodniku za prekrške.

OB RADIOKASETOFON — Neznani storilec je 3. marca vlomil v stanovanjsko hišo 53-letnega Antona Novine iz Podturna. Neznane se med vsemi predmeti, ki so mu bili na voljo, odločil za radiokasetofon, očitno pa je iskal še nekaj drugega. Nered po omarih je bil kar precejšen, na srečo pa Novini v njih ne spravljajo denarja. Z radiokasetofonom je neznanec, ki ga miličniki še iščejo, bogatejši za 50 tisočakov.

PADEL POD TRAKTOR

METLIKA — 6. marca okoli 9.40 je prišlo na Jarčevi cesti v Metliki do hude prometne nezgode. Josip Bosiljevac iz Grčic pri Ozlju je peljal traktor, za katerega je imel pripet vprežni voz, po Jarčevi ulici, med potjo pa srečal prijatelja, 38-letnega Jureta Brkljeta iz Brogovega. Slednji je hotel skočiti na traktor, da bi se z Bosiljevcom odpeljal proti domu, vendar mu je spodrsnilo. Padel je med traktor in vprežni voz, tako da je čezenj zapeljalo kolo. Hudo poškodovanega so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

OB RADIOKASETOFON

NOVO MESTO — Neznane je 6. marca dopolne vlomil v osebni avtomobil Evgena Pungeričiča. Vozilo je stalo parkirano pred tovarno zdrvil Krka. Storilec je iz njega izmaknil radiokasetofon, šest kaset in nekaj cigaret, tako da je skupne škode za okoli 160 tisočakov.

Vodi in zimi prepuščena stavba

Inšpektorji našli skrajno zanemarjen objekt šentjernejske krajevne skupnosti — Iz pisarn je drla voda — Po stenah obloge ledu — Skrajna neodgovornost

ŠENTJERNEJ — Minuli četrtek, 5. marca, se je obrtna komisija inšpektorjev novomeške UIS mudila v Šentjerneju, naključje pa je hotelo, da so inšpektorji prišli še do enega, povsem nenadejanega odkritja. Pot jih je namreč zanesla tudi na šentjernejsko sejmišče, kjer so si ogledali stojnice, ki sta jih postavila dva gostilničarja za prodajo in točenje pijače ob semanjih dneh. In medtem ko na postavitev in ureditev stojnic ni bilo prav nikakršnih pripomb, se je ostro inšpektorjevo oko ustavilo na bližnji stavbi.

Zidan objekt, zunaj in znotraj ometan, je samo na daleč dajal vtis urejenosti, vse drugače je bilo, ko so si ga inšpektorji ogledali nekoliko pobliže. Stavba, katere lastnik je krajevna skupnost Šentjerneja, podnajemnik v njej pa šentjernejski nogometni klub, je pokazala veliko tega. Šumenje v otranosti je spominjalo na bližino kakšnega slapa, začuda pa ta prisodobna ni prav nič naključna. Iz pisarn je neutrudno tekla voda, po tleh je bil njen nivo vsaj

10 centimetrov, očitno je bilo, da takšno stanje ni od včeraj. Tudi po stenah stranišča je bila debela obloga zaledenele vode, svojevrstne kapnike je oblikovala voda, ki je tekla iz stranišnega kotlička. Tudi okna objekta so bila razbita, nered, kamor je seglo oko. Razumljivo, da so inšpektorji potem, ko so izvedeli ime lastnika, pohiteli na krajevni urad, kjer pa jih je čakalo drugo presenečenje. Tajnik Jože Burger je v pomirjaljočem tonu pojasnil, da za

stanje objekta ve, tudi za to, da v njem poplava, in da bodo že ukrepali. Če ne danes, pa jutri (!). Inšpektorji so, razumljivo, vztrajali pri takojšnjem ukrepanju, saj je voda od ure do ure povzročala večjo škodo, in okoli 14. ure so bili vendarle obveščeni, da je napaka odpravljena.

Dvomimo, da so šentjernejski do tega objekta prišli kar čez noč in brez kakršnihkoli odrekanih, zato bi bilo dobro, če bi temu primerno za stavbo tudi skrbeli. Sicer pa se bodo o tem lahko podrobneje pogovorili ob poročilu, ki ga bodo na svet KS poslali inšpektorji, z njegovo vsebino pa bodo seznanili tudi občinski izvršni svet.

B. B.

DRAGO POŽIGANJE TRAVE

GORNJI VRH — V soboto, 7. marca, je prišlo do požara na zidanihi Jožeta Fluherja v Gornjem Vrhu pri Trebnjem. Možakar je tega dne požigal travo ob zidanihi, veter pa je iskre raznesel naokoli. Ena je padla tudi na podstrežje, kjer je bilo spravljeno okoli 200 kilogramov sena. Nadaljevanje je verjetno jasno. Ogenj je poleg sena upeljal še ostreže, škoda pa je ocenjena na okoli 100 tisočakov.

OBA VOZILA PO SREDINI CESTE

LOKVE — 30-letni Franc Kobetič iz Dreznika se je 4. marca ob 3.30 peljal z osebnim avtomobilom iz Črnomlja proti Semiču. Med vožnjo skozi Lokve je bil z vozilom na sredi ceste, ko mu je nasproti prav tako po sredini pripeljala voznička osebnega avtomobila, 32-letna Marija Kralj s Sel pri Dragatušu. Pri trčenju sta se resneje poškodovala voznik Kobetič in sopotnik v drugem avtomobilu, 34-letni Tomislav Kralj. Obema so nudili zdravniško pomoč v črnomajskem zdravstvenem domu, nakar so ju odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Materialne škode je bilo za 8 milijonov.

Anton Simončič

V dveh minutah! Izjemna pripravljenost gasilcev JE KRŠKO

KRŠKO — »Industrijsko gasilsko društvo Nuklearna elektrarna Krško šteje med najboljše v občini. Vsaj tako se je pokazalo na občinskem tekmovanju, kjer smo zasedli prvo mesto. Poleg tega imamo najsoodnejšo opremo, s katero lahko gasimo tudi v jedrskem okolju, posredujemo pa lahko že v dveh minutah, medtem ko so gasilci krške poklicne gasilske enote pri nas že v štirih minutah. Prav zato na našem občnem zboru ni bilo pripomb na naše delovanje in na našo pripravljenost«, je povedal Anton Simončič, vodja oddelka za požarno varnost v JE Krško in tajnik gasilskega društva.

Za delovanje gasilskega industrijskega društva imajo v JE Krško nasploh zelo veliko razumevanja. Gasilsko društvo šteje 56 članov, od tega je 25 takih, ki so usposobljeni za operativno delovanje. Med njimi je največ vzdrževalcev, ki tako in tako poznajo elektrarno do podrobnosti. V dru-

Kazen za neuspeli požig

Konrad Mak je z oljem polil drva v kleti in jih zažgal — Vinjen nagnjen k požigom — Osem mesecev zapora

SENOVO — Pred senat novomeškega sodišča je moral pred dnevi 25-letni Konrad Mak s Senovega, ki je v priporu že od lanskega 27. oktobra. Mladenič je bil obtožen poskusa požiga, ki pa se je na srečo izjalovil, sicer bi bile posledice kaj lahko katastrofalne.

Kot je sodnikom povedala mati obtoženega Maka, je sin lanskega 24. oktobra prišel domov precej vinjen, to pa je bilo tudi razlog kasnejših dogodkov. Sam Konrad Mak je namreč izjavil, da v takšnem stanju večkrat kaj zažge, in ta sla ga je prišla tudi usodnega dne. 24. oktobra popoldne je stopil v klet stanovanjskega bloka v Titovi ulici 118 na Senovem. Z odpadnim motornim

oljem je polil kup drv v kleti in z vžgalicami zanelil kos čistilne volne, ki jo je prej namočil v olje. Ko je volna zagorela, jo je vrgel na drva, nato pa urno stopil iz kleti, zaklenil vrata in odšel. Velika sreča je bila, da se drva in drugi gorljivi predmeti ob tem niso vžgali in da je ogenj sam od sebe ugasnil.

Mak je sodnikom dejanje v celoti priznal, povedal je tudi, da je po dejanju odšel v restavracijo, od koder je poklical miličnike in jih obvestil o dejanju. Skupaj z njimi je nato odšel v klet. Sodnikom je tudi razložil, da se v takšnih trenutkih ni sposoben obvladati in da je pripravljen zdraviti se, prav zaradi tega pa da mu je za storjeno dejanje žal. Vse to mu je senat pri izreku kazni štel v olajševalno okoliščino, prav tako tudi dejstvo, da izhaja iz neurejene družine, da je bil brez zaposlitve, medtem ko ga je na drugi strani bremenil podatek, da je bil že večkrat pred sodniki. Senat novomeškega sodišča mu je izrekel kazen 8 mesecev zapora, ob tem pa še varnostni ukrep obveznega zdravljenja alkoholičarja in narkomanije. Izrečena sodba še ni pravnomočna.

● Samo če človeka ubiješ, ubiješ njegove misli. (Senoa)

PO DOLENJSKI DEŽELI

● Zanimiv je vsakoletni pregled poročila novomeške UNZ o delu v minulem letu. V tistem, ki bo te dni pred delegati dolenskih občinskih skupščin, je tudi govor o romski kriminaliteti, kot posebnost pa navedeno, da so Romi doslej kralji predvsem oblačila, živila, perutnino in denar, lani pa je v njihovih žetodih končal že kar cel prašič. Enim standard pada, drugim pa očitno raste.

● Imamo tudi uradni podatek: lani se je na Dolenskem od 37 nezadovoljstev delavcev v združenem delu kar 16 končalo s štrajkom. V primerjavi z letom poprej je to kar za 77 odstotkov več. Nekateri vidijo v tem podobnost z rastjo inflacije. Mi tudi: ko bo stopnja inflacije enaka ničli, tudi stavk ne bo več.

● Le kratek čas se je minuli teden veselila težko pričakovane pokojnine 75-letna Marija Bizjak iz Migolice pri Trebnjem. Ženička je le za hip odmaknila pete iz hiše, kar je bilo nekemu povsem dovolj, da ji je zmaknil vseh 90 tisočakov. V kakšni direktorski kuverti se tak kupček sploh opazil ne bi, za Bizjakovo pa bodo zaradi te kraje dnevi do aprilske penzije hudo dolgi.

Po nož v silobranu

Ustavljen postopek zoper 25-letnega Ramo Čivoviča, osumljenega uboja Zvoneta Šošariča

NOVO MESTO — Tragični dogodki, do katerih je prišlo lanskega 8. novembra okoli 4. ure zjutraj v bloku na Drski, zagotovo še niso utonili v pozabo. Mladenički obračun je terjal življenje mladega Zvonka Šošariča, zaradi utemeljenega suma uboja pa je bila podana kazenska ovadba zoper 25-letnega Ramo Čivoviča. Slednji pa pred sodnike ne bo stopil, temeljni javni tožilec je namreč odstopil od pregona, te dni pa je tudi preiskovalni sodnik temeljnega sodišča Novo mesto izdal sklep, da se kazenska preiskava zoper Ramo Čivoviča ustavi. Vsi zbrani podatki in dokazni sopskazali, da je Čivović Šošariča zabodel v silobranu.

močnejše in ker je poznal borilne sposobnosti Šošariča, ki je bil znan karateist, nosilec naziva »mojster 1. dan«, je Čivović odšel v kuhinjo po nož. Vrata so takrat pod težo udarcev pričela popuščati. Čivović je zato hotel še enkrat obrniti ključ, da bi zatil bolje prijel, tisti hip pa so vrata dokončno popustila. Čivović je odskočil, Šošarič pa takoj pričel napadati s karateudarci. Znogoj je nameril v Čivovičevo glavo, slednjemu pa je uspelo umakniti se, tako da je udarec zadel Šimunovičevo, ki je stala za Čivovičem; slednjega je hip zatem zadel še drug udarec. Takrat je Čivović zamahnil z nožem in prav ta vboj je bil, kot je kasneje pokazala obdukcija, usoden. A Šošaričeva razjarjenost se je po tem vboju še stopnjevala. Povsem nekontrolirano je pričel točiti po Čivoviču, kar brez dvoma kaže njegovo zagrizenost in vztrajnost, da z nasprotnikom obračuna, istočasno pa prejel vboje z nožem. Šošarič je nehal z udarci šele, ko je pričela Šimunovičeva kričati, da bo poklicala miličnike, in odšel. Epilog je znan: Šošarič je nekaj zatem kmalu po prihodu v bolnišnico izkrmavel.

Zasižanih je bilo kar 12 prič, pregledan je bil kup dokazanega gradiva, eno z drugim pa je dalo dovolj natančen pregled nad dogajanja usodne noči. Pravzaprav bi jih lahko razdelili v dva dela: tistega, ki se je dogajal okoli 2. ure v novomeškem »G« klub, in tistega, ki je imel za posledico tragično smrt Zvoneta Šošariča.

Ramo Čivović je tisto noč okoli 2. ure prišel v »G« klub, kjer mu je med pogovorom z nekim prijateljem pričel Šošarič groziti. Po prepričanju skočila drug v drugega, kot je izjavil Čivović, ga je Šošarič pri tem udaril v vrat, sam pa da mu je udarec vrnil. Navzoči so ju nato razdvojili, pri čemer je Šošarič na vsak način hotel obračunati s Čivovičem. Slednji se je zato odpravil na Drsko, kjer je v bloku živel skupaj s prijateljico Milko Šimunovič. Ko je bil kakih 15 do 20 minut doma, je zaslišal zvonec vhodnih vrat in glasove, ki jih je takoj prepoznal. Šošarič ga je pozival na pretep, razbijal je vrata, in medtem ko ga je Čivović opozarjal, naj se odstrani, so udarci po vratih postajali vse močnejši. Čivović je skušal Šošariča odvrti tudi z grožnjo, da ga bo ubil, a zaman. Kot je povedal med preskavo, je občasno pred vrati slišal tudi šepetanje, zato je bil prepričan, da je napadalcev več. Ker je postajalo razbijanje po vratih še

Približno takšna so bila torej dejstva, na podlagi katerih je temeljni javni tožilec odstopil od pregona. Nesporno je pač, da se je imel Čivović ob takšnem napadu pravico braniti, prav nič pa ni tudi pretiral, ko si je za obrambo izbral nož. Kajti Šošaričeva agresivnost je bila očitna, poznana je moč strokovnih karate udarcev, ki so lahko tudi smrtni, in zanesljivo bi bil v takšnem obračunu Čivović, ki je resda obvladal nekaj borilnih veščin, a neprimerno manj od Šošariča, brez slehernih možnosti. Težko je ob tem tudi reči, kaj je Šošariča tako razjezilo, da za željo po obračunu ni postavil nikakršne cene, a nekaj je k temu zagotovo prispeval tudi alkohol. Slednji ima v mladostni vročekrvnosti dvojno moč. Tokrat je to vnovič pokazal.

BOJAN BUDJA

Trgovci »ogroženi« tudi zvečer

Poostren nadzor zbirnih inšpektorjev

RIBNICA — Med trgovci je zavladal preplah. Inšpektorji ne obiskujejo več trgovin le med uradnimi urami, ampak tudi popoldne in zvečer. Izrečenih je bilo tudi veliko mandatih kazni. Sanitarni inšpektor Predrag Petrovič je o vsem tem povedal nekaj več.

»Pri rednem nadzorstvu prometna z živili v trgovinah ugotovljamo največ pomanjkljivosti v zvezi z neustreznostjo delovne opreme, s čimer se povečuje nevarnost v pomožnih prostorih pa tudi priprav, opreme in pribora za delo.

Razen tega se delavci ne drže tistega, kar so se naučili pri osnovnem tečaju iz higijene živil in osebne higijene.« je povedal inšpektor Petrovič, ki je samo v prvih dvajsetih dneh v februarju izrekel 26 mandatih kazni v skupnem znesku 48.000 din. Kaznovale je odgovorne osebe in delavce povsod, kjer je odkril pomanjkljivosti. V Ribnici je bilo največ kazni v Mercatorjevem tozdu Jelka in njegovih trgovinah ter v trgovinah Kmetijske zadruge.

J. PRIMC

MED PREHITEVANJEM GA JE ZANESLO — 27-letni Rifat Muratović iz Bitnice se je 1. marca okoli 12. ure peljal z osebnim avtom iz Ljubljane proti Zagrebu. Nekje v Selih pri Karteljevem je med vožnjo v klanec pričel prehitovati neznan vozilo pred seboj, takrat pa ga je zaradi prevelike hitrosti zaneslo. Muratović je zapeljal na travnato bankino, nekaj časa vozil po njej, nato pa zapeljal še čez nasip in trčil v drevo. V nezgodi se je lažje poškodoval voznik, ob njem pa še sopotnika, 22-letni Velislav Novaković iz Zaglavaka in 25-letni Avgust Pleterski iz okolice Krškega. Slednja dva so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, medtem ko je

bilo materialne škode za 100 tisočakov. **OB ZAVIRANJU NA BANKINO** — 4. marca ob 5.45 je 28-letni Rajko Hajdinović iz Gornje Kovačice peljal tovornjak s polpriklonikom po magistralski cesti iz Zagreba proti Ljubljani. V levem in preglednem ovinku pri Podgračnem je opazil, da mu nasproti pelje po levi strani ceste drug tovornjak, zato je pričel zavirati in se umikati v desno. Zapeljal je na bankino, vozil po njej še kakih 25 metrov, nakar se je tovornjak prevrnil s ceste. Hajdinović se je ob tem na srečo lelaže poškodoval in so mu nudili zdravniško pomoč v bregiški bolnišnici, zato pa je bila materialna škoda ogromna: ocenili sojo kar na 5 milijonov dinarjev.

Šimunič še dva republiška naslova

Uspeh topliških atletov na dvoranskih prvenstvih

DOLENJSKE TOPLICE — Nedavnega pionirskega in članskega atletskega prvenstva Slovenije v dvoranih so se uspešno udeležili tudi tekmovalci iz Dolenjskih Toplic. Domov so se vrnili kar s tremi zlatimi in dvema bronastima odličjema, posebej velja ob tem omeniti rezultat pionirja Matjaža Markoviča, ki je zlato v teku na 60 m z ovirami osvojil z izenačenim republiškim rekordom 8,6 sekunde.

Vsaga 12-letni Irena Špelčič in Vanja Lukšič sta bili najmlajši udeleženci prvenstva, a po rezultatih povsem v vrhu. Prva je bila na 60 m z ovirami dosegla rezultat 10,0 in bila četrta, v skoku v daljino pa je dosegla 5,12 m in osvojila bronasto medaljo. Takoj za njo je bila na 4. mestu Lukšičeva, ki je skočila 4,92 m, v teku na 60 m z ovirami pa za las zgrešila finale. Omenimo ob tem še 6. mesto Markoviča v teku na 60 m in 7. mesto Kraševčeve v isti disciplini.

Lep uspeh najmlajših sta dopolnila še Hrenova in Šimunič v članski konkurenci. Šimunič je najprej na državnem prvenstvu osvojil srebro, 14 dni zatem pa na republiškem prvenstvu še dva naslova prvaka in bil najuspešnejši udeleženec: zmagal je v troskoku s 16,01 m in skoku v daljino s 7,28 m, medtem ko je Hrenova v skoku v daljino osvojila bron z rezultatom 5,59 m.

DANES PRIČETEK PRVENSTVA NOVEGA MESTA

NOVO MESTO — V prostorih šahovskega kluba na Loki se bo danes pričelo občinsko prvenstvo za leto 1987. Pravico do nastopa imajo vsi mojski kandidati, prvokategorijci in prvi štiri je polifinalnega turnirja. Pričetek prvenstva bo ob 17. uri.

PUCLJU MARČEVSKI TURNIR

NOVO MESTO — 18 udeležencev je nastopilo na rednem mesečnem hitropoteznem turnirju ŠK Novo mesto za marec. Jože Pucelj je s 15 točkami osvojil prvo mesto. Sledijo: Škerlj 14, Kastelec 13,5, Milič 13, Stokanovič 12, Rudman 11, Brajkovič 11, Ščap 10, itd.

Čisti računi za drugo stoletje

Jože Mozetič, predsednik Kolesarske zveze Slovenije, o razmerah in ciljih tega vse bolj priljubljenega športa

METLIKA — Spori, nesoglasja, časopisne polemike in še kaj je obeleževalo čas, v katerem je na čelo slovenske kolesarske organizacije stopil Metličan Jože Mozetič. Temu primerne so bile tudi prve naloge novega vodstva republiške zveze. Danes, ko je od tega preteklo že nekaj časa, lahko rečemo, da je bilo delo dobro zastavljeno, to pa kažejo tudi prvi rezultati.

»Res so se v zadnjem obdobju pojavljala različna, tudi nasprotujoča si gledanja na delo v vrhunskem kolesarstvu, kar pa še ne pomeni, da je ta šport v krizi. Osnovni problem se je pojavljal v odnosu med reprezentanco in klubi, o čemer je bilo že veliko povedanega. Program dela je bil v minulosti izključno podrejen reprezentanci, kar je povzročilo kritike v klubih. Slednji pač v svoje tekmovalce veliko vlagajo in po svoje je razumljivo, da hočejo svoje kolesarje imeti tudi zase, da vozijo na njihovih, domačih dirkah. Mislim pa, da so se stvari uredile in tudi skupščina kolesarske zveze je postavila zahtevo, da s preteklostjo opravimo, da se različni interesi uskladijo. Temu primerno smo izvedli nekaj kadrovskih sprememb, strokovnjake smo usmerili le v strokovni svet zveze, medtem ko so v predsedstvu posamezniki, ki bodo problematiko sposobni obravnavati širše, ne zgolj iz klubskih interesov.«

»Veliko je sedaj govora o novem razvojnem programu slovenskega kolesarstva, ki bi naj v ta šport vnesel precej novosti in prinesel tudi večjo kvaliteto.

»Izdelava razvojnega programa slovenskega kolesarstva je bila ena naših prvih nalog. Gradivo je strokovni svet že pripravil, pred dnevi smo o njem razpravljali na predsedstvu zveze. Bistvo programa je v tem, da v ospredje postavlja strokovno delo, da odkrivanje talentov ne bo več prepuščeno naključju, pač pa bo rezultat načrtnega in

pokalu. To pa bi bil že izreden uspeh.«

»Smo na pragu praznovanja 100-letnice začetkov organiziranega kolesarstva v Sloveniji. Kako jo bomo obeležili?«

»Odlučili smo se za delovno proslavo jubileja, vsa tekmovanja, naj bodo vrhunska ali rekreacijska, naj bi nosila obeležje tega dogodka. Začetek proslavljanj bo z letošnjo izredno močno mednarodno dirko Alpe-Adria, pripravljamo razstavo o razvoju tega športa v Ljubljani, natečaj za likovne prispevke osnovnošolcev in še kaj. Imenovan je tudi že častni odbor proslavljanj, ki ga vodi Franc Popit, predsednik predsedstva SRS. Ob tem velja omeniti, da je kolesarstvo ena najstarejših športnih panog v Sloveniji in proslavljanje naj da tudi poudarek na množičnosti in popularizaciji tega športa. Najpomembneje pa je, da skušamo kolesarji v drugo stoletje stopiti s čistimi računi in jasno zastavljenimi cilji.«

B. BUDJA

Jože Mozetič: »Moramo stopiti na stopnice više k svetovnemu vrhu, ta stopnica pa pomeni boljšo organiziranost in strokovno delo.«

TENIŠKI TURNIR OB DNEVU ŽENA

KRŠKO — Teniški klub Krško je ob dnevu žena priredil teniški turnir, na katerem so se v nedeljo, 8. marca, pomerile članice domačega kluba. Zmagala je Irena Čargo, 2. mesto je osvojila Vida Ribnikar, 3. je bila Natalija Kranjc, 4. pa Magda Ivanovič.

SKUPŠČINA DOLENJSKIH KEGLJAČEV

NOVO MESTO — V prostorih Doma JLA je bila pred dnevi skupščina območne kegljaške skupnosti Novo mesto, na kateri so predstavniki klubov iz štirih dolenjskih občin opravili inventuro preteklega dela in sprejeli nov program. Za predsednika skupnosti in predstavnika v republiški kegljaški zvezi je bil izvoljen Avgust Avbar, za tehničnega vodjo pa Niko Goleš.

NASVETI NISO ZALEGLI — Tudi številne minute odmora, ki jih je v sobotnem dramatičnem srečanju med Pionirjem in Rijeko zahteval Lojze Babnik, trener domače vrste, niso zalegle. Vernig, Petkovič, Goleš, (od leve proti desni) in sogiralci so očitno podlegli pritisku pomembnosti srečanja, saj so napravili nekaj res začetniških napak. (Foto: B. B.)

Brez zveznega ligaša?

Kriva premajhna motiviranost športnikov ali kaj

Bo novomeški šport v prihodnji tekmovalni sezoni brez zveznega ligaša? To je vprašanje, ki si ga številni ljubitelji športa v Novem mestu po sobotnem pričakovnem porazu edinega drugoligaša ta čas, odbojkarjev Pionirja, vse pogosteje zastavljajo. Odgovor na to bomo dobili že kmalu, kajti do konca prvenstva v II. zvezni odbojkarjski ligi so še slabi trije meseci, takrat pa bo zaključeno tudi prvenstvo v ženski republiški rokometni ligi, kjer naj bi nastov — tako so vsaj predvidenja — ostal v Novem mestu, to pa bi bila tudi priložnost za kvalifikacije in vstop v drugoligaško konkurenco.

Na razplet bomo torej morali še počakati, a dejstvo, da smo v Novem mestu tako rekoč vsako leto ob koncu tekmovalne sezone pred podobnimi ugibanji, ostaja. Vzroke za to je nemogoče najti brez podrobnejše analize, nekaj pa ven-

darle lahko ugotovimo. Pogoji za delo v športu z žogo so v novomeški občini, vsaj kar zadeva pokrita športna igrišča, dovolj dobri. Tudi o slabi motiviranosti bi težko govorili. Navsezadnje je odbojkarje lep čas vodil trener jugoslovanske državne reprezentance in kasneje izkušen prvotligaški igralec in reprezentant, košarkarje vodi trener, ki se je s svojim delom izkazal tudi v Italiji, pri delu z rokometničarji pomaga trener, ki je član strokovnega sveta jugoslovanske rokometne zveze. Zdi se torej, da je problem v motiviranosti športnikov, ki jih pogujejo tekmovalni sistem v posameznih panogah, pa njihovo domala vsakoletno spreminjanje. Cilj vsakega boljšega športnika je napredovanje, če te možnosti ne vidi, tudi volje za delo in zavzet trening ni. Začaran krog torej, ki mu v danih razmerah ni videti izhoda.

B. B.

Tekmovalo 160 smučarjev

Na Javorovici že 15. spominski veleslalom

JAVOROVICA — V spomin na zadnji boj IV. bataljona Cankarjeve brigade je bil v nedeljo na smučiških Javorovici že petnajsti memorial veleslalom, ki se ga udeležilo 160 tekmovalcev, predvsem iz domačih smučarskih društev. Tekmovalci so vozili po dveh progah. Prvo so imenovali po komandantu Mihi Tkaliču, drugo (lažjo), pa po komisarki Tončki Sobar.

Rezultati: cicibanke: 1. Irena Auersperger (Rog), 2. Petra Rečelj (Šentjerne), 3. Polona Artač (Rog); cicibani: 1. Kristijan Turk (Rog), 2. Simon Rečelj (Senti.), 3. Gašper Cajner (Rog); mlajše pionirke: 1. Barbara Zalokar (Rog), 2. Urška Korasa (Gorjanci), 3. Stanka Goršič (Šentjerne); mlajši pionirji: 1. Tomaž Cuihar (Senti.), 2. Andrej Avsec (Gorjanci); starejše pionirke: 1. Martina Hribar (Trimo), 2. Mateja Kos, 3. Jerneja Počrvina (obe Rog); starejši pionirji: 1. Matej Rešetič (Senti.), 2. Robi Medle, 3. Boštjan Božič (oba Gorjanci); mladinke: 1. Špela Kusič, 2. Urška Kusič, 3. Andreja Golob (vse Rog); mladinci: 1. Marko Vesel, 2. Gregor Koprivnik, 3. Pavle Žunič (vsi Rog). Članice: 1. Mateja Jakša (Rog), 2. Mateja Žugič (Podbočje), 3. Urška Račević (Rog); člani: 1. Robi Peric, 2. Janez Novinec, 3. Darko Marolt (vsi Rog); veteranke: 1. Tončka Grubar (Senti.), 2. Katjuša Borsan (Gorjanci), 3. Marija Grubar (Senti.); veterani: 1. Tone Vesel, 2. Peter Henčič (oba Rog), 3. Ignac Bratkovič (Senti.).

J. P.

CIBONA GOSTOVALA V RIBNICI

RIBNICA — Brez dvoma je bilo košarkarsko srečanje minuli teden med ekipama zagrebške Cibone in ljubljanskega Mineral Slovana športni dogodek leta v Ribnici. Dvakratni evropski prvaki na čelu z Draženom Petrovičem, ki je bil z 31 koši tudi najboljši strellec srečanja, so navdušili kakih 2.000 gledalcev v dvorani ribniškega športnega centra, končni rezultat pa je bil 132:113 (67:56) za Zagrebčane. Predstavniki obeh klubov je sprejel tudi predsednik SO Ribnica Franc Lapajne, svoje pa je k odlični organizaciji srečanja prispeval delovni kolektiv Rika.

M. G-č.

NAMIZNI TENIS V BRUSNICAH

BRUSNICA — Športno društvo iz Brusnic organizira tekmovalno dvojico n posameznikov v namiznem tenisu. Turnir se bo pričel v nedeljo, 22. marca, ob 10. uri v telovadnici brusniške osnovne šole. Prijave bo organizator sprejemal pred pričetkom tekmovalja. Podrobnejše informacije so na voljo po telefonu 85-981.

EKIPNA ZMAGA DOLŽU

DOLŽ — Športno društvo Dolž je v nedeljo, 8. marca, v počastitev dneva žena pripravilo zanimiv šahovski turnir, že 3. po vrsti. Ekipna zmaga je pripadla gostiteljem, po trije prvouvrščeni v vsaki kategoriji pa so prejeli priznanja.

Cilj je majica državne reprezentance

Igor Kranjec z Rožnega zelo obetaven kolesar

ROŽNO — Še ne 14-letni Igor Kranjec z Rožnega je dober učencec, pretežni del prostega časa pa porabi za kolesarstvo, ki je že nekaj časa več kot zgolj rekreacija. Igor se je namreč s trdim delom prebil med najbolj obetavne tekmovalce krškega kolesarskega društva »Matija Gubec«, ustanovljenega šele predlani.

Krčani premorejo zaenkrat 10 aktivnih tekmovalcev, razen tudi obetavnega mlajšega mladince Tomaža Logarja so lani še vsi spadali v kategorijo pionirjev. Kranjec pa se je že lani uspešno kosal v konkurenci mlajših mladincev. Na državnem prvenstvu v ciklokrosu je bil 19., večino svojih tekmecev pa je ugnal na republiškem prvenstvu, kjer se je zavihtel kar na 4. mesto. Uspeh je bil toliko večji, ker je bil Igor menda edini tekmovalce, ki je tekmoval z navadnim kolesom Maratonom. Pri klubu so ga le nekotlikanj preuredili, da ne bi bil zavoljo slabše opreme že vnaprej odpisan za kakšno vidnejšo uvrstitev.

Igor Kranjec: »Kolesariti sem začel starejšim bratom Stanetom.«

»Vadim petkrat na teden. Vsakokrat prevozim okoli 50 kilometrov. Enkrat sem na treningu močno padel, a treba je pač biti na vse pripravljen, če želim kdaj obelčati majico z državnim grbom. Pravijo, da ta cilj zame ni neuresničljiv niti ne tako zelo oddaljen. Ker sem še mlad, volje pa mi tudi ne manjka, upam, da bom uspel,« je povedal Igor Kranjec.

Pri KD Matija Gubec v Krškem so zadovoljni z marljivim in skromnim mladincem, ki je na lanskem ekipnem državnem prvenstvu družno z Logarjem »vlekel« še druge. Če bi imeli še enega takega tekmovalca, bi bili gotovo vsaj za 5 mest višje.

P. P.

STRELCI SO ZAČELI S TEKMOVANJI

NOVO MESTO — S tradicionalnim tekmovalcem v streljanju z zračno puško, posvečenemu dnevu žena, je strelska zveza uradno pričela novo sezono. Tekmovalja se je udeležilo 32 tekmovalcev. Pri ponirkih je najbolje zadevala Lilijana Stevanovič, pri pionirjih Tomaž Brinovec (oba iz OŠ »Katje Rupena«), pri članicah je bila najboljša Smiljana Kos (SD »Pionir«, pri članih pa Mirko Bele (SD »Krka«) s 183 krogi. Ekipno je zmagala SD Krka s 520 krogi. Na dan žena je bilo občinsko tekmovalje v streljanju z zračno puško za »zlato puščico«. Tudi na tem tekmovalju sta se najbolje odrezala Smiljana Kos in Mirko Bele.

J. P.

Prva set žoga je zapravljen

Po ogorčenem in izenačenem boju Pionirjevi odbojkarji ostali v soboto praznih rok — Sedaj ogorčen boj za obstanek — Kočevke dobile brez boja

Takšne drame, kot smo ji bili priča v soboto, novomeška športna dvorana že dolgo ni doživela. Po domala poltretjo uro trajajočem boju v eni odločilnih srečanj II. Zvezne odbojkarjske lige za obstanek v tej družini so igralci novomeškega Pionirja sklonjenih glav zapuščali parket. Izgubili so domala že dobljeno srečanje, ta poraz pa jih je potisnil v ozek krog ekip, ki jih do konca prvenstva čaka ogorčena borba za ohranitev drugoligaškega statusa. Eno set žogo so pionirjevi v soboto že zaigrali.

PIONIR — RIJEKA 2:3 (11, 14, -8, -10, -14) — Običajno po tako izenačenem boju in tesnem porazu govorimo o tem, da je porazencu športna sreča obrnila hrbet. Nemara bi za zadnje minute sobotnega srečanja v novomeški športni dvorani temu lahko celo pritrdili, gledano v celoti, pa ostaja, da so Novomeščani za poraz sami krivi. Vodili so 2:0 v setih, imeli veliko psihološko prednost, saj je nasprotnik v tem nizu vodil že z 8 točkami prednosti, imel set žogo, a vendarle izgubil, toda Novomeščani tega niso znali izkoristiti. Resda so igrali brez Komadine, a to v sobotni tekmi ni bilo odločilno. Komadina je igralec, ki veliko prispeva v igri ob mreži, ta pa tokrat ni odločala o zmagovalcu. Gostitelji so odpovedali drugie. Škoda, da nimamo na voljo podrobne statistike srečanja, a gotovo se ne bomo dosti zmotili, če zapišemo, da je domala vsak tretji servis pionirjevcevc končal bodisi v mreži, bodisi zunaj igrišča. In če k temu prištejemo še slab sprejem

servisa — na ta način so Novomeščani izgubili tudi zadnje, odločilno žogo srečanja — potem so vzroki poraza na dlani. Svoje je verjetno odigrala tudi pomembnost sobotne tekme, saj bi jo Novomeščani morali dobiti, če so hoteli mirnejše nadaljevanje prvenstva. Res škoda, kajti po dveh zaporednih tesnih porazih je ekipi zagotovo padla tudi morala, ta pa bo v finalu prvenstva še kako potrebna.

Pionir: Vernig, Brulec, Prah, Petkovič, Goleš, Travižan, Resnik, Koprivnik.

Zanimiv je sedaj pogled na spodnji del prvenstvene razpredelnice: na 9. mestu je Pakrac Papuk z 10 točkami, 10. je Pinor (8), 11. Rijeka (prav tako 8), 12. Fužinar (4) in 13. Zadar (2). Zelo verjetno pa je, da bo Pionir po sobotnem kolu zadržal mesto niže, kajti Novomeščani gostujejo pri Metalcu, kjer objektivno ni moč računati na presenečenje, medtem ko bodo imeli Rečani v gosteh ekipo Pakrac Papuka.

KOČEVJE-FUŽINAR ml 3:0 (b.b.) — V nadaljevanju ženske I. republiške lige so Kočevke brez boja dobile srečanje z mladinkami Fužinarja in tako obdržale prednost osmih točk pred drugouvrščeno ekipo Krma. V sobotnem kolu potujejo Kočevke v Črnuče, kjer jih čaka tamkajšnji Partizan. B. B.

Po normo za Sarajevo

Nada Učakar o kočevskem strelstvu — V Žalcu republiško, v Sarajevu pa državno prvenstvo

KOČEVJE — Občinska strelska zveza v Kočevju, ki združuje danes 596 strelcev v 16 društvih in družinah, že nekaj let dosega lepe rezultate, še posebej od leta 1979, ko je stvari v svoje roke vzel Ernest Deržek, sedanjí predsednik OZS v Kočevju. Njegovo delo hvalijo vsi, tudi današnja sogovornica Nada Učakar, po rezultatih danes prva strelka kočevske strelske družine.

»Povsem naključno sem se zapisala temu športu. Pred petnajstimi leti sem bila priča nekemu tekmovalju v Kočevju in se odločila, da še sama preizkusim, koliko mirno roko imam. Ni bilo dolgo, ko sem na srečanju zaposlenih v Vozilih in Itasu že osvojila prvo mesto,« se svojih začetkov spominja Učakarjeva.

Potem, ko je nekaj časa nastopala za SD Mirko Bračič v Itasu, je hitro uvela priključek z najboljšimi v Sloveniji in že po letu 1980 pričela dosegati vidne rezultate. Tiso ji prinesli kar nekaj medalj na republiških prvenstvih tako v posamični kot ekipni konkurenci.

»Streljanje zahteva veliko dela in vsakodnevni trening. Še posebej veliko delam letos in to se na rezultatih pozna. Do 350 krogov od 400 možnih je moč priti sorazmerno lahko, za vsak nasle-

dnji krog pa je potrebno veliko dela in odrekovanja.«

Kočevska ekipa je po rezultatih najboljša v regiji. Poleg Učakarjeve je tu še njena klubska kolegica Marija Zalar, po rezultatih ob boku Nadi, tako da ni nič čudnega, če si ženska vrsta izborila nastop v finalu republiškega tekmovalja, ki bo 22. marca v Žalcu.

»Seveda je v Kočevju še veliko stvari, ki jih je treba urediti, da bo ta šport končno le dobil mesto, ki mu gre. Osnovni jestrelišče, tako tisto za nas, ki streljamo z zračno puško, kot za tiste z vojaškim orožjem. Nič ne kaže zaenkrat, da bi lahko prišli do teh objektov, in zagotovo bomo še nekaj časa gostje starega strelišča na Rudniku. Drugi problem je denar. S tistim, ki ga dobivamo od občinske TKS, si orožja in suknjičev za nastope in trening ne moremo kupiti, tako da večji del bremena ostaja na nas samih.«

Upati je le, da te težave ne bodo vplivale na rezultate, še posebej ne na nastop v Žalcu, kjer bodo Kočevke skušale izpolniti normo za nastop na državnem prvenstvu, ki bo sredi aprila v Sarajevu. Negre pa, da ob koncu nebi omenili še enega problema kočevskega strelstva. SD Kočevje, ki tekmuje v I. republiški ligi, nikakor ne more najti skupnega jezika z mestnim tekmeccm, ekipo SD Mirko Bračič Itas, ki tekmuje v II. republiški ligi. Takšno rivalstvo gotovo ni v prid nadaljnjemu razvoju kočevskega strelstva.

M. GLAVONJČ

TURNIR LJUBLJANČANOM

ČRNOMELJ — V športni dvorani Loka je bil pred dnevi turnir v malem nogometu, na katerem je nastopilo 26 ekip, organizatorja pa sta bila NK Bela krajina in občinska skupščina. Rezultati končnice: PLS — Ozalj 0:1, Feribar — Parketarstvo Novak 2:0, Setnikar — Kroacija 1:0, Ozalj — Feribar 1:1, Feribar — Setnikar 1:2, Setnikar — Ozalj 3:1.

M. G-č.

Nada Učakar: »Za vsak krog je potrebno veliko dela in odrekovanja.«

igmp

SAVA KRŠKO

n. sol. o.

IGMP SAVA KRŠKO
TOZD IGM

Komisija za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge:

**1. UPRAVLJANJE STOLPNEGA DVIGALA
V DE DRNOVO**Pogoji:
tečaj za upravljanje stolpnih dvigal, 2 meseca ustreznih del. izkušenj, delo je za nedoločen čas in s polnim delovnim časom ter v dveh izmenah, poskusno delo 1 mesec.**2. MANJ ZAHTEVNO DELO PRI
PROIZVODNJI BETONSKIH IZDELKOV**

(5 delavcev) v DE Drnovo in DE Brege

Pogoji:
NK delavci, delovne izkušnje so zaželeno, delo v dveh izmenah in z enomesečnim poskusnim delom; za 3 delavce je delo za nedoločen čas in za 2 delavca za določen čas 3 mesece.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: IGMP SAVA Krško, CKZ 59, 68270 Krško.

Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po preteku roka za zbiranje prijav.

199/10-87

PIONIRGIP PIONIR, TOZD KERAMIKA
IN ZAKLJUČNA DELA

68000 Novo mesto, Slakova 5

Jugoslavija

telefon: (068) 21-201, 24-298

telex: 35710 yu pionir

Od 9. do 31. marca

Razprodaja pečnic v klasi
in opuščenih programov
popust 20 - 40 %Vsak delovni dan in
v soboto od 7 - 17hSALONIT ANHOVO
TOZD OPEKARNA BREŽICE — RUDNIK
GLOBOKO,
BREŽICE

Komisija za delovna razmerja

objavlja

potrebo po delavcu za opravljanje del in nalog

STROJNEGA VZDRŽEVALCA

Pogoji za sprejem: končana poklicna šola za strojnega mehanika ali kjučavničarja in 1 leto delovnih izkušenj pri opravljanju nalog strojnega vzdrževanja. Dela in naloge razpisujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in poizkusno dobo 3 mesecev.

Prijave zbiramo komisija za delovna razmerja 8 dni po dnevu objave razpisa.

O izbiri bomo prijavljene kandidate pisno obvestili v 30 dneh po poteku razpisa.

190/10-87

Svet VIO Brežice, o.s.o.,
TOZD Vzgojnovarstvena organizacija
Brežice, o.sol.o.

razpisuje

na podlagi določil samoupravnih splošnih aktov

dela in naloge

RAVNATELJA

Za ravnatelja je lahko imenovan, kdor:

- izpolnjuje splošne, z Zakonom o združenem delu in družbenim dogovorom občine Brežice določene pogoje,
- izpolnjuje pogoje za opravljanje del vzgojitelja ali strokovnega delavca po določilih 38. in 39. člena Zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok in izpolnjuje pogoje za opravljanje del učitelja po določilih 96. člena Zakona o osnovni šoli,
- ima 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 2 leti dela pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok,
- ima organizacijske in strokovne sposobnosti, kar dokazuje s svojim preteklim delom,
- ima ustrezne moralno-politične lastnosti, ki se kažejo v pravilnem odnosu do socialistične ureditve.

Dela in naloge ravnatelja razpisujemo za 4 leta.

Razpis traja 10 dni po objavi.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili na naslov: VIO Brežice — TOZD Vzgojnovarstvena organizacija, Brežice, Tomšičeva 5.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v zakonitem roku po preteku razpisa.

194/10-87

Na podlagi 51. člena zakona o stavbnih zemljiščih (Uradni list SRS, št. 18/84) ter 8. člena odloka o stavbnih zemljiščih na območju občine Trebnje (Skupščinski Dolenjski list, št. 17/86)

OBJAVLJA

sklad stavbnih zemljišč občine Trebnje na podlagi sklepa komisije za oddajo stavbnega zemljišča, sprejetega na 7. seji dne 9. 3. 1987,

JAVNI RAZPIS

za oddajo stavbnih parcel za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš, in sicer:

NASELJE MOKRONOG

- individualna stanovanjska hiša na parc. št. 30/24, njiva v izmeri 650 m²
- 1. odškodnina za zemljišče znaša 530 din/m² in sicer 344.500 din;
- 2. prispevek k stroškom priprave in delne komunalne opreme pa znaša 1.616.608 din,

NASELJE MIRNA

- individualna stanovanjska hiša na parc. št. 25/52, njiva v izmeri 661 m²
- 1. odškodnina za zemljišča znaša 530 din/m² in sicer 350.330 din;
- 2. prispevek k stroškom priprave in delne komunalne opreme pa znaša 2.248.380 din.

Pod delno komunalno opremo je zajeto nizkonapetostno električno omrežje brez javne razsvetljave, kanalizacija, vodovod in cesta v asfaltni izvedbi.

Vsak ponudnik bo moral še posebej plačati:

- prispevek za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča,
- elektroenergetski prispevek v odvisnosti od moči vhodne varovalke,
- prispevek za priključitev na javno vodovodno omrežje,
- na svoje stroške zgraditi priključke na komunalne naprave (cesto, vodovod, kanalizacijo, elektriko),
- urediti okolico objekta v skladu z lokacijskim in gradbenim dovoljenjem,
- sofinancirati manjkajoče komunalne naprave, ki še niso zgrajene (dograditev cest s pločniki v asfaltni izvedbi, zgraditev javne razsvetljave, telefonskega omrežja).

Če organizacija združenega dela, v kateri ponudnik dela, ne združuje sredstev za komunalno opremo po posebnem samoupravnem sporazumu, bo ponudnik dodatno plačal še vrednost nepovratnih vlaganj v komunalno opremo v višini 532 din za 1 m² stavbnega zemljišča.

Ostali pogoji:

1. Odškodnino za zemljišče ter stroške priprave in delne komunalne opreme je ponudnik dolžan plačati v roku 30 dni po podpisu pogodbe o oddaji stavbnega zemljišča, po tem roku tečejo veljavne zamudne obresti.
2. Ponudnik je dolžan zgraditi objekt do III. gradbene faze v roku 5 let po pridobitvi zemljišča.
3. Ponudnik je dolžan plačati varščino v znesku 10% od celotne vrednosti komunalno opremljenega zemljišča.
4. Varščino je potrebno nakazati na žiro račun št. 52120-654-65123 — Sklad stavbnih zemljišč občine Trebnje in potrdilo o vplačilu priložiti prijavi. Varščina se uspelemu ponudniku vračuna brezobrestno v ceno stavbnega zemljišča, neuspelemu pa se varščina vrne brez obresti, najkasneje v roku 30 dni po izbiri najugodnejšega ponudnika.
5. Rok za vložitev prijave je 15 dni po objavi tega razpisa. Prijave morajo biti zapečatene, na ovojnici pa oznaka »javni razpis«. Prijavo je potrebno nasloviti na Sklad stavbnih zemljišč občine Trebnje, Goliev trg 5.
6. Ponudnik, ki najbolj izpolnjuje razpisne pogoje, mora najkasneje v roku 30 dni po sprejemu obvestila skleniti s Skladom stavbnih zemljišč pogodbo o oddaji zemljišča, ker bo sicer zemljišče oddano naslednjemu najugodnejšemu ponudniku.
7. Ob odpiranju prijav bo komisija za oddajo stavbnih zemljišč zahtevala od ponudnika dodatno dokumentacijo, če bo ta potrebna za ugotovitev najugodnejšega ponudnika.
8. Če se bo za posamezno zemljišče prijavilo več ponudnikov, ki izpolnjujejo pogoje razpisa, bo komisija izdelala prednostni vrstni red na podlagi meril, določenih v odloku o stavbnih zemljiščih na območju občine Trebnje.
9. Stroški objave se zaračunajo v ceno stavbnega zemljišča.
10. Obrazec za prijavo ter ostali razpisni pogoji so ponudniku na razpolago pri Skladu stavbnih zemljišč občine Trebnje, Goliev trg 5.

Številka: 465/03/86-3
Datum: 9. 3. 1987SKLAD STAVBNIH ZEMLJIŠČ
OBČINE TREBNJE
204/10-87Zbor delovne skupnosti Računovodski biro
Kočevje

razpisuje prosto delovno mesto

**INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA
ORGANA OZD**

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- višja šola ekonomske smeri in 4 leta delovnih izkušenj ali
- srednja šola ekonomske smeri in 6 let delovnih izkušenj. Kot enakovredna izobrazba se šteje VŠI oziroma SŠI, priznana po samoupravnih aktih podjetja.
- da je strokovno usposobljen za to delovno mesto,
- da ima organizacijske sposobnosti ter je moralno-politično neoporečen.

Delo se združuje za 4 leta.

Stanovanja ni.

Kandidati naj pisne vloge z dokazili o izobrazbi in kratkim življenjepisom pošljejo v roku 8 dni na naslov.

RAČUNOVODSKI BIRO KOČEVJE,

LJUBLJANSKA c. 8,

z oznako »za razpisno komisijo«

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po izbiri.

Razpisna komisija ne bo obravnavala vlog, ki jim ne bodo priložena dokazila, ki jih zahteva razpis.

203/10-87

**SMUČARSKO DRUŠTVO
ŠENTJERNEJ**

RAZPISUJE

javno licitacijoza prodajo TEPTALEC na osnovi traktorja IMT
559 v voznem stanju.

Izključna cena 1000.000 din.

Varščina se plača v višini 10% izključne cene na blagajni društva uro pred licitacijo.

Licitacija bo v petek, 20. 3. 1987, ob 13. uri v prostorih ISKRE TOZD HIPOT ŠENTJERNEJ.

Informacije: MIHA RECELJ — Iskra Šentjernej — 42-174, 42-105.

202/10-87

ISKRA ELEMENTI**TOZD HIPOT**

68310 ŠENTJERNEJ

Komisija za odprodajo OS

razpisuje prodajo na licitaciji:

1. osebno vozilo R 4 GTL I. 1983 št. O. S. 3670 NM 918-22 — izključna cena 1000.000 din;
2. osebno vozilo R 4 I. 1977 št. O. S. 2012 NM 112-079 generalno obnovljeno — nova šasija — izključna cena 400.000 din.

Varščino v višini 10% je potrebno plačati eno uro pred licitacijo na blagajni TOZD.

Ogled vozil je možen dve uri pred licitacijo na dvorišču TOZD.

Licitacija bo 16. 3. 1987 ob 12. uri v prostorih družbene prehrane TOZD.

201/10-87

DO GORJANCI Vavta vas

Komisija za delovna razmerja Delovne skupnosti skupnih služb

razpisuje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

VODJA TEHNIČNEGA SEKTORJA

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- da ima visoko ali višjo izobrazbo strojne smeri ali z delom pridobljeno delovno zmožnost,
- da ima 3 oziroma 4 leta ustreznih delovnih izkušenj,
- da izpolnjuje pogoje po družbenem dogovoru o kadrovski politiki v občini Novo mesto.

Ponudbe z dokazili naslovite na DO GORJANCI Vavta vas,

p. Straža, za komisijo za delovna razmerja DSSS. Ponudbe bomo sprejemali 8 dni po objavi.

Izbrani kandidat bo imenovan za dobo štirih let.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

200/10-87

ZAHVALA

V 47. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi sin, mož, oče, brat, stric in svak

**STANE
GAŠPERIČ**

iz Gornjega Globodola 2

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom in znancem za vsestransko pomoč, podarjene vence in izrečeno sožalje. Posebna zahvala DO Gradbeno in komunalno podjetje Trebnje-TOZD Gradbeništvu, IMV-TOZD Tovarna avtomobilov, SGP Pionir-TOZD MKI DO Beti Mirna peč in sodelavcem. Hvala tudi župniku za lepo opravljeni obred.

VSI NJEGOVI

sozd
**Mercator -
Kmetijstvo Industrija
Trgovina** n. sub. o. Ljubljana

**Mercator — Kopitarna Sevnica, p.o.
Sevnica, Prvomajska 8**

DELAJSKI SVET

razpisuje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

VODJA RAZVOJNO-TEHNIČNEGA SEKTORJA.

Poleg splošnih pogojev po zakonu, statutu in internih aktih delovne organizacije morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da imajo visoko izobrazbo lesnoindustrijske, strojne, kemične ali organizacijske smeri in tri leta prakse na delih oziroma nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v gospodarstvu

ali
— da imajo višjo izobrazbo organizacijske smeri ali popolno srednjo izobrazbo lesnoindustrijske, strojne ali kemične smeri in osem let prakse na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v gospodarstvu

— da so moralno in politično neoporečni.

Kandidat bo izbran za štiri leta. Rok za sprejemanje prijav je 15 dni po dnevu objave razpisa. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjih zaposlitev naj kandidati pošljejo na naslov:

**MERCATOR-KOPITARNA SEVNICA,
Prvomajska 8,
68290 SEVNICA.**

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

193/10-87

**Razpisna komisija
skupne delovne skupnosti
upravnih organov občine Trebnje**

razpisuje

prosta dela in naloge:

**1. vodja odseka in davčnega inšpektorja
za nedoločen čas**

POGOJI: visokošolska izobrazba pravne smeri, tri leta delovnih izkušenj, opravljen strokovni izpit.

Pisne prijave s potrebnimi dokazili morajo kandidati poslati v 8 dneh po dnevu objave razpisni komisiji.

O izbiri bomo prijavljene kandidate obvestili v 15 dneh po izteku razpisa.

191/10-87

V SPOMIN

15. marca mineva žalostno leto, odkar se je ustavilo izmučeno srce naše ljubljene mame

**ANE
ORLIČ**

roj. Šavor

iz Grabrova pri Metliki

Hvala vsem, ki postojite ob njenem grobu, ste v mislih z njo in ji prižigate lučko.

Vsi najdražji

*Ljubezen, zvestoba, trud in trpljenje,
skrb za nas — bilo je tvoje življenje.*

ZAHVALA

V 92. letu starosti nas je za vedno zapustila naša skrbna in nadvse dobra mama, babica, prababica in teta

**ANA
RADELJ**

rojena Kovač

iz Dolnjih Ponikev

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam stali ob strani, darovali vence in cvetje ter izrekli sožalje ali kakorkoli pomagali in pokojnico v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo GIP Pionir Novo mesto, Gostinskemu šolskemu centru Novo mesto, Iliriji-PE Majolka Ljubljana, Labodu Comerce Ljubljana, cerkvenemu pevskemu zboru, dr. Humarju za trud, osebju zdravstvenega doma Trebnje in gospodu Kaplanu za lepo opravljeni pogrebni obred.

Žalujemo: VSI NJENI

*Srce je tvoje dalo vse, kar je imelo,
nobene bilke zase ni poželo,
spomini nate pa še živijo
in solze naše zdaj tvoj grob rosijo.*

V SPOMIN

15. marca mineva žalostno leto, kar je neizprosna bolezen iztrgala življenje našemu dobremu in skrbnemu možu, očetu, dedku, bratu, stricu in tastu

**SLAVKU
FERLINU**

Arnovo selo 32, Artiče

Vsem, ki se ga spominjate, obiskujete njegov prerani grob in prižigate svečke, iskrena hvala!

Žalujemo: vsi njegovi

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, praded, brat in stric

**ANTON
MAJERLE**

iz Zajčjega vrha 2 pri Črnomlju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo pokojnika na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni GD Talčji vrh za organizacijo pogreba, ZB, govornikom tov. Planincu in tov. Bruletu, pevkam s Talčjega vrha, Pepci Jakša za vso pomoč ter kaplanu in župniku za lepo opravljeni obred. Vsem skupaj še enkrat najlepša hvala!

ŽALUJOČI: vsi njegovi

ZAHVALA

Po težki in zahrbtni bolezni nas je v 62. letu zapustila ljubljena mama

**PAVLA
PEZDIREC**

Draščiči 52

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, vaščanom, posebno sosedoma Bajukovi in Zdravljivičevi za vsestransko pomoč. Hvala osebju ZD Metlika in Onkološkemu inštitutu v Ljubljani za skrb med boleznijo in ZB Draščiči za poslovilne besede.

Žalujemo: otroci z družinami

Draščiči, 1. 3. 1987

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, stric in svak

**ANTON
ŽULIČ**

iz Vratnega 3

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, sosedom za njihov trud v najtežjih trenutkih, delovnim organizacijam Iskra Kostanjevica, IMV-TOZD Podgorje, trgovskemu podjetju Dolenjka, Market Drska, Iskri-TOZD Hipot Šentjernej, Društvu upokojencev Šentjernej ter Kartuziji Pleterje. Vsem se zahvaljujemo za podarjene vence in denarno pomoč. Lepa hvala g. kaplanu za lepo opravljeni obred.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

V 58. letu je smrt mnogo prezgodaj iztrgala iz naše srede našo drago mamo, staro mamo, taščo, teto in svakinjo

**ŠTEFKO
KOCJAN**

roj. Jeriček

iz Gotne vasi, Ul. Ivana Roba 28

Vsem, ki so v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ali kako drugače pomagali, najlepša hvala. Posebno se zahvaljujemo Joži Barbič, tovarni Novoteks, tovarni zdravil KRKA-TOZD Zdravila — oddelku ATB in kadrovsko-splošnemu sektorju, govorniku za poslovilne besede, župniku za opravljen obred, kakor tudi vsem sosedom in krajanom ulice Ivana Roba. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujemo: vsi njeni

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je zapustila naša draga mama in stara mama

**JOŽEFA
CVELBAR**

iz Mršeče vasi 2, Šentjernej

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za pomoč, izrečeno sožalje, vence in cvetje ter spremstvo na zadnji poti. Zahvaljujemo se DO Gradiš Ljubljana za podarjene vence. Posebno zahvalo smo dolžni družinam Škulj, Bele in Košak, Splošni bolnici Novo mesto in gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujemo: sinovi Franc, Marjan in Gustelj z družinami, hčerka Jožica z družino ter ostalo sorodstvo

*Ljubezen, delo, skrb, trpljenje,
draga mama, tvoje je bilo življenje.*

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

**JOŽEFA
JUNC**

Šmarješke Toplice 28

Prisrčno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste v najtežjih trenutkih sočustvovali z nami, nam ustno ali pisno izrazili sožalje, darovali vence, cvetje in denarno pomoč ter pokojno v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebna zahvala sosedoma Zoranu in Barbu ter dr. Kramarju in medicinskemu osebju kirurškega oddelka Novo mesto. Zahvaljujemo se tudi gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujemo: vsi njeni

ZAHVALA

Po kratki bolezni nas je v 88. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama

**MARIJA
ERLAH**

roj. Ucman

z Vel. Cerovca 7

Ob boleči izgubi se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali in z nami sočustvovali. Zahvaljujemo se TOZD Gozdarstvo Novo mesto in kolektivu Saturnus iz Ljubljane za podarjene vence, še posebej pa sosedi Jožici za ganljive besede ob odprtem grobu in gospodu župniku za lep obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujemo: mož Janez, sinova Franci in Tone, hčerka Marija z vnukom Andrejem, snaha Ivanka z družino in ostalo sorodstvo

tedenski koledar

Četrtek, 12. marca — Doroteja Petek, 13. marca — Kristina Sobota, 14. marca — Matilda Nedelja, 15. marca — Klemen Ponedeljek, 16. marca — Herbert Torek, 17. marca — Jedert Sreda, 18. marca — Ciril Četrtek, 19. marca — Jožef

LUNINE MENE

15. marca ob 14.14 — ščip

kino

BREŽICE: 13. in 14. 3. angleški horor Volčja družina. 15. in 16. 3. ameriški triler Priča. 17. in 18. 3. francoska drama Mimoidoča iz ulice Sans souci. **ČRNOMELJ:** 12. 3. kitajski film Mračne sence. 12. in 15. 3. ameriški

film Pork's II. 15. 3. ameriški film Rambo. 17. 3. ameriška komedija Kalifornijske lutke. 19. 3. ameriška komedija Zelena ljubezen. **KRŠKO:** 12. in 13. 3. ameriški triler Ostermanov vikend. 14. in 15. 3. ameriška kriminalna Scarface. 15. 3. francoski pustolovski film Avature Gwendoline. 17. in 18. 3. ameriški akcijski film Zasedovalci. 18. 3. ameriški glasbeni film Upornik izmoješole. 19. 3. nemški erotični film Orgije na carskem dvoru. **NOVO MESTO — DOM KULTURE:** 12. 3. (ob 16. uri) ameriški glasbeni film Absolutni začetniki. 12. 3. ameriški film Okameneli gozd. Od 13. do 15. 3. ameriški glasbeni film Amadeus. Teden slovenskega filma: 16. 3. Heretik. 17. 3. Ples v dežju. 18. 3. Idealist. 19. 3. Čas brez pravljic. **SEVNICA:** 12. 3. avanturistični film Prosto za vikend. 13. 3. karate film V zmagovitem gnezdu. 15. 3. in 16. 3. karate film Ubijalec iz hrama Šaolin. 18. in 19. 3. avanturistični film Nevaren posel.

službo dobi

TAKOJ zaposlim delavca — Galvanotehnik Korent, Obrtniška 14, Trebnje. Kličite na telefon 21-864, v petek in soboto po 18. uri zvečer. (1354-SD-10)

KRAJEVNA SKUPNOST Kostanjevica na Krki zaposli NK delavca za nedoločen čas, s polnim delavnim časom za dela in naloge čistilca in vzdrževalca. Pismene prijave pošljite na naslov: Krajevna skupnost Kostanjevica na Krki. (1363-SD-10)

SPREJMEM več pleskarjev in mladih fantov, ki imajo veselje za priučitev pleskarske stroke. Ivan Bobič, pleskarstvo, Marjana Kozine 51, Novo mesto, tel. 23-022, 21-115. (1436-SD-10)

TAKOJ zaposlim avtokleparja, kvalificiranega ali pručnega, ali fanta, ki ima veselje do tega dela, OD dober. Informacije popoldne na tel. (068) 44-701. (1416-SD-10)

V KRŠKEM dobi službo dekle, ki ima veselje do dela v okrepčevalnici. Tel. (068) 72-244. (1449-SL-10)

stanovanja

ODDAM sobo izključno dekletom. Naslov v upravi lista (1660/87). (1328-ST-10)

BREZPLAČNO oddam družini ali posamezniku komfortno dvosobno stanovanje v centru Novega mesta za enourno pomoč v gospodinjstvu na dan. Naslov v upravi lista (1661/87). (1349-ST-10)

NAJMEMO garsonjero ali manjše opremljeno stanovanje za čas od 15. aprila 1987 do 1. septembra 1988 v Krškem. KOMPAS Krško, tel. 71-109. (račun-ST-10)

DEKLETU ali fantu oddam sobo v Šentjernej. Možno dedovanje. Tel. 42-306. (1393-ST-10)

motorna vozila

PRODAJ Z 101 GTL, letnik '83 november. Kralj, Ljubljanska 46 (Bučna vas).

PRODAJ Z 850, letnik 1983. Alojz Bele, Čadraže 12, Šentjernej. (1446-MV-10)

PRODAJ JUGO 45, letnik 1985. Sekulovski, mestne njive 3, Novo mesto. (1391-MV-10)

126 P, letnik 1980, prodam. Tel. 42-453, popoldne. (1396-MV-10)

126 P, letnik december 1981, 30.000 km, prva barva, prodam. Tel. 24-862. (1448-MV-10)

Z 750, letnik 1976, obnovljeno, registrirano do decembra, prodam. Tel. (068) 24-752. (1399-MV-10)

PRODAJ R 4 TLS, letnik 1983, odlično ohranjen. Jože Bele, Stranska vas 37, Novo mesto. (1398-MV-10)

PRODAJ 126 P, letnik 1978. Turk, Velike Brusnice 58 a. (1401-MV-10)

Z 101, letnik 1977, prodam. Bobič, Dobe 9a, Kostanjevica. (1402-MV-10)

DIANO, november 1979, prodam za 70 SM. Informacije v soboto od 10. do 15. ure na tel. 21-520. (1395-MV-10)

PRODAJ ZASTAVO 750, letnik 1977, registrirano. Franc Turk, Dole-

njske Toplice 124. (1404-MV-10).

FIAT 126 P prodam. Jože Boltez, Gabrje 135, Brusnice. (1383-MV-10)

Z 101 GTL, letnik 1983 — februar, ugodno prodam. Tel. (068) 26-762 (1389-MV-10)

UGODNO PRODAJ R 4 TLS, 1979, dobro ohranjen in garaziran. Tel. (068) 51-164. (1409-MV-10)

PRODAJ Z 750 SC, letnik 1979, registracija potekla, in MZ 250 TS, registriran do 6. 8. 1987. Milčinič, Grič 6, Kostanjevica. (1412-MV-10)

PRODAJ Z 101 C, 10/82 in WV BUGI, letnik 1976. Ljubi, tel. 21-570, od 7. do 15. ure. (1417-MV-10)

PRODAJ JUGO 45, letnik 1984. Janez Tomše, Turpolje 10, Šentjernej. (1419-MV-10)

ZASTAVO 750 LC, letnik 1980, dobro ohranjen, prodam. Franc Suštaršič, Gorenje vrhe 4, Dobrič. (1420-MV-10)

PRODAJ JUGO 45 A, star 7 mesecev, in motorno kolo MZ 250 TS. Dragman, Bršljin 36. (1421-MV-10)

Z 750, letnik 1983, prodam. Tel. (068) 26-618. (1413-MV-10)

PRODAJ JAWO 350/79, PAN 6/84 in Tomos avtomatik, letnik 1982. Ogled vsak dan. Jože Erjavc, Sela 3, Dolenjske Toplice. (1422-MV-10)

PRODAJ VW 1300. Avbar, Bršljin 14, Novo mesto (1423-MV-10).

Z 750, letnik 1979, registrirano do novembra, prodam. Tel. 24-261, popoldan. (1424-MV-10)

PRODAJ DIANO, letnik 1978, registrirano do septembra. Tel. (068) 77-187. (1428-MV-10)

PRODAJ R 4, letnik 1982. Vlado Metelko, Mikote 8, Raka. (1429-MV-10)

JUGO 45, letnik 1984, prevoženih 25.500 km, prodam. Tel. 58-318, do 14. ure. (1430-MV-10)

PRODAJ moped 14 TLS, registriran do novembra, in fiat 850, letnik 1980, po delih (motor, menjalnik odlična), Jože Dornik, Gorjanska 12, Kostanjevica na Krki. (1432-MV-10)

PRODAJ OPEL ASCONO, odlično ohranjen, letnik 1976, prevoženih 88.000 km. Avgust Košak, Ločna 16, Novo mesto, tel. 22-133. (1438-MV-10)

PRODAJ Z 101, letnik 1979, registrirano do 1988. Tel. 42-527. (1439-MV-10)

PRODAJ ZASTAVO 101, letnik 1977-november, z dodatno opremo, garaziran. Tel. (068) 52-163, popoldne. (1323-MV-10)

PRODAJ WARTBURG 353-li-muzina, letnik 1974, prva registracija 1976, v dobrem, voznem stanju, registriran do 30. 8. 1987. Tel. (068) 46-598 popoldne ali (068) 46-500 popoldne ali naslov: Jože Godec, Male Dole 16, 68213 Veliki Gaber. (P10-2MO)

TOMOS 15 SLC, letnik 1984, zelo dobro ohranjen, registriran, prodam. Zvonko Vrbaničič, Kapele 25, tel. (068) 68-367. (1334-MV-10)

PRODAJ Z 101, letnik 1978. Alojz Sekula, Jurna vas 20, Stopiče. (1341-MV-10)

PRODAJ priključek za prikolico za R 18. Tel. 22-420. (1345-MV-10)

LADO 1500 SL po delih prodam. Tel. 24-793, popoldne. (1351-MV-10)

PRODAJ RENAULT 15 TS, poceni. G. Lenart 62, Brežice, Avguštinčič. **PRODAJ R 4**, letnik 1978. Tel. 26-363. Franc Koželj, Ljubljanska 20. (1380-MV-10)

PRODAJ IMV 1600 z manjšo okvaro, Z 750 po delih, barvni TV Grundig in TV Jasnava. Šiler, Golobinjek, Mirna peč. (1380-MV-10)

ZASTAVO 750 LE, letnik 1984, prodam. Tel. 23-634, vsak dan od 14.30 dalje. Vinko Parancin, Tavčarjeva 2, Novo mesto (1385-MV-10)

ZASTAVO 750 LE, letnik 1983, prodam. Tel. 85-963, vsak dan od 14.30 dalje. Niko Adlešič, Gabrje 84, Brusnice. (1384-MV-10)

VW hrošč, letnik 1979, registriran do decembra 1987, prodam. Tel. (068) 69-242. (1358-MV-10)

PRODAJ štiri leta star R 4. Tel. 27-679. (1388-MV-10)

SIMKO 110 LE, letnik 1978, prodam. Tel. (068) 71-434 popoldne. (1366-MV-10)

Z 101, letnik 1981-november, prodam. Tel. 69-237. (P10-4MO)

PRODAJ ZASTAVO 101 special, letnik 1981. Tel. 84-851. (1369-MV-10)

VW 1200, letnik 1976, prevoženih 100.000, dobro ohranjen, prodam. Zagorica 4, Velika Loka, tel. 44-000 Hostnik, popoldne. (1370-MV-10)

PRODAJ PRIKOLICO (dvoosno), silokombajn SK 80 in Z 750 LE, letnik 1982. Blažič, Žihovo selo 4, Otočec. (1375-MV-10)

PRODAJ ŠKODO 100, letnik 1971, registrirano do avgusta 1987. Jože Cugelj, Vrh 9, Šentrupert. (1379-MV-10)

POCENI PRODAJ zadaj karambolirano zastavo 750 LE, letnik 1982. Lušina, Bela Cerkev 13. (1313-MV-10)

POCENI PRODAJ R 4, celo ali po delih. Tel. 23-330/71, 25-368. (1317-MV-10)

ZASTAVO 750, starost 10 let, prodam. Boris Markovič, Podturn 77, Dolenjske Toplice. (1319-MV-10)

GOLF JGL Diesel — Spaket, junij 84, dobro ohranjen, garaziran, ugodno prodam. Prešeren, Šmarjeta 50, Šmarješke Toplice. (P-10-18MO)

KOMBI ZASTAVO 435 KL v zelo dobrem stanju prodam. Pavlin, tel. 56-324. (1451-MV-10)

ZASTAVO 128, letnik februar 1985, prodam. Cena 2,6 M. Salih Tubeishat, Senovo, Prešernova 13, tel. 79-521. (1452-MV-10)

NUJNO PRODAJ ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1986, prevoženih 14.000 km. Tel. (068) 81-032. (1453-MV-10)

PRODAJ Z 101, letnik 1977. Tel. 81-758 po 15. uri. (P10-16MO)

PRODAJ Z 850, letnik 1981. Tel. 27-166 popoldne. (1450-MV-10)

PRODAJ Z 101 GTL, letnik 1984. Jože Borse, Herinja vas. (1451-MV-10)

PRODAJ MOTOR MZ ETZ, letnik 1983. Jože Rešetič, Groblje 58, tel. 42-187. (1452-MO-10)

PRODAJ ZASTAVO 101 confort, letnik 1980, ugodno. Ljubo Arsenovič, Gor. Straža 163. (1453-MV-10)

PRODAJ ZASTAVO 750, letnik 1982. Ogled popoldne. Kumljan, Jerman vrh 16, bučka. (1455-MV-10)

Z 101 GTL 5 V 5/86, rdeče barve (še v garanciji), ugodno prodam. Tel. 40-140, popoldne. (1329-MV-10)

PRODAJ tovorni avto mercedes 321, letnik 1958, kiper, registriran do septembra 1987. Tel. (068) 82-281. (pol-MV-10)

Z 101, letnik 1978, v zelo dobrem stanju, prodam. Tel. 26-838, Čolič, Zagrebška 18, Novo mesto. (1457-MO-10)

PRODAJ OPEL MANTO, letnik 1972. Tel. 27-405. (1462-MV-10)

AVTOMATIK 3 MS, letnik 1983, ugodno prodam. Tel. 85-052 popoldne. (1462-MV-10)

PRODAJ Z 101. Tel. (068) 22-622, dopoldne ali (068) 26-601 zvečer. (1464-MV-10)

Z 750 LE, letnik 1983, 17.000 km, prodam. Tel. 26-909 popoldne. (1467-MV-10)

AVTOMATIK A 3 MS, letnik 1986, poceni prodam. Tel. 25-865 popoldne. (1468-MV-10)

GOLF diesel, letnik 1980, takoj prodam. Jerovšek, Telefon dopoldne (068) 44-153, popoldne (068) 47-402. (1469-MV-10)

ZASTAVO 101 GT 55, staro tri leta, prevoženih 28.000 km, prodam. Milan Kešlin, Žužemberk 115 a. (1476-MV-10)

Z 750 SE, letnik december 1980, ohranjen, prodam. Lukšič, Dol. Straža 81, Straža, tel. 84-708. (1478-MV-10)

ZASTAVO 850, letnik 1982, ugodno prodam. Tel. 47-486. (1475-MV-10)

PRODAJ ZASTAVO 101, letnik 1980. Koštalova 40, Novo mesto, tel. 27-366. (1479-MV-10)

PRODAJ GOLF DIESEL S paket, maj 1985, 22.000 km, garaziran, temno rdeče barve. Pod Trško goro 23, Novo mesto. (1480-MV-10)

126 P, letnik 1980, in zastavo 750, starejšo, prodam. Zupančič, Mažkovec 25, Novo mesto. (1484-MV-10)

PRODAJ R 4 GTL, letnik 1981. Tel. 27-154. (1482-MV-10)

PRODAJ TOMOS BT 50, nov. Zupančič, tel. 27-112 Novo mesto. (1484-MV-10)

PRODAJ TOMOS 15 SLC ali menjaj za APN 6. Tel. 26-443. (P10-11MO)

PRODAJ FIAT 132-2000, letnik 1980, dobro ohranjen. Franc Lekše, Groblje 45, Šentjernej. (1487-MV-10)

PRODAJ R 4 GTL, letnik 1986 oktober, prevoženih 5500 km. Cena 290 mil. Informacije vsak dan od 7. do 15. ure, tel. 26-032. (P10-18MO)

globtour novo mesto **SKUPINSKA POTOVANJA**

☎ 25-125, 25-789 ZA KOLEKTIVE

PRODAJ GOLF DIESEL, letnik 1983, registriran do 8. 3. 1988. Tel. 71-836, Drago Maruša, Mencingerjeva 10, Krško, (1491-MV-10)

PRODAJ ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1985. Tel. 27-842. (1492-MV-10)

LADO 1200 S, letnik 1984, 26.000 km, prodam za 2.500.000 din. Tel. (068) 23-584. (1474-MO-10)

PRODAJ Z 101 GTL, 5 vrat, letnik 1983. Zvone Kocjan, 68343 Dragatuš 17. (P10-14-MO)

Z 750, letnik 1980, wartburg ter pluzno desko za traktor prodam. Tel. 89-149, zvečer. (1446-MV-10)

OPEL KADET 1300, letnik 1982, 14.500 km, bele barve, kot nov, prodam. (1448-MV-10)

GOLF JGLD, letnik 8/84, prodam. Cekuta, Mihovica 21, Šentjernej. (1407-MV-10)

ZASTAVO 128, novo, prodam. Tel. 85-012. (1471-MV-10)

prodam

PRODAJ televizor rno bel prenosni. Iskra — 44 ekran. Tel.: 26-419. (P-10-19-MO)

PREDNJO MASKO ZA BMV 1602, priključek za prikolico TIP 518 BMW prodam. Tel. 56-759. (1455-PR-10)

PRODAJ tri klasična okna 180-120, zastekljena, premazana s sadljinom, stara tri leta. Karel Srakar, Črešnjice 51, Cerklje ob Krki. (1457-PR-10)

PRODAJ dobro ohranjen hladilnik Gorenje. Tel. 23-143. (1477-PR-10)

REGAL in sedežno garnituro ugodno prodam. Tel. (068) 26-762. (1481-PR-10)

POCENI PRODAJ novo etažno peč in štiri radiatorje ter 500 l sod. Naslov v upravi lista (16664/87) (P10-12MO)

PRODAJ radiokasetofon Iskra, obleke od št. 48 dalje ter spomladanske plašče. Tel. 23-545. (1485-PR-10)

PRODAJ pletilni stroj empisal, dvoredni na kartice s krojnim aparatom. Tel. (068) 27-125. (1488-PR-10)

PRODAJ kombiniran mizarski stroj 4 operacije. Zvonko Vindišman, Stranska vas 2, tel. (068) 56-006 popoldne. (1473-PR-10)

UGODNO PRODAJ 2 odlično ohranjeni nizkoprofilni gumi Sava radial-jet 175/70 SR 13 (prevoženih okoli 2000 km) ter dve platišči z guma Sava — Semperit 155SR 13 (prevoženih okoli 8.000 km). Pavel Perc, Drožanjska n. h., tel. (068) 81-660, Sevnica. (P8-19MO)

PRODAJ nov televizor. Matoz, Kosova 7, Novo mesto. (1326-PR-10)

1000 kg sena prodam. Franc Novak, Trnje 4, Velika Loka. (1322-PR-10)

GRAMOFONSKO GLAVO ADC integra XLM III, novo, prodam za 2,8 M. Tel. 24-793, popoldne. (1351-PR-10)

DNEVNO SOBO SET 20, nov in rabljen pralni stroj in kombiniran štedilnik prodam. Tel. 23-937. (1444-PR-10)

UGODNO prodam motorno žago Stihl 050 in dvobrazdni plug Slavonac. Ciril Kranjc, Dol. Vrhpolje 14, Šentjernej, tel. 42-276, popoldne. (1373-PR-10)

PRODAJ štedilnik (2 elektrika, 4 plin) pekač plinski in fotoaparati FED 3. Tel.: 60-091. (1440-PR-10)

KROŽNO ŽAGO (cirkular) s trifaznim motorjem prodam. Kuhar, Mokronog 86, tel. 49-116. (1444-PR-10)

ŠTEDILNIK 2 plin, 2 elektrika — in radiator jugoterm 220 x 63, oboje rabljeno, prodam. Lešnjak, Gotna vas 47. (1440-PR-10)

KOZLA MLEČNE PASME, stara dva leti, prodam. Šturm, Gradac 80, Bela krajina. (1335-PR-10)

PRODAJ rabljeno sedežno garn

čestitke

JOŽEFI SAKSIDA z Dolža 64 pošljamo iskrene čestitke za rojstni dan in god. Enako voščimo tudi sinu Jožetu, vnuku Jožetu ter Jožici Hočevar. Vsem ostalim pa na zdravje! Kobačovi iz Ljubljane. (1348-CE-10)

Dragima atku in mamici JOŽETU in JOŽICI PUCELJ z Odrge pri Trebnjem, ki praznujeta rojstni dan, god in 10. obletnico poroke, iskreno čestitata in želita veliko lepega v življenju hčerki Tanja in Andrejka. Dedotu, teti Jožici Borinovi, staremu atu v Brglezu pa na zdravje! (1406-CE-10)

Ljubi mami MARIJI BLATNIK iz Dobindola, ki je praznovala 75. rojstni dan, želimo še veliko zdravih in srečnih let v krogu svojih. Otroci: Dominca, Matija, France, Mari, Ani in Darinka z družinami. Vnuki in pravnuček pa ji pošiljajo koš poljubčkov. (1233-CE-9)

TESNENJE OKEN IN VRAT

MARJAN ČUČNIK

Cenjene stranke obveščamo, da montiramo GUMIJASTA TESNILA NA VSE VRSTE OKEN IN VRAT.

Informacije in naročila sprejemamo na telefon (068) 20-408.

184/9-87

Ljubezen, delo, skrb, trpljenje, draga mama, tvoje je bilo življenje.

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustila draga mama, babica, prababica, sestra in tašča

ANA PAJK
rojena PRESKAR
z Blata pri Trebnjem

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali pokojni vence in cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo gospodu župniku za lepo opravljeni obred ter pevcem za žalostinke ob slovesu.

VI NJENI

ZAHVALA

V 63. letu je preminil naš tata, mož in stari tata

NIKO VESELIČ

iz Purge 8

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, posebej Stanku in Nadi, ZZB, gasilcem, borcev, pevskima zboroma, dr. Strmčevi, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, govornikom za poslovilne besede, DO Golfurist TOZD Gostinstvo Bela krajina, Dolenjki Novo mesto, Srednji šoli za gostinstvo in turizem Novo mesto, Gozdnemu gospodarstvu Črnomelj, duhovniku za opravljeni obred, vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, pospremili pokojnika na zadnji poti in mu poslednji dom obsuli s cvetjem.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega očeta in starega očeta

FERNINANDA POŽEKA

iz Krvavčjiga vrha 16, Semič

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v tem težkem trenutku pomagali, izrekli sožalje, poklonili dragemu pokojniku cvetje in vence ter ga v tako velikem številu pospremili do zadnjega doma. Še posebej se zahvaljujemo Mirku Kambiču za nudeno prvo pomoč, govornikoma Stanetu Plutu in Antonu Ogolinu za poslovilne besede ter GD Krvavčji vrh in Črešnjevce. Hvala kaplanu za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: žena Marija, sin Tone in hčerka Marija z družinama ter ostalo sorodstvo

Ljubezen, delo, skrb, trpljenje, draga mama, tvoje je bilo življenje.

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustila draga mama, babica, prababica, sestra in tašča

ANA PAJK
rojena PRESKAR
z Blata pri Trebnjem

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali pokojni vence in cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo gospodu župniku za lepo opravljeni obred ter pevcem za žalostinke ob slovesu.

VI NJENI

Še rad bi živel, dihal, gledal, med vami bil, pa katero vmes povedal, a me preveč tišči neusmiljen ta steptani grob.

V SPOMIN

Boleč je spomin ob obletnici smrti našega dragega

ANTONA MODICA

iz Gabrja

Hvala vsem, ki se ga spominjate, krasite njegov grob in prižigate svečke.

Žalujoči: vsi njegovi

Tvoje življenje je bilo veliko trpljenje.

V SPOMIN

14. marca bo minilo žalostno leto, kar nas je prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in dedek

JOŽE VLAŠIČ

iz Dolenjcev 15 pri Adlešičih

Hvala vsem, ki mu prižigate sveče in mu krasite njegov prerani grob.

Vsi njegovi najdražji

ZAHVALA

V 64. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

SLAVKO TEŠAR

iz Novega mesta

Ob teži izgubi se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, darovali pokojnemu vence in cvetje ter ga v velikem številu pospremili na njegovo zadnjo pot. Posebej se zahvaljujemo osebju internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, dr. Tonetu Starcu, Marti Mohorič, sosedom iz Cankarjeve ulice, govornikoma tov. Polaku iz krajevne skupnosti Mestne njive in tovarišu Škofu iz Uprave inšpekcijskih služb za ganljive besede, pevcem za zapete žalostinke, proštu Lapu za lepo opravljeni obred ter vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, pa v zahvali niste imenovani.

Žalujoči: žena Rozalija, sin Matevž z ženo Majdó, vnuka Jure in Miha, sestri Metka in Zinka z družino ter ostalo sorodstvo

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite,

spomnite se, kako trpel sem, in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 73. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

DANIJEL ŠIMEC

iz Gribelj 77

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in krajanom, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Lepa hvala KO ZZB Griblje, GD Griblje, DO IMV-obrat Suhor, DO Mostovna Ljubljana, DO Tekstilana Kočevje, govorniku za poslovilne besede pri odprtem grobu, pevcem za zapete žalostinke in gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: žena Ana, sinovi Tom, Miro, Stane in Jože z družinami, brat Vid, Julij in sestra Marica z družinami

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je v 60. letu za vedno zapustila naša draga hčerka, sestra in teta

MARIJA LOGAR

iz Radovičev 14 pri Metliki

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem, znancem, ki ste v najtežjih trenutkih sočustvovali z nami, nam izrazili sožalje, darovali cvetje in vence in pokojno v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo sostanovalcem pokojnice, delovnim kolektivom Beti, Mercator in Novoteks, zdravnikom dr. Mlačku, dr. Bošnjaku in prof. dr. Dolencu iz KC Ljubljana, ki so se trudili ohraniti pokojno pri življenju. Iskrena hvala tov. Kristini Kočevar za besede slovesa pri odprtem grobu, pevcem za zapete žalostinke in g. župniku za lepo opravljeni obred. Vsem, prav vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: mama in vsi njeni

Odprta noč in dan so groba vrata, al dneva ne pove nobena pratka

F. Prešeren

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, ata in stari ata

JANEZ ARKO

iz Koblarjev 89 pri Kočevju

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani; nam izrekli sožalje, pokojniku darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo Trgoprometu in Tekstilani Kočevje, RIKO Ribnica, DVZ Ponikve, Snežniku Kočevska Reka in Zvezi borcev Kočevje. Iskrena hvala župniku za lepo opravljeni obred, Milki Hočevar za govor pri odprtem grobu ter kočevski godbi. Še enkrat vsem iskrena hvala.

Žalujoči: žena Terezija in otroci Marija, Ivan, Danica, Tatjana z družinami, Darinka in Srečko ter vnuki Matejka, Sebastjan, Danijel, Boštjan, Natalija in ostalo sorodstvo

Pomlad bo na tvoj vrt prišla in čakala, da prideš ti,

in sedla bo na rosna tla in jokala, ker tebe ni.

ZAHVALA

V 67. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

JANEZ PRIMEC

Stražnji vrh 26

Ob boleči izgubi skrbnega očeta se iskreno zahvaljujemo sosedom, Marti Gašperič, družinama Jožeta in Tončke Jakofčič ter Ivana in Marije Grahek za pomoč v najtežjih trenutkih. Posebej se zahvaljujemo osebju Zdravstvenega doma Črnomelj in osebju nevrološkega oddelka Splošne bolnice Novo mesto, Valentinu Mirtiču za poslovilne besede pred domačo hišo, GD Maverlen, zas-tavonošem, godbi iz Črnomlja in tovarni Belt, ZRMK Ljubljana, TZ Litostroj Ljubljana in vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjene vence, cvetje in izrečeno sožalje. Še enkrat vsem hvala!

Žalujoči: žena Franciška, otroci Boris, Lidija in Vojko z družinami

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, brata, starega očeta in strica

ZAHVALA

CIRILA PAPEŽA

iz Hinj

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam ustno in pisno izrazili sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnega v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni govorniku Tonetu Škufci za ganljive besede slovesa. PGD Ajdovec, Dvor, Reber in Hinje, moškemu pevskemu zboru Žužemberk za občuteno zapete pesmi, podjetju za ptt promet Novo mesto, TZO Suha Krajina Žužemberk in g. župniku za lepo opravljeni obred. Najlepša hvala vsem, ki ste nam stali ob strani in nam nudili vsestransko pomoč.

V imenu žalujočih: žena, otroci in sestre

PETER BRČAR

Številni vinogradniki cenijo Petra kot dobrega kolega in poznavalca vin. Oboje pa se kar spodobijo za dolgoletnega predsednika ožjega vinogradniškega okoliša Sentrupert, ki spada v Društvo vinogradnikov Dolenjske. Graditelji hiš poznajo Brčarja kot moža, ki je postavil na noge Stanovanjsko zadrugo Sentrupert, kjer je bil vsa leta tajnik, od nedavnega pa se je ime funkcije spremenilo v — direktor, delo pa je ostalo skoraj isto. No, raje ga je še več kot prej. Sicer pa ne bi radi govorili o Brčarju direktorju, ki ima za sabo čez 4.000 zadrušnikov, marveč o Petru vinogradniku.

»Hom je največja vas v trebanjski občini. Dve uri je treba peščit, da jo prehošiš, zato so vaščani radi govorili, da je Hom velik kot Dunaj. Od 44 hiš je zdaj naseljenih le še 26. Pred trso našlo, se pravi proti koncu prejšnjega stoletja, so bili tikraji najbolj poseljeni,« se Peter spominja pripovedovanja staršev in vaščanov. V številni družini, kjer je med 13 otroki, rojenimi pod Nebesi, kot se imenuje zaselek na severovzhodu sentruperških hribov, pred 46 leti kot osmi otrok prišel na svet, ni

bilo dovolj kruha za vsa mlada lačna usta. Zato je tudi Peter moral najprej za pastirja v Prelesje.

In zdaj k njegovi ljubezni, k vinogradništvu. Peter je sam gojil in cepil svoj vinograd, ki so si ga Brčarjevi s trdim delom uredili na Homu. Za okrog 3.000 trt se je treba dobro preznojiti, tudi ženi in Petrovim trem sinovom. K sreči imajo vsi veselje do vinogradništva, še najbolj morda najstarejši sin Marjan, po poklicu kmetijski tehnik. Poleti so Brčarjevi skoraj vsak dan v vinogradu, ob koncu tedna pa že kar obvezno. Pri večjih delih in ob trgatvi pomagajo tudi prijatelji in znanci. Letos, ko bodo dosadili še 1500 trt in se bo vinograd raztezal že na 2,5 ha, bo tako pomoč spet dobrodošla.

»Zelo veliko sem se naučil, ker sem več let v komisijah za ocenjevanje vin pri Društvu vinogradnikov Dolenjske. Vemo, da mora biti polovica članov komisije priznanih strokovnjakov, tako sem na primer spoznal prof. Hrčka iz ljubljanske Biotehniške fakultete in njegovi nasveti so mi precej pomagali. Pri nas je, žal, vinska kultura, prav tako pa tudi poznavanje kakovostnega vina na nizki stopnji. Naša dolžnost je, da storimo kar največ, da bodo vinogradniki zadovoljni. Sem med tistimi, ki zagovarjam da je vino zdravilo. Seveda v zmernih količinah in če je zdravo. Zato na oboje, predvsem pa na napake vina, opozarjamo naše člane na vsakoletnih pokašnjah. Pokušnje, strokovna predavanja in ekskurzije so srečanja, katerih končni cilj je izboljšanje kakovosti vina. Upam, da smo nekaj že storili, veliko pa je še nezorane ledine,« je povedal Peter Brčar.

PAVEL PERC

Za absorber dobra četrtna denarja

NOVO MESTO — Zdravstvo po redni poti financiranja že kar nekaj časa dobiva premalo denarja, da bi lahko normalno skrbelo za svoj obstoj in razvoj ter zaradi tega škriplje tudi pri rednem opremljanju s sodobno opremo. Take akcije, kot je ta, ki so sedaj vodi sklad za nabavo dragih medicinskih instrumentov pri občinskem odboru RK Novo mesto za nakup atomskega absorberja, je pravzaprav le kaplja v morje, a pomembna in zelo dobrodošla. Atomski absorber, ki bo služil v diagnostične namene, saj natančno pokaže prisotnost težkih kovin v organizmu in prav tako v vodi ali hrani, stane 20 milijonov dinarjev. Delovni ljudje, občani, sindikalne organizacije, delovne organizacije naj bi s prostovoljnimi prispevki zbrali polovico vsote. Upati je, da se bo to zgodilo čimprej, da ne bo 20 milijonov na koncu precej več. Prispevke lahko nakazete na račun 52100-678-80144 »za absorber«.

V preteklem tednu so za absorber prispevali: kolektiv pošte Novo mesto 20.000 dinarjev; Podjetje za PTT promet Novo mesto 20.000 dinarjev; sodelavci LB TDB Novo mesto 50.000 dinarjev (vsi nameste venca na grob Helene Smerdu); Anica Ivec iz Doma upokojeincev Kamnik 20.000 dinarjev (v spomin pokojni sestri Mariji Urh); OO sindikata Intereurope Koper, izpostava Novo mesto, 20.000 dinarjev; Skupne službe SIS Novo mesto 50.000 dinarjev; delavci Tiskarne Novo mesto 6.000 dinarjev (ostanek od venca za Jožeta Zupančiča); Mercator-Kmetijska zadruga Črnomelj 60.000 dinarjev (namesto obdaritve žena ob 8. marcu); družina Pusič iz Bušinj vasi 110.000 dinarjev; Janez Ivec-Jovič iz Bušinj vasi 23.100.000 dinarjev (oboju nameste cvetja na grob Antona Ivca-Žiga iz Kranja); krajani Cankarjeve ulice in Prisojne poti v Novem mestu 48.000 dinarjev (namesto venca na grob Slavka Tešarja). Vsem darovalcem iskrena hvala!

Do sedaj se je na račun za atomski absorber zbralo 2.778.570 dinarjev.

VABILO TAMBURAŠEM

METLIKA — Vabimo tamburaške skupine, naj se prijavijo za sodelovanje na Vinski vigradi 87. Njihov nastop bo v soboto, 16. maja, dopoldne. Prijave pošljite Stanetu Križu, Cesta bratstva in enotnosti, 68330 Metlika.

Salon za lepoto in urejenost

Kozmetičarja v Metliki odprla salon — Od nege obraza do odpravljanja celulitisa

METLIKA — Pred kratkim je 24-letni Metličan Danilo Jurejevčič v Metliki odprl kozmetični salon Louise, v katerem delata on in njegova dekle Nives. Oba imata končano ljubljansko kozmetično šolo, edino tovrstno jugoslovansko šolo, ki je priznana tudi v tujini. Danilo je najprej začel izdelovati kozmetične preparate, od krem, tonikov do mask in preparatov za sončenje, ter jih kot reklamne preparate dajal v najboljše kozmetične salone po Jugoslaviji, od koder je dobival samo pohvale in laskava priznanja. »Slej ko prej je moralo priti do tega, da sva z Nives odprla tudi svoj kozmetični salon, saj je to le razširitev moje prejšnje obrti. Tudi sedaj vse naše preparate delam sam razen tistega za odpravo celulitisa. Preparati so brez vsiljivih dišav, sintetičnih emulgatorjev in

konzervansov, tako da je njihov rok trajanja pol leta. Surovine za preparate za sončenje uvažam iz Brazilije in Kube, za kreme pa jih kupim doma, vendar so tudi uvoženi. Vse preparate delam po lastnem receptu, osnova pa so mi najnovjša dognanja z milanske fakultete za kozmetologijo,« je povedal Jurejevčič.

V metličkem kozmetičnem salonu opravljajo nego obraza in dekolteja, podkožno zdravljenje kože, depilacijo in epilacijo, fizioterapevtsko in kozmetično masažo, po najnovjši metodi odpravljajo celulitis, imajo pripravo za pasivno gimnastiko oz. elektrostimulacijo mišic, naredijo dekorativno kozmetiko in svečani make up. »Imamo najnovjšo opremo, ki smo jo v glavnem uvozili iz Milana, nekaj pa iz Amerike. Nives je kozmetičarka in

fizioterapevka, kar je za naš posej najboljše kombinacija. Za sedaj so naše stranke v glavnem Metličanke, računamo pa, da bodo k nam prihajale žene in dekleta iz Bele krajine, sosednjih hrvaških krajev do Karlovcu in tudi z druge strani Gorjanec. Imeli smo pa tudi že moškega, ki je prišel na nego obraza. Za vsako stranko odpremo karton, tiste z aknasto, zapuščeno in vneto kožo naročamo na 14 dni, z normalno kožo pa na en mesec. Največ jih prihaja zaradi nege obraza — tak obisk

● In kakšne so cene v tem kozmetičnem salonu? Osnovna nega obraza in dekolteja stane 2.800 dinarjev, depilacija od 1.200 do 1.600 din, deset tretmajev odpravljanja celulitisa 10.600 din, fizioterapevtska masaža 2.500 din, kozmetična 1.600 dinarjev, dekorativna kozmetika 500 din, svečani make up pa 950 dinarjev. Poleg tega v salonu prodajajo tudi vse kozmetične preparate Louisa 20 odst. ceneje kot v trgovinah.

V KOZMETIČNEM SALONU — Negi obraza je treba posvetiti še posebno skrb, v metličkem kozmetičnem salonu imajo za to najsodobnejše naprave in preparate. (Foto: A. Bartelj)

Zaljubljena je v ples

Ribničanka Dijana Drobnič pleše za ljubljansko Kazino, uči plesati mladino in koreografira

RIBNICA — Ljubljanska plesna skupina Kazina je pred časom obšla vsa večja slovenska mesta in navdušila

Dijana Drobnič

številne ljubitelje plesne umetnosti. V Ribnici se je zbralo še posebno številno občinstvo, saj so želeli videti med drugimi tudi svojo rojakinjo Dijano Drobnič, ki je postala redna članica te skupine že kot sedemnajstletna dijakinja ekonomske šole.

»Ko sem prišla med punce Kazine, sem si najprej mislila, kaj bom med to gospodo, jaz, dekle z dežele, vendar je bilo to zame še motiv več za trdo delo. Vztrajno sem trenirala, a tudi dokaj hitro dojemala plesne korake od sodobnih do klasičnih. Napačno je namreč mišljenje, da v Kazini vadimo le moderne plesne, saj je naš program izpolnjen tudi s klasiko,« pravi Dijana.

Zares je nepopisno zaljubljena v ples. Vsak dan se je kot šolarica vozila iz Ribnice v Ljubljano in nazaj, a tudi še potem, ko zaradi šole ni bilo več potrebno. Zaposlila se je v Riku, na izvoznem oddelku, prosti čas pa tako preživlja na plesnih vajah in na vožnji med Ribnico in Ljubljano.

»Če imaš nekaj rad, potem čas in odrekanje nista pomembna. Kar delam, mi je v osebno zadovoljstvo, predstavlja mi nekakšno olajšanje po vsakodnevnih stresa. V zadovoljstvo pa mi je tudi misel, da bodo ljudje nekoč lahko rekli: To me je naučila Dijana!«

Čeprav so obveznosti do plesnega ansambla velike in iz dneva v dan vse

bolj zahtevne, pa Dijana ne pozablja na obveznosti do svoje rodne Ribnice. Pred štirimi leti je prevzela skupino na osnovni šoli in tako pomagala, da sta sodobni ples in aerobika pripluta tudi v Ribniško dolino. Čeprav ji ta dodatna obveznost jemlje že tako prezaseden prosti čas, pa z veseljem pomaga pri dviganju ravni plesne kulture v Ribnici.

»Začela sem z manjšo skupino učenk, zdaj pa je v skupini že 60 deklet, zanimanje pa še narašča. Letos se bo skupina v marcu javno predstavila ribniškemu občinstvu. Pripravljenih imam pet lastnih koreografij,« pravi neustrašna Dijana. Prav s koreografijo se vse bolj vneto ukvarja, saj je njena tiha želja, da bi nekoč delovala v Kazini kot koreografinja.

Na koncu zapisa o vitki in lepi Ribničanki povejmo, da za svoje delo ne dobi niti dinarja nadomestila, da si sama plačuje tudi avtobus že od tistih prvih dni, ko je začela nastopati za ljubljansko Kazino, tega pa je že sedem let.

M. GLAVONJIČ

Skupaj v dobrem in hudem

Šestdeset skupnih let Marije in Martina Jordan — Ohceti so bile včasih teden dni — Slavje bo junija

KOPRIVNIK PRI KOSTANJEVICI — Jordanova Marija in Martin iz te vasi na obrobju Kostanjevice se zdalec nista imela lahkega življenja, pa sta kljub temu že dočakala visoko starost, Martin 85 in Marija 80 let, in šestdeset let skupnega življenja.

Vzela sta se 27. februarja 1927. leta v Šentjerneju potem, ko sta eno leto preživela na »črni borzi«, kot hudo-mužno pripomni Martin. »Takrat ohceti niso bile takšne kot dandanašnje. Od pustnega ponedeljka do petka smo noreli in v zapravljenih smo se vozili. Muzikantje so morali biti najmanj štirje, da so vse dni in noči držali veselo štimo,« je o svoji ohceti povedala Marija, ki se je v Koprivnik pridožila iz Gornje Brezovice. Takoj po poroki sta zagrabila kmetijo, sejala in žela, sadila in pobirala.

Za pet otrok je bila lesena kočica premalo, zato sta se odločila za gradnjo. Ko sta skupaj spejala ves potreben material, je prišel ogenj in upepelil vse gospodarsko poslopje, pa tudi za novo hišico ni nič ostalo. Ljudje so priskočili na pomoč in še isto leto so pri Jordanovih stali nov kozolec, kašča in hlev.

Nesreča ne počiva. Prišla je vojna in vsa družina je bila brez imetja preseljena v Nemčijo. Ko so se po končani vojni vrnili, je bilo vse izropano, pustno in prazno. Začeti je bilo potrebno znova. Zgradila sta novo hišico in življenje je teklo dalje. »Krka je še edina, ki nam v teh mirnih krajih še nagaja. Najmanj enkrat na leto nas za teden dni odreže od sveta in naša hiša je kot blejski otoček s cerkvico. Še sreča, da z vodo nimamo nobenega dela. Kakor pride, tudi sama odteče. Škoda pa pusti za seboj,« razlaga Martin, ki vselej tudi poskrbi, da ni žalostnih obrazov v hiši. Čeprav se ga zadnja leta loteva revma, je še il in zdrav. Drava cigarete vleče že več kot 65 let, zdravnik pa skoraj ne pozna. Sedemdeset let je imel, ko se je še spravil na dolgo pot čez lužo k sinu v Kanado. Najlepše spomine ima na lov, saj se je kot strasten lovec šele tam dobera nastreljal. »V mladosti sem bil takšen šic, da bi zadel muho, ki mi je breččala okoli ušes,« je povedal v šali.

Jordanova zaradi svoje skromnosti zlate poroke nista praznovala, zato pa toliko večje slavje pripravljajo ob biserni poroki v juniju mesecu, ko se bo v Koprivnik vrnil tudi sin iz Ka-

nade in se bodo veselili skupaj s 14 vnuki in 11 pravniki.

J. PAVLIN

OD DANES DNEVI ZAGORSKE KUHINJE

NOVO MESTO — Novomeški hotel Kandija nadaljuje s tradicionalnimi kulinaricnimi prirreditvami. Tokrat so na vrsti dnevi zagorske kuhinje. Od danes do nedelje, 15. marca, bo moč v hotelški restavraciji dobiti vse vrste zagorskih specialitet, od bunčeka s hrenom, purice in rac z mlinci do slivnjaka in vseh vrst štrukljev. Vse dneve bo goste zabavala glasba, v petek in soboto pa bodo gostje hotela člani ansambla Lepi cajti iz Kumrova.

KOČEVCA V POP DELAVNICI

KOČEVJE — »Pop delavnica« je posebna oddaja novih skladb zabavne glasbe na radiu Ljubljana že okoli pet let. Iz Kočevja se bosta letos v tej oddaji, ki bo na sporedu v kratkem (posneta sta že), predstavila kot pevca in pisca besedil Milan Hribar in Dušan Bižal, oboje spremljavi ansambla »Trio Nace«. Posebnost Pop delavnice je, da je tekmovalnega značaja in bo na sporedu vsakih 14 dni tja do junija, ko bo finalni nastop. Kočevje je majhno mesto. Posebnih uspehov ne dosega na nobenem področju. Izjema je prav glasbeno, kjer sta se uveljavila predvsem kot pevec Milan Hribar, kot pisec besedil pa Dušan Bižal.

kozerija

KDO JE KOGA VRTEL NA RAŽNJU

V Repičevi dragi je bilo več gostiln. Najbolj so sloveli Pri debelem medvedu, Pri treh kraljih, Pri razbiti buči, da o hotelu Večna izguba sploh ne govorim.

So se pa ljudje radi zgrinjali tudi Pri vročem jancu, kajti gostilna je bila malce odmaknjena in zato kot nalašč za vse tiste, ki so radi jedli in pili v času, ko bi morali sedeti v pisarnah ali stati za stroji. Ko se je bližal čas odmere davkov, so bili redni gosti gostilničarja Pri vročem jancu repički finančarji. Vsi povrsti so bili znani po tem, da radi gledajo v

kozarce, niso pa bili tudi nič slabši jedci. Če so se spravili nad pečeno jagnje, je izginilo v njihovih želodcih, kot bi mignil. Redkokdaj se je zgodilo, da je ostal na pladnju kaj košček mesa. V tem primeru so skoraj vsi hkrati rekli:

»To je pravljen kos za mojega psa.«

Najspretnejši in najhitrejši je zbasal pečenko v polivinilasto vrečko. Navadno je bil to tisti, ki sploh ni imel doma lajajočega kosmatinca.

Ljudje so vedeli za te navade in razvade, saj bi bilo čudno, če bi Repičanom ušlo kar koli. Hudobni jeziki so govorili:

»Finančarji gredo spet žret in pit na družbene stroške.«

»Zatrli in skozi grlo bodo poslali našo že tako revno občino.«

»Doma natepavajo fižol in krompir. Pri vročem jancu pa se norčujejo iz pečenke.«

»Rad bi videl, kaj bi naročili, če bi morali seči v lastne žepce.«

»Jaz pa pravim, da finančarje napaja in baše z mesom lastnik Vročega jancja.«

»Ne bodi no trapast! Finančarji ga vrtilo na ražnju kot ovco. Pri prijavi davka je previden, da je kaj. Boji se jih. Prepričan je, da vedo, koliko zasluži.«

Inšpektor, ki je nekaj dni brskal po papirjih repičkih finančarjev, je ob slovesu iz Repičeve drage dejal:

»Tale gostilničar Pri vročem jancu pa vas je dobro nabil na kol. Vsakomur posebej je zapekel kožico.«

P. S. Zgodba je plod domišljije. Zlobno bi bilo iskati podobnosti z živimi ali z mrtvimi. TONI GAŠPERIČ

Dva dneva dela za 300 jurjev

Čez zimo nezaposleni Peter Čavič plete

GRADAC — Že več kot deset let v eni od sob v gradaškem gradu živi samotno življenje Peter Čavič. Zadnja štiri leta je brez službe, prej pa je nekaj let delal v Nemčiji in se iz Gradca vozil v IMV. »Službo v IMV sem pustil, ker sem imel obljubljen delo v Metliki, pa iz tega ni bilo nič. Sedaj dobim kakšno priložnostno delo, pomagam ljudem v lozi, na njihah pa pri zidarjih,« pravi Čavič. Pozimi, ko takih del ni, pa v glavnem sedi v svoji ozki in visoki grajski sobi, v kateri ima posteljo, brez zdravil, »Košare pletem, kaj čem drugega. To znam že od malega, ko smo jih otroci pletli na paši. Vse potrebno v lozi nasekam jeseni, potem pa pod snegom čaka. Eno košaro počasi pletem dva dneva, sem in tja kakšno prodam, samo sedaj ne grejo v denar, po košarah ljudje bolj sprahujejo spomladi, ko se začne delo na polju.« Če dobi zanjo tri točke, je kar zadovoljen.

Ker Čavič ni v službi, tudi ni zdravstveno zavarovan. »Če zbolim, ležim na postelji, brez zdravil, in čakam, da mine. Knjižico imam na borzi dela, od socialne ne dobim nič. Enkrat sem bil tam, pa so mi rekli, da sem zdrav in močan in da lahko delam, po tem se pa ne upam več tja. Kuham si sam, kar si kupim ali nabavim jeseni. Da se čez zimo preživim, si moram nekaj prihraniti čez leto. To pa tudi ni lahko, ko je vse tako drago, ljudje me pa tudi plačujejo bolj tako. Lani sem delal pri zidarjih za 300 jurjev na dan. Stanarine plačujem po novem 2.587 dinarjev na mesec, elektriko posebej. Čez zimo ne plačujem, spomladi, ko je delo in kaj zaslužim, pa plačam vse skupaj.«

A. B.

HOTEL METROPOL VAM NUDI

- UGODNO ORGANIZACIJO POROK
- SEJNO DVORANO ZA SESTANKE IN SEMINARJE
- SKUPINSKA KOSILA IN VEČERJE
- ŠTUDENTSKO IN ABONENTSKO PREHRANO

Informacije na telefon 22-226, 22-242
VABLJENII! 169/10-87

POZOR!

METLIKA — V okviru metličke Vinske vigradi 87 bo tudi letos v Metliki srečanje harmonikarjev — frajtonarjev. Prijave pošljite na naslov: Matjaž Rus, Beti, 68330 Metlika. Ne pozabite napisati svoj priimek in ime, letniško rojstva in naslov dveh skladb, ki ju nameravate igrati. Tudi vaš naslov ne bo odveč, kajti organizatorji vam bodo pravčasno poslali pismo s podrobnejšimi navodili. Še to: v Metliko bo treba priti v nedeljo, 17. maja.

TOP LEŠTICA DOL. LISTA
DISKOTEKA OTOČEC
DESET NAJDLJŠI

Ta teden je bila izžrebana ANICA TANKO z Gorenjske ceste 72 v Ribnici. Nagrada je kot običajno kasetna s posnetki top lestvice. Na njej je ta teden kot novost duet pevke Arethe Franklin in pevca Georga Michela. Sicer ste tokrat skladbe razvrstili takole:

1. The miracle of love — EURHYTHMICS
2. You sexy thing — HOT CHOCOLATE
3. Running in the family — LEVEL 42
4. Is this love? — A. MOYET
5. The final countdown — EUROPE
6. Sometimes — ERASURE
7. Take my breath away — BERLIN
8. The rain — O. JOHN
9. Victory — KOOL & THE GANG
10. I knew you were waiting (forme) — ARETHA FRANKLIN and GEORGE MICHEL

Predloge za lestvico pošiljajte na naslov: KRKA — Zdravilišča, Diskoteka Otočec, 68222 Otočec, s pripisom LESTVICA.